

Soňa Košičiarová a kolektív

SPRÁVNE PRÁVO HMOTNÉ

Osobitná časť
Prípadové štúdie

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave
2020

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Recenzenti:

prof. JUDr. Mária Srebalová, PhD.
doc. JUDr. Ing. Branislav Cepek, PhD.

Soňa Košičiarová a kolektív

SPRÁVNE PRÁVO HMOTNÉ

Osobitná časť
Prípadové štúdie

TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS
2020

Vzor citácie: Košičiarová, Soňa a kolektív: Správne právo hmotné. Osobitná časť. Prípadové štúdie. Trnava: TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, 2020. 378 s. ISBN 978-80-568-0264-9 (on-line).

Autori:

JUDr. Michal Aláč, PhD. – kap. 3 (prípád č. 2), kap. 9 (prípád č. 1 až 6),

JUDr. Eubica Demeková, PhD. – kap. 7 (prípád č. 1 až 9)

JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD. – kap. 1 (prípád č. 1 až 5),

prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. – kap. 1 (prípád č. 8 až 10), kap. 2 (prípád č. 11), kap. 3 (prípád č. 1, 3 až 10), kap. 4 (prípád č. 1 až 5, 10), kap. 5 (prípád č. 1až 10), kap. 6 (prípád č. 5 až 10), kap. 7 (prípád č. 10), kap. 8 (prípád č. 1 až 10), kap. 9 (prípád č. 7 až 10), kap. 10 (prípád č. 2, 5 až 10), kap. 11 (prípád č. 4 až 10), kap. 12 (prípád č. 1 až 10)

doc. JUDr. Michal Maslen, PhD. – kap. 4 (prípád č. 6 až 9)

doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD. – kap. 10 (prípád č. 1, 3 a 4), kap. 11 (prípád č. 1 až 3)

prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD. – kap. 1 (prípád č. 6 a 7), kap. 6 (prípád č. 1 až 4),

doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc. – kap. 2 (prípád č. 1 až 10)

OBSAH

ÚVOD	16
1. kapitola VNÚTORNÁ SPRÁVA	
Prípád č. 1 – JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD. Nadobudnutie štátneho občianstva Slovenskej republiky	17
Prípád č. 2 – JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD. Používanie štátneho znaku Slovenskej republiky	22
Prípád č. 3 – JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD. Právne dôsledky straty občianskeho preukazu	25
Prípád č. 4 – JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD. Záznam o trvalom pobyte	28
Prípád č. 5 – JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD. Zmena priezviska	31
Prípád č. 6 – prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD. Trvalý pobyt	33
Prípád č. 7 – prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD. Právomoc Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pri rozdelení mesta	37
Prípád č. 8 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Registrácia politickej strany	42
Prípád č. 9 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Humanitné dôvody pre udelenie azylu	46
Prípád č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Porušenie princípu rovnosti členov ako dôvod pre odmietnutie registrácie občianskeho združenia	49

2. kapitola

POLICAJNÁ SPRÁVA

Prípad č. 1 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Udelenie nákupného povolenia na zakázanú zbraň	51
Prípad č. 2 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Bezúhonnosť a spoľahlivosť ako podmienka pre získanie zbrojného preukazu	55
Prípad č. 3 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Zadržanie vodičského preukazu	59
Prípad č. 4 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Vodičské oprávnenie a vodičský preukaz	61
Prípad č. 5 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Potvrdenie o občianskom preukaze	63
Prípad č. 6 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Odňatie cestovného dokladu	65
Prípad č. 7 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Právomoc Policajného zboru pri objasňovaní priestupku	68
Prípad č. 8 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Povolenie na pobyt cudzincovi	73
Prípad č. 9 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Udelenie azylu	77
Prípad č. 10 – doc. JUDr. Jozef Sobihard, PhD. Podmienky prevádzkovania bezpečnostnej služby	82
Prípad č. 11 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Hmotnoprávna prekážka administratívneho vyhostenia	84

3. kapitola

SPRÁVA FINANCIÍ

Prípad č. 1 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Daňová povinnosť	88
Prípad č. 2 – JUDr. Michal Aláč, PhD. Prevádzkovanie hazardných hier	90
Prípad č. 3 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Konanie daňového subjektu bez riadneho podnikateľského dôvodu, ktorý odráža ekonomickú realitu	95
Prípad č. 4 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Dodanie a nájom nehnuteľnosti	99
Prípad č. 5 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Publicita určených účtovných zásad ako podmienka ich záväznosti	102
Prípad č. 6 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Možnosť členského štátu Európskej únie uplatniť zníženu sadzbu na určité dodávky tovaru a poskytovania služieb	104
Prípad č. 7 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Právomoc obce upraviť druhy miestnych poplatkov	107
Prípad č. 8 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Interpretácia právneho pojmu „vývoz liehu do zahraničia“	109
Prípad č. 9 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Právomoc mesta zaviesť miestnu daň z reklamy	112
Prípad č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Oslobodenie energetických výrobkov používaných ako palivo pre leteckú dopravu podľa smernice Rady 2003/96/ES	114

4. kapitola

SPRÁVA DOPRAVY

Prípad č. 1 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Zmluva ako hmotnoprávna podmienka usporiadania cestnej siete	117
Prípad č. 2 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Zákaz používania vodných skútrov mimo verejných plavebných koridorov	120
Prípad č. 3 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Články 28 a 30 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a dovoz vozidla registrovaného v inom členskom štáte	123
Prípad č. 4 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Služby vo verejnom záujme poskytované dopravnými podnikmi	125
Prípad č. 5 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Cestné ochranné pásmo	129
Prípad č. 6 – doc. JUDr. Michal Maslen, PhD. Elektronický výber mýta	132
Prípad č. 7 – doc. JUDr. Michal Maslen, PhD. Vozidlo v premávke na pozemných komunikáciách	134
Prípad č. 8 – doc. JUDr. Michal Maslen, PhD. Vodičské oprávnenie	137
Prípad č. 9 – doc. JUDr. Michal Maslen, PhD. Použitie lietadla iného leteckého dopravcu	139
Prípad č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Hmotnoprávna povaha služby poskytovanej prostredníctvom digitálnej platformy	141

5. kapitola

SPRÁVA KULTÚRY

Prípad č. 1 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Predkupné právo štátu na kúpu kultúrnej pamiatky	143
Prípad č. 2 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Odstránenie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky	145
Prípad č. 3 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Kritérium pre určenie výšky náhrady za vyvlastnenú nehnuteľnú kultúrnu pamiatku	149
Prípad č. 4 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Obnova kultúrnej pamiatky	151
Prípad č. 5 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Vyhlásenie ochranného pásma kultúrnej pamiatky	153
Prípad č. 6 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Ochrana maloletých pri vysielaní programu	156
Prípad č. 7 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Povinnosť vysielateľa s licenciou v rámci volebnej kampane	158
Prípad č. 8 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Hmotnoprávne požiadavky na reklamu na lieky	162
Prípad č. 9 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Podmienky pre uznanie cirkvi a náboženskej spoločnosti	164
Prípad č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Hmotnoprávne predpoklady registrácie cirkvi a náboženskej spoločnosti	167

6. kapitola

SPRÁVA ŠKOLSTVA

Prípad č. 1 – prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD. Uprednostnenie uchádzača o štúdium na strednej škole	170
--	-----

Prípad č. 2 – prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD. Povinná školská dochádzka	173
Prípad č. 3 – prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD. Právne postavenie rady školy	175
Prípad č. 4 – prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD. Podmienky vzniku a pôsobenia súkromnej vysokej školy v Slovenskej republike	178
Prípad č. 5 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Zákaz retroaktivity a ochrana nadobudnutých práv	180
Prípad č. 6 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Umiestňovanie rómskych detí v osobitných školách	182
Prípad č. 7 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Funkcia štátu v oblasti výchovy a výuky	185
Prípad č. 8 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Rozhodnutie o dočasnom vylúčení zo školy a právo na vzdelanie	187
Prípad č. 9 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Povinnosť štátu garantovať právo na vzdelanie	189
Prípad č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Právne postavenie pobočky vysokej školy so sídlom v zahraničí podľa zákona o vysokých školách	191

7. kapitola

SPRÁVA ZDRAVOTNÍCTVA

Prípad č. 1 – JUDr. Ľubica Demeková, PhD. Správne poskytnutie zdravotnej starostlivosti	195
Prípad č. 2 – JUDr. Ľubica Demeková, PhD. Poučenie pacienta o invazívnom zákroku a informovaný súhlas pacienta	197
Prípad č. 3 – JUDr. Ľubica Demeková, PhD. Vedenie zdravotnej dokumentácie a nahliadanie do nej	200

Prípad č. 4 – JUDr. Ľubica Demeková, PhD. Povinnosť mlčanlivosti zdravotníckeho pracovníka	204
Prípad č. 5 – JUDr. Ľubica Demeková, PhD. Osobitná zdravotnícka dokumentácia	207
Prípad č. 6 – JUDr. Ľubica Demeková, PhD. Pacient dočasne nespôsobilý udeliť súhlas na lekársky zákrok	211
Prípad č. 7 – JUDr. Ľubica Demeková, PhD. Odber orgánu z tela mŕtveho darcu a pitva	213
Prípad č. 8 – JUDr. Ľubica Demeková, PhD. Poskytnutie zdravotnej starostlivosti maloletému pacientovi	217
Prípad č. 9 – JUDr. Ľubica Demeková, PhD. Neodkladná zdravotná starostlivosť	220
Prípad č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Povinné očkovanie ako nedobrovoľná lekárska starostlivosť	224

8. kapitola

SPRÁVA SOCIÁLNYCH VEČÍ A SLUŽIEB ZAMESTNANOSTI

Prípad č. 1 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Právo na dôchodok ako právo majetkovej povahy	229
Prípad č. 2 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Recipročná dohoda ako podmienka na vyplatenie sociálnej dávky	231
Prípad č. 3 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Hmotnoprávne podmienky pre priznanie peňažného príspevku na kúpu pomôcky – vodiaceho psa so špeciálnym výcvikom	233
Prípad č. 4 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Choroba z povolania podľa zákona o sociálnom poistení	235
Prípad č. 5 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Úrazová renta podľa zákona o sociálnom poistení	237

Prípad č. 6 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Nelegálne zamestnávanie	241
Prípad č. 7 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Prihlasovacia povinnosť voči Sociálnej poisťovni	244
Prípad č. 8 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Odobratie oprávnenia na vykonávanie výchovy a vzdelávania zamestnancov	247
Prípad č. 9 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Zrušenie povolenia na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania	255
Prípad č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Vyradenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie	259
9. kapitola	
SPRÁVA ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA	
Prípad č. 1 – JUDr. Michal Aláč, PhD. Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti	262
Prípad č. 2 – JUDr. Michal Aláč, PhD. Osobitné podmienky prevádzkovania živnosti	264
Prípad č. 3 – JUDr. Michal Aláč, PhD. Predmet podnikania, rozsah živnosti	267
Prípad č. 4 – JUDr. Michal Aláč, PhD. Podnikanie fyzickej osoby prostredníctvom zodpovedného zástupcu	269
Prípad č. 5 – JUDr. Michal Aláč, PhD. Podnikanie právnickej osoby prostredníctvom zodpovedného zástupcu	271
Prípad č. 6 – JUDr. Michal Aláč, PhD. Pokračovanie v živnosti pri úmrtí fyzickej osoby – živnostníka	273
Prípad č. 7 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Predmet voľnej živnosti	275

Prípád č. 8 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Hmotnoprávna povaha osvedčenia o živnostenskom oprávnení	277
Prípád č. 9 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Neoprávnené podnikanie	279
Prípád č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Predĺženie platnosti oprávnenia na podnikanie	282
10. kapitola	
SPRÁVA KATASTRA	
Prípád č. 1 – doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD. Hmotnoprávne predpoklady zápisu práv do katastra nehnuteľností	285
Prípád č. 2 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Hmotnoprávny účinok vkladu do katastra nehnuteľností	287
Prípád č. 3 – doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD. Obnova katastrálneho operátu	289
Prípád č. 4 – doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD. Zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností záznamom	291
Prípád č. 5 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Uzavretie kúpnej zmluvy a vznik vlastníckeho práva k stavbe	294
Prípád č. 6 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Hmotnoprávna povaha zápisu práv k nehnuteľnostiam záznamom do katastra	296
Prípád č. 7 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Platnosť kúpnej zmluvy ako podmienka povolenia vkladu	300
Prípád č. 8 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Hmotnoprávne podmienky povolenia vkladu o zriadení vecného bremena	303
Prípád č. 9 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Zmluva ako prejav vôle spoločnosti podľa Obchodného zákonníka	306

Prípad č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Oprava chýb v katastrálnom operáte	308
--	-----

11. kapitola

SPRÁVA ÚZEMNÉHO PLÁNOVANIA A STAVEBNÝCH VECÍ

Prípad č. 1 – doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD. Právna povaha územného plánu obce	312
--	-----

Prípad č. 2 – doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD. Územnoplánovacia činnosť obce	315
--	-----

Prípad č. 3 – doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD. Užívanie stavby	318
--	-----

Prípad č. 4 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Dôvody pre odmietnutie povolenia na umiestnenie obytného prívesu ...	320
---	-----

Prípad č. 5 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Pojem stavba podľa zákona č. 50/1976 Zb.	322
--	-----

Prípad č. 6 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Dodatočné povolenie stavby	325
---	-----

Prípad č. 7 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Právomoc stavebného úradu nariadiť odstránenie stavby	327
--	-----

Prípad č. 8 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Urbanistická štúdia	329
--	-----

Prípad č. 9 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce	332
--	-----

Prípad č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Zákonná výhrada nového rozhodnutia pre prípad podstatnej zmeny skutkových okolností – klauzula rebus sic stantibus	334
---	-----

12. kapitola

SPRÁVA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Prípad č. 1 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Zásah do práva na súkromie spôsobený hlukom lietadiel	338
Prípad č. 2 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného druhu živočícha podľa zákona o ochrane prírody a krajiny	340
Prípad č. 3 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Vplyv rozdelenia projektov činností z hľadiska posudzovania vplyvov na životné prostredie	344
Prípad č. 4 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Subjekt základného práva na priaznivé životné prostredie	347
Prípad č. 5 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Právna povaha Aarhuského dohovoru a prístup verejnosti k súdnej ochrane vo veciach životného prostredia	351
Prípad č. 6 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Zásada predbežnej opatrnosti	355
Prípad č. 7 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Čistenie komunálnych odpadových vôd	358
Prípad č. 8 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Povinnosť vypracovať plán kvality ovzdušia	361
Prípad č. 9 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Ochrana vôd pred znečistením dusičnanmi	365
Prípad č. 10 – prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. Oslobodenie od poplatku za uloženie odpadu na skládku	369
ZOZNAM LITERATÚRY	371

ÚVOD

Vážení študenti práva,

vysokoškolská učebnica, ktorú Vám predkladá autorský kolektív, podporuje nový spôsob výučby správneho práva na právnických fakultách.

Kľúčovým zámerom kolektívu vysokoškolských pedagógov je naučiť AKO PRÁVNE (A SPRÁVNE) MYSLIEŤ.

Postupnosť a formulácia otázok autorov príkladov vystihuje postup právnik, ktorý v praxi rieši nastolený problém na základe platnej právnej úpravy.

Názov prípadu pri jeho číselnom označení pomenúva tému prípadovej štúdie. Otázka v rámci záverečnej úlohy definuje cieľ, ktorý sa má dosiahnuť.

V rámci skutkových okolností prípadov a cez sériu čiastkových a na seba logicky nadväzujúcich otázok sa autori snažia študenta priviesť k samostatnému vyriešeniu prípadových štúdií.

K čiastkovým otázkam sú pripojené výňatky z ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sú potrebné pre vyriešenie prípadových štúdií. Ak bol predpis novelizovaný, uvádza sa len označenie jeho poslednej novelizácie.

Autori kladú dôraz na európsku dimenziu výučby správneho práva. Využívajú dostupnú judikatúru správnych súdov a Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj judikatúru Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva.

Do učebnice boli zaradené aj súdne rozhodnutia vychádzajúce z právnej úpravy, ktorá medzichasom stratila účinnosť, avšak autori sa tak rozhodli s prihliadnutím na ich nadčasovú aktuálnosť a vysokú odbornú hodnotu.

za autorský kolektív
prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.
Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

V Trnave 30. septembra 2020

1. KAPITOLA

VNÚTORNÁ SPRÁVA

Prípád č. 1:

Nadobudnutie štátneho občianstva Slovenskej republiky (*JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD.*)

A. P. sa narodil v Ukrajinskej republike a obaja jeho rodičia boli štátnymi občanmi Ukrajinskej republiky.

A. P. má 39 rokov a na základe udeleného povolenia na trvalý pobyt žije nepretržite 11 rokov na území Slovenskej republiky. Počas tohto obdobia sa proti nemu nevedlo trestné, priestupkové, ani iné správne konanie, ktorého následkom by mohlo byť jeho vyhostenie z územia Slovenskej republiky. A. P. počas svojho pobytu na území Slovenskej republiky pracuje ako zamestnanec informačného centra v nákupnom centre v Bratislave. Riadne si plní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z právneho poriadku, najmä pokiaľ ide o povinnosti vyplývajúce mu z postavenia cudzinca na území Slovenskej republiky a povinnosti v oblasti verejného zdravotného poistenia, sociálneho poistenia, starobného dôchodkového poistenia, daní, odvodov a poplatkov.

A. P. má záujem nadobudnúť štátne občianstvo Slovenskej republiky.

Úloha: Aké podmienky by mal A. P. podľa zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky splniť, aby mu bolo udelené štátne občianstvo Slovenskej republiky?

1. Splňa A. P. hmotnoprávne predpoklady pre udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky?

§ 7 ods. 1 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Štátne občianstvo Slovenskej republiky možno udeliť žiadateľovi, ktorý nie je štátnym občanom Slovenskej republiky a)

a) má nepretržitý trvalý pobyt na území Slovenskej republiky aspoň osem rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky,

b) je bezúhonný; za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten,

1. kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a od zahľadania odsúdenia neuplynulo päť rokov,
 2. koho trestné stíhanie za úmyselný trestný čin bolo právoplatne podmienčne zastavené a od uplynutia skúšobnej doby neuplynulo päť rokov,
 3. koho trestné stíhanie za úmyselný trestný čin bolo zastavené rozhodnutím súdu o schválení zmieru alebo rozhodnutím prokurátora o schválení zmieru a od právoplatnosti tohto rozhodnutia neuplynulo päť rokov.
- c) ktorému nebol súdom uložený trest vyhostenia,
- d) proti ktorému nie je vedené trestné stíhanie,
- e) proti ktorému nie je vedené vydávacie konanie ani konanie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu,
- f) proti ktorému nie je vedené konanie o administratívnom vyhostení,
- g) proti ktorému nie je vedené konanie o odňatie azylu a
- h) preukázal ovládanie slovenského jazyka slovom aj písmom a všeobecných znalostí o Slovenskej republike (ďalej len „ovládanie slovenského jazyka“) podľa § 8 ods. 5 až 8; to neplatí pre žiadateľa podľa § 7 ods. 2 písm. b) a i), odsekov 4 až 6 a pre žiadateľa, ktorý v čase podania žiadosti nedovršil 14 rokov,
- i) plní si povinnosti vyplývajúce z ustanovení právnych predpisov upravujúcich pobyt cudzincov na území Slovenskej republiky, verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie, starobné dôchodkové sporenie, dane, odvody, poplatky, zamestnávanie cudzincov a ďalšie povinnosti vyplývajúce pre cudzincov z právneho poriadku Slovenskej republiky.

§ 7 ods. 2 písm. b), i) zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Žiadateľovi, ktorý má na území Slovenskej republiky povolený pobyt, možno udeliť štátne občianstvo Slovenskej republiky bez splnenia podmienky uvedenej v odseku 1 písm. a), ak tento zákon neustanovuje inak, ak

b) ide o osobu, ktorá sa významne zaslúžila o prínos pre Slovenskú republiku v oblasti ekonomickej, vedeckej, technickej, kultúrnej, sociálnej alebo športovej alebo je to z iného dôvodu v záujme Slovenskej republiky,

i) bol prepustený zo štátneho zväzku Slovenskej republiky podľa § 9 a má na území Slovenskej republiky nepretržitý pobyt najmenej dva roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky,

§ 7 ods. 4 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Žiadateľovi, ktorému bývalé československé štátne občianstvo zaniklo alebo ktorý stratil československé štátne občianstvo v dôsledku dlhodobej neprítomnosti podľa § 31 a 32 zákonného článku L z roku 1879 o nadobudnutí a strate uhorského štátneho občianstva alebo uzavretím manželstva podľa § 34 zákonného článku L z roku 1879 o nadobudnutí a strate uhorského štátne-

ho občianstva, alebo podľa § 2 zákona č. 102/1947 Zb. o nadobudnutí a strate československého štátneho občianstva sobášom, alebo podľa § 5 zákona č. 194/1949 Zb. o nadobúdaní a strácaní československého štátneho občianstva, alebo podľa § 13 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky, alebo podľa medzinárodných zmlúv, možno udeliť štátne občianstvo Slovenskej republiky bez splnenia podmienky podľa odseku 1 písm. a).

§ 7 ods. 5 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Žiadateľovi, ktorý bol prepustený zo štátneho zväzku Slovenskej republiky podľa § 14 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky alebo podľa § 6 zákona č. 194/1949 Zb. o nadobúdaní a strácaní československého štátneho občianstva, možno udeliť štátne občianstvo Slovenskej republiky bez splnenia podmienky podľa odseku 1 písm. a).

§ 7 ods. 6 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Bez splnenia podmienky podľa odseku 1 písm. a) sa udelí štátne občianstvo Slovenskej republiky žiadateľovi, ktorý je bývalým štátnym občanom Slovenskej republiky a ktorý bol prepustený zo štátneho zväzku Slovenskej republiky podľa tohto zákona, ak o to požiada a predloží doklad, že mu nebolo udelené štátne občianstvo iného štátu.

2. Ktorý orgán štátnej správy je oprávnený udeliť štátne občianstvo Slovenskej republiky?

§ 8 ods. 1 prvá veta zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Štátne občianstvo Slovenskej republiky udeľuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) na základe písomnej žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky.

3. Kde by mal A. P. podať žiadosť o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky?

§ 8 ods. 1 tretia veta zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Žiadosť o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky sa podáva osobne na obvodnom úrade v sídle kraja, diplomatickej misii alebo na konzulárnom úrade Slovenskej republiky.

§ 9 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z. z. v znení zákona č. 55/2017 Z. z. – Obvodné úrady zriadené podľa predpisov účinných do 30. septembra 2013 sú okresné úrady podľa tohto zákona.

4. Bude A. P. ako žiadateľ povinný pri vyplňaní dotazníka preukázať ovládanie slovenského jazyka?

§ 7 ods. 1 písm. h) zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Štátne občianstvo Slovenskej republiky možno udeliť žiadateľovi, ktorý nie je štátnym občanom Slovenskej republiky a

h) preukázal ovládanie slovenského jazyka slovom aj písmom a všeobecných znalostí o Slovenskej republike (ďalej len „ovládanie slovenského jazyka“) podľa § 8 ods. 5 až 8; to neplatí pre žiadateľa podľa § 7 ods. 2 písm. b) a i), odsekov 4 až 6 a pre žiadateľa, ktorý v čase podania žiadosti nedovršil 14 rokov,

§ 8 ods. 5 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Pri vyplňaní dotazníka žiadateľa obvodný úrad v sídle kraja, diplomatická misia alebo konzulárny úrad Slovenskej republiky overuje ovládanie slovenského jazyka žiadateľom. Ovládanie slovenského jazyka sa overuje spôsobom, ktorý zodpovedá zdravotnému stavu žiadateľa.

5. Aký písomný dokument by sa A. P vydal v prípade udelenia štátneho občianstva Slovenskej republiky?

§ 8a ods. 8 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Ak ministerstvo alebo minister rozhodne o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky, vydá listinu o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky, ktorá obsahuje

- a) názov „Slovenská republika“ a názov „Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky“,
- b) číslo konania o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky,
- c) ustanovenie tohto zákona, podľa ktorého sa štátne občianstvo Slovenskej republiky udelilo,
- d) meno, priezvisko, rodné priezvisko, dátum narodenia, miesto narodenia, adresu pobytu a doterajšie štátne občianstvo žiadateľa,
- e) miesto a dátum vydania listiny,
- f) meno, priezvisko, funkciu a podpis oprávnenej osoby,
- g) odtlačok úradnej pečiatky.

6. Ktorým momentom by A. P. nadobudol občianstvo Slovenskej republiky?

§ 8a ods. 10 zákona č. 40/1993 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Štátne občianstvo Slovenskej republiky sa nadobúda prevzatím listiny o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky. Listinu o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky odovzdáva obvodný úrad v sídle kraja, diplomatická misia alebo konzulárny úrad Slovenskej republiky žiadateľovi po zložení sľubu štátneho občana Slovenskej republiky. Zloženie sľubu je podmienkou nadobudnutia štátneho občianstva Slovenskej republiky. Sľub neskladajú deti mladšie ako 14 rokov, osoby, ktorým to ich zdravotný stav neumožňuje, a osoby, ktoré sú pozbavené spôsobilosti na právne úkony. Obvodný úrad v sídle kraja, diplomatická misia alebo konzulárny úrad Slovenskej republiky urobí záznam o zložení sľubu, ktorý spolu s dokladom o prevzatí listiny o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky pošle ministerstvu a na listine uvedie dátum zloženia sľubu a prevzatia listiny.

Prípad č. 2:

Používanie štátneho znaku Slovenskej republiky

(*JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD.*)

P. Č. je živnostník, ktorý vyrába pre cestovné agentúry a kancelárie suveníry pripomínajúce turistom návštevu Slovenskej republiky. Aby zdôraznil predmet svojho podnikania – výrobu suvenírov pripomínajúcich Slovenskú republiku – používa na označenie svojej prevádzkarne ako aj na svojej pečiatke, obchodných dokumentoch a vizitkách štátny znak.

Úloha: Môže P. Č. ako fyzická osoba – podnikateľ takýmto spôsobom používať štátny znak?

1. Je štátny znak podľa zákona NR SR č. 63/1993 Z. z. o štátnych symboloch Slovenskej republiky a ich používaní štátnym symbolom Slovenskej republiky?

§ 1 ods. 1 zákona NR SR č. 63/1993 Z. z. v znení zákona č. 136/2019 Z. z. – Štátne symboly Slovenskej republiky, ktorými sú štátny znak, štátna vlajka, štátna pečať a štátna hymna,¹⁾ možno vyobrazovať, zhotovovať a používať len spôsobom ustanoveným týmto zákonom.

2. Je P. Č ako živnostník oprávnený podľa zákona NR SR č. 63/1993 Z. z. používať pri svojej podnikateľskej činnosti štátny znak Slovenskej republiky?

§ 3 ods. 1 až 5 zákona NR SR č. 63/1993 Z. z. v znení zákona č. 136/2019 Z. z. – Štátny znak používajú spôsobom ustanoveným týmto zákonom:

Národná rada Slovenskej republiky a Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky,

b) prezident Slovenskej republiky a Kancelária prezidenta Slovenskej republiky,

c) vláda Slovenskej republiky.

d) ministerstvá a iné orgány štátnej správy Slovenskej republiky,

e) Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky,

- f) prokuratúra, sudy a Ústavný súd Slovenskej republiky,
 - g) štátom určené osoby podľa osobitných predpisov,³⁾
 - h) diplomatické misie, stále misie a konzulárne úrady Slovenskej republiky,
 - i) ozbrojené sily, bezpečnostné zbory a Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky,
 - j) štátne školy a štátne školské zariadenia,
 - k) orgány územnej samosprávy,
 - l) Slovenská akadémia vied a jej orgány a ďalšie štátne vedecké organizácie, štátne múzeá a galérie a ďalšie štátom zriadené organizácie z oblasti kultúry,
 - m) Národná banka Slovenska a štátne banky.
- (2) O spôsobe používania štátneho znaku v ozbrojených silách, v bezpečnostných zboroch a v Hasičskom a záchrannom zbore Slovenskej republiky rozhoduje príslušný minister.
- (3) Štátny znak používajú na svoje označenie fyzické a právnické osoby, ktoré reprezentujú Slovenskú republiku na oficiálnych medzinárodných podujatiach. Športová reprezentácia Slovenskej republiky používa štátny znak na významnej súťaži, vrátane prípravy na túto súťaž, najmä jeho vyobrazením spôsobom ustanoveným týmto zákonom na športovom odevu. Iné grafické prvky športového odevu s výnimkou štartovného čísla nesmú byť nadradené vyobrazeniu štátneho znaku.
- (4) Štátny znak môžu používať aj iné fyzické a právnické osoby s výnimkou označenia ich budov, písomností, pečiatok a rovnošiat; to sa nevzťahuje na fyzické a právnické osoby, o ktorých to ustanovuje osobitný predpis.⁴⁾ Všetky fyzické a právnické osoby môžu používať štátny znak vždy len takým spôsobom, aby jeho použitie bolo dôstojné a zodpovedajúce jeho postaveniu ako štátneho symbolu.
- (5) Cirkevné školy a súkromné školy^{4a)} používajú štátny znak len ako podtlač na školských vysvedčeniach (§ 5 ods. 1).

3. Je P. Č ako živnostník oprávnený podľa zákona NR SR č. 63/1993 Z. z. použiť štátny znak na označenie svojej prevádzkarne?

§ 3 ods. 4 zákona NR SR č. 63/1993 Z. z. v znení zákona č. 136/2019 Z. z. –

§ 3 ods. 6 zákona NR SR č. 63/1993 Z. z. v znení zákona č. 136/2019 Z. z. –
Štátny znak sa používa na označenie

- a) hraníc Slovenskej republiky s inými štátmi,
- b) budov štátnych orgánov, ozbrojených síl, bezpečnostných zborov a Hasičského a záchranného zboru, štátnych škôl a štátnych školských zariadení, orgánov územnej samosprávy a ustanovizní uvedených v odseku 1 písm. l),

- c) volebných miestností, zasadacích miestností štátnych orgánov, štátnych škôl a štátnych školských zariadení, orgánov územnej samosprávy, ustanovizní uvedených v odseku 1 písm. l), ostatných úradných miestností štátnych orgánov a ich miestností pre styk s verejnosťou, učební štátnych škôl, obradných siení a slovenských národných pamätníkov,
- d) insígnií predstaviteľov štátnych orgánov a ustanovizní uvedených v odseku 1 písm. l) a insígnií používaných pri uzavieraní manželstva,
- e) radov a vyznamenaní Slovenskej republiky,
- f) listín, pečatí a úradných pečiatok štátnych orgánov a ustanovizní uvedených v odseku 1,
- g) úradných preukazov vydávaných štátnymi orgánmi Slovenskej republiky,
- h) vecí a území chránených podľa predpisov o ochrane prírody a ochrane pamiatok,
- i) štátnych cenín.
- j) Zbierky zákonov Slovenskej republiky.

Prípád č. 3:

Právne dôsledky straty občianskeho preukazu
(JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD.)

A. N. si dňa 25. mája 2020 zabudol v reštaurácii na stoličke náprsnú tašku. Keď sa do reštaurácie vzápätí po ňu vrátil, už ju na tomto mieste nenašiel. V náprsnjej taške mal okrem hotovosti, debetných a kreditných kariet aj svoj občiansky preukaz. V ten istý deň preto nahlásil stratu občianskeho preukazu útvaru Policajného zboru.

Anonymná osoba dňa 29. mája 2020 vrátila náprsnú tašku do reštaurácie aj s občianskym preukazom.

A. N. si náprsnú tašku s občianskym preukazom vyzdvihol. Vzhľadom na skutočnosť, že opäť získal svoj stratený občiansky preukaz, nepožiadaval príslušný orgán o vydanie nového občianskeho preukazu a naďalej používa stratený a neskôr nájdený občiansky preukaz.

Úloha: Postupoval A. N. v súlade so zákonom č. 395/2019 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

1. Aké povinnosti má A. N. podľa zákona?

§ 15 ods. 1 zákona č. 395/2019 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z – Občan je povinný

- a) požiadať o vydanie občianskeho preukazu do 30 dní od neplatnosti skôr vydaného občianskeho preukazu, od nadobudnutia štátneho občianstva alebo od prihlásenia sa na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky; počas tohto obdobia a počas lehoty na vydanie občianskeho preukazu nie je občan povinný byť držiteľom občianskeho preukazu,
- b) chrániť občiansky preukaz alebo občiansky preukaz bez podoby tváre pred stratou, odcudzením, poškodením alebo zneužitím,
- c) odovzdať príslušnému útvaru alebo zastupiteľskému úradu neplatný občiansky preukaz pri podaní žiadosti o vydanie občianskeho preukazu, ak nejde o prípad podľa odseku 2; po strate štátneho občianstva je osoba povinná odovzdať občiansky preukaz bezodkladne,
- d) odovzdať príslušnému útvaru neplatný občiansky preukaz bez podoby tváre,
- e) odovzdať príslušnému útvaru alebo zastupiteľskému úradu doterajší ob-

čiansky preukaz pri prevzatí občianskeho preukazu pred uplynutím platnosti doterajšieho občianskeho preukazu; táto povinnosť sa vzťahuje aj na osobu, ktorá za občana prevezme občiansky preukaz,

f) ohlásiť bezodkladne stratu alebo odcudzenie občianskeho preukazu príslušnému útvaru, zastupiteľskému úradu alebo ktorémukoľvek útvaru Policajného zboru alebo prostredníctvom portálu ministerstva,

g) ohlásiť stratu alebo odcudzenie občianskeho preukazu bez podoby tváre príslušnému útvaru,

h) dostaviť sa na vyzvanie príslušného útvaru alebo zastupiteľského úradu na vybavenie záležitostí týkajúcich sa občianskeho preukazu okrem občana, ktorý pre bezvládnosť z dôvodu dlhodobého pripútania na lôžko alebo psychického ochorenia tak nemôže urobiť,

i) odovzdať pri vzatí do väzby alebo pri nástupe do výkonu trestu odňatia slobody občiansky preukaz do úschovy ústavu na výkon väzby, ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých alebo nemocnice pre obvinených a odsúdených, kde bude vykonávať väzbu alebo trest odňatia slobody,

j) odovzdať občiansky preukaz pri podaní žiadosti o vydanie občianskeho preukazu, ak žiada o doručenie občianskeho preukazu na adresu,

k) odovzdať občiansky preukaz bez podoby tváre pri prevzatí občianskeho preukazu; to neplatí, ak ide o občana mladšieho ako 15 rokov.

2. Aké právne dôsledky spája zákon so stratou občianskeho preukazu?

§ 11 ods. 1 písm. i) zákona č. 395/2019 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Občiansky preukaz je neplatný, ak i) držiteľ ohlásil jeho stratu alebo odcudzenie, alebo bol na príslušný útvar, ktorýkoľvek útvar Policajného zboru alebo zastupiteľský úrad doručený ako nález.

3. Porušil A. N. svojím správaním niektorú z povinností podľa zákona a naplnil tým skutkovú podstatu priestupku?

§ 15 ods. 1 písm. a) zákona č. 395/2019 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Občan je povinný a) požiadať o vydanie občianskeho preukazu do 30 dní od neplatnosti skôr vydaného občianskeho preukazu, od nadobudnutia štátneho občianstva alebo od prihlásenia sa na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky; počas tohto obdobia a počas lehoty na vydanie občianskeho preukazu nie je občan povinný byť držiteľom občianskeho preukazu

§ 17 ods. 1 písm. f) zákona č. 395/2019 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z –
Priestupku sa dopustí ten, kto f) nepožiadá o vydanie občianskeho preukazu
v lehote určenej týmto zákonom.

Prípad č. 4:

Záznam o trvalom pobyte
(JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD.)

P. Č. je vlastníkom rodinného domu na T. ul. č. 14 v B. Dom prenechal od 1. januára 2019 do užívania J. V. na základe uzavretej nájomnej zmluvy.

Dňa 1. apríla 2020 P. Č. a J. V. uzavreli dohodu o skončení nájmu s účinnosťou od 1. apríla 2020. Predmetná dohoda obsahovala aj záväzok J. V., že sa najneskôr do 15. apríla 2020 prihlási na trvalý pobyt na inej adrese, než je adresa domu na T. ul. č. 14 v B.

J. V. však svoj zmluvný záväzok nesplnil.

Úloha: Je P. Č. ako vlastník domu oprávnený podať podľa zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky návrh na zrušenie záznamu o trvalom pobyte J. V. na adrese T. ul. č. 14 v B.?

1. Bol J. V. oprávnený prihlásiť sa na trvalý pobyt v dome na T. ul. č. 14 v B.?

§ 3 ods. 1 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 395/2019 Z. z. – Trvalý pobyt je pobyt občana spravidla v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky. Občan má v tom istom čase iba jeden trvalý pobyt.

§ 3 ods. 2 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 395/2019 Z. z. – Trvalý pobyt má občan len v budove alebo jej časti, ktorá je označená súpisným číslom alebo súpisným a orientačným číslom a je určená na bývanie, ubytovanie alebo na individuálnu rekreáciu, ak tento zákon neustanovuje inak. Za časť budovy sa považuje aj byt.

§ 3 ods. 7 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 395/2019 Z. z. – Trvalý pobyt je povinný hlásiť každý občan, ak sa trvalo nezdržiava v zahraničí; pri tom hlási údaje uvedené v § 11 písm. a) až c), e) až i) a k). Pri hlásení trvalého pobytu môže občan uviesť aj svoju národnosť a akademický titul.

2. Musel mať J. V. súhlas V. K. ako vlastníka domu s prihlásením na trvalý pobyt?

§ 3 ods. 8 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 216/2008 Z. z. – Občan je povinný pri hlásení trvalého pobytu predložiť

a) platný občiansky preukaz alebo potvrdenie o občianskom preukaze; ak ide o dieťa do 18 rokov, predkladá jeho zákonný zástupca rodný list tohto dieťaťa vydaný orgánmi Slovenskej republiky,

b) platný cestovný doklad Slovenskej republiky alebo osvedčenie o štátnom občianstve Slovenskej republiky, ak nemá občiansky preukaz alebo potvrdenie o občianskom preukaze,

c) údaje podľa osobitného predpisu potrebné na účel overenia vlastníckeho práva alebo spoluvlastníckeho práva k budove alebo jej časti podľa odseku 2; ak budú naplnené podmienky podľa osobitného predpisu, doklad o vlastníctve alebo spoluvlastníctve budovy alebo jej časti podľa odseku 2 vydaný podľa osobitného predpisu,

d) písomné potvrdenie o súhlase s prihlásením občana na trvalý pobyt s osvedčeným podpisom vlastníka alebo všetkých spoluvlastníkov budovy alebo jej časti s údajmi podľa § 4 ods. 6 písm. b); toto potvrdenie sa nevyžaduje, ak

1. ide o prihlásenie vlastníka alebo spoluvlastníka,

2. ide o prihlásenie občana, ktorý má zriadené vecné bremeno doživotného užívania nehnuteľnosti,

3. ide o prihlásenie manžela alebo nezaopatreného dieťaťa vlastníka alebo

4. vlastníka alebo všetci spoluvlastníci budovy alebo jej časti potvrdia svojím podpisom na prihlasovacom lístku na trvalý pobyt súhlas s prihlásením občana na trvalý pobyt pred zamestnancom ohlasovne.

3. Založil záznam o trvalom pobyte právo J. V. užívať dom na T. ul. č. 14 v B.?

§ 3 ods. 3 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 216/2008 Z. z. – Prihlásenie občana na trvalý pobyt nezakladá nijaké právo k budove uvedenej v odseku 2 ani k jej vlastníkovi a má evidenčný charakter.

4. V akých prípadoch sa zruší záznam o trvalom pobyte?

§ 7 ods. 1 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 216/2008 Z. z. – Ohlasovňa záznam o trvalom pobyte zruší

a) na základe oznámenia podľa § 10 písm. d),

b) ak občan zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho,

c) na základe ohlásenia podľa § 6 ods. 1 a 3,

d) ak prihlásenie bolo vykonané na základe nepravdivých alebo nesprávne uvedených skutočností alebo na základe neplatného, falšovaného, vedome pozmeneného alebo cudzieho dokladu,

- e) na návrh občana oprávneného užívať budovu alebo jej časť na základe právoplatného súdneho rozhodnutia o obmedzení alebo zrušení užívacieho práva,
- f) na návrh vlastníka alebo všetkých spoluvlastníkov budovy alebo jej časti občanovi, ktorý nemá k budove alebo jej časti žiadne užívacie právo; návrh nemožno podať voči vlastníkovi alebo spoluvlastníkovi budovy alebo jej časti, manželovi alebo nezaopatrenému dieťaťu vlastníka alebo spoluvlastníka budovy alebo jej časti,
- g) ak budova zanikla.

Prípád č. 5:

Zmena priezviska

(JUDr. Dušan Hrnčiar, PhD.)

Ján Hlúpy a Eva Hlúpa sú manželia a majú 17-ročného syna. Eva Hlúpa vzhľadom na pravidelné posmešné poznámky ohľadom ich priezviska navrhla manželovi a synovi, aby požiadali o zmenu priezviska. Manžel aj syn to odmietli, pretože by tým urazili rodičov Jána Hlúpeho. Eva Hlúpa napriek nesúhlasu manžela a syna a bez ich vedomia chce podať návrh na povolenie zmeny ich spoločného priezviska.

Úloha: Bude mať podľa zákona NR SR č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v danej situácii príslušný okresný úrad právomoc rozhodnúť?

1. V ktorých prípadoch sa na zmenu priezviska osoby nevyžaduje povolenie?

§ 7 ods. 2 zákona NR SR č. 300/1993 Z. z. v znení zákona č. 124/2015 Z. z. – Povolenie na zmenu priezviska nie je potrebné, ak ide o zmenu priezviska

- a) po rozvoде manželstva,
- b) po nadobudnutí plnoletosti spočívajúcu v používaní len jedného z dvoch alebo viac priezvisk,
- c) spočívajúcu v zápise ženského priezviska osoby inej ako slovenskej národnosti bez koncovky slovenského prechýľovania,
- d) spočívajúcu v úprave priezviska v súlade so slovenským pravopisom alebo s pravopisom jazyka národnostnej menšiny podľa osobitného predpisu,
- e) dieťaťa po jeho právoplatnom osvojení,
- f) z dôvodu zmeny pohlavia,
- g) maloletého dieťaťa, ktorého rodičia uzavreli manželstvo po jeho narodení, na priezvisko určené pre ich ostatné deti,
- h) maloletého dieťaťa, ktorého otec nie je známy, na priezvisko určené pre ostatné deti jeho matky a jej manžela.

2. Existuje v tomto prípade hmotnoprávny dôvod na zmenu priezviska?

§ 6 ods. 1 zákona NR SR č. 300/1993 Z. z. v znení zákona č. 124/2015 Z. z. –

Zmenu mena alebo zmenu priezviska možno povoliť, najmä ak ide o meno a priezvisko hanlivé alebo ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

3. Je Eva Hlúpa oprávnená požiadať o zmenu spoločného priezviska?

§ 6 ods. 3 zákona NR SR č. 300/1993 Z. z. v znení zákona č. 124/2015 Z. z. – Zmenu priezviska možno povoliť len na základe spoločnej žiadosti oboch manželov, ak ide o zmenu priezviska

a) manželov, ktorí majú spoločné priezvisko na iné spoločné priezvisko; zmena priezviska sa vzťahuje aj na priezvisko spoločných maloletých detí, aj keď neboli zahrnuté do žiadosti,

b) jedného z manželov, ktorí nemajú spoločné priezvisko, na priezvisko jeho manžela, pričom spoločné priezvisko nadobúdajú aj ich spoločné deti, aj keď neboli zahrnuté do žiadosti,

c) jedného z manželov, ktorí majú spoločné priezvisko, na priezvisko, ktoré používal pred prijatím spoločného priezviska,

d) jedného z manželov, ktorý prijal spoločné priezvisko a ako druhé v poradí žiada prijať priezvisko, ktoré používal pred uzavretím manželstva,

e) jedného z manželov, ktorí si pri uzavretí manželstva ponechali svoje doterajšie priezviská, a ktorý žiada k svojmu doterajšiemu priezvisku prijať priezvisko spoločných detí, na ktorom sa dohodli pri uzavretí manželstva; priezvisko spoločných detí je ako prvé v poradí,

f) jedného z manželov, ktorý prijal pri uzavretí manželstva súhlasným vyhlásením spoločné priezvisko a ako druhé v poradí si ponechal svoje doterajšie priezvisko, na priezvisko spoločné, alebo

g) jedného z manželov, ktorý prijal pri uzavretí manželstva súhlasným vyhlásením spoločné priezvisko a ako druhé v poradí si ponechal svoje doterajšie priezvisko, na priezvisko doterajšie,

h) jedného z manželov, ktorí si pri uzavretí manželstva ponechali svoje doterajšie priezviská, a ktorý žiada k svojmu doterajšiemu priezvisku prijať manželovo priezvisko ako spoločné priezvisko; zmena priezviska sa vzťahuje aj na priezvisko spoločných maloletých detí, aj keď neboli zahrnuté do žiadosti.

4. Je na zmenu priezviska potrebný súhlas syna Jána Hlúpeho a Evy Hlúpej?

§ 7 ods. 4 zákona NR SR č. 300/1993 Z. z. v znení zákona č. 124/2015 Z. z. – Na zmenu mena alebo zmenu priezviska maloletého staršieho ako 15 rokov je potrebný jeho písomný súhlas s jeho úradne osvedčeným podpisom.

Prípád č. 6:

Trvalý pobyt

(*prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD.*)

V obci Ž. pôsobí Inštitút K. V., ktorý prevádzkuje dom sociálnych služieb pre telesne postihnutých, útulok, resocializačné stredisko a domov pre osamelých rodičov. Niekoľko osôb sa snažilo prihlásiť na trvalý pobyt na adresu/y, na ktorých inštitút vykonával svoju činnosť (Ž. č. 30, Ž. č. 198), avšak neúspešne.

Viac ako desať osôb požiadalo podľa zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky o prihlásenie k trvalému pobytu na adrese Ž. č. 30 a ďalších 16 osôb na adrese Ž. č. 198. Obe budovy sú určené na bývanie a spĺňajú podmienky podľa príslušného zákona.

Žiadatelia boli bývalí chovanci detských domovov, osoby prepustené z výkonu trestu odňatia slobody, osoby telesne postihnuté s nutnosťou celodennej starostlivosti a pracovníci inštitútu. Išlo o osoby, ktoré bývali v obci Ž., v zariadeniach inštitútu, niektoré z nich boli v obci Ž. aj zamestnaní, no všetci mali ohlásený trvalý pobyt mimo obce Ž. na miestach, kde sa nezdržovali (niektorí ešte stále v detských domovoch, ktoré pred rokmi opustili).

Žiadatelia ku svojim žiadam priložili aj vyplnené prihlasovacie lístky a súhlas vlastníka nehnuteľností.

Následne sa konali voľby do orgánov samosprávnych krajov. Napriek podanej žiadosti týchto osôb ich trvalý pobyt v obci Ž. nebol obcou Ž. ako ohlasovňou zaevidovaný. V dôsledku toho neboli zapísaní do zoznamu voličov a nemohli voliť.

Starostka obce Ž. svojim listom oznámila žiadateľom, že ich žiadam o prihlásenie k trvalému pobytu v obci sa nevyhovelo, a to podľa uznesení obecného zastupiteľstva obce Ž. č. 197 a 198 zo dňa XY. XY. XXXX. Týmito uzneseniami obecné zastupiteľstvo v Ž. nedalo súhlas žiadateľom k trvalému pobytu v Ž. V liste uviedla, že ako starostka obce Ž. je uzneseniami obecného zastupiteľstva viazaná.

Úloha: *Bol postup obce Ž. v súlade s platnou právnou úpravou?*

1. Ako zákon č. 253/1998 Z. z. definuje trvalý pobyt?

§ 3 ods. 1 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 234/2019 Z. z. – Trvalý pobyt je pobyt občana spravidla v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky. Občan má v tom istom čase iba jeden trvalý pobyt.

2. Ako zákon vymedzuje povinnosť občana hlásiť sa na trvalý pobyt?

§ 3 ods. 7 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 234/2019 Z. z. – Trvalý pobyt je povinný hlásiť každý občan, ak sa trvalo nezdržiava v zahraničí; pri tom hlási údaje uvedené v § 11 písm. a) až c), e) až i) a k). Pri hlásení trvalého pobytu môže občan uviesť aj svoju národnosť a akademický titul.

§ 4 ods. 6 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 234/2019 Z. z. – Občan je pri hlásení trvalého pobytu povinný

a) vyplniť a podpísať prihlasovací lístok na trvalý pobyt, v ktorom uvedie

1. meno, priezvisko a rodné priezvisko,
2. dátum narodenia,
3. miesto narodenia,
4. okres narodenia,
5. štát narodenia, ak sa občan narodil v zahraničí,
6. rodné číslo,
7. adresu nového trvalého pobytu v rozsahu podľa § 11 písm. e) až i),
8. adresu predchádzajúceho trvalého pobytu v rozsahu podľa § 11 písm. e) až i), ak nejde o občana podľa § 5,
9. dátum a podpis,

b) uviesť na prihlasovacom lístku na trvalý pobyt údaje týkajúce sa vlastníka alebo všetkých spoluvlastníkov budovy alebo jej časti v tomto rozsahu:

1. meno, priezvisko, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu a adresa trvalého pobytu v rozsahu podľa § 11 písm. e) až i), ak ide o fyzickú osobu,
2. názov, identifikačné číslo právnickej osoby, sídlo právnickej osoby a meno a priezvisko osoby oprávnenej konať v jej mene, ak ide o právnickú osobu, ak súhlas s prihlásením na pobyt vykonal podpisom na prihlasovacom lístku na trvalý pobyt vlastník alebo všetci spoluvlastníci budovy alebo jej časti pred zamestnancom ohlasovne.

3. Splnili žiadatelia pri prihlasovaní na trvalý pobyt svoju povinnosť predložiť písomné potvrdenie ubytovateľa?

§ 3 ods. 8 písm. c) a d) zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 234/2019 Z. z. – Občan je povinný pri hlásení trvalého pobytu predložiť

c) údaje podľa osobitného predpisu^{4d)} potrebné na účel overenia vlastníckeho práva alebo spoluvlastníckeho práva k budove alebo jej časti podľa odseku 2; ak budú naplnené podmienky podľa osobitného predpisu,^{4e)} doklad o vlastníctve alebo spoluvlastníctve budovy alebo jej časti podľa odseku 2 vydaný podľa osobitného predpisu,^{4f)}

d) písomné potvrdenie o súhlase s prihlásením občana na trvalý pobyt s osvedčeným podpisom vlastníka alebo všetkých spoluvlastníkov budovy alebo jej časti s údajmi podľa § 4 ods. 6 písm. b); toto potvrdenie sa nevyžaduje, ak

1. ide o prihlásenie vlastníka alebo spoluvlastníka,
2. ide o prihlásenie občana, ktorý má zriadené vecné bremeno doživotného užívania nehnuteľnosti,
3. ide o prihlásenie manžela alebo nezaopatreného dieťaťa^{4g)} vlastníka alebo
4. vlastník alebo všetci spoluvlastníci budovy alebo jej časti potvrdia svojim podpisom na prihlasovacom lístku na trvalý pobyt súhlas s prihlásením občana na trvalý pobyt pred zamestnancom ohlasovne.

§ 3 ods. 9 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 234/2019 Z. z. – Zariadenia sociálnych služieb,^{4a)} v ktorých sa poskytuje bývanie, sú povinné dať písomný súhlas na prihlásenie na trvalý pobyt občanom, ktorí sú v nich celoročne umiestnení; súhlas vlastníka alebo všetkých spoluvlastníkov budovy alebo jej časti podľa odseku 8 písm. d) sa v týchto prípadoch nevyžaduje.

§ 4 ods. 3 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 234/2019 Z. z. – Za občana mladšieho ako 18 rokov, u ktorého súd nariadil ústavnú starostlivosť a ktorému sa poskytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb alebo v zariadení, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť alebo ochranná výchova, a za občana, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená a ktorému sa poskytuje ústavná starostlivosť formou celoročného pobytu pre občanov s celoročným pobytom v zariadení sociálnych služieb, sú povinní hlásiť trvalý pobyt vedúci týchto zariadení, ak si povinnosť podľa odseku 2 nesplnil zákonný zástupca, prípadne opatrovník.

4. Bola obec Ž. ako ohlasovňa pobytu oprávnená pri hlásení pobytu občanov podľa zákona skúmať splnenie podmienok na zapísanie trvalého pobytu?

§ 10 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 234/2019 Z. z. – Ohlasovňa je pri hlásení pobytu občana povinná

- a) overiť totožnosť osoby, ktorá hlásenie vykonáva,

- b) overiť úplnosť a správnosť ustanovených údajov a platnosť dokladov potrebných na hlásenie pobytu,
- c) urobiť záznam^{5b)} o hlásení pobytu v evidencii pobytu občanov, ak sú splnené podmienky podľa § 3 ods. 8, § 5, § 7 ods. 1, § 8 ods. 3 alebo § 9,
- d) zaslať vyplnený odhlasovací lístok ohlasovní doterajšieho trvalého pobytu občana o skončení tohto trvalého pobytu, ak nejde o trvalý pobyt osvojeného dieťaťa,
- e) zaznamenať bezodkladne do registra údaje o hlásení pobytu, ak má zabezpečený priamy vstup do registra alebo ak nemá zabezpečený priamy vstup do registra, doručiť bezodkladne údaje o hlásení pobytu príslušnému okresnému riaditeľstvu Policajného zboru, ktorý ich do registra zaznamená,
- f) vydať na požiadanie občanovi potvrdenie o pobyte,
- g) zabezpečiť bezodkladné odovzdanie občianskeho preukazu, ktorý bol ohlasovní odovzdaný podľa § 6 ods. 2, ktorémukoľvek útvaru Policajného zboru príslušnému na vydávanie občianskych preukazov.

5. Bolo obecné zastupiteľstvo v Ž. oprávnené podľa zákona dať súhlas žiadateľom na trvalý pobyt v Ž.?

§ 10 zákona č. 253/1998 Z. z. v znení zákona č. 234/2019 Z. z. –

6. Boli porušené základné práva žiadateľov postupom obce Ž. ako ohlasovne pobytu?

čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Sloboda pohybu a pobytu sa zaručuje.

čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

Prípád č. 7:

**Právomoc Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
pri rozdelení mesta**

(prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD.)

Niektorí obyvatelia mesta L. H. sa domnievali, že mestská časť D. by mala byť odčlenená od mesta L. H., t. j. že by sa mala osamostatniť. Podali preto petíciu za vypísanie miestneho referenda o rozdelení mesta L. H.

Mestský úrad v L. H. vrátil petičnému výboru petičné hárky a žiadal o ich doplnenie.

Mestskému úradu v L. H. bola následne opäť predložená petícia skupiny obyvateľov mestskej časti D. v predmetnej veci v počte 18 % oprávnených voličov tejto mestskej časti. Petičný výbor však následne zhromaždil na podporu petície ďalšie podpisy (celkovo 21 %) a túto petíciu už nedoručoval Mestskému úradu v L. H., ale ju predložil vláde Slovenskej republiky prostredníctvom Úradu vlády Slovenskej republiky.

Úrad vlády Slovenskej republiky postúpil petíciu Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky. Ministerstvo svojím listom postúpilo petíciu mestu L. H., pričom túto skutočnosť oznámilo petičnému výboru.

Následovalo hlasovanie obyvateľov mesta L. H. Mestské zastupiteľstvo v L. H. uznesením vyhlásilo výsledky hlasovania. Podľa nich miestne referendum o rozdelení mesta L. H. bolo platné (hlasovania sa zúčastnilo 67,92 % oprávnených voličov, s odčlenením mestskej časti D. vyjadrilo súhlas 90,49 % zúčastnených voličov).

Následne bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky listom požiadané o vykonanie územnej zmeny – rozdelenie mesta L. H.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky oprávnenému navrhovateľovi odpovedalo, že návrh vládneho nariadenia na rozdelenie mesta L. H. vláde Slovenskej republiky nepredloží, pretože obce sa môžu rozdeliť, len ak nové obce budú mať po rozdelení aspoň 3000 obyvateľov, čo v tomto prípade splnené nebolo (D. malo len 1146 obyvateľov).

Členovia petičného výboru požiadali Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky o prehodnotenie jeho stanoviska. Ministerstvo svoj postoj nezmenilo a opätovne odkázalo na znenie zákona.

Úloha: *Bol postup pri rozdelení mesta L. H. v súlade s právnou úpravou?*

1. Mali obyvatelia mesta L. H. podľa zákona SNR č. 369/1990 Zb. právo podať petíciu za odčlenenie mestskej časti D. od mesta L. H.?

§ 11a ods. 1 a ods. 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. –

- (1) Obecné zastupiteľstvo vyhlási miestne referendum, ak ide o
- zlúčenie obcí, rozdelenie alebo zrušenie obce, ako aj zmenu názvu obce,
 - odvolanie starostu (§ 13a ods. 3),
 - petíciu skupiny obyvateľov obce aspoň 30 % oprávnených voličov,¹²⁾
 - zmenu označenia obce, alebo
 - ak tak ustanovuje osobitný zákon.
- (2) Obecné zastupiteľstvo vyhlási miestne referendum o rozdelení obce podľa odseku 1 písm. a), ak sú splnené podmienky rozdelenia uvedené v tomto zákone.

2. Postupoval petičný výbor v súlade so zákonom SNR č. 369/1990 Zb., keď predložil petíciu na vybavenie vláde Slovenskej republiky?

§ 11a ods. 1 a ods. 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. –

3. Boli splnené podmienky podľa zákona SNR č. 369/1990 Zb. na vyhlásenie hlasovania obyvateľov mesta L. H. o rozdelení mesta?

**§ 11a ods. 1 a ods. 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. –
§ 2a zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. –**

- (1) Dve obce alebo viac obcí sa môžu zlúčiť do jednej obce; obec sa môže rozdeliť na dve obce alebo viac obcí. Zlúčením obcí zanikajú zlučované obce a vzniká nová obec; rozdelením obce zaniká rozdeľovaná obec a vznikajú nové obce. Zlúčiť obce alebo rozdeliť obec možno len s účinnosťou ku dňu konania všeobecných volieb do orgánov samosprávy obcí.
- (2) Súčasťou návrhu na zlúčenie obcí je dohoda o zlúčení obcí a údaje o výsledkoch miestneho referenda zlučovaných obcí. Dohoda o zlúčení obcí obsahuje najmä
- názvy obcí, ktoré dohodu uzatvárajú,
 - dátum, ku ktorému sa obce majú zlúčiť,
 - názov novej obce a sídlo jej orgánov,
 - označenie katastrálnych území novej obce,
 - určenie majetku novej obce vrátane finančných prostriedkov, pohľadávok a záväzkov, ako aj označenie právnických osôb novej obce,

f) zoznam všeobecne záväzných nariadení (ďalej len „nariadenie“) vydaných zlučovanými obcami,

g) podpisy starostov zlučovaných obcí s uvedením ich mena, priezviska a funkcie.

(3) Nová obec, ktorá vznikla zlúčením obcí, je právnym nástupcom každej z nich.

(4) Nová obec zasiela kópiu dohody o zlúčení samosprávnemu kraju, na ktorého území sa táto obec nachádza, Štatistickému úradu Slovenskej republiky, okresnému úradu a daňovému úradu.

(5) Obec sa môže rozdeliť, ak nové obce budú mať katastrálne územie alebo súbor katastrálnych území tvoriaci súvislý územný celok, najmenej 3 000 obyvateľov, ak urbanisticky nesplynuli s ostatnými časťami obce. Obec nemožno rozdeliť, ak do rozvoja odčleňovanej časti obce boli vložené investície, od ktorých je závislá celá obec.

(6) Dohodu o rozdelení obce a ďalšie dokumenty podpisuje starosta obce a splnomocnenec petičného výboru alebo osoba určená v petícii.^{2a)} Na rozdelenie obce sa primerane vzťahujú odseky 2 až 4.

4. Bolo podľa zákona SNR č. 369/1990 Zb. hlasovanie obyvateľov mesta L. H. v predmetnej veci platné a rozhodnutie obyvateľov mesta L. H. platné?

§ 11a ods. 8 zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. – Výsledky miestneho referenda sú platné, ak sa na ňom zúčastnila aspoň polovica oprávnených voličov¹²⁾ a ak bolo rozhodnutie prijaté nadpolovičnou väčšinou platných hlasov účastníkov miestneho referenda. Obec vyhlási výsledky miestneho referenda do troch dní od doručenia zápisnice o výsledkoch hlasovania na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce.

5. Za akých podmienok je vláda Slovenskej republiky oprávnená rozhodnúť o rozdelení mesta L. H.?

§ 2 ods. 3 zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. – Obec zriaďuje, zrušuje, rozdeľuje alebo obce zlučuje vláda nariadením. Rozhodnúť o tom možno iba so súhlasom obce a na základe stanoviska okresného úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa obec nachádza.

6. Bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky podľa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy

oprávnené nepredložiť vláde Slovenskej republiky návrh nariadenia na rozdelenie mesta L. H.?

§ 11 zákona č. 575/2001 Z. z. v znení zákona č. 134/2020 Z. z. – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre

- a) ochranu ústavného zriadenia, verejného poriadku, bezpečnosti osôb a majetku, ochranu a správu štátnych hraníc, bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, ochranu bezpečnosti a plynulosti železničnej dopravy, vecí zbraní a streliva, súkromné bezpečnostné služby, vstup na územie Slovenskej republiky a pobyt cudzincov na jej území, občianske preukazy, cestovné doklady a oprávnenia na vedenie motorových vozidiel, otázky azylantov a odídencov, evidenciu obyvateľov, evidenciu cestných motorových a prípojných vozidiel, integrovaný záchranný systém, civilnú ochranu a ochranu pred požiarmi,
- b) všeobecnú vnútornú správu vrátane vecí územného a správneho usporiadania Slovenskej republiky, štátne symboly, heraldický register, archívy a registratúry, štátne občianstvo, matričné veci, zhromažďovanie a združovanie vrátane registrácie niektorých právnických osôb, o ktorých to ustanoví zákon, organizačné zabezpečenie volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, organizačné zabezpečenie volieb prezidenta Slovenskej republiky a ľudového hlasovania o jeho odvolaní, organizačné zabezpečenie volieb do orgánov územnej samosprávy, organizačné zabezpečenie referenda, organizačné zabezpečenie volieb do Európskeho parlamentu, vojnové hroby, živnostenské podnikanie, povoľovanie verejných zbierok, koordináciu výkonu štátnej správy uskutočňovanej obcami, vyššími územnými celkami a orgánmi miestnej štátnej správy,
- c) Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor,
- d) koordináciu vzdelávania zamestnancov obcí a vyšších územných celkov plniacich úlohy štátnej správy.

§ 37 zákona č. 575/2001 Z. z. v znení zákona č. 134/2020 Z. z. – Ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy sa starajú o náležitú právnu úpravu vecí patriacich do ich pôsobnosti. Pripravujú návrhy zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zverejňujú ich a po prerokovaní v pripomienkovom konaní predkladajú vláde; dbajú aj o dodržiavanie zákonosti v oblasti svojej pôsobnosti.

7. Mohlo by byť podľa Ústavy Slovenskej republiky nezákonným postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky dotknuté právo obyvateľov mesta L. H. ?

čl. 30 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Prípad č. 8:

Registrácia politickej strany
(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Hlinkova slovenská ľudová strana podľa historických prameňov spolupracovala od polovice 30. rokov so Slovenskou národnou stranou, s ukrajinskými a poľskými nacionalistami, neskôr aj s maďarskými a nemeckými separatistami. Postupne bola ovplyvňovaná najmä talianskym a rakúskym fašizmom, od konca 30. rokov sa presadzovalo krídlo ovplyvnené nemeckým národným socializmom.

Bola predstaviteľkou režimu vojnovkej Slovenskej republiky. Jej odporcov nechala uväzniť alebo odviesť do pracovných alebo koncentračných táborov.

Po prechode Slovenského národného povstania do hôr spolupracovala s nacistickými okupačnými silami pri prenasledovaní a likvidácii povstalcov, partizánov a ich sympatizantov. Pre jej spoluprácu s nacistickým Nemeckom a zrejme nepriateľstvo k povstalcom bola tzv. Slovenskou národnou radou z 1. septembra 1944 na povstaleckom území zakázaná. Po vojne, v roku 1945 bola zakázaná ako politická strana, ktorá podporovala ideológiu klérofašizmu, t. j. krajno-pravicovú formu vlády klerikálneho zamerania uplatňujúcu pri výkone moci fašistické metódy.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky svojím rozhodnutím z 8. marca 1995 vydaným podľa § 4 písm. d) zákona č. 424/1991 Zb. o združovaní v politických stranách a v politických hnutiach odmietlo registráciu Hlinkovej slovenskej ľudovej strany.

Prípravný výbor Hlinkovej slovenskej ľudovej strany podal podľa § 8 ods. 5 zákona č. 424/1991 Zb. na Najvyšší súd Slovenskej republiky opravný prostriedok. Namietal v ňom, že správny orgán založil svoje rozhodnutie v podstate na stanovisku, že navrhovaný názov politickej strany je totožný s názvom strany, ktorá bola nariadením Slovenskej národnej rady č. 4 z 1. septembra 1944 rozpustená.

Prípravný výbor Hlinkovej slovenskej ľudovej strany namietal, že neprevzal politický program rozpustenej strany, vyvíjajúcej činnosť v prvej Slovenskej republike, naopak, podľa predložených stanov „chce vo svojej činnosti realizovať demokratické princípy, ktoré v maximálnom rozsahu rešpektujú ústavu a zákony tohto štátu, uznáva a hlási sa ku všetkým dokumentom, ktoré naša republika prevzala v oblasti občianskych a ľudských práv“.

Úloha: Bol postup Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v situácii, keď právny účinok zákazu vyplývajúci z nariadenia Slovenskej národnej rady č. 4 z 1. septembra 1944 nebol zrušený?

1. Akým spôsobom vymedzovala Ústava Slovenskej republiky právo zakladať politické strany?

čl. 29 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 323/2004 Z. z. – Občania majú právo zakladať politické strany a politické hnutia a združovať sa v nich.

2. Z akých dôvodov bolo možné podľa Ústavy Slovenskej republiky obmedziť výkon tohto práva?

čl. 29 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v znení úst. zákona č. 323/2004 Z. z. – Výkon práv podľa odsekov 1 a 2 možno obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnuté pre bezpečnosť štátu, na ochranu verejného poriadku, predchádzanie trestným činom alebo na ochranu práv a slobôd iných.

3. Existenciu ktorých politických strán a hnutí zakazoval zákon č. 424/1991 Zb.?

§ 4 zákona č. 424/1991 Zb. v znení zákona č. 43/1994 Z. z. – Zakazujú sa strany a hnutia,

- a) ktoré porušujú ústavu a zákony alebo ktorých cieľom je odstránenie demokratických základov štátu,
- b) ktoré nemajú demokratické stanovky alebo nemajú demokraticky ustanovené orgány,
- c) ktoré smerujú k uchopeniu a držaniu moci zamedzujúcemu druhým stranám a hnutiam uchádzať sa ústavnými prostriedkami o moc alebo ktoré smerujú k potlačeniu rovnoprávnosti občanov,
- d) ktorých program alebo činnosť ohrozujú mravnosť, verejný poriadok alebo práva a slobodu občanov.
- e) ktorých program je nasmerovaný proti suverenite a územnej celistvosti Slovenskej republiky.

4. V akom prípade bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky povinné odmietnuť registráciu?

§ 8 ods. 1 zákona č. 424/1991 Zb. v znení zákona č. 43/1994 Z. z. – Ministerstvo registráciu odmietne, ak stanovky strany a hnutia sú v rozpore s § 1 až 5 a § 6 ods. 3 a 4. Inak vykoná registráciu.

§ 1 zákona č. 424/1991 Zb. v znení zákona č. 43/1994 Z. z. –

(1) Občania majú právo sa združovať v politických stranách a v politických hnutiach (ďalej len „strany a hnutia“). Výkon tohto práva slúži občanom na ich účasť na politickom živote spoločnosti, najmä na vytváraní Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) a orgánov územnej samosprávy.

(2) Na výkon tohto práva nie je potrebné povolenie štátneho orgánu.

(3) Tento zákon sa nevzťahuje na združovanie občanov

a) v občianskych združeniach,¹⁾

b) na zárobkovú činnosť alebo zabezpečenie riadneho výkonu určitých povolaní,

c) v cirkevných a náboženských spoločnostiach.

§ 2 zákona č. 424/1991 Zb. v znení zákona č. 43/1994 Z. z. –

(1) Strany a hnutia sú dobrovoľné združenia; podliehajú registrácii podľa tohto zákona.

(2) Strana a hnutie nemôžu byť súčasne registrované ako občianske združenie.¹⁾

(3) Členom strany a hnutia s právom voliť a byť volený do orgánov strany a hnutia môže byť len štátny občan Slovenskej republiky (ďalej len „občan“), ktorý dosiahol vek 18 rokov.

(4) Ustanovenia osobitných zákonov o nezlučiteľnosti členstva alebo funkcií v stranách a hnutiach s výkonom iných činností alebo funkcií nie sú týmto zákonom dotknuté.

§ 3 zákona č. 424/1991 Zb. v znení zákona č. 43/1994 Z. z. –

(1) Strany a hnutia sú právnickými osobami. Štátne orgány môžu do ich postavenia a činnosti zasahovať len na základe zákona a v jeho medziach.

(2) Nikoho nemožno nútiť k členstvu v stranách a hnutiach. Zo strany a hnutia môže každý slobodne vystúpiť.

(3) Nikoho nemožno obmedzovať v jeho právach preto, že je členom strany a hnutia, že sa zúčastňuje na ich činnosti alebo ich podporuje alebo že stojí mimo nich.

§ 4 zákona č. 424/1991 Zb. v znení zákona č. 43/1994 Z. z. – Zakazujú sa strany a hnutia,

- a) ktoré porušujú ústavu a zákony alebo ktorých cieľom je odstránenie demokratických základov štátu,
- b) ktoré nemajú demokratické stanovky alebo nemajú demokraticky ustanovené orgány,
- c) ktoré smerujú k uchopeniu a držaniu moci zamedzujúcemu druhým stranám a hnutiam uchádzať sa ústavnými prostriedkami o moc alebo ktoré smerujú k potlačeniu rovnoprávnosti občanov,
- d) ktorých program alebo činnosť ohrozujú mravnosť, verejný poriadok alebo práva a slobodu občanov.
- e) ktorých program je nasmerovaný proti suverenite a územnej celistvosti Slovenskej republiky.

§ 5 zákona č. 424/1991 Zb. v znení zákona č. 43/1994 Z. z. –

(1) Strany a hnutia sú oddelené od štátu. Nesmú vykonávať funkcie štátnych orgánov ani tieto orgány nahrádzať. Nesmú riadiť štátne orgány ani ukladať povinnosti osobám, ktoré nie sú ich členmi.

(2) Strany a hnutia nesmú byť ozbrojené a nesmú zriaďovať ozbrojené zložky.

(3) Nie je povolená činnosť strán a hnutí v ozbrojených silách a ozbrojených zborov. Osobitné zákony ustanovia, v ktorých orgánoch štátu a územnej samosprávy sa činnosť strán a hnutí takisto nepovoľuje.

(4) Strany a hnutia sa môžu organizovať zásadne na územnom princípe. Zakladať a organizovať činnosť strán a hnutí na pracoviskách je neprípustné.

§ 6 ods. 3 zákona č. 424/1991 Zb. v znení zákona č. 43/1994 Z. z. – Názov strany a hnutia a jeho skratka sa musia výrazne líšiť od názvu a skratky strán a hnutí, ktoré už vyvíjajú činnosť na území Slovenskej republiky, aby neboli vzájomne zameniteľné.

5. Vzťahoval sa na postup Ministerstva vnútra Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky?

čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 323/2004 Z. z. – Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Prípad č. 9:

Humanitné dôvody pre udelenie azylu

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Žalobkyňa sa správnou žalobou podanou Krajskému súdu K. podľa § 206 Správneho súdneho poriadku domáhala zrušenia rozhodnutia Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky MU-PO-4-27/2017-Ž z 10. apríla 2017 v časti o neudelení azylu, ktorým podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov neudelil žalobkyni a jej maloletým deťom azyl a súčasne v zmysle § 13a a § 20 ods. 4 rozhodol o poskytnutí doplnkovej ochrany na dobu 1 roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zdôvodnil svoje rozhodnutie tým, že udelenie azylu z humanitných dôvodov je vecou voľnej správnej úvahy správneho orgánu. Na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok.

Za humanitné dôvody, na ktorých základe môže udeliť azyl, ak žiadateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona č. 480/2002 Z. z., sa podľa vykonávacieho nariadenia ministra vnútra Slovenskej republiky z 21. februára 2014 k zákonu o azyle považujú prípady neúspešných žiadateľov o azyl z radov zraniteľných osôb, t. j. najmä prestarnutých, traumatizovaných osôb a ťažko chorých, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické útrapy, prípadne až smrť.

Žiadateľka žiadosť o humanitný azyl odôvodnila vážnym zdravotným stavom svojho maloletého syna, ktorý – ako uviedla v Dotazníku žiadateľka o azyl zo dňa 24. januára 2017 – bol v máji 2015 operovaný na srdce v B. a v máji 2017 by sa mal podrobiť ďalšej operácii. Uviedla, že zdravotný stav jej syna je natoľko vážny, že sa obáva, že v prípade návratu do Líbye by bol jeho život v ohrození.

Podľa názoru Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky maloletý syn žiadateľky síce trpí viacerými vážnymi diagnózami, ale ako cudzincovi s oprávnením na prechodný pobyt mu je poskytovaná zdravotná starostlivosť. V prípade žiadateľky a jej maloletých detí neboli splnené zákonom stanovené dôvody pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky z humanitného dôvodu.

*Úloha: Bolo možné žiadateľku, ktorá podala žiadosť o azyl aj v mene malole-
tých detí, z ktorých jedno trpelo závažným ochorením považovať za neúspešnú
žiadateľku z radov zraniteľných osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by
mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť?*

1. V akých prípadoch sa udeľuje žiadateľovi azyl?

§ 8 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 125/2016 Z. z. –

Udelenie azylu

Ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

2. Z akých dôvodov sa poskytuje žiadateľovi o azyl doplnková ochrana?

§ 13a zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 125/2016 Z. z. –

Poskytnutie doplnkovej ochrany

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

3. Ustanovoval zákon povinnosť orgánu udeliť azyl z humanitných dôvodov?

§ 9 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 125/2016 Z. z. –

Udelenie azylu z humanitných dôvodov

Ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

4. Kto sa považuje za zraniteľnú osobu podľa zákona č. 480/2002 Z. z.?

§ 39 ods. 1 druhá veta zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 125/2016 Z. z.
– Zraniteľnými osobami sa na účely tohto ustanovenia rozumejú najmä maloleté osoby, zdravotne postihnuté osoby, staršie osoby, tehotné ženy, osamelí rodičia s maloletými deťmi, obeť obchodovania s ľuďmi, osoby so závažným ochorením, osoby s duševnou poruchou a osoby, ktoré boli podrobené mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického násillia, fyzického násillia alebo sexuálneho násillia.

5. Patria maloleté osoby a závažné ochorenie medzi signifikantné znaky zraniteľnej osoby podľa zákona č. 480/2002 Z. z.?

§ 39 ods. 1 druhá veta zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 125/2016 Z. z. –

Prípád č. 10:

**Porušenie princípu rovnosti členov ako dôvod
pre odmietnutie registrácie občianskeho združenia**

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky odmietlo registráciu občianskeho združenia X na základe § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedlo, že stanov združenia sú v čl. 11 v rozpore s princípom rovnosti, keďže za členov najvyššieho orgánu združenia – snemu by mali byť členovia volení podľa kľúča určeného hlavným vedením združenia.

Prípravný výbor združenia sa s týmto argumentom nestotožňuje a zvažuje podanie žaloby proti právoplatnému rozhodnutiu ministerstva. Domnieva sa totiž, že ústavný princíp rovnosti sa vzťahuje výlučne na práva a slobody uvedené v Ústave Slovenskej republiky. Ostatné práva vyplývajúce zo zákonov, iných všeobecne záväzných právnych predpisov, stanov, či iných organizačných dokumentov právnických osôb môžu, ale nemusia byť založené na ústavnom princípe rovnosti.

Úloha: *Bolo rozhodnutie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vydané v súlade s právnym poriadkom?*

1. Malo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako príslušný registrový orgán podľa zákona č. 83/1990 Zb. právomoc odmietnuť registráciu občianskeho združenia ?

§ 8 zákona č. 83/1990 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

(1) Ministerstvo registráciu odmietne, ak z predložených stanov združenia vyplýva, že

- a) ide o organizáciu uvedenú v § 1 ods. 3,
- b) stanovy nie sú v súlade s § 3 ods. 1 a 2,
- c) ide o nedovolené združenie (§ 4),
- d) ciele združenia sú v rozpore s požiadavkami uvedenými v § 5.

(2) O odmietnutí registrácie rozhodne ministerstvo do 15 dní odo dňa začatia konania. Rozhodnutie doručí splnomocnencovi prípravného výboru. Proti rozhodnutiu o odmietnutí registrácie nemožno podať rozklad.

§ 9 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Pokiaľ ministerstvo nezistí dôvod na odmietnutie registrácie, vykoná do 15 dní od začatia konania registráciu a v tejto lehote zašle splnomocnencovi prípravného výboru jedno vyhotovenie stanov, na ktorom vyznačí deň registrácie, ktorým je deň odoslania. O registrácii sa nevydáva rozhodnutie v správnom konaní.

2. Upravovali stanovy občianskeho združenia X práva a povinnosti členov združenia?

§ 3 ods. 3 zákona č. 83/1990 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Práva a povinnosti člena združenia upravujú stanovy združenia.

3. Predpokladá účel slobody združovať sa, že by najvyšší orgán občianskeho združenia, ktorý rozhoduje o najdôležitejších otázkach týkajúcich sa občianskeho združenia mali tvoriť všetci členovia občianskeho združenia a všetci členovia by mali mať súčasne hlasovacie právo?

čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

čl. 29 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Právo slobodne sa združovať sa zaručuje. Každý má právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeniach.

§ 2 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Občania môžu zakladať spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie (ďalej len „združenia“) a združovať sa v nich.

2. KAPITOLA

POLICAJNÁ SPRÁVA

Prípád č. 1:

Udelenie nákupného povolenia na zakázanú zbraň (*doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.*)

F. S. je majiteľom firmy, ktorá prevádzkuje na základe udelenej licencie súkromnú bezpečnostnú službu. Formou strážnej služby ochraňuje objekty administratívneho charakteru, v ktorých sa nachádzajú aj predajne s prevažne luxusným tovarom.

F. S. požiadal podľa zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v B. o vydanie nákupného povolenia na päť kusov samočinných zbraní pre svojich zamestnancov. Svoju písomnú žiadosť odôvodnil tým, že v poslednom čase došlo k ozbrojeným prepacom objektov podobného charakteru.

F. S. je držiteľom zbrojnej licencie skupiny F na výkon zamestnania a oprávnenia podľa osobitného predpisu. Táto verejná listina ho ako fyzickú osobu – podnikateľa oprávňuje nadobudnúť do vlastníctva zbrane alebo strelivo a držať ich v rozsahu ustanovenom pre jednotlivé skupiny zbrojnej licencie.

Úloha: *Vydá Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v B. podľa zákona č. 190/2003 Z. z. nákupné povolenie F. S. na nákup samočinných zbraní?*

1. Na aké kategórie rozdeľuje zákon zbrane a strelivo?

§ 3 ods. 1 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Zbrane a strelivo sa na účely tohto zákona rozdeľujú na a) zbraň kategórie A, b) zbraň kategórie B, c) zbraň kategórie C, d) zbraň kategórie D, e) strelivo do zbraní kategórií A až D, ktoré nie je zakázané.

2. Do akej kategórie patrí samočinná zbraň?

§ 4 ods. 1 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Zbraňou kategórie A je zakázaná zbraň, zakázané strelivo a zakázané doplnky zbrane.

§ 4 ods. 2 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Zakázanou zbraňou je

a) vojenská zbraň, odpaľovacie zariadenie na vojenské výbušné strely, b) samočinná zbraň, c) zbraň, pri ktorej bol jej pôvodný charakter alebo podoba zmenená tak, aby sa jej použitím mohol spôsobiť ťažší následok ako pred jej úpravou, alebo zbraň, ktorá má vzhľad iného predmetu, d) palná zbraň vyrobená z nekovového materiálu a neidentifikovateľná za pomoci detekčných prístrojov a röntgenových prístrojov, e) zbraň vybavená zakázaným doplnkom zbrane, f) zbraň, ktorá využíva elektrické napätie alebo elektrický prúd na zasiahnutie človeka alebo zvierata, g) vyrobená zbraň alebo upravená zbraň, ak nejde o dovolenú výrobu alebo dovolenú úpravu, h) zbraň s úpravami sťažujúcimi jej kriminalistickú identifikáciu, i) zbraň s pozmeneným alebo odstráneným výrobným číslom.

3. Je zákonom dovolené nadobúdať do vlastníctva, držať alebo nosiť zbraň zaradenú do tejto kategórie?

§ 8 ods. 1 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Zbraň kategórie A je zakázané nadobudnúť do vlastníctva, držať alebo nosiť, ak tento zákon neustanovuje inak.

4. Možno udeliť výnimku na nadobudnutie vlastníctva a na držanie zbrane tejto kategórie?

§ 8 ods. 2 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Ministerstvo môže udeliť na základe písomnej žiadosti výnimku na nadobudnutie vlastníctva a na držanie zbrane kategórie A držiteľovi

a) skupiny F zbrojného preukazu alebo skupiny G zbrojnej licencie z dôvodu nadobúdania zbierkového predmetu⁵⁾ alebo na zberateľské účely, ak ide o zbraň, ktorá je národnou kultúrnou pamiatkou⁴⁾ alebo predmetom múzejnej hodnoty,¹⁰⁾

b) skupiny A zbrojnej licencie na vývoj a výrobu zbrane kategórie A,

c) skupiny B zbrojnej licencie na účely opravy, úpravy, ničenia, znehodnotenia alebo výrobu rezu zbrane a streliva.

§ 8 ods. 3 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Ministerstvo môže na základe písomnej žiadosti udeliť výnimku na nadobudnutie vlastníctva a na držanie zbrane kategórie A uvedenej v § 4 ods. 2 písm. b) držiteľovi skupiny F zbrojnej licencie, ktorý vykonáva prepravu alebo ochranu mimoriadne nebezpečných zásielok alebo cenných zásielok, ochranu objektov, ktoré sú strategické z hľadiska bezpečnosti štátu a plnenia medzinárodných dohôd, ktorými je Slovenská republika viazaná.¹¹⁾

§ 8 ods. 4 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Výnimku podľa odsekov 2 a 3 možno udeliť, len ak to neodporuje verejnému poriadku, pričom ju možno časovo obmedziť.

5. Je udelenie výnimky na nadobudnutie vlastníctva a na držanie zbrane tejto kategórie zákonnou podmienkou udelenia nákupného povolenia?

§ 11 ods. 4 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Žiadateľ o nákupné povolenie na nadobudnutie vlastníctva zbrane kategórie A k žiadosti priloží ministerstvom udelenú výnimku (§ 8 ods. 2 a 3).

6. Za akých podmienok vydá Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v B. nákupné povolenie na nákup samočinných zbraní F. S.?

§ 11 ods. 1 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Nadobudnúť vlastníctvo zbrane kategórie A alebo zbrane kategórie B s výnimkou dedenia možno len za podmienok ustanovených týmto zákonom na základe nákupného povolenia; to neplatí na vývoj, výrobu, ničenie, znehodnotenie, výrobu rezu, nákup a predaj zbrane v rámci vykonávania koncesovaných živností na úseku zbraní a streliva. Nákupné povolenie vydáva policajný útvar. Vzor nákupného povolenia je uvedený v prílohe č. 1.

§ 11 ods. 2 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Nákupné povolenie vydá policajný útvar držiteľovi zbrojného preukazu (§ 15 ods. 1), zodpovednej osobe držiteľa zbrojnej licencie (§ 29 ods. 1) alebo žiadateľovi o trvalý vývoz zbrane (§ 41 ods. 1) na základe písomnej žiadosti, ktorá obsahuje

- a) osobné údaje žiadateľa; ak je žiadateľom držiteľ zbrojnej licencie, názov, sídlo alebo miesto podnikania, identifikačné číslo a osobné údaje zodpovednej osoby držiteľa zbrojnej licencie,
- b) číslo dokladu totožnosti¹²⁾ žiadateľa alebo zodpovednej osoby držiteľa

zbrojnej licencie, u cudzinca číslo cestovného dokladu alebo dokladu nahrádzajúceho cestovný doklad,

c) druh zbrane,

d) skupinu zbrojného preukazu (§ 15 ods. 2) alebo zbrojnej licencie (§ 29 ods. 2), číslo zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie a názov policajného útvaru, ktorý zbrojný preukaz alebo zbrojnú licenciu vydal, ak je žiadateľom držiteľ zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie,

e) ak ide o nadobudnutie vlastníctva zbrane kategórie B, odôvodnenie žiadosti podľa odseku 3; to neplatí, ak ide o žiadateľa o trvalý vývoz.

Prípád č. 2:

**Bezúhonnosť a spoľahlivosť ako podmienka
pre získanie zbrojného preukazu**

(doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.)

Vodič F. K. v roku 2017 spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k usmrteniu osoby. Za tento trestný čin (podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona) bol právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody na jeden rok nepodmienečne. Trest vykonal 30. novembra 2019.

V júli 2020 písomne požiadal podľa zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov o vydanie zbrojného preukazu skupiny D – poľovné účely. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v T. jeho žiadosť rozhodnutím zamietlo.

Úloha: *Postupovalo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v T. v súlade so zákonom č. 190/2003 Z. z.?*

1. Aké sú zákonné podmienky pre získanie zbrojného preukazu?

§ 16 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Policajný útvar

- a) vydá zbrojný preukaz fyzickej osobe, ktorá
- b) písomne požiadala o jeho vydanie,
- c) je plne spôsobilá na právne úkony,
- d) dosiahla predpísaný vek (§ 18),
- e) je bezúhonná a spoľahlivá (§ 19),
- f) je zdravotne spôsobilá a psychicky spôsobilá držať alebo nosiť zbraň a strelivo,
- g) preukázala odbornú spôsobilosť držať alebo nosiť zbraň a strelivo vykonaním skúšky pred skúšobnou komisiou (§ 21),
- h) má miesto pobytu na území Slovenskej republiky,
- i) v konaní o vydanie zbrojného preukazu preukázala potrebu držať alebo nosiť zbraň a strelivo.

2. Musí žiadateľ o vydanie zbrojného preukazu splniť všetky zákonné podmienky súčasne?

§ 16 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. –

3. Kto sa podľa zákona č. 190/2003 Z. z. nepovažuje za bezúhonného a spoľahlivého?

§ 19 ods. 1 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Za bezúhonnú osobu sa na účely tohto zákona, okrem osoby, ktorej odsúdenie bolo zahladené, nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za

a) úmyselný trestný čin proti životu a zdraviu podľa druhej časti prvej hlavy Trestného zákona, trestný čin proti slobode a ľudskej dôstojnosti podľa druhej časti druhej hlavy Trestného zákona okrem trestného činu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 Trestného zákona, trestného činu porušovania tajomstva prepravovaných správ podľa § 196 až 198 Trestného zákona, trestného činu súlože medzi príbuznými podľa § 203 Trestného zákona, úmyselný trestný čin všeobecne nebezpečný podľa druhej časti šiestej hlavy prvého dielu Trestného zákona, trestný čin proti republike podľa druhej časti siedmej hlavy Trestného zákona, trestný čin proti výkonu právomoci orgánu verejnej moci podľa druhej časti ôsmej hlavy prvého dielu Trestného zákona, trestný čin proti brannosti podľa druhej časti desiatej hlavy prvého dielu Trestného zákona, úmyselný trestný čin proti službe v ozbrojených silách podľa druhej časti desiatej hlavy tretieho dielu Trestného zákona, trestný čin proti obrane vlasti podľa druhej časti desiatej hlavy štvrtého dielu Trestného zákona, úmyselný trestný čin vojenský podľa druhej časti jedenástej hlavy Trestného zákona, trestný čin proti mieru a ľudskosti alebo trestný čin terorizmu a extrémizmu podľa druhej časti dvanástej hlavy prvého dielu Trestného zákona, trestný čin vojnový podľa druhej časti dvanástej hlavy druhého dielu Trestného zákona, trestný čin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 a 5 Trestného zákona, trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona, trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona, trestný čin pytliactva podľa § 310 Trestného zákona, trestný čin násilného prekročenia štátnej hranice podľa § 354 Trestného zákona, trestný čin prevádzkačstva podľa § 355 a 356 Trestného zákona, trestný čin vzbury väzňov podľa § 358 Trestného zákona, trestný čin násilia proti skupine obyvateľov podľa § 359 Trestného zákona, trestný čin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Trestného zákona, trestný čin opilstva podľa § 363 Trestného zákona alebo trestný čin týrania zvierat podľa § 378 Trestného zákona, alebo

b) iný trestný čin, ako je uvedený v písmene a), ak bol trestný čin spáchaný so zbraňou podľa Trestného zákona,¹⁹⁾ spáchaný násilím,^{19a)} hrozbou bez-

prostredného násilia, hrozbou inej ťažkej ujmy alebo spáchaný s použitím nátlaku.^{19b)}

§ 19 ods. 2 zákona č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Za spolaľhlivú osobu sa na účely tohto zákona nepovažuje ten,

a) koho trestné stíhanie za trestné činy uvedené v odseku 1 bolo podmiennečne zastavené a nebolo právoplatne rozhodnuté, že sa obvinený osvedčil alebo nemá sa za to, že sa osvedčil,

b) kto preukázateľne nadmerne požíva alkoholické nápoje,²⁰⁾

c) kto preukázateľne požíva omamné látky, psychotropné látky alebo prípravky,²¹⁾ ktorých požívanie môže vyvolať závislosť osôb od nich,

d) kto bol v posledných dvoch rokoch uznaný vinným z priestupku podľa § 69 ods. 1 písm. a) alebo písm. b),

e) kto bol v posledných dvoch rokoch opakovane uznaný vinným z priestupku

1) podľa § 69 ods. 1 písm. c) alebo písm. d),

2) na úseku ochrany pred alkoholizmom a inými toxikomániami,

3) proti občianskemu spolunažívaniu, ktorého sa dopustil vyhrázaním ujmom na zdraví, úmyselným ublížením na zdraví alebo iným násilím, alebo

4) na úseku poľovníctva a rybárstva alebo

f) kto podľa zistení útvaru Policajného zboru nedáva záruku, že zbraň nezneužije.

4. Kedy je trestný čin podľa Trestného zákona zahladený?

§ 92 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. v znení zákona č. 474/2019 Z. z. – Súd môže zahladiť odsúdenie, ak odsúdený viedol po výkone alebo odpustení trestu, alebo po premlčaní jeho výkonu riadny život nepretržite po dobu najmenej

a) desať rokov, ak ide o odsúdenie na trest odňatia slobody prevyšujúci päť rokov,

b) päť rokov, ak ide o odsúdenie na trest odňatia slobody prevyšujúci jeden rok,

c) tri roky, ak ide o odsúdenie na trest odňatia slobody neprevyšujúci jeden rok.

5. Ako sa podľa zákona č. 330/2007 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov preukazuje bezúhonnosť a spolaľhivosť osoby?

§ 14 ods. 3 písm. m) zákona č. 330/2007 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z.

– Pre potreby preukázania bezúhonnosti alebo spoľahlivosti, ak to ustanovuje osobitný zákon, sa odpis registra trestov vydáva m) okresnému riaditeľstvu Policajného zboru na účely vydania zbrojného preukazu a vydania zbrojnej licencie;³³⁾ na tento účel sa v odpise uvedú len údaje podľa § 11 a § 13 ods. 2 písm. a),

Prípád č. 3:

Zadržanie vodičského preukazu

(doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.)

F. R. dňa 1. júna 2020 prekročil pri jazde v obci povolenú rýchlosť svojím vozidlom o 30 km/hod. Prekročením rýchlosti nebola spôsobená dopravná nehoda. Za tento skutok mu príslušník Policajného zboru zadržal vodičský preukaz.

Úloha: Bol postup príslušníka Policajného zboru v súlade so zákonom č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

1. Porušil F. R. svojím konaním povinnosť podľa zákona?

§ 16 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vodič smie v obci jazdiť rýchlosťou najviac 50 km h⁻¹, a ak ide po diaľnici v obci najviac 90 km h⁻¹.

2. Naplnil F. R. svojím konaním skutkovú podstatu priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, za ktorý možno uložiť v blokovom konaní pokutu?

§ 22 ods. 1 písm. h) zákona SNR č. 372/1990 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky sa dopustí ten, kto h) ako vodič motorového vozidla prekročí rýchlosť ustanovenú v osobitnom predpise^{3c)} alebo prekročí rýchlosť ustanovenú dopravnou značkou alebo dopravným zariadením

1. v obci najviac o 20 km h⁻¹ alebo mimo obce najviac o 30 km h⁻¹,
2. v obci o 21 až 50 km h⁻¹ alebo mimo obce o 31 až 60 km h⁻¹,
3. v obci o viac ako 50 km h⁻¹ alebo mimo obce o viac ako 60 km h⁻¹,

§ 22 ods. 3 zákona SNR č. 372/1990 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – V blokovom konaní alebo v rozkaznom konaní za priestupok podľa odseku 1

- a) písm. a) až g) a i) možno uložiť pokutu do 650 eur,
- b) písm. h)

1. prvého bodu možno uložiť pokutu do 50 eur,
2. druhého bodu sa uloží pokuta od 30 eur do 400 eur,
3. tretieho bodu sa uloží pokuta od 250 eur do 800 eur,

3. Za akých podmienok môže príslušník Policajného zboru podľa zákona č. 8/2009 Z. z. zadržať vodičský preukaz?

§ 70 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Policajt je oprávnený zadržať vodičský preukaz vydaný orgánom Slovenskej republiky alebo orgánom iného štátu, ak

- a) možno uložiť trest alebo sankciu zákazu činnosti spočívajúcu v zákaze vedenia motorového vozidla,
- b) má vodič súdom uložené ochranné liečenie alebo súdom alebo iným príslušným orgánom uložený zákaz viesť motorové vozidlo,
- c) orgán Policajného zboru rozhodol o preskúšaní odbornej spôsobilosti, preskúšaní zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla (ďalej len „zdravotná spôsobilosť“) alebo o preskúšaní psychickej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla (ďalej len „psychická spôsobilosť“),
- d) je vodičský preukaz neplatný,
- e) vodič vedie motorové vozidlo, na ktorého vedenie je jeho vodičský preukaz neplatný podľa § 100a alebo § 106a.

(2) Za podmienok uvedených v odseku 1 možno zadržať aj medzinárodný vodičský preukaz vydaný orgánom iného štátu.

(3) Za podmienok uvedených v odseku 1 písm. a) je policajt oprávnený zadržať vodičský preukaz až do právoplatného skončenia veci.

Prípád č. 4:

Vodičské oprávnenie a vodičský preukaz

(doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.)

P. S. spôsobil vážnu dopravnú nehodu, za ktorú mu súd uložil aj trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze vedenia motorového vozidla na tri roky.

Úloha: Aké právne dôsledky mala táto právna skutočnosť na P. S. ako na držiteľa vodičského oprávnenia príslušnej skupiny a držiteľa vodičského preukazu podľa zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

1. Za akej zákonnej podmienky smie osoba viesť motorové vozidlo?

§ 74 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Motorové vozidlo určitej skupiny smie viesť len osoba, ktorá je držiteľom vodičského oprávnenia príslušnej skupiny.

2. Čím sa preukazuje oprávnenie viesť motorové vozidlo určitej skupiny?

§ 94 ods. 2 prvá veta zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vodičský preukaz je verejnou listinou, ktorou jej držiteľ preukazuje oprávnenie viesť motorové vozidlá v rozsahu v ňom uvedenom.

3. Prichádza v prípade uloženia trestu zákazu viesť motorové vozidlo súdom do úvahy odobratie vodičského oprávnenia?

§ 77 ods. 1 písm. h) zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vodičské oprávnenie sa udelí žiadateľovi, ktorý k dátumu udelenia vodičského oprávnenia h) nemá súdom alebo iným príslušným orgánom Slovenskej republiky uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlo,

§ 92 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vodičské oprávnenie sa odoberie tomu, kto

- a) nie je spôsobilý viesť motorové vozidlo pre stratu odbornej spôsobilosti,
- b) nie je spôsobilý viesť motorové vozidlo pre stratu zdravotnej spôsobilosti alebo psychickej spôsobilosti,
- c) sa nepodrobil nariadenému preskúšaniam odbornej spôsobilosti alebo preskúšaniam zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti,
- d) osvedčením^{43b)} vydaným autoškolou nepreukázal, že sa v určenom rozsahu a v určenej lehote podrobil doškoľovaciemu kurzu,
- e) sa nepodrobil nariadenému preskúšaniam zdravotnej spôsobilosti osobitne vo vzťahu k závislosti od alkoholu, inej návykovej látky alebo liečiva alebo odbornému poradenstvu,
- f) v čase jeho udelenia nespĺňal niektorú z podmienok na jeho udelenie.

4. Má uloženie trestu zákazu viesť motorové vozidlo vplyv na platnosť vodičského preukazu?

§ 100 ods. 3 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vodičský preukaz sa považuje za neplatný v čase, v ktorom má jeho držiteľ súdom uložené ochranné liečenie⁴⁵⁾ alebo v ktorom má súdom alebo iným príslušným orgánom uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlo.

5. Má P. S. osobitnú zákonnú povinnosť pokiaľ ide o jeho vodičský preukaz?

§ 98 ods. 1 písm. d) zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Držiteľ vodičského preukazu je povinný d) odovzdať orgánu Policajného zboru neplatný vodičský preukaz do siedmich dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým mu súd uložil ochranné liečenie alebo mu súd alebo iný príslušný orgán uložil zákaz činnosti viesť motorové vozidlo alebo ktorým sa mu obmedzilo alebo odobralo vodičské oprávnenie,

Prípád č. 5:

Potvrdenie o občianskom preukaze

(doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.)

Občianka Slovenskej republiky, M. Š., stratila počas turistického zájazdu vo Viedni svoj občiansky preukaz, ktorý jej zároveň slúžil ako cestovný doklad na prekračovanie hraníc so štátom Európskej únie.

Úloha: Aké právne dôsledky sú spojené s touto skutočnosťou?

1. Za akých podmienok možno podľa zákona č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov používať občiansky preukaz ako cestovný doklad občana na vycestovanie do zahraničia?

§ 15 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. –

(1) Iným dokladom je doklad, ktorý sa na základe medzinárodnej zmluvy považuje za cestovný doklad.¹¹⁾ Iným dokladom na vycestovanie občana do zahraničia je aj občiansky preukaz, ak ho daný štát uznal ako cestovný doklad.¹²⁾

(2) Na občiansky preukaz sa nevzťahujú ustanovenia tohto zákona týkajúce sa ostatných cestovných dokladov.

2. Možno podľa Ústavy Slovenskej republiky a zákona č. 647/2007 Z. z. odoprieť občanom Slovenskej republiky vstup na jej územie, ak nemá cestovný doklad?

čl. 23 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky. Občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť, a nemožno ho vyhostiť.

§ 3 ods. 1 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Občan má právo na slobodný návrat do Slovenskej republiky.

3. Vzťahujú sa na M. Š. povinnosti podľa zákona č. 647/2007 Z. z.?

§ 3 ods. 2 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Občan, ktorý sa pri návrate pri prekračovaní vonkajšej štátnej hranice nemôže preukázať platným cestovným dokladom, je povinný oznámiť útvar Policajného zboru oprávnenému vykonávať kontrolu cestovných dokladov osôb prekračujúcich štátnu hranicu (ďalej len „policajný útvar“) údaje potrebné na overenie totožnosti.

§ 3 ods. 3 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Ak občan pri návrate pri prekračovaní vonkajšej štátnej hranice nemôže preukázať svoju totožnosť, je povinný strpieť snímanie daktyloskopických odtlačkov, vyhotovenie obrazových záznamov, vonkajšie meranie tela a zisťovanie osobitných telesných znamení.

4. Ako v takomto prípade postupuje orgán Policajného zboru podľa zákona č. 395/2019 Z. z. občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

§ 12 ods. 1 zákona č. 395/2019 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. –

(1) Potvrdenie o občianskom preukaze (ďalej len „potvrdenie“) vydáva príslušný útvar, útvar Policajného zboru alebo zastupiteľský úrad občanovi staršiemu ako 15 rokov,

- a) ktorý stratil štátne občianstvo,
- b) ak došlo k odobratiu neplatného občianskeho preukazu,
- c) ak odovzdal neplatný občiansky preukaz,
- d) ak došlo k strate alebo odcudzeniu občianskeho preukazu,
- e) ak vybavuje matričnú udalosť a pohreb občana, ktorý zomrel a u ktorého občiansky preukaz nebol nájdený.

§ 12 ods. 2 zákona č. 395/2019 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Potvrdenie podľa odseku 1 písm. c) až e) sa vydáva na žiadosť občana.

§ 12 ods. 5 zákona č. 395/2019 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Potvrdenie vydané podľa odseku 1 písm. b) až d) je platné 30 dní odo dňa vydania, ak ho vydal príslušný útvar alebo útvar Policajného zboru a 90 dní odo dňa vydania, ak ho vydal zastupiteľský úrad; počas tohto obdobia nie je občan povinný byť držiteľom občianskeho preukazu.

Prípád č. 6:

Odňatie cestovného dokladu

(doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.)

Proti M. S. sa vedie trestné stíhanie. Sudca pre prípravné konanie rozhodol so zreteľom na okolnosti daného prípadu nevziať M. S. do väzby. Súčasne mu uložil primerané obmedzenia. Medzi tieto patrí aj zákaz vycestovania. V tejto súvislosti sudca požiadal útvar Policajného zboru o odňatie cestovného dokladu.

Úloha: Aké sú podľa zákona č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov právne podmienky pre odňatie cestovného dokladu a dokedy možno takéto obmedzenie uplatňovať?

1. Možno právo občana na slobodné vycestovanie do cudziny podľa Ústavy Slovenskej republiky obmedziť?

čl. 23 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. –

- (1) Sloboda pohybu a pobytu sa zaručuje.
- (2) Každý, kto sa oprávnené zdržiava na území Slovenskej republiky, má právo toto územie slobodne opustiť.
- (3) Slobody podľa odsekov 1 a 2 môžu byť obmedzené zákonom, ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných a na vymedzených územiach aj v záujme ochrany prírody.
- (4) Každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky. Občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť, a nemožno ho vyhostiť.
- (5) Cudzinca možno vyhostiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

2. Akým spôsobom upravuje zákon č. 647/2007 Z. z. právo na vycestovanie občana do cudziny?

§ 2 ods. 1 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Občan má právo slobodne vycestovať do zahraničia, ak tento zákon neustanovuje inak.

3. Aké sú zákonné podmienky pre vycestovanie občana do cudziny?

§ 2 ods. 2 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Občan môže vycestovať do zahraničia len s platným cestovným dokladom, ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná (ďalej len „medzinárodná zmluva“), neustanovuje inak.

4. Bol daný zákonný dôvod pre odňatie cestovného dokladu M. S.?

§ 23 ods. 1 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vydanie cestovného dokladu sa odoprie alebo vydaný cestovný doklad sa odníme občanovi na žiadosť

a) súdu alebo daňového úradu, ak je proti nemu nariadený výkon rozhodnutia pre neplnenie vyživovacej povinnosti alebo finančných záväzkov a výkonu rozhodnutia sa vyhýba alebo ho marí, alebo je dôvodné podozrenie, že tak bude konať,

b) orgánu, ktorý vykonáva rozhodnutie súdu o výkone trestu odňatia slobody, ak nevykonal trest odňatia slobody, ak mu trest nebol odpustený alebo výkon trestu nebol premlčaný, alebo nebol podmiennečne prepustený z výkonu trestu.

§ 23 ods. 2 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vydanie cestovného dokladu možno odoprieť alebo vydaný cestovný doklad možno odňať, ak je to nevyhnutné na ochranu verejného poriadku, ochranu práv a slobôd iných alebo pre bezpečnosť štátu.

§ 23 ods. 3 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vydanie cestovného dokladu sa odoprie alebo vydaný cestovný doklad sa odníme občanovi, ak sa orgán príslušný na vydanie cestovného dokladu dozvedel o tom, že občanovi bol uložený zákaz vycestovania do zahraničia,^{21a}) bol naňho vydaný príkaz na zatknutie,^{21b}) európsky zatýkací rozkaz alebo medzinárodný zatýkací rozkaz.

5. Dokedy možno M. S. odňať cestovný doklad?

§ 23 ods. 4 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vydanie cestovného dokladu sa odoprie alebo vydaný cestovný doklad sa odníme na nevyhnutný čas; podľa odseku 2 najdlhšie na jeden rok, a to aj opakovane, ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu.

§ 23 ods. 5 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Ak zanikol dôvod, pre ktorý bol cestovný doklad odňatý, orgán, ktorý ho odňal, ho občanovi na jeho žiadosť bezodkladne vráti.

6. Bolo by možné M. S. zadržať cestovný doklad?

§ 24 zákona č. 647/2007 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. –

- (1) O odňatí cestovného dokladu rozhoduje orgán, ktorý cestovný doklad vydal.
- (2) Ak sa rozhodlo o odňatí cestovného dokladu alebo ak možno dôvodne očakávať, že sa o jeho odňatí rozhodne, môže cestovný doklad zadržať policajný útvar, orgán, ktorý cestovný doklad vydal, alebo orgán činný v trestnom konaní.
- (3) Orgán, ktorý cestovný doklad zadržal, je povinný vydať o tom jeho držiteľovi potvrdenie a cestovný doklad bezodkladne zaslať orgánu, ktorý cestovný doklad vydal, s uvedením dôvodu zadržania cestovného dokladu.
- (4) Orgán, ktorý cestovný doklad vydal, rozhodne o odňatí zadržaného cestovného dokladu alebo o jeho vrátení do 15 dní po doručení zadržaného cestovného dokladu.
- (5) Ak po vydaní rozhodnutia o odňatí cestovného dokladu nedošlo bezodkladne k jeho odovzdaniu alebo zadržaniu, orgán, ktorý cestovný doklad vydal, tento cestovný doklad eviduje ako odcudzený; ak zanikol dôvod, pre ktorý bol cestovný doklad odňatý, evidovanie tohto cestovného dokladu ako odcudzeného sa zruší.

Prípad č. 7:

Právomoc Policajného zboru pri objasňovaní priestupku

(doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.)

J. S. sa zúčastnil výtržnosti na tanečnej zábave, kde došlo k ublíženiu na zdraví. Privolaná hliadka Policajného zboru ho vyzvala na predloženie dokladu totožnosti, čo odmietol. Z tohto dôvodu bol J. S. hliadkou predvedený na útvar Policajného zboru, odkiaľ sa pokúsil ujsť.

Úloha: Aké opatrenia môžu podľa zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore voči J. S. uplatniť príslušníci Policajného zboru v rámci objasňovania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch?

1. Je Policajný zbor oprávnený podľa zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. a podľa zákona SNR č. 372/1990 Zb. oprávnený objasňovať priestupok proti občianskemu spolunažívaniu?

§ 2 ods. 1 písm. k) zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. v znení zákona č. 6/2019 Z. z. – Policajný zbor plní tieto úlohy:

k) odhaľuje priestupky a zisťuje ich páchatel'ov, a ak tak ustanovuje osobitný zákon, priestupky aj objasňuje a prejednáva,

§ 58 ods. 3 písm. a) zákona SNR č. 372/1990 Z. z. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Objasňovanie priestupkov podľa odseku 1 vykonávajú tiež orgány Policajného zboru v rozsahu podľa odseku 4,

§ 58 ods. 4 zákona SNR č. 372/1990 Z. z. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Orgány Policajného zboru objasňujú

a) priestupky uvedené v § 24 ods. 1 písm. c), § 30 ods. 1 písm. d) až h), § 35 ods. 1 písm. f), § 44 a 46,

b) priestupky proti verejnému poriadku, priestupky proti občianskemu spolunažívaniu, priestupky proti majetku a devízové priestupky v rozsahu ustanovenom osobitným predpisom,

c) priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a ďalšie

priestupky proti poriadku v štátnej správe, ak boli spáchané na úseku štátnej správy v pôsobnosti Policajného zboru, ak uvedené priestupky nezistil alebo ich neobjasňuje orgán uvedený v odseku 2 alebo odseku 3 písm. b) až f).

2. Aké zákonné oprávnenia má policajt pri objasňovaní priestupku podľa zákona NR SR č. 171/1993 Z. z.?

§ 17 ods. 1 zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. v znení zákona č. 6/2019 Z. z. – Policajt je oprávnený požadovať potrebné vysvetlenie od osoby, ktorá môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitých pre odhalenie priestupku alebo správneho deliktu a na zistenie jeho páchatela, ako aj na vypátranie hľadanych alebo nezvestných osôb a vecí. V prípade potreby je policajt oprávnený vyzvať osobu, aby sa ihneď alebo v určenom čase dostavila na útvar Policajného zboru na spísanie zápisnice o podaní vysvetlenia alebo, ak ide o objasňovanie priestupku, na spísanie záznamu alebo zapísania výsledkov úkonov do správy o výsledku objasňovania priestupku.

§ 18 zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. v znení zákona č. 6/2019 Z. z. –

(1) Policajt je oprávnený vyzvať osobu, ak je to potrebné na plnenie úloh podľa tohto zákona, aby preukázala svoju totožnosť dokladom totožnosti⁹⁾.

(2) Namiesto dokladu totožnosti podľa odseku 1 môže osoba predložiť

a) preukaz poslanca Národnej rady Slovenskej republiky,

b) preukaz člena vlády,

c) služobný preukaz sudcu,

d) služobný preukaz prokurátora,

e) služobný preukaz príslušníka ozbrojeného zboru,

f) služobný preukaz príslušníka Národného bezpečnostného úradu,

g) potvrdenie o odovzdaní, strate alebo odcudzení občianskeho preukazu.

(3) Ak vyzvaná osoba odmietne preukázať svoju totožnosť podľa odseku 1 alebo 2, policajt je oprávnený takúto osobu predviesť na útvar Policajného zboru za účelom zistenia jej totožnosti.

(4) Ak vyzvaná osoba nemôže preukázať svoju totožnosť podľa odseku 1 alebo 2 a ani po predchádzajúcom poskytnutí potrebnej súčinnosti nemôže hodnoverne preukázať svoje meno a priezvisko, dátum narodenia a adresu bydliska, policajt je oprávnený postupovať podľa odseku 3. Hodnovernosť preukázania mena a priezviska, dátumu narodenia a adresy bydliska posudzuje policajt podľa dôvodu zisťovania totožnosti osoby.

(5) Policajt je povinný odovzdať predvedenú osobu orgánom činným v trest-

nom konaní, inému príslušnému orgánu alebo príslušnému zariadeniu, ak zistí, že sú dôvody na jej odovzdanie, inak osobu ihneď prepustí.

(6) Ak ide o osobu vyhlásenú za nezvestnú, policajt o jej nájdení vyrozumie toho, kto nezvestnosť tejto osoby oznámil. Ak táto osoba nie je plnoletá, odovzdá ju zákonnému zástupcovi alebo príslušnému orgánu alebo príslušnému zariadeniu; ak ide o osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony, odovzdá túto osobu jej zákonnému zástupcovi alebo príslušnému zariadeniu, a ak ide o osobu duševne chorú, odovzdá ju príslušnému zariadeniu.

(7) Ak policajt nezistí totožnosť osoby do 24 hodín od jej predvedenia, je povinný túto osobu prepustiť.

(8) O predvedení a odovzdaní osoby napíše policajt úradný záznam.

(9) Ak osoba pri plnení služobných úloh alebo v súvislosti s nimi preukáže podľa osobitného predpisu svoju príslušnosť k Slovenskej informačnej službe alebo k Vojenskému spravodajstvu, policajt preverí túto príslušnosť v evidencii Slovenskej informačnej služby alebo Vojenského spravodajstva. Ak sa preverením potvrdí príslušnosť osoby k Slovenskej informačnej službe alebo k Vojenskému spravodajstvu, policajt ďalej totožnosť nepreveruje.

§ 32 zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. v znení zákona č. 6/2019 Z. z. –

(1) Policajt je pri objasňovaní priestupkov v prípadoch podľa osobitného predpisu¹²⁾ oprávnený vyžadovať lekárske vyšetrenie na zistenie požitého množstva alkoholu alebo inej užitej návykovej látky.

(2) Policajt je oprávnený vykonať ohliadku miesta priestupku, ohliadku vecí, ktorá môže súvisieť so spáchaním priestupku a v súvislosti s tým zisťovať a zaisťovať stopy.

(3) Odber krvi osoby podozrivej zo spáchania priestupku sa musí vykonať, ak o to táto osoba požiada.

3. Ako postupuje príslušník Policajného zboru v prípade, ak vyzvaná osoba odmietne preukázať svoju totožnosť?

§ 18 zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. v znení zákona č. 6/2019 Z. z. –

4. Aké obmedzenia môže uplatniť príslušník Policajného zboru voči osobe, ktorá sa pokúsila o útek pri predvedení?

§ 19 zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. v znení zákona č. 6/2019 Z. z. –

(1) Policajt je oprávnený zaistiť osobu,

- a) ktorá svojím konaním bezprostredne ohrozuje svoj život alebo svoje zdravie alebo život a zdravie iných osôb alebo majetok,
 - b) pristihnutú pri páchaní priestupku, ak je dôvodná obava, že v ňom bude pokračovať, alebo ak je to nevyhnutne potrebné na riadne zistenie alebo objasnenie veci,
 - c) ktorá sa pokúsila o útek pri predvedení podľa § 17 alebo § 18, a dôvodná obava z jej úteku trvá,
 - d) ktorá na útvar Policajného zboru uráža policajta alebo inú osobu alebo sa správa inak agresívne,
 - e) na ktorú bolo vyhlásené medzinárodné policajné pátranie,
 - f) ktorá sa nachádza na mieste trestného činu bezprostredne po jeho spáchaní g je potrebné zistiť jej súvislosť s trestným činom,
 - h) pred zistením jej totožnosti podľa § 18, ak sa nachádza na mieste, na ktorom hrozí teroristický útok, alebo na mieste, kde došlo k teroristickému útoku,
 - i) pred zistením jej totožnosti podľa § 18, ak sa nachádza v priestore, v ktorom sa zakročuje pod jednotným velením za podmienok podľa § 66 proti nebezpečnému páchatelovi a použitie výzvy na preukázanie totožnosti podľa § 18 môže ohroziť život alebo zdravie zakračujúceho policajta alebo osôb nachádzajúcich sa v tomto priestore,
- a) ktorá svojím konaním bezprostredne ohrozuje bezpečnosť a plynulosť železničnej dopravy.
- (2) Útvar Policajného zboru, ktorý prevzal od policajta zaistenú osobu, bezodkladne vydá o zaistení osoby rozhodnutie, v ktorom uvedie dôvod, pre ktorý bola osoba zaistená, a bez zbytočných prieťahov ho odovzdá zaistenej osobe. Proti rozhodnutiu o zaistení osoby môže zaistená osoba podať odvolanie. Odvolanie nemá odkladný účinok.
- (3) Na konanie a rozhodovanie o zaistenej osobe sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.¹⁰⁾
- (4) Policajt je povinný odovzdať zaistenú osobu orgánom činným v trestnom konaní alebo inému príslušnému orgánu, ak po vykonaní úkonov zistí, že sú dôvody na jej odovzdanie, a ak ide o zaistenie osoby podľa odseku 1 písm. f) v súvislosti s trestnými činmi terorizmu alebo o zaistenie osoby podľa odseku 1 písm. g), nesmie zaistenie osoby trvať viac ako 48 hodín od obmedzenia osobnej slobody.
- (5) Ak policajt neodovzdá osobu orgánom činným v trestnom konaní, alebo inému príslušnému orgánu, musí osobu ihneď prepustiť. Zaistenie osoby z dôvodov uvedených v odseku 1 nesmie trvať viac ako 24 hodín od obmedzenia osobnej slobody.
- (6) Osobe zaistenej podľa odseku 1 sa umožní bez zbytočného odkladu na jej požiadanie vyrozumieť o zaistení niektorú z blízkych osôb⁸⁾) a požiadať ad-

vokáta o poskytnutie právnej pomoci. Ak ide o vojaka, policajt vyrozumie najbližší vojenský útvar, a ak ide o osobu, ktorá nie je plnoletá, zákonného zástupcu tejto osoby.

(7) O odovzdaní osoby policajt bezodkladne napíše úradný záznam.

§ 42 ods. 1 zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. v znení zákona č. 6/2019 Z. z. – Policajt je oprávnený osobu zaistenú podľa § 19 umiestniť do cely policajného zaistenia (ďalej len „cela“) zriadenej na tento účel na útvare Policajného zboru.

Prípád č. 8:

Povolenie na pobyt cudzincovi

(doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.)

Ukrajinský štátny občan S. P. sa rozhodol študovať na vysokej škole v Slovenskej republike, pretože podobný typ vysokej školy, o ktorú má záujem, sa na Ukrajine nenachádza.

Úloha: Aké podmienky musí S. P. v podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov splniť, aby mu útvar Policajného zboru udelil povolenie na pobyt v Slovenskej republike?

1. Aké hmotnoprávne postavenie má občan S. P. na účely zákona č. 404/2011 Z. z.?

§ 2 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. –

- (2) Cudzincom je každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky.⁷⁾
- (3) Občanom Únie je každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky a je štátnym občanom niektorého členského štátu.
- (4) Štátnym príslušníkom tretej krajiny je každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky ani občanom Únie; štátnym príslušníkom tretej krajiny sa rozumie aj osoba bez štátnej príslušnosti.

2. Aký prechodný pobyt potrebuje S. P. v súvislosti s jeho štúdiom v Slovenskej republike?

§ 21 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Prechodný pobyt môže policajný útvar udeliť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny

- a) na účel podnikania,
- b) na účel zamestnania,
- c) na účel štúdia,
- d) na účel osobitnej činnosti,
- e) na účel výskumu a vývoja,
- f) na účel zlúčenia rodiny,
- g) na účel plnenia služobných povinností civilnými zložkami ozbrojených síl,⁴²⁾
- h) ktorý má priznané postavenie Slováka žijúceho v zahraničí,⁴³⁾

i) ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte.

3. Na ktorom orgáne musí S. P. podať žiadosť o udelenie prechodného pobytu?

§ 31 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Žiadosť o udelenie prechodného pobytu podáva štátny príslušník tretej krajiny osobne v zahraničí na zastupiteľskom úrade akreditovanom pre štát, ktorý mu vydal cestovný doklad, alebo na zastupiteľskom úrade akreditovanom pre štát, v ktorom má bydlisko, ak tento zákon neustanovuje inak; ak nie je takýto zastupiteľský úrad alebo v prípadoch hodných osobitného zreteľa určí ministerstvo zahraničných vecí po dohode s ministerstvom vnútra iný zastupiteľský úrad, na ktorom štátny príslušník tretej krajiny podá žiadosť o udelenie prechodného pobytu. Zastupiteľský úrad, ktorý žiadosť prijal, vydá žiadateľovi v deň podania žiadosti potvrdenie o jej prijatí.

§ 31 ods. 3 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Žiadosť o udelenie prechodného pobytu môže štátny príslušník tretej krajiny podať osobne aj na policajnom útvar, ak sa na území Slovenskej republiky zdržiava na základe platného povolenia na pobyt podľa osobitného predpisu,⁹⁾ udeľného tolerovaného pobytu podľa § 58 ods. 1 písm. a) až c) alebo ods. 2, udeľného národného víza podľa § 15, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny, u ktorého sa vízum nevyžaduje, alebo ak ide o držiteľa osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí; to neplatí, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý žiada o udelenie prechodného pobytu podľa § 23 ods. 5. Podanie žiadosti neopravňuje štátneho príslušníka tretej krajiny zdržiavať sa na území Slovenskej republiky nad rámec podmienok ustanovených osobitným predpisom.⁵⁷⁾ Štátny príslušník tretej krajiny je oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky až do rozhodnutia o tejto žiadosti, ak

- a) má vydané osvedčenie Slováka žijúceho v zahraničí⁴³⁾ a požiadal o udelenie prechodného pobytu podľa § 29,
- b) požiadal o udelenie prechodného pobytu podľa § 23 ods. 4 a v čase podania žiadosti vykonával sezónne zamestnanie podľa § 23 ods. 6 písm. g) alebo
- c) požiadal o udelenie prechodného pobytu podľa § 25 ods. 1 písm. c) a vykonáva športovú činnosť na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu.^{54a)}

§ 31 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Policajný útvar vydá žiadateľovi v deň podania žiadosti o udelenie prechodného pobytu podľa odseku 3 potvrdenie o jej prijatí.

4. Za akých podmienok udelí útvar Policajného zboru S. P. prechodný pobyt na účel štúdia?

§ 24 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Prechodný pobyt na účel štúdia udelí policajný útvar, ak nie sú dôvody na zamietnutie žiadosti podľa § 33 ods. 6, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý

- a) je žiakom dennej formy štúdia strednej školy⁵¹⁾ a je ku dňu podania žiadosti o udelenie prechodného pobytu mladší ako 20 rokov; ak ide o žiaka nadstavbového štúdia,^{51a)} kvalifikačného štúdia,^{51b)} špecializačného štúdia^{51c)} alebo vyššieho odborného štúdia⁵²⁾ ku dňu podania žiadosti o udelenie prechodného pobytu mladší ako 23 rokov,
- b) je študentom vysokej školy, alebo
- c) sa zúčastňuje jazykovej alebo odbornej prípravy k štúdiu na vysokej škole, ktorá je organizovaná a uskutočňovaná vysokou školou v Slovenskej republike.

5. Akým spôsobom preukáže S. P. účel svojho pobytu v Slovenskej republike pri udeľovaní povolenia na pobyt?

§ 32 ods. 5 písm. f) zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Účel pobytu podľa odseku 2 písm. a) štátny príslušník tretej krajiny preukáže f) potvrdením príslušného orgánu štátnej správy, školy o prijatí štátneho príslušníka tretej krajiny na štúdium, alebo potvrdením organizácie administratívne zabezpečujúcej programy schválené vládou Slovenskej republiky alebo programy Európskej únie na základe zmluvy s príslušným orgánom štátnej správy, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý žiada o prechodný pobyt podľa § 24,

6. Na aký dlhý čas policajný útvar udeľuje prechodný pobyt na účel štúdia?

§ 24 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Policajný útvar udelí prechodný pobyt na účel štúdia na predpokladaný čas štúdia,⁵³⁾ najviac však na šesť rokov.

7. Je udelenie prechodného pobytu hmotnoprávnou podmienkou pre vstup S. P. na územie Slovenskej republiky?

§ 111 ods. 2 písm. a) zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Štátny príslušník tretej krajiny je povinný do troch pracovných dní od vstupu

hlásiť policajnému útvaru a) začiatok, miesto a predpokladanú dĺžku pobytu, ak mu bolo udelené schengenské vízum alebo národné vízum alebo ak sa od neho vízum nevyžaduje, ak túto povinnosť nemá ubytovateľ; policajný útvar na požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny vydá potvrdenie o jeho pobyte,

§ 24 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Prechodný pobyt na účel štúdia sa nevyžaduje do 90 dní od začiatku pobytu na území Slovenskej republiky, ak štátny príslušník tretej krajiny spĺňa podmienky na pobyt podľa osobitného predpisu⁴⁶⁾ a splnil si povinnosť podľa § 111 ods. 2 písm. a).

Prípád č. 9:

Udelenie azylu

(doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.)

Pri prechode slovensko-poľskej hranice bol príslušníkmi Policajného zboru zadržaný A. L., občan Pakistanu, ktorý požiadal o udelenie azylu v Slovenskej republike.

Vo svojej žiadosti uvádzal, že v prípade návratu do krajiny pôvodu by bol vystavený reálnej hrozbe závažného bezprávia. Pri zadržaní úmyselne neuviedol, že už požiadal o udelenie azylu v inej krajine a pri pohovore uvádzal nepravú totožnosť. To, že o azyl už požiadal aj v Poľsku, sa zistilo až následne.

Úloha: Aký bude postup útvaru Policajného zboru v mieste hraničného prechodu a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky podľa zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

1. Aký je právny dôsledok vyhlásenia cudzinca, že žiada o udelenie azylu na území Slovenskej republiky?

§ 3 ods. 1 prvá veta zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Konanie o udelenie azylu sa začína vyhlásením cudzinca na príslušnom policajnom útvaru o tom, že žiada o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Ako bude postupovať útvar Policajného zboru po vyhlásení cudzinca, že žiada o udelenie azylu v Slovenskej republike?

§ 3 ods. 3 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Vyhlásenie podľa odseku 1 policajný útvar zaznamená na úradnom tlačive, ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 1, a bezodkladne ho zašle ministerstvu.

§ 3 ods. 4 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Policajný útvar po vyhlásení podľa odseku 1 alebo po vstupe cudzinca na územie Slovenskej republiky podľa § 4 ods. 6 (ďalej len „podanie vyhlásenia“) zadrží žiadateľovi cestovný doklad alebo iný doklad o jeho totožnosti a vydá mu o tom

potvrdenie. Kópiu zadržaných dokladov spolu s dokumentáciou potrebnou na posúdenie žiadosti o udelenie azylu policajný útvar zašle bezodkladne ministerstvu; ak je žiadateľom cudzinec, ktorý má na území Slovenskej republiky povolený prechodný pobyt alebo trvalý pobyt, doklady totožnosti sa nezadržia a policajný útvar zašle ministerstvu len kópiu týchto dokladov. Policajný útvar tiež zabezpečí odňatie daktyloskopických odtlačkov žiadateľovi. Po ukončení konania o udelenie azylu policajný útvar na požiadanie vráti cudzincovi zadržané doklady.

§ 3 ods. 5 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Ak je podozrenie, že žiadateľ ukrýva cestovný doklad alebo iný doklad potrebný na spoľahlivé zistenie skutkového stavu veci, alebo vec, ktorá ohrozuje život alebo zdravie osôb, príslušník Policajného zboru⁴⁾ (ďalej len „policajt“) je oprávnený vykonať prehliadku žiadateľa a jeho osobných vecí. Prehliadku žiadateľa vykoná osoba rovnakého pohlavia.

§ 3 ods. 6 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Žiadateľ uvedený v odseku 2 písm. a) a b) je povinný, ak mu v tom nebránia závažné dôvody, dostať sa do záchytného tábora do 24 hodín od podania vyhlásenia; žiadateľ uvedený v odseku 2 písm. c) do 24 hodín od skončenia umiestnenia v prijímacom centre podľa § 4 ods. 3 a žiadateľ uvedený v odseku 2 písm. d) až g) do 24 hodín od prepustenia zo zariadenia pre cudzincov podľa osobitného predpisu,^{6a)} ústavného zdravotníckeho zariadenia, ústavu na výkon väzby, ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo zo zariadenia sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately. Policajný útvar vydá žiadateľovi doklad na prepravu s platnosťou 24 hodín. Doklad na prepravu žiadateľa obsahuje označenie policajného útvaru, ktorý doklad vydal, číslo dokladu, dobu platnosti dokladu, meno a priezvisko, dátum a miesto narodenia, pohlavie a štátnu príslušnosť žiadateľa, číslo cestovného dokladu alebo iného dokladu, ktorým žiadateľ preukázal svoju totožnosť, adresu záchytného tábora, do ktorého je žiadateľ povinný sa dostať, miesto a dátum vydania dokladu, odtlačok pečiatky policajného útvaru a podpis osoby, ktorá vydala doklad.

3. Z akých dôvodov je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky oprávnené udeliť cudzincov azyl?

§ 8 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých

politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

§ 9 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

4. Je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky oprávnené zamietnuť žiadosť o udelenie azylu ako neprípustnú?

§ 11 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako neprípustnú, ak

a) žiadateľovi udelil azyl²⁾ štát, ktorý nie je členským štátom Európskej únie, a žiadateľ môže efektívne využívať túto ochranu; to neplatí, ak žiadateľa nie je možné do tohto štátu účinne vrátiť,

b) žiadateľ prichádza z bezpečnej tretej krajiny; to neplatí, ak v jeho prípade nemožno túto krajinu považovať za bezpečnú tretiu krajinu alebo ak žiadateľa do bezpečnej tretej krajiny nie je možné účinne vrátiť alebo ak ide o maloletého bez sprievodu a nie je to v jeho najlepšom záujme,

c) je na konanie o udelenie azylu príslušný iný štát,

d) žiadateľovi udelil azyl²⁾ alebo poskytol doplnkovú ochranu z dôvodu vážneho bezprávia členským štátom Európskej únie; to neplatí, ak Slovenská republika súhlasila s premiestnením cudzinca na svoje územie,

e) žiadateľ je občanom členského štátu Európskej únie; to neplatí, ak nastali skutočnosti uvedené v osobitnom predpise⁷⁾ alebo

f) ide o opakovanú žiadosť o udelenie azylu, v minulosti sa v konaní o azyle už právoplatne rozhodlo o tom, že sa žiadosť zamietla ako zjavne neopodstatnená, neudeľuje sa azyl, odníma sa azyl, nepredlžuje sa doplnková ochrana alebo sa zrušuje doplnková ochrana a od právoplatnosti rozhodnutia nedošlo k podstatnej zmene skutkového stavu; ministerstvo môže rozhodnúť, či žiadosť o udelenie azylu bola podaná výlučne s cieľom odvrátiť bezprostredne hroziaci výkon vyhostenia zo Slovenskej republiky.

5. Je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky oprávnené zamietnuť žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú?

§ 12 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Mi-

nisterstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú, ak žiadateľ

- a) odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b alebo
- b) pochádza z bezpečnej krajiny pôvodu; to neplatí, ak v jeho prípade nemožno túto krajinu považovať za bezpečnú krajinu pôvodu.

§ 12 ods. 2 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. – Ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú aj vtedy, ak žiadateľ nespĺňa podmienky podľa § 8, 10, 13a alebo § 13b a

- a) neoprávnene vstúpil na územie Slovenskej republiky a bez vážneho dôvodu nepožiadal o medzinárodnú ochranu bezodkladne po svojom vstupe,
- b) nepodrobil sa odňatiu daktyloskopických odtlačkov podľa § 23 ods. 1,
- c) predložil nepravdivé informácie alebo dokumenty, falšované alebo pozmenené doklady alebo zadržoval podstatné informácie alebo dokumenty dôležité na konanie o udelenie azylu s úmyslom sťažiť posudzovanie žiadosti o udelenie azylu,
- d) zdôvodnil svoju žiadosť o udelenie azylu zjavne nesúvislými, protirečivými, nepravdivými alebo nepravdepodobnými vyhláseniami, ktoré sú v rozpore s dostatočne overenými informáciami o krajine pôvodu,
- e) je pravdepodobné, že zničil alebo sa zbavil svojho cestovného dokladu alebo iného dokladu totožnosti s úmyslom vytvoriť si nepravú totožnosť v konaní o azyle alebo inak sťažiť posudzovanie žiadosti o udelenie azylu,
- f) predložil svoju žiadosť o udelenie azylu len z dôvodu odvrátiť bezprostredne hroziace vyhostenie z územia Slovenskej republiky,
- g) ide o opakovanú žiadosť o udelenie azylu a nemožno rozhodnúť podľa § 11 ods. 1 písm. f) z dôvodu, že sa podstatne zmenil skutkový stav,
- h) predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť Slovenskej republiky,
- i) predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

6. Je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v tomto prípade oprávnené neudelíť azyl?

§ 13 zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 70/2019 Z. z. –

- (1) Ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.
- (2) Ministerstvo neudelí azyl, ak je dôvodné podozrenie, že žiadateľ
 - a) sa dopustil trestného činu proti mieru, vojnového trestného činu alebo trestného činu proti ľudskosti podľa medzinárodných dokumentov,²⁾
 - b) sa dopustil závažného nepolitického trestného činu mimo územia Sloven-

skej republiky predtým, ako požiadal o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany,²⁾ alebo

c) je vinný za činy, ktoré sú v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov.²⁾

(3) Ustanovenie odseku 2 sa vzťahuje aj na účastníkov činov uvedených v odseku 2, ako aj na osoby, ktoré sa na týchto činoch inak podieľali.

(4) Ministerstvo ďalej neudelí azyl, ak

a) žiadateľ má ochranu alebo pomoc iných orgánov alebo odborných organizácií Organizácie Spojených národov, ako je Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (ďalej len „úrad vysokého komisára“); to neplatí, ak táto ochrana alebo pomoc z akéhokoľvek dôvodu zanikla bez toho, aby sa o postavení tohto žiadateľa definitívne rozhodlo v súlade s príslušnými uzneseniami Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov,

b) príslušné orgány štátu pobytu žiadateľa mu priznali práva a povinnosti, aké priznávajú svojim občanom, alebo práva a povinnosti s nimi porovnateľné,

c) žiadateľ, ktorý má viac štátnych občianstiev, odmieta ochranu štátu, ktorého je štátnym občanom, a nejde o štát podľa § 8, alebo

d) žiadateľ nemá opodstatnenú obavu z prenasledovania v inej časti krajiny pôvodu alebo má v nej prístup k ochrane pred prenasledovaním, môže bezpečne a oprávnene vycestovať a vstúpiť do tejto časti krajiny pôvodu, pričom sa v nej môže usadiť; pri posudzovaní opodstatnenej obavy z prenasledovania alebo prístupu k ochrane ministerstvo prihliada na všeobecné okolnosti prevládajúce v tejto časti krajiny pôvodu a na osobné pomery žiadateľa.

(5) Ministerstvo neudelí azyl podľa § 10 aj vtedy, ak

a) žiadateľa možno odôvodnene považovať za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky,

b) žiadateľ bol odsúdený za obzvlášť závažný zločin^{7a)} a predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť, alebo

c) stanovisko podľa § 19a ods. 9 obsahuje nesúhlas s udelením azylu.

Prípad č. 10:

Podmienky prevádzkovania bezpečnostnej služby

(doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.)

S. P. po získaní vysokoškolského vzdelania prvého stupňa na právnickej fakulte sa rozhodol, že bude podnikateľ – poskytovať služby. Rozhodol sa pre detektívnu službu. S. P. nie je držiteľom osvedčenia o vykonaní kvalifikačnej skúšky.

Úloha: Spĺňa S. P. podľa zákona č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) podmienky na to, aby mu mohla byť udelená licencia na prevádzkovanie bezpečnostnej služby?

1. Patrí detektívna služba k súkromnej bezpečnostnej službe?

§ 1 ods. 2 zákona č. 473/2005 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Súkromná bezpečnosť sa prevádzkuje ako súkromná bezpečnostná služba (ďalej len „bezpečnostná služba“) alebo ako technická služba na ochranu majetku a osoby (ďalej len „technická služba“).

§ 2 ods. 1 zákona č. 473/2005 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Druhy bezpečnostnej služby sú: a) strážna služba, b) profesionálna cezhraničná preprava eurovej hotovosti cestnou dopravou,^{1a)} c) detektívna služba, d) odborná príprava a poradenstvo.

2. Ktorý orgán udeľuje fyzickej osobe licenciu na prevádzkovanie bezpečnostnej služby?

§ 9 ods. 2 prvá veta zákona č. 473/2005 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – O udelení licencie na prevádzkovanie bezpečnostnej služby rozhoduje krajské riaditeľstvo na základe žiadosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

3. Aké všeobecné podmienky musí splniť fyzická osoba, aby jej mohla byť udelená licencia na prevádzkovanie bezpečnostnej služby?

§ 11 ods. 1 zákona č. 473/2005 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Krajské riaditeľstvo udelí licenciu na prevádzkovanie bezpečnostnej služby fyzickej osobe, ak tomu nebráni záujem vnútorného poriadku a bezpečnosti a ak

- a) je občanom členského štátu Európskej únie, občanom iného zmluvného štátu dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo občanom Švajčiarskej konfederácie (ďalej len „občan Európskeho hospodárskeho priestoru“),
- b) dosiahla vek 21 rokov,
- c) má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu,
- d) je bezúhonná,
- e) je spoľahlivá,
- f) je zdravotne spôsobilá,
- g) má požadovanú odbornú spôsobilosť.

4. Kto je na účely zákona č. 473/2005 Z. z. odborne spôsobilou osobou?

§ 16 zákona č. 473/2005 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Odborne spôsobilou osobou je na účely tohto zákona osoba, ktorá dosiahla vzdelanie ustanovené pre danú činnosť a je držiteľom preukazu odbornej spôsobilosti (ďalej len „preukaz“).

5. Aké dosiahnuté vzdelanie musí mať osoba, ktorá zamýšľa prevádzkovať detektívnu službu?

§ 17 ods. 2 zákona č. 473/2005 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Požiadavku ustanoveného vzdelania na prevádzkovanie detektívnej služby a odbornej prípravy a poradenstva spĺňa osoba, ktorá

- a) získala vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa alebo tretieho stupňa v študijnom odbore právo alebo v oblasti bezpečnostných služieb alebo v týchto odboroch získala vedecko-pedagogický titul docent alebo profesor,
- b) je držiteľom osvedčenia o vykonaní kvalifikačnej skúšky alebo
- c) získala vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v inom študijnom odbore ako právo alebo v oblasti bezpečnostných služieb a získala špecializované policajné vzdelanie¹⁵⁾ a vykonávala bezpečnostnú prax v ozbrojenom bezpečnostnom zbore najmenej desať rokov.

Prípad č. 11:

Hmotnoprávna prekážka administratívneho vyhostenia

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Odbor hraničnej a cudzineckej polície B. ÚHCP PZ rozhodnutím z 12. novembra 2019 podľa § 82 ods. 2 písm. a) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov administratívne vyhostil A. al R. a zároveň mu uložil zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky na 10 rokov. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky rozhodnutím z 27. januára 2020 odvolanie A. al R. proti neprávoplatnému rozhodnutiu zamietlo a rozhodnutie Odbor hraničnej a cudzineckej polície B. ÚHCP PZ potvrdilo.

Včas podanou správnu žalobou sa A. al R. domáhal preskúmania zákonnosti právoplatného rozhodnutia.

Uviedol, že Líbya, ktorej je štátnym príslušníkom, je krajinou, kde mu hrozí mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Skutočnosť, že požiadal na území Slovenskej republiky o priznanie postavenia utečenca, ktoré mu bolo zamietnuté, sa v Líbyi považuje za nepriateľský opozičný akt voči vládnemu režimu. V prípade jeho návratu do tejto krajiny by mu hrozilo prenasledovanie zo strany líbyjských úradov a pravdepodobné niekoľkoročné väzenie bez súdneho procesu.

Napriek tomu, že v odvolaní namietal, že Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná, bráni jeho administratívne vyhosteniu a uloženiu zákazu pobytu na území Slovenskej republiky, orgán sa touto námietkou vo svojom rozhodnutí nezaoberal. Nevyporiadal sa ani s jeho tvrdením, že v jeho prípade je daná prekážka vyhostenia podľa § 81 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z.

Na rozdiel od § 81 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z. z., podľa ktorého bol administratívne vyhostený, ustanovenie § 81 ods. 1 neupravuje žiadnu výnimku pokiaľ ide o právomoc administratívne vyhostiť cudzinca. Keďže jemu ako cudzincovi hrozí v Líbyi mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, nemožno ho vyhostiť, aj keby existovali dôvody na administratívne vyhostenie podľa § 81 ods. 1 zákona. To potvrdzuje aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúca sa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky vo svojom vyjadrení k správnej žalobe uviedlo, že rozhodnutie, ktorým zamietlo odvolanie a potvrdilo prístupné rozhodnutie, bolo vydané v súlade so zákonom č. 404/2011 Z. z. Prihliadlo na skutočnosť, že žalobca bol Krajským súdom v B. právoplatne

odsúdený za trestný čin Nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 Trestného zákona. Ďalej bol právoplatne odsúdený Okresným súdom B. I za trestný čin Nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona a trestný čin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 Trestného zákona. Konečne v roku 2015 bol žalobca rakúskym krajským súdom Eisenstadt odsúdený za trestný čin prevádzachstva a organizovanej kriminálnej skupiny na trest odňatia slobody na 10 mesiacov.

Úloha: *Existoval hmotnoprávny dôvod pre administratívne vyhodenie A. al R. podľa § 82 ods. 2 písm. a) zákona č. 404/2011 Z. z.?*

1. Aký hmotnoprávny dôsledok má pre cudzinca administratívne vyhodenie?

§ 77 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Administratívne vyhodenie je rozhodnutie policajného útvaru o tom, že cudzinec nemá alebo stratil oprávnenie zdržiavať sa na území Slovenskej republiky a je povinný opustiť územie Slovenskej republiky, s možnosťou určenia lehoty na jeho vycestovanie do krajiny pôvodu, krajiny tranzitu,⁷⁸⁾ ktorejkoľvek tretej krajiny, do ktorej sa štátny príslušník tretej krajiny dobrovoľne rozhodne vrátiť a ktorá ho prijme, alebo na územie členského štátu, v ktorom má udeľené právo na pobyt alebo poskytnutú medzinárodnú ochranu. V rozhodnutí o administratívnom vyhodení sa uvedie aj krajina, do ktorej je cudzinec vyhodený, ak je možné takúto krajinu určiť. V rozhodnutí o administratívnom vyhodení policajný útvar môže uložiť zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov. Policajný útvar, v rozhodnutí o administratívnom vyhodení, uloží zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov, ak v rozhodnutí o administratívnom vyhodení neurčí lehotu na vycestovanie podľa § 83 ods. 2.

2. Mal policajný útvar právomoc v rozhodnutí o administratívnom vyhodení uložiť A. al R. ako štátnemu príslušníkovi tretej krajiny zákaz vstupu až na 10 rokov?

§ 82 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. –

Dôvody administratívneho vyhostenia a zákazu vstupu

(1) Policajný útvar administratívne vyhostí štátneho príslušníka tretej krajiny, ak

a) neoprávnene prekročil vonkajšiu hranicu, alebo sa úmyselne vyhne, alebo sa odmietne podrobiť hraničnej kontrole pri prekročení vonkajšej hranice,

b) má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky.

(2) Policajný útvar môže administratívne vyhostiť štátneho príslušníka tretej krajiny, ak

a) predstavuje vážnu hrozbu pre bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok,

b) ohrozuje bezpečnosť štátu, verejný poriadok alebo verejné zdravie,

c) bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a nebol mu uložený trest vyhostenia,

d) porušil predpisy o omamných látkach a psychotropných látkach,⁸⁰⁾

e) pri kontrole podľa tohto zákona predložil falošný alebo pozmenený doklad alebo doklad inej osoby,

f) uzavrel účelové manželstvo,

g) marí výkon rozhodnutia štátneho orgánu,

h) policajný útvar zrušil alebo odvolal jeho vízum,³⁶⁾

i) uviedol v konaní podľa tohto zákona nepravdivé, neúplné alebo zavádzajúce údaje alebo predložil falošné alebo pozmenené doklady alebo doklad inej osoby,

j) vykonáva inú činnosť, než na akú mu bol udelený prechodný pobyt alebo vízum,

k) zdržiava sa na území Slovenskej republiky na základe medzinárodnej zmluvy alebo rozhodnutia vlády Slovenskej republiky a koná v rozpore s touto medzinárodnou zmluvou alebo s rozhodnutím vlády Slovenskej republiky,

l) odmieta hodnoverným spôsobom preukázať svoju totožnosť,

m) zistí, že účel, na ktorý bol štátnemu príslušníkovi tretej krajiny udelený prechodný pobyt, zanikol a že štátny príslušník tretej krajiny túto skutočnosť neoznámil policajnému útvaru,

n) nevycestoval v lehote podľa § 111 ods. 1 písm. p),

o) iným spôsobom závažne porušil alebo opakovane porušil všeobecne záväzné právne predpisy alebo

p) vykonával nelegálnu prácu v predchádzajúcich dvoch rokoch.

(3) Policajný útvar môže v rozhodnutí o administratívnom vyhostení uložiť zákaz vstupu

a) podľa odseku 2 písm. a) na desať rokov,

b) podľa odseku 1 a odseku 2 písm. b) až i) na jeden rok až päť rokov,

c) podľa odseku 2 písm. j), k), o) a p) na jeden rok až tri roky,

d) podľa odseku 2 písm. l) až n) na jeden rok.

3. Bolo možné aplikovať v prípade A. al R. prekážku administratívneho vyhostenia?

§ 81 zákona č. 404/2011 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. –

Prekážky administratívneho vyhostenia

(1) Cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcim trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený.

(2) Cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu alebo ak bol odsúdený za zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.

(3) Osobu bez štátnej príslušnosti možno administratívne vyhostiť len vtedy, ak svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok a nevzťahujú sa na ňu prekážky administratívneho vyhostenia podľa odsekov 1 a 2.

(4) Cudzinca nemožno administratívne vyhostiť ani do štátu, v ktorom mu hrozí nútený návrat do štátu podľa odseku 1 alebo odseku 2.

(5) Policajný útvar neposudzuje prekážky administratívneho vyhostenia podľa odsekov 1 až 4 v konaní o administratívnom vyhostení, ak o dôvodoch podľa odsekov 1 až 4 právoplatne rozhodol iný štátny orgán v inom konaní a nedošlo k zmene individuálnej situácie dotknutého cudzinca.

3. KAPITOLA

SPRÁVA FINANCIÍ

Prípád č. 1:

Daňová povinnosť

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

J. M., vdova po P. M., sa žalobou na Najvyššom súde Slovenskej republiky domáhala zrušenia právoplatného rozhodnutia správneho orgánu z 5. februára 2001, ktorým podľa § 48 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a zmenách v sústave územných finančných orgánov potvrdil rozhodnutie Daňového úradu S. o uložení pokuty jej nebohému manželovi za porušenie povinností vyplývajúcich mu z § 32 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb.

P. M. zomrel po tom, ako podal odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu v tejto veci. Odvolací orgán následne rozhodol o podanom odvolaní.

J. M. namietala, že rozhodnutie smeruje proti neexistujúcemu subjektu a sankcia nemá žiadny výchovný, resp. preventívny charakter. Uviedla, že je nelogické, aby znášala sankciu za niečo, čoho sa nedopustila.

Žalovaný správny orgán navrhol žalobu zamietnuť s poukazom na § 56 ods. 2 zákona č. 511/1992 Zb.

Úloha: *Bolo rozhodnutie správneho orgánu vydané v súlade s platnou právnou úpravou?*

1. Čo bolo podľa zákona č. 511/1992 Zb. predmetom správy daní?

§ 2 ods. 1 prvá veta zákona č. 511/1992 Zb. v znení zákona č. 240/2000 Z. z.
– Správou daní je určovanie preddavkov na daňovú povinnosť, vyrubovanie, vymáhanie a účtovanie daní vrátane finančného usporiadania preplatiek a nedoplatkov právnických a fyzických osôb podliehajúcich daniam podľa príslušných daňových predpisov.

2. Akú povinnosť porušil P. M. podľa zákona č. 511/1992 Zb.?

§ 32 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. v znení zákona č. 240/2000 Z. z. – Právnické a fyzické osoby, ktoré vykonávajú platby fyzickým osobám, a z týchto platieb nezrážajú daň, sú povinné uskutočnené platby oznamovať miestne príslušnému správcovi dane. V oznámení sa uvedie meno a trvalý pobyt fyzickej osoby, vyplatená suma a dôvod platby. Oznámenie sa zašle vždy do tridsiatich dní po uplynutí kalendárneho polroka.

3. Malo toto porušenie zákona charakter porušenia daňovej povinnosti, ktorá po smrti fyzickej osoby podľa zákona č. 511/1992 Zb. prechádza na dediča?

§ 56 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. v znení zákona č. 240/2000 Z. z. – Daňová povinnosť vzniká okamihom, kedy nastali skutočnosti zakladajúce daňovú povinnosť podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.

§ 56 ods. 2 v znení zákona č. 240/2000 Z. z. – Daňová povinnosť, ktorá vznikla pred smrťou fyzickej osoby, prechádza na dediča.

4. Bola z právneho hľadiska podľa zákona č. 511/1992 Zb. pokuta uložená, ak P. M. zomrel pred tým, než rozhodnutie správneho orgánu nadobudlo právoplatnosť?

§ 30 ods. 9 zákona č. 511/1992 Zb. v znení zákona č. 240/2000 Z. z. – Doručené rozhodnutie, proti ktorému nemožno uplatniť riadny opravný prostriedok, je právoplatné.

5. Bolo možné podľa Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb.) hovoriť o zodpovednosti J. M. ako dedičky za poručiteľov dlh?

§ 470 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 218/2000 Z. z. – Dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiteľove dlhy, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou.

Prípad č. 2:

Prevádzkovanie hazardných hier

(*JUDr. Michal Aláč, PhD.*)

M. H. je štatutárnym orgánom A., a. s., ktorá plánuje prevádzkovať hazardné hry v kasíne.

Za sídlo prevádzky si zvolil polyfunkčnú budovu v centre mesta X., ktorá svojim zovňajškom dodá kasínu luxusný vzhľad. Je v nej umiestnený hotel a je v blízkosti hokejového štadióna. Neďaleko je zároveň autobusová zastávka súkromných medzinárodných turistických liniek. V budove už je kasíno. M. H. sa domnieva, že otvorením ďalšieho sa vytvorí konkurenčné prostredie, ktoré umožní poskytovať klientom služby najvyššej úrovne. Je presvedčený, že jeho prevádzka kasína bude úspešnejšia, pretože bude nová a bude technologicky na oveľa vyššej úrovni.

Po dohode s majiteľom budovy požiadal M. H. banku o poskytnutie bankového prísľubu, že mu poskytnú finančné prostriedky potrebné na rekonštrukciu budovy, technické vybavenie a na zloženie zákonom požadovanej zábezpeky v plnej sume.

M. H. sa však obáva, že mu Úrad pre reguláciu hazardných hier podľa zákona č. 30/2019 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov neudelí individuálnu licenciu, pretože v roku 2018 bol právoplatne odsúdený za prečin Ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona a súd mu uložil trest zákazu viesť motorové vozidlo po dobu troch rokov.

Úloha: Spĺňa A., a. s. hmotnoprávne požiadavky na udelenie individuálnej licencie na prevádzkovanie hazardných hier?

1. Je prevádzkovanie hazardných hier živnosťou podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)?

§ 3 ods. 2 písm. b) zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Živnosťou ďalej nie je: b) prevádzkovanie hazardných hier,¹⁵⁾
Zákon č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2. Môže podľa zákona č. 30/2019 Z. z. fyzická osoba prevádzkovať hazardné hry v kasíne?

§ 2 písm. d) zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Na účely tohto zákona sa rozumie d) prevádzkovateľom hazardnej hry právnická osoba, ktorej udelil úrad individuálnu licenciu, alebo právnická osoba, ktorá splnila podmienky všeobecnej licencie vy danej úradom a podala oznámenie podľa § 38,

§ 36 ods. 1 zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Licenciu možno udeliť alebo vydať len pre právnickú osobu so sídlom na území Slovenskej republiky alebo so sídlom v inom členskom štáte. Ak ide o právnickú osobu so sídlom na území Slovenskej republiky so zahraničnou majetkovou účasťou, licenciu možno udeliť alebo vydať len pre právnickú osobu so zahraničnou majetkovou účasťou osôb so sídlom alebo s trvalým pobytom v inom členskom štáte alebo v členskom štáte Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

§ 48 ods. 1 zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Žiadosť o udelenie individuálnej licencie môže podať akciová spoločnosť alebo spoločnosť s ručením obmedzeným so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá má zriadenú dozornú radu. Žiadosť o udelenie individuálnej licencie môže podať aj akciová spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným alebo obdobná obchodná spoločnosť so sídlom v inom členskom štáte, štátny podnik, nadácia alebo záujmové združenie so sídlom na území Slovenskej republiky; ak žiadosť podáva akciová spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky alebo obdobná obchodná spoločnosť so sídlom v inom členskom štáte, jej akcie musia byť vydané ako zaknihované akcie na meno.

3. Splnenie ktorých hmotnoprávných podmienok musí žiadateľ o udelenie individuálnej licencie preukázať podľa zákona č. 30/2019 Z. z.?

§ 39 ods. 2 zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Individuálnu licenciu udelí úrad žiadateľovi, ktorý

- a) predloží úplnú žiadosť o jej udelenie,
- b) preukáže splnenie podmienok ustanovených týmto zákonom,
- c) má základné imanie, nadačné imanie alebo kmeňové imanie v ustanovenej výške podľa tohto zákona,
- d) má zloženú finančnú zábezpeku v ustanovenej výške podľa tohto zákona,
- e) nemá nedoplatky na odvodoch ani na príspevkoch podľa tohto zákona,

- f) nemá evidované nedoplatky voči daňovému úradu alebo colnému úradu podľa osobitných predpisov,^{36a)}
- g) nemá evidované nedoplatky na poisťovním na sociálne poistenie podľa osobitného predpisu,^{36b)}
- h) nemá zdravotnou poisťovňou evidované pohľadávky po splatnosti podľa osobitného predpisu,^{36c)}
- i) nemá iné záväzky podľa tohto zákona,
- j) spĺňa požiadavky umiestnenia herne podľa § 15 ods. 5, 7 a 16, ak žiada o udelenie individuálnej licencie na prevádzkovanie hazardných hier v herni,
- k) spĺňa požiadavky umiestnenia kasína podľa § 16 ods. 5, ak žiada o udelenie individuálnej licencie na prevádzkovanie hazardných hier v kasíne,
- l) nežiada o prevádzkovanie hazardnej hry na území obce, ktorá prijala všeobecne záväzné nariadenie obce o zákaze prevádzkovania hazardnej hry v kasíne, hazardnej hry prevádzkovej prostredníctvom výherných prístrojov, hazardnej hry prevádzkovej prostredníctvom technických zariadení obsluhovaných priamo hráčmi a hazardnej hry prevádzkovej prostredníctvom videohier,
- m) je bezúhonný, vrátane fyzickej osoby zodpovednej za prevádzkovanie hazardnej hry a fyzickej osoby, ktorá je členom štatutárneho orgánu alebo je štatutárnym orgánom, pričom na bezúhonnosť sa vzťahujú ustanovenia § 48 ods. 4 a 5 rovnako,
- n) spĺňa podmienku, vrátane ktoréhokoľvek z podnikateľov patriacich do skupiny žiadateľa, že počas obdobia 12 mesiacov pred podaním žiadosti o udelenie individuálnej licencie nebol uvedený v zoznamoch podľa § 85 ods. 1.

§ 16 ods. 5 zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Kasíno možno umiestniť len v týchto budovách:²⁷⁾

- a) hotely, motely a penzióny,
- b) budovy pre obchod a služby,
- c) budovy pre kultúru a na verejnú zábavu.

§ 43c zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 237/2000 Z. z.

§ 48 ods. 4 zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Za bezúhonného sa na účely tohto zákona považuje ten, kto nebol právoplatne odsúdený pre

- a) hospodársky trestný čin, trestný čin proti poriadku vo verejných veciach alebo trestný čin proti majetku,
- b) iný úmyselný trestný čin.

§ 48 ods. 5 zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov. Právnická osoba, ktorá má sídlo na území Slovenskej republiky, a fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, predkladá údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov. Právnická osoba, ktorá nemá sídlo na území Slovenskej republiky, preukazuje bezúhonnosť zodpovedajúcimi dokladmi vydanými štátom, na území ktorého má svoje sídlo. Fyzická osoba, ktorá nemá na území Slovenskej republiky povolený trvalý pobyt, preukazuje bezúhonnosť zodpovedajúcimi dokladmi vydanými štátom, ktorého je občanom, ako aj dokladmi vydanými štátmi, v ktorých sa viac ako tri mesiace nepretržite zdržiavala v posledných troch rokoch (ďalej len „zahraničný doklad“). Cudzinec, ktorý má na území Slovenskej republiky pobyt a v čase preukazovania bezúhonnosti tento pobyt trvá aspoň šesť kalendárnych mesiacov, predkladá okrem zahraničného dokladu aj údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov. Občan Slovenskej republiky, ktorý sa dlhodobo nezdržiava na území Slovenskej republiky, preukazuje svoju bezúhonnosť zahraničným dokladom a zároveň predkladá údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov. Zahraničný doklad nesmie byť v čase predloženia starší ako tri mesiace.

§ 85 ods. 1 zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Dozorom nad poskytovaním zakázaných ponúk sa rozumie vyhľadávanie poskytovania zakázaných ponúk formou dozoru na diaľku a zostavenie zoznamu

- a) zakázaných webových sídiel, prostredníctvom ktorých osoby poskytujú zakázané ponuky (ďalej len „zoznam zakázaných webových sídiel“),
- b) zakázaných ponúk poskytovaných s využitím hovoru prostredníctvom elektronickej komunikačnej siete a telekomunikačných zariadení na číslo na službu so zvýšenou tarifou a zakázaných ponúk poskytovaných prostredníctvom elektronickej komunikačnej siete a telekomunikačných zariadení s využitím krátkych textových správ zasielaných na číslo na službu so špeciálnym číslovaním so zvýšenou tarifou (ďalej len „zoznam zakázaných čísiel“).

4. Môže byť právoplatné odsúdenie M. H. za úmyselný trestný čin prekážkou udelenia individuálnej licencie?

§ 39 ods. 2 písm. m) zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. –

5. Je pre žiadateľa/prevádzkovateľa postačujúci bankový príslub o poskytnutí finančných prostriedkov?

§ 39 ods. 2 písm. d) zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. –
§ 69 ods. 1 písm. j) zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z.
– Minimálna výška finančnej zábezpeky je j) na prevádzkovanie hazardných
hier v kasíne 500 000 eur na jedno kasíno.

Prípád č. 3:

Konanie daňového subjektu bez riadneho podnikateľského dôvodu, ktorý odráža ekonomickú realitu

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Daňový úrad K. Ch. vyrubil B. s. r. o. rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie X vo výške 113 869, 41 eura. Správca dane takto rozhodol, keď B. s. r. o. v konaní nepreukázala splnenie zákonných podmienok pre odpočítanie dane z pridanej hodnoty v zdaňovacom období X v príslušných finančných čiastkach.

Nákup drevených plotov, jablčných dební drevených a tokajského vína samorodného suchého sudového v príslušných množstvách B. s. r. o. preukázala dodávateľskými faktúrami a pokladničnými dokladmi, pričom všetky vystavoval M. V. ako konateľ B. s. r. o. a tiež ako konateľ dodávateľov Ba., s. r. o., Naft-SM G., s. r. o., BRSC, s. r. o., R. T., s. r. o. a D. SK, s. r. o.

Bolo nesporné, že M. V. bol súčasne spoločníkom a konateľom niekoľko desiatok obchodných spoločností, ktoré uskutočňovali medzi sebou ako platitelia dane z pridanej hodnoty zdaniteľné obchody. M. V. v týchto obchodných spoločnostiach vykonával súčasne všetky činnosti súvisiace s obchodno-ekonomickými a organizačno-výrobnými aktivitami a podľa vlastného vyjadrenia bol v celom reťazci svojich obchodných spoločností nezastupiteľný. Realnosť uskutočnených obchodov bolo možné preukázať iba zisťovaním pohybu tovaru v reťazci spoločností, v ktorých M. V. bol konateľom.

Z výsledkov daňovej kontroly vyplynulo, že tovar sa pohyboval v reťazci obchodných spoločností prepojených na osobu M. V., ktorý bol v postavení konateľa a spoločníka. Tovar, ktorý bol deklarován na sporných faktúrach, bol uskladnený v jednom sklade, neopustil tento sklad a menil iba vlastníka z jednej spoločnosti, kde bol konateľom M. V. do ďalšej spoločnosti, kde bol M. V. taktiež konateľom.

V prípade B. s. r. o. nebol vytvorený predpoklad ekonomickej činnosti v rozsahu, ako to deklarovala v podaných daňových priznaniach. B. s. r. o. nevykonávala reálnu ekonomickú činnosť, nezamestnávala zamestnancov, nevlastnila žiaden majetok, dopravné prostriedky, neúčtovala režijné náklady v súvislosti s podnikateľskou činnosťou.

Dôvodom neuznania odpočítania dane z predmetných plnení bola skutočnosť, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal reálne uskutočnenie deklarováných zdaniteľných obchodov, t. j. že dodávatelia skutočne

zrealizovali fakturované zdaniteľné obchody a B. s. r. o. ich prijala a použila na dodávky tovarov ako platiteľ dane z pridanej hodnoty.

B. s. r. o. v odvolaní namietala, že správca dane nedisponuje žiadnym priamym ani nepriamym konkrétnym dôkazom, ktorý by vyvrátil uskutočnenie zdaniteľných plnení a dodanie tovaru.

Úloha: Bolo rozhodnutie daňového úradu K. Ch. v situácii, keď správca dane vyhodnotil dôkazy ako nevieryhodné vydané v súlade so zákonom č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty a so zákonom č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

1. Kedy vzniklo B. s. r. o. právo odpočítať daň podľa zákona č. 222/2004 Z. z.?

§ 49 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. v znení zákona č. 317/2019 Z. z. – Právo odpočítať daň z tovaru alebo zo služby vzniká platiteľovi v deň, keď pri tomto tovare alebo službe vznikla daňová povinnosť.

2. Boli v prípade B. s. r. o. podľa zákona č. 222/2004 Z. z. splnené hmotno-právne podmienky pre odpočet dane zo strany B. s. r. o.?

§ 49 ods. 2 druhá veta písm. a) zákona č. 222/2004 Z. z. v znení zákona č. 317/2019 Z. z. – Platiteľ môže odpočítať od dane, ktorú je povinný platiť, daň z tovarov a služieb, ktoré použije na dodávky tovarov a služieb ako platiteľ s výnimkou podľa odsekov 3 a 7. Platiteľ môže odpočítať daň, ak je daň voči nemu uplatnená iným platiteľom v tuzemsku z tovarov a služieb, ktoré sú alebo majú byť platiteľovi dodané,

§ 51 ods. 1 písm. a) zákona č. 222/2004 Z. z. v znení zákona č. 317/2019 Z. z. – Právo na odpočítanie dane podľa § 49 môže platiteľ uplatniť, ak a) pri odpočítaní dane podľa § 49 ods. 2 písm. a) má faktúru od platiteľa vyhotovenú podľa § 71,

§ 71 zákona č. 222/2004 Z. z. v znení zákona č. 317/2019 Z. z. –

(1) Na účely tohto zákona

a) faktúrou je každý doklad alebo oznámenie, ktoré je vyhotovené v listinnej forme alebo elektronickej forme podľa tohto zákona alebo zákona platného v inom členskom štáte upravujúceho vyhotovenie faktúry,

b) elektronickou faktúrou je faktúra, ktorá obsahuje údaje podľa § 74 a je vydaná a prijatá v akomkoľvek elektronickom formáte; elektronickú faktúru možno vydať len so súhlasom príjemcu tovaru alebo služby,

c) vierohodnosťou pôvodu faktúry sa rozumie potvrdenie totožnosti dodávateľa tovaru alebo služby alebo osoby, ktorá v mene dodávateľa vyhotovila faktúru,

d) neporušenosťou obsahu faktúry sa rozumie zachovanie obsahu faktúry,

e) elektronickou výmenou údajov sa rozumie prenos údajov elektronickou formou z počítača do počítača s využitím schválenej normy štruktúry odkazu elektronickej výmeny.

(2) Za faktúru sa považuje aj každý doklad alebo oznámenie, ktoré mení pôvodnú faktúru a osobitne a jednoznačne sa na ňu vzťahuje.

(3) Zdaniteľná osoba je povinná zabezpečiť vierohodnosť pôvodu, neporušenosť obsahu a čitateľnosť faktúry od jej vydania do konca obdobia na uchovávanie faktúry. Ako spôsob zabezpečenia vierohodnosti pôvodu, neporušenosť obsahu a čitateľnosti faktúry možno použiť

a) kontrolné mechanizmy podnikových procesov, ktoré spoľahlivo zabezpečia priraditeľnosť faktúry k dokumentom súvisiacim s dodaním tovaru alebo služby,

b) zaručený elektronický podpis podľa osobitného predpisu²⁹⁾ alebo zákona platného v inom členskom štáte upravujúceho použitie zaručeného elektronického podpisu,

c) elektronickú výmenu údajov, ak zmluva týkajúca sa tejto výmeny ustanoví použitie postupov zabezpečujúcich vierohodnosť pôvodu a neporušenosť obsahu údajov,

d) iný spôsob zabezpečujúci vierohodnosť pôvodu a neporušenosť obsahu faktúry.

29) Zákon č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 679/2004 Z. z.

3. Bola B. s. r. o. podľa zákona č. 563/2009 Z. z. povinná preukázať uskutočnenie zdaniteľného plnenia nielen po formálnej, ale aj po obsahovej stránke?

§ 24 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. v znení zákona č. 369/2019 Z. z. – Daňový subjekt preukazuje

a) skutočnosti, ktoré majú vplyv na správne určenie dane a skutočnosti, ktoré je povinný uvádzať v daňovom priznaní alebo iných podaniach, ktoré je povinný podávať podľa osobitných predpisov,²⁾

b) skutočnosti, na ktorých preukázanie bol vyzvaný správcom dane pri správe daní,

c) vierohodnosť, správnosť a úplnosť evidencií a záznamov, ktoré je povinný viesť.

(2) Napríklad zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, zákon č. 105/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

4. Ak by B. s. r. o. neunesla podľa zákona č. 563/2009 Z. z. dôkazné bremeno, mohla byť úspešná v uplatnení jej nároku na odpočet dane z pridanej hodnoty?

§ 3 ods. 6 zákona č. 563/2009 Z. z. v znení zákona č. 369/2019 Z. z. – Pri uplatňovaní osobitných predpisov pri správe daní sa berie do úvahy skutočný obsah právneho úkonu alebo inej skutočnosti rozhodujúcej pre zistenie, vyrubenie alebo vybratie dane. Na právny úkon, viacero právnych úkonov alebo iné skutočnosti uskutočnené bez riadneho podnikateľského dôvodu alebo iného dôvodu, ktorý odráža ekonomickú realitu, a ktorých najmenej jedným z účelov je obchádzanie daňovej povinnosti alebo získanie takého daňového zvýhodnenia, na ktoré by inak nebol daňový subjekt oprávnený, sa pri správe daní neprihliada.

Prípád č. 4:

Dodanie a nájom nehnuteľnosti
(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

J. K. nepovažoval pozemky zapísané v Katastri nehnuteľností, Správa katastra K. – okolie, kat. územie Č., vedené v katastri nehnuteľností ako orná pôda za stavebné pozemky. Na základe toho považoval ich prevod na kupujúcich za oslobodený od dane podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty.

Predmetné pozemky v kat. území Č. sa nachádzali v lokalite Juhovýchod územného plánu obce Č., ktorý bol schválený uznesením obecného zastupiteľstva obce Č.

V záväznej časti územného plánu sa v bode 1.3. uvádzalo “okrem iných plochy v lokalite Juhovýchod zabezpečiť na funkciu bývania”.

V bode 7.1. záväznej časti územného plánu bolo vymedzené zastavané územie obce Č. rozšírené “o nové lokality bývania v rodinných domoch v južnej, západnej a východnej časti obce”.

V tabuľkovej časti priestorového usporiadania nových lokalít bývania sa pre lokalitu Juhovýchod v územnom pláne počítalo so 140 bytovými jednotkami.

Pred schválením územného plánu obce Č. Pozemkový a lesný odbor Okresného úradu K. udelil súhlas s budúcim možným použitím poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery podľa § 13 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozsahu návrhu územného plánu obce Č. s navrhovaným obdobím platnosti územného plánu obce podľa tabuľkových prehľadov

Úloha: *Boli pozemky zapísané v Katastri nehnuteľností, Správa katastra K. – okolie, kat. územie Č. vedené v katastri nehnuteľností ako orná pôda v čase ich predaja stavebnými pozemkami?*

1. Kedy je dodanie pozemku oslobodené od dane podľa zákona č. 222/2004 Z. z.?

§ 38 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. v znení zákona č. 317/2019 Z. z. – Oslobodené od dane je dodanie pozemku okrem dodania stavebného pozemku.

Pokiaľ sa stavebný pozemok dodáva so stavbou alebo časťou stavby, vzťahuje sa na jeho dodanie odsek 1 alebo odsek 7.

§ 38 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. v znení zákona č. 317/2019 Z. z. – Oslobodené od dane je dodanie stavby alebo časti stavby vrátane stavebného pozemku,¹⁹⁾ na ktorom stavba stojí, ak je dodanie uskutočnené po piatich rokoch odo dňa

- a) kolaudácie stavby, ktorou sa povolilo prvé užívanie stavby na určený účel, alebo po piatich rokoch odo dňa začatia prvého užívania tejto stavby, a to podľa toho, čo nastane skôr,
- b) kolaudácie, ktorou sa povolila zmena účelu užívania stavby, ku ktorej došlo v dôsledku vykonaných stavebných prác, ak náklady na tieto stavebné práce sú vo výške najmenej 40 % z hodnoty stavby pred začatím stavebných prác; hodnotou stavby pred začatím stavebných prác sa na účely tohto odseku rozumie hodnota, ktorá nie je nižšia ako cena porovnateľnej stavby na voľnom trhu v čase pred začatím stavebných prác,
- c) kolaudácie, ktorou sa povolilo užívanie stavby po vykonaní stavebných prác, v dôsledku ktorých došlo k podstatnej zmene podmienok doterajšieho užívania stavby; podstatnou zmenou podmienok doterajšieho užívania stavby sa rozumie vynaloženie nákladov na stavebné práce vo výške najmenej 40 % z hodnoty stavby pred začatím stavebných prác.

19) § 43h zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

§ 38 ods. 7 zákona č. 222/2004 Z. z. v znení zákona č. 317/2019 Z. z. – Ak platiteľ dodáva časť stavby, ktorou je jednotlivý byt, jednotlivý apartmán alebo jednotlivý nebytový priestor, dodanie je oslobodené od dane, ak je uskutočnené po piatich rokoch odo dňa

- a) kolaudácie stavby, na základe ktorej sa povolilo prvé užívanie bytu, apartmánu alebo nebytového priestoru, alebo po piatich rokoch odo dňa začatia prvého užívania bytu, apartmánu alebo nebytového priestoru, a to podľa toho, čo nastane skôr,
- b) kolaudácie, ktorou sa povolila zmena účelu užívania bytu, apartmánu alebo nebytového priestoru, ku ktorej došlo v dôsledku vykonaných stavebných prác, ak náklady na tieto stavebné práce sú vo výške najmenej 40 % z hodnoty bytu, apartmánu alebo nebytového priestoru pred začatím stavebných prác; hodnotou bytu, apartmánu alebo nebytového priestoru pred začatím stavebných prác sa na účely tohto odseku rozumie hodnota, ktorá nie je nižšia ako cena porovnateľného bytu, apartmánu alebo nebytového priestoru na voľnom trhu v čase pred začatím stavebných prác,
- c) kolaudácie, ktorou sa povolilo užívanie stavby, bytu, apartmánu alebo ne-

bytového priestoru po vykonaní stavebných prác na spoločných častiach stavby alebo jednotlivom byte, apartmáne alebo nebytovom priestore, v dôsledku ktorých došlo k podstatnej zmene podmienok doterajšieho užívania bytu, apartmánu alebo nebytového priestoru; podstatnou zmenou podmienok doterajšieho užívania bytu, apartmánu alebo nebytového priestoru sa rozumie vynaloženie nákladov na stavebné práce vo výške najmenej 40 % z hodnoty bytu, apartmánu alebo nebytového priestoru pred začatím stavebných prác.

2. Čo je potrebné rozumieť stavebným pozemkom podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), na ktorý odkazuje poznámka pod čiarou k odkazu 19 v zákone č. 222/1994 Z. z.?

§ 43h zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. –

Stavebný pozemok

(1) Stavebným pozemkom sa rozumie časť územia určená územným plánom obce alebo územným plánom zóny, alebo územným rozhodnutím na zastavanie a pozemok zastavaný stavbou.

(2) Nezastavaný pozemok, ktorý je súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu^{11a)} alebo lesného pôdneho fondu,^{11b)} možno v územnom pláne obce alebo v územnom pláne zóny určiť za stavebný pozemok, ak sú splnené podmienky na jeho trvalé vyňatie z poľnohospodárskeho pôdneho fondu alebo z lesného pôdneho fondu, alebo ak je v zastavanom území.

Prípad č. 5:

Publicita určených účtovných zásad ako podmienka ich záväznosti (*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

V roku 1991 firma Š. SW viedla jednoduché účtovníctvo podľa § 25 zákona č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov a Zásad pre vedenie účtovníctva pri súkromnom podnikaní občanov vydaných Ministerstvom financií a uverejnených vo Finančnom spravodajcovi. Dňa 1. januára 1992 firma prešla na podvojnú účtovníctvo, ktoré vykonávala v súlade s účtovnými zásadami uverejnenými vo Finančnom spravodajcovi.

V novembri 1992 firma Š. SW zanikla. Vznikla firma Š., s. r. o. ako jej právna nástupkyňa.

Dňa 22. apríla 1993 Finančný úrad v Prahe 5 vymeral Š., s. r. o. dodatočnú dôchodkovú daň podľa zákona č. 157/1989 Zb. o dôchodkovej dani a o zmenách zákona č. 172/1988 Zb. o poľnohospodárskej dani a zákona č. 116/1985 Zb. o podmienkach činnosti organizácií s medzinárodným prvkom v Československej socialistickej republike (zákon o dôchodkovej dani) ve výške 385 600 Kč vrátane penále 37 200 Kč za rok 1991, lebo firma Š. SW nezvýšila svoj daňový základ za daňový rok 1991 zahrnutím určitých aktív v cene 713 971 Kč napriek tomu, že podľa § 4 písm. e) Postupu prechodu z jednoduchého na podvojnú účtovníctvo uverejneného vo Finančnom spravodajcovi č. 6/7 dňa 30. mája 1991 tak mala urobiť.

Finančné riaditeľstvo v Prahe zamietlo odvolanie Š., s. r. o. s odôvodnením, že firma Š. SW porušila § 25 zákona č. 105/1990 Zb. ako aj Postup prechodu. Konštatovalo, že Zásady i Postup prechodu boli uverejnené preto, aby ozrejmili povinnosti vyplývajúce z § 25 zákona č. 105/1990 Zb., ktorý znel: "(1) Podnikateľ je povinný viesť účtovníctvo, ktorým preukazuje príjmy, výdavky a výsledok podnikateľskej činnosti, majetok slúžiaci na jej prevádzkovanie a záväzky vyplývajúce z tejto činnosti. (2) Podnikateľ vedie jednoduché alebo podvojnú účtovníctvo v súlade s určenými účtovnými zásadami."

Š., s. r. o. podala sťažnosť Európskej komisii pre ľudské práva v roku 1994. Namietala, že dodatočný výmer dane vykonaný na základe administratívnych ustanovení, ktoré neboli nikdy zverejnené ani oznámené v Zbierke zákonov predstavuje postup, ktorý je v rozpore s čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zdaňovanie ako zásah do práva na ochranu majetku je ospravedlnené druhým odsekom čl. 1. Ten však výslovne oprávňuje zmluvné štáty len na prijímanie zákonov, ktoré považujú za nevyhnutné.

Vláda České republiky sa vyjadrila, že zákon neukladal povinnosť uverejnenia účtovných zásad. Finančný spravodajca bol založený za účelom informovania verejnosti o opatreniach ministerstva financií. Bol jediným všeobecne známym zdrojom podrobných informácií o účtovných metódach a bol dostupný podnikateľom rovnako ako Zbierka zákonov. Vláda zdôraznila, že podnikateľské subjekty, ktoré nepopreli dostupnosť ani jasnosť zásad uverejnených vo Finančnom spravodaji, Finančný spravodaj sústavne využívali.

Úloha: Predstavovala vnútroštátna právna úprava dostatočný základ pre zásah orgánov verejnej správy, ktorý by bolo možné považovať za súladný s druhým odsekom čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru?

1. Vyžaduje Dohovor, aby povinnosť platenia daní, poplatkov alebo pokút bola vo vnútroštátnom práve upravená zákonmi?

čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru – Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

2. Bola povinnosť viesť účtovníctvo v súlade s určenými účtovnými zásadami uložená zákonom?

čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru –

3. Splňali určené účtovné zásady uverejnené vo Finančnom spravodaji požiadavky na ich všeobecnú dostupnosť rovnako, ako by takúto požiadavky splňali všeobecne záväzné právne predpisy?

čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru –

4. Je potrebné interpretovať pojem “zákon” používaný Dohovorom v jeho vecnom význame a nie vo formálnom význame?

čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru –

Prípad č. 6:

Možnosť členského štátu Európskej únie uplatniť zníženú sadzbu na určité dodávky tovaru a poskytovania služieb

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Dňa 15. septembra 2004 vykonal belgický daňový orgán v priestoroch spoločnosti E. C. daňovú kontrolu zameranú na dodržiavanie právnych predpisov regulujúcich daň z pridanej hodnoty v období od 1. januára 2004 do 30. júna 2004.

V nadväznosti na túto kontrolu orgán vyhotovil zápisnicu, v ktorej bola spoločnosti E. C. uložená povinnosť doplatiť daň z dôvodu, že nesprávne použila zníženú 6-percentnú sadzbu dane namiesto všeobecnej 21-percentnej sadzby na príjmy z poskytovania videokabínok. Spoločnosti E. C. bolo uložené zaplatiť neodvedenú daň z pridanej hodnoty vo výške 48 454,36 eura a pokutu vo výške 4 840 eur.

Po tom, ako bol dňa 24. decembra 2004 spoločnosti E. C. doručený platobný rozkaz, podala žalobu na zrušenie platobného rozkazu. Po jej zamietnutí sa proti rozsudku odvolala.

Spoločnosť E. C. na vnútroštátnom súde argumentovala, že videokabínky patria do kategórie „kultúrnych, športových a zábavných zariadení“ v zmysle rubriky XXVIII tabuľky A prílohy belgického kráľovského nariadenia č. 20 z 20. júla 1970 najmä z toho dôvodu, že tieto musia byť právne kvalifikované ako „kino“ v zmysle kategórie 7 prílohy H šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (UL L 145, 13. 6. 1977, str. 1). Podľa spoločnosti E. C. počet miest na sedenie, druh premietaných filmov alebo použitá technika premietania sú irelevantné najmä na účely takejto kvalifikácie.

Belgická vláda v rámci prejudiciálneho konania pred Európskym súdnym dvorom uviedla, že služby poskytované v uvedených kabínkach zodpovedajú pojmu „zábavné automaty“ v zmysle rubriky XXVIII kráľovského nariadenia, keďže k spusteniu premietania filmov dochádza vhođením mince do prístroja s možnosťou prepínať medzi filmami. Podľa belgickej vlády nemožno tieto kabínky považovať za „kino“, keďže nepredstavujú priestory, do ktorých prichádza skupina ľudí, aby tam spoločne sledovali jeden a ten istý film, ktorého premietanie sa začína bez akéhokoľvek pričinenia divákov, ktorí predtým získali oprávnenie na sledovanie premietania tohto filmu.

Úloha: Bol postup belgického daňového orgánu na základe kráľovského nariadenia č. 20 z 20. júla 1970 v súlade so šiestou smernicou Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977?

1. Vyplyvala zo šiestej smernice Rady 77/388/EHS pre Belgicko ako členský štát možnosť uplatniť zníženú sadzbu dane z pridanej hodnoty?

čl. 12 ods. 3 písm. a) šiestej smernice Rady 77/388/EHS – Bežnú sadzbu dane z pridanej hodnoty stanoví každý členský štát ako percento zdaniteľného základu, ktoré je rovnaké pre dodanie tovaru a poskytovanie služieb. Členské štáty môžu tiež použiť jednu alebo dve znížené sadzby.

2. Bolo možné podľa šiestej smernice Rady 77/388/EHS uplatniť zníženú sadzbu danej z pridanej hodnoty na poskytovanie všetkých kategórií tovarov a služieb?

Čl. 12 ods. 3 písm. a) šiestej smernice Rady 77/388/EHS – Bežnú sadzbu dane z pridanej hodnoty stanoví každý členský štát ako percento zdaniteľného základu, ktoré je rovnaké pre dodanie tovaru a poskytovanie služieb. Členské štáty môžu tiež použiť jednu alebo dve znížené sadzby. Tieto sadzby sa stanovujú ako percento zdaňovanej čiastky, ktoré nesmie byť menej ako 5 % a bude platiť len pre poskytovanie kategórií tovarov a služieb špecifikovaných v prílohe H.

3. Zahŕňala príloha H šiestej smernice Rady 77/388/EHS v zozname tovarov a služieb, na ktoré sa môžu použiť znížené sadzby dane z pridanej hodnoty, oprávnenie na vstup do kín?

Príloha H šiestej smernice Rady 77/388/EHS – Vstupné na spoločenské podujatia, do divadiel, cirkusov, na veľtrhy, do zábavných parkov, na koncerty, do múzeí, do zoologických záhrad, do kín, na výstavy a na podobné kultúrne podujatia a do podobných kultúrnych zariadení.

4. Bola vnútroštátna právna úprava, na ktorej základe postupoval belgický daňový orgán, v súlade s čl. 12 ods. 3 písm. a) a prílohy H šiestej smernice Rady 77/388/EHS?

čl. 1 ods. 1 kráľovského nariadenia č. 20 – znížená sadzba DPH vo výške 6 % sa uplatňuje na tovary a služby uvedené v tabuľke A prílohy uvedeného nariadenia.

rubrika XXVIII tabuľky A – Získanie oprávnenia na vstup do kultúrnych, športových a zábavných zariadení a získanie oprávnenia na používanie týchto zariadení s výnimkou:

- a) oprávnenia používať zábavné automaty;
- b) prenechania hnutel'ného majetku.

5. Bolo možné z právneho hľadiska kvalifikovať videokabínky ako kino v zmysle prílohy H šiestej smernice Rady 77/388/EHS?

Príloha H šiestej smernice Rady 77/388/EHS –

Prípád č. 7:

Právomoc obce upraviť druhy miestnych poplatkov

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Okresný úrad v B., Odbor finančný rozhodnutím zo dňa 21. apríla 1999 potvrdil platobný výmer Mestskej časti B. P. zo dňa 11. februára 1999, ktorým spoločnosti A. vyrubila miestny poplatok zo vstupného 320 214 Sk za podujatie Vianočné trhy 98.

Spoločnosť A. v žalobe podanej na súd namietala nezákonnosť tohto rozhodnutia i rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu. Poukázala na skutočnosť, že všeobecne záväzné nariadenie Mestskej časti B. – P. č. 5/1996 o miestnych poplatkoch z 5. októbra 1996, ktoré v § 7 ods. 1 ustanovuje, že „poplatok zo vstupného sa platí zo vstupného na burzu, kultúrne a zábavné akcie, ako sú tanečné zábavy, ľudová veselica, estrády, koncerty, výstavy a divadelné a filmové predstavenia“ je v rozpore so zákonom SNR č. 544/1990 Zb. o miestnych poplatkoch.

V danom prípade išlo o výstavu registrovanú na Úrade priemyselného vlastníctva a chránenú ochrannou známkou. Jej fažiskom boli výstavno-propagačné aktivity podnikateľských subjektov zamerané na podporu odbytu sprevádzané predajom výrobkov. Tým, že spoločnosť A. bola nezákonným rozhodnutím zviazaná ako usporiadateľ zaplatiť miestny poplatok za akciu, na ktorú sa táto povinnosť podľa zákona SNR č. 544/1990 Zb. nevzťahovala, bola ukrátená na svojich právach.

Úloha: Bola Mestská časť B. P. oprávnená podľa zákona SNR č. 544/1990 Zb. vyrubiť spoločnosti A. za akciu Medzinárodné vianočné trhy 98 miestny poplatok zo vstupného?

1. Kto bol povinný podľa zákona SNR č. 544/1990 Zb. platiť poplatok zo vstupného na akciu?

§ 8 ods. 3 zákona SNR č. 544/1990 Zb. v znení zákona č. 122/1996 Z. z. – Poplatok platí fyzická a právnická osoba, ktorá akciu usporadúva.

2. Za čo sa podľa zákona SNR č. 544/1990 Zb. platil poplatok zo vstupného uvedené v zákone SNR č. 544/1990 Zb. príkladom?

§ 8 ods. 1 zákona SNR č. 544/1990 Zb. v znení zákona č. 122/1996 Z. z. – Poplatok zo vstupného sa platí zo vstupného na burzu, kultúrnu a zábavnú akciu, ako je tanečná zábava, ľudová veselica, estráda, koncert a pod.

§ 8 ods. 2 zákona SNR č. 544/1990 Zb. v znení zákona č. 122/1996 Z. z. – Poplatok sa neplatí zo vstupného na športovú akciu a tiež na kultúrnu akciu, ktorej celý výťažok je určený na charitatívne a verejnoprospešné účely, a zo vstupného na divadelné predstavenie.

§ 8 ods. 5 zákona SNR č. 544/1990 Zb. v znení zákona č. 122/1996 Z. z. – Sadzba poplatku je najviac 20 % z vybraného vstupného. Ak ide o filmové predstavenia, koncerty vážnej hudby, umelecké výstavy a vedecko-informatívne prednášky, sadzbu poplatku možno stanoviť maximálne do výšky 10 % z vybraného vstupného.

3. Boli podujatia (akcie) podliehajúce miestnemu poplatku zo vstupného uvedené v zákone SNR č. 544/1990 Zb. príkladom?

§ 8 ods. 1 zákona SNR č. 544/1990 Zb. v znení zákona č. 122/1996 Z. z. –

4. Bola Mestská časť B. P. podľa zákona SNR č. 544/1990 Zb. oprávnená ustanoviť všeobecne záväzným nariadením druhy miestnych poplatkov?

§ 15 ods. 1 prvá veta zákona SNR č. 544/1990 Zb. v znení zákona č. 122/1996 Z. z. – Po zavedení poplatkov ustanoví obec všeobecne záväzným nariadením druhy miestnych poplatkov, ktoré sa v obci vyberajú, sadzbu poplatkov, podmienky, pri splnení ktorých sa poplatky môžu vyberať paušálnou sumou, a sumu paušálneho poplatku, vznik a zánik povinnosti platenia poplatku a ohlasovaciu povinnosť o vzniku a zániku poplatkovej povinnosti, splatnosť, spôsob, formu a miesto pre zaplatenie poplatku, ako aj ďalšie nevyhnutné náležitosti vyberania poplatkov.

Prípád č. 8:

Interpretácia právneho pojmu „vývoz liehu do zahraničia“

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

D. K. ako registrovaný platiteľ spotrebnej dane z liehu v novembri – decembri 1996 a januári – júni 1997 v zahraničí nakupoval lieh, ktorý uskladňoval vo verejnom colnom sklade na území Slovenskej republiky, kde mu colný úrad vystavil písomné colné vyhlásenie – režim uskladnenia vo verejnom colnom sklade s vyčíslením spotrebnej dane. Po uplynutí 30 dní colný úrad vyhotovil opravu písomného colného vyhlásenia, v ktorom vyčísлил spotrebnú daň z liehu na zostávajúci tovar, v tom čase uskladnený vo verejnom colnom sklade. Túto daň D. K. zaplatil.

Po uplynutí uvedenej lehoty (30 dní) D. K. dodával lieh na obchodné zastupiteľstvá Ruskej federácie a Českej republiky sídliaace v Slovenskej republike. Výdaj tovaru bol dokladovaný výdajkou (tvoriacou prílohy odberateľskej faktúry) alebo odpisovými listami na jednotlivé druhy tovaru, ktoré obsahovali číslo evidencie, ROT a potvrdenie colnice (pečiatka, dátum vyskladnenia a počet kusov vydaného tovaru).

Daňový orgán posúdil vec ako vývoz liehu, ktorý je uskutočnený prepustením liehu do colného režimu vývozu a skutočným vyvezením z územia Slovenskej republiky do zahraničia podľa zákona NR SR č. 229/1995 Z. z. o spotrebnej dani z liehu.

Daňovým dokladom pri vývoze liehu je písomné colné vyhlásenie potvrdené colným daňovým dokladom. Keďže D. K. tento daňový doklad ani na výzvu nepredložil, daňový úrad B. IV. (správca dane) nevyhoviel jeho žiadosti o vrátenie zaplatenej dane z titulu vývozu liehu a rozhodnutím zo dňa 5. decembra 2000 nepriznal D. K. nárok na vrátenie spotrebnej dane z liehu za obdobie január – jún 1997 vo výške 1 716 736 Sk.

Úloha: Postupoval daňový orgán v súlade so zákonom NR SR č. 229/1995 Z. z.?

1. Bolo možné v situácii, keď sa v zmysle Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch z roku 1961 (vyhláška Ministerstva zahraničných vecí č. 157/1964 Zb.) budovy a pozemky misie požívajúce diplomatické imunity považujú len za tzv. fiktívne územie cudzieho štátu, považovať na tomto území vyskladnený lieh za vývoz do zahraničia?

§ 15 ods. 1 zákona NR SR č. 229/1995 Z. z. v znení zákona č. 59/1999 Z. z. – Vývozom liehu sa na účely tohto zákona rozumie vyskladnenie a dodanie liehu do zahraničia v rámci podnikateľskej činnosti na splnenie zmluvného záväzku vo vzťahu k zahraničiu.

2. Ktorým právnym momentom bol podľa zákona NR SR č. 229/1995 Z. z. uskutočnený vývoz liehu?

§ 15 ods. 3 písm. a) zákona NR SR č. 229/1995 Z. z. v znení zákona č. 59/1999 Z. z. – Vývoz liehu je uskutočnený, ak je lieh a) prepustený do colného režimu vývozu²⁸⁾ alebo režimu pasívneho zušľachťovacieho styku²⁹⁾,

28) § 173 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1996 Z. z. Colný zákon

29) § 157 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1996 Z. z. Colný zákon

3. Čo bolo podľa zákona NR SR č. 229/1995 Z. z. daňovým dokladom pri vývoze liehu?

§ 15 ods. 4 písm. a) zákona NR SR č. 229/1995 Z. z. v znení zákona č. 59/1999 Z. z. – Daňový doklad pri vývoze liehu je a) písomné colné vyhlásenie, ktoré potvrdí colný orgán,³¹⁾ ak je vývoz uskutočnený podľa odseku 3 písm. a),

4. Za akých podmienok mal podľa zákona NR SR č. 229/1995 Z. z. platiteľ nárok na vrátenie zaplatenej dane?

§ 16 zákona NR SR č. 229/1995 Z. z. v znení zákona č. 59/1999 Z. z. –

Vrátenie zaplatenej dane pri vývoze liehu

(1) Platiteľ má nárok na vrátenie zaplatenej dane v prípade, ak zdanený lieh vyviezol v rámci podnikateľskej činnosti s výnimkou vývozu liehu na účely reklamy a ak splnil podmienky uvedené v odsekoch 2 až 5 a v § 17.

(2) Platiteľ má nárok na vrátenie zaplatenej dane, ak splnil tieto podmienky:

a) preukázateľne uskutočnil vývoz liehu,

b) daň, ktorú žiada vrátiť, zaplatil,

c) má daňový doklad preukazujúci nákup zdaneného liehu a doklad o zaplatení dane,

d) má daňový doklad uvedený v § 15 ods. 4.

(3) Dokladom o zaplatení dane v prípade, že daň na daňovom doklade je 100 000 Sk a viac, je doklad o bezhotovostnej platbe prostredníctvom banky alebo doklad o platbe poštovou poukážkou.

(4) Platiťel môže predložiť daňovému úradu žiadosť o vrátenie zaplatenej dane až za zdaňovacie obdobie, v ktorom splnil všetky podmienky na vrátenie dane.

(5) Platiťel má nárok na vrátenie zaplatenej dane len do výšky dane vypočítanej podľa sadzby dane platnej v deň vzniku daňovej povinnosti.

Prípad č. 9:

Právomoc mesta zaviesť miestnu daň z reklamy

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Firma G., ktorá predávala vo Francúzsku nehnuteľnosti, poverila na základe zmluvy uzavretej dňa 9. septembra 2000 taliansku firmu V., aby vykonala na jej účet služby umiestnenia reklamných plagátov na území mesta J. (Talian-sko). Firma V. tak urobila v októbri 2000.

Následne vznikol medzi týmito zmluvnými stranami spor. Podľa zmluvy sa firma G. zaviazala okrem odmeny za poskytnutie služieb zaplatiť firme V. „osobitné a preukázané náklady“, ktoré jej vznikli pri plnení jej záväzku. Firma G. však odmietla uhradiť firme V. sumu 439 385 ITL, teda 226,92 eura, ktorú firma V. zaplatila mestu J. ako „imposta comunale sulla pubblicità“ (miestnu daň z reklamy).

Pred vnútroštátnym talianskym súdom firma G. tvrdila, že ustanovenia talianskeho práva, ktoré zavádzajú a upravujú miestnu daň z reklamy sú v rozpore s právom Spoločenstva, najmä so slobodou poskytovania služieb v čl. 49 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

Prípadná nezlučiteľnosť vnútroštátnych ustanovení upravujúcich miestnu daň z reklamy a poplatky za plagátovanie so Zmluvou by mala za následok nezákonnosť alebo neuplatniteľnosť týchto ustanovení talianskej právnej úpravy a zbavovala by opodstatnenosti žalobu o zaplatenie, ktorú podala firma V.

Článok 1 legislatívneho dekrétu č. 507/93 vydaného mestom J. ustanovoval: „Vonkajšia reklama a verejné plagátovanie podliehajú podľa ustanovení nasledujúcich článkov buď dani alebo poplatku v prospech obce, na ktorej území sa vykonávajú“.

Úloha: *Predstavovala miestna daň z reklamy zavedená talianskym mestom B. prekážku slobodného poskytovania služieb nezlučiteľnú s čl. 49 Zmluvy?*

1. Mohlo vnútroštátne daňové opatrenie prekážajúce výkonu slobody poskytovania služieb predstavovať zakázané obmedzenie v zmysle čl. 49 Zmluvy bez ohľadu na to, či by bolo uplatňované samotným štátom alebo územným samosprávnym celkom?

Čl. 49 [III-144] Zmluvy – V rámci nasledujúcich ustanovení sú zakázané obmedzenia slobody poskytovať služby v spoločenstve vo vzťahu k štátnym príslušníkom členských štátov, ktorí sa usadili v niektorom inom štáte spoločenstva ako príjemca služieb.

Na návrh Komisie môže Rada kvalifikovanou väčšinou rozšíriť platnosť týchto ustanovení aj pre štátnych príslušníkov tretích štátov, ktorí poskytujú služby a sú usadení v rámci spoločenstva.

2. Mohla miestna daň z reklamy uplatňovaná vo vzťahu k všetkým službám zahŕňajúcim vonkajšiu reklamu a verejné plagátovanie na území mesta J. bez ohľadu na miesto usadenia sa poskytovateľa a príjemcu plagátovej služby a miesto pôvodu tovarov alebo služieb, ktoré sú predmetom rozširovaných reklamných oznamov predstavovať vnútroštátne daňové opatrenie nezlučiteľné s čl. 49 Zmluvy?

Čl. 49 [III-144] Zmluvy –

3. Mohla miestna daň z reklamy predstavovať vnútroštátne daňové opatrenie nezlučiteľné s čl. 49 Zmluvy v situácii, ak sa uplatňovala iba na činnosti vonkajšej reklamy zahŕňajúce použitie verejných priestranstiev spravovaných orgánmi obce a jej výška bola ustanovená na úroveň, ktorú bolo možné považovať za nepatrnú v porovnaní s hodnotou služieb, ktoré jej podliehali?

Čl. 49 [III-144] Zmluvy –

Prípad č. 10:

**Oslobodenie energetických výrobkov používaných ako palivo
pre leteckú dopravu podľa smernice Rady 2003/96/ES**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Spoločnosť S. H. prevádzkovala podnik zaoberajúci sa výrobou a distribúciou elektronických komponentov a softvéru. Bola vlastníčkou lietadla, ktoré jej konateľ využíval na súkromné účely, aj na lety na veľtrhy a na servisné a výcvikové lety. Spoločnosť S. H. nebola držiteľom osvedčenia leteckého prevádzkovateľa v zmysle nemeckého zákona o leteckej premávke, ktoré je obligatórne pre podniky leteckej prepravy v Nemecku.

Spoločnosť S. H. viedla mesačný výkaz týkajúci sa používania lietadla, v ktorom sa zaznamenávali údaje dátum, trasa, dĺžka a účel letu. Dňa 16. decembra 2005 požiadala o vrátenie dane z minerálnych olejov za celkové množstvo 2 358 litrov leteckého benzínu, čo zodpovedalo sume 1 700,12 eura, a to za lety vykonané na komerčné účely v roku 2004 v Nemecku vrátane letov do leteckého servisu a späť, ako aj výcvikových letov.

Hlavný colný úrad rozhodnutím z 9. februára 2006 zamietol žiadosť o vrátenie z dôvodu, že spoločnosť S. H. nie je leteckou spoločnosťou.

Po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku spoločnosť podala žalobu na súd v M. Ten rozhodol, že pokiaľ ide o lety uskutočnené na komerčné účely – okrem servisných a výcvikových letov – spoločnosť S. H. si môže nárokovať vrátenie dane z minerálnych olejov na základe čl. 14 ods. 1 písm. b) prvého pododseku smernice Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny.

Rozsudok odôvodnil tým, že z predmetného ustanovenia nemožno vyvodíť obmedzenie oslobodenia na letecké spoločnosti. Používanie lietadla v rámci dopravy na vlastný účet podniku s cieľom rozvoja obchodnej činnosti sleduje komerčný účel, takže podmienky ustanovené právom Spoločenstva na oslobodenie sú splnené. Pokiaľ však ide o lety týkajúce sa servisu a overenia prevádzkyschopnosti stroja ako aj výcviku, súd v M. rozhodol, že na tie sa nemôže vzťahovať daňové zvýhodnenie ustanovené smernicou Rady 2003/96/ES. Podľa súdu totiž čl. 15 ods. 1 písm. j) smernice Rady ustanovuje iba možnosť vrátenia dane za palivo spotrebované v súvislosti so servisom stroja. Okrem toho servisné a výcvikové lety nie sú letmi na komerčné účely, pretože sa vykonávajú tak zo súkromných, ako aj z komerčných dôvodov a v takomto prípade neexistuje priame prepojenie s činnosťami podniku. Do úvahy neprichádza ani pomerné rozdelenie, keďže čl. 14 ods. 1 písm. b) smernice Rady 2003/96/ES neustanovuje túto možnosť.

Spoločnosť S. H. aj Hlavný colný úrad podali proti rozhodnutiu súdu v M. opravný prostriedok. Spoločnosť S. H. tak urobila s odôvodnením, že rozsudkom sa zamietlo oslobodenie pre servisné a výcvikové lety, Hlavný colný úrad preto, lebo spoločnosť S. H. bola oslobodená od dane z paliva spotrebovaného v rámci letov vykonávaných uvedenou spoločnosťou na jej vlastný účet.

Úloha: Bol rozsudok nemeckého súdu v M. v súlade s požiadavkami smernice Rady 2003/96/ES?

1. Možno uplatniť oslobodenie od dane podľa čl. 14 ods. 1 písm. b) smernice Rady 2003/96/ES na podnik, ktorého predmet činnosti nepatrí do oblasti leteckej dopravy?

čl. 14 ods. 1 písm. b) smernice Rady 2003/96/ES – Okrem všeobecných ustanovení stanovených v smernici 92/12/EHS o používaní zdaniteľných výrobkov, ktoré sú oslobodené od daní a bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia spoločenstva, členské štáty oslobodzujú od daní na základe podmienok, ktoré stanovujú na účely zabezpečenia správneho a spravodlivého uplatňovania takýchto oslobodení oddaní a zabránenia krátenia daní, daňových únikov a zneužívania:

(b) energetické výrobky dodávané na používanie ako palivo na účely letectva, okrem súkromného lietania.

2. Možno uplatniť oslobodenie od dane podľa smernice Rady 2003/96/ES na podnik, ktorý s cieľom rozvoja obchodnej činnosti používa vlastné lietadlo na zabezpečenie premiestňovania zamestnancov k zákazníkom alebo na veľtrhy?

čl. 14 ods. 1 písm. b) smernice Rady 2003/96/ES –

čl. 14 ods. 1 písm. b) prvý pododsek smernice Rady 2003/96/ES – Na účely tejto smernice „súkromné športové lietanie“ je používanie vzdušného dopravného prostriedku jeho vlastníkom alebo fyzickou alebo právnickou osobou, ktorá ho používa na základe prenájmu alebo prostredníctvom akéhokoľvek iného spôsobu, na iné ako komerčné účely a najmä iné účely ako je preprava cestujúcich a tovarov alebo dodávka služieb za odplatu alebo na účely verejných orgánov.

3. Vzťahuje sa oslobodenie od dane podľa čl. 15 ods. 1 písm. j) smernice Rady 2003/96/ES taktiež na palivo, ktoré lietadlo potrebuje na vykonanie letov do leteckého servisu a späť v situácii, keď cieľom tohto článku je podporiť niektoré obchodné činnosti, ktorým sa venujú výrobcovia lietadiel a letecké servisy?

čl. 15 ods. 1 písm. j) smernice Rady 2003/96/ES – Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia spoločenstva, členské štáty môžu pod daňovým dohľadom uplatňovať úplné alebo čiastočné oslobodenia od daní alebo daňové úľavy v úrovniach zdaňovania na:

(j) motorové palivá používané v oblasti výroby, vývoja, testovania a údržby vzdušných dopravných prostriedkov a lodí;

4. KAPITOLA

SPRÁVA DOPRAVY

Prípád č. 1:

Zmluva ako hmotnoprávna podmienka usporiadania cestnej siete *(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

Ministerstvu dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Sekcii cestnej dopravy a pozemných komunikácií (ďalej len „ministerstvo“) bola 28. júna 2020 doručená žiadosť N. d. s., a. s. o rozhodnutie o usporiadaní cestnej siete v súvislosti s realizáciou diaľnice D1 V. – H. P.

Predmetom rozhodovania ministerstva malo byť zaradenie preložky cesty II/507 v B. v dĺžke 1622 km do cestnej siete a vyradenie pôvodného úseku cesty II/507, ktorý vedie mestom B. v dĺžke 1267 km, z cestnej siete a jej zaradenie do siete miestnych komunikácií.

N. d. s., a. s. zaslala zmluvu o budúcej zmluve o prevode vlastníckeho práva z N. d. s., a. s. na Ž. samosprávny kraj k novovybudovanej preložke cesty II/507, ktorá mala byť zaradená do cestnej siete ciest II. triedy. Nepredložila však zmluvu týkajúcu sa prevodu pôvodného úseku cesty II/507 do siete miestnych komunikácií. Podľa názoru ministerstva bez tejto zmluvy nebolo možné rozhodnúť o účelnom usporiadaní cestnej siete.

N. d. s., a. s. zastávala názor, že zaslaním zmluvy o budúcej zmluve o prevode vlastníckeho práva z N. d. s., a. s. na Ž. samosprávny kraj k novovybudovanej preložke cesty II/507 si svoju povinnosť podľa zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) splnila. Pokiaľ ministerstvo požaduje ďalšiu zmluvu, ktorá by sa týkala prevodu pôvodného úseku cesty II/507 do siete miestnych komunikácií, musí touto povinnosťou zaviazat' osoby, ktorých sa vec týka, a to Ž. samosprávny kraj a mesto B., lebo len tieto osoby môžu uzavrieť predmetnú zmluvu.

Ministerstvo sa s názorom N. d. s., a. s. nestotožnilo a rozhodlo o zastavení konania vo veci.

Úloha: *Bol postup Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky v súlade s platnou právnou úpravou?*

1. Čo je podľa zákona č. 135/1961 Zb. súčasťou cestnej siete?

§ 4a ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Cesty vrátane ich prejazdnych úsekov cez colné priestory a obce sú pozemné komunikácie zaradené do cestnej siete. Do cestnej siete patria aj pozemné komunikácie mimo územia zastavaného alebo určeného na súvislé zastavanie, ktoré spájajú železničné stanice, terminály kombinovanej dopravy, letiská pre pravidelnú verejnú dopravu a verejné prístavy s diaľnicami a cestami, ak neslúžia ako účelové komunikácie prevažne na prevádzku alebo na správu týchto zariadení.

2. Akým spôsobom sa podľa zákona č. 135/1961 Zb. zabezpečuje účelné usporiadanie cestnej siete?

§ 4a ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Účelné usporiadanie cestnej siete sa zabezpečuje výstavbou nových ciest alebo zaradením miestnych komunikácií, prípadne účelových komunikácií do cestnej siete. Cesty, ktoré nie sú potrebné na účelné usporiadanie cestnej siete, môžu sa z tejto siete vyradiť a zaradiť do siete miestnych komunikácií alebo preradiť medzi účelové komunikácie alebo zrušiť.

3. Ktorý orgán štátnej správy je oprávnený podľa zákona č. 135/1961 Zb. rozhodovať o zaradení pozemných komunikácií do cestnej siete a o ich vyradení z nej?

§ 3 ods. 3 písm. d) zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Ministerstvo ako ústredný orgán štátnej správy pre pozemné komunikácie d) rozhoduje o zaradení pozemných komunikácií do cestnej siete a o ich vyradení z nej, o pretriedení ciest a prestaničení cestnej siete; ak zmena dopravného charakteru má za následok aj zmenu vlastníckych práv, upravia sa vlastnícke práva (§ 3d),

4. Čo je podľa zákona č. 135/1961 Zb. zákonnou podmienkou rozhodnutia o usporiadaní cestnej siete, ak usporiadanie cestnej siete vyžaduje zmenu vlastníckych vzťahov k pozemnej komunikácii?

§ 4a ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Ak usporiadanie cestnej siete vyžaduje zmenu vlastníckych vzťahov k pozemnej ko-

munikácii, môže ministerstvo vydať rozhodnutie o usporiadaní cestnej siete [§ 3 ods. 3 písm. d)] iba na základe zmluvy o budúcej zmluve o prevode vlastníckeho práva k dotknutej pozemnej komunikácii uzatvorenej medzi terajším vlastníkom a budúcim vlastníkom. Do ukončenia prevodu vlastníckeho práva k dotknutej pozemnej komunikácii vykonáva všetky práva a povinnosti k tejto pozemnej komunikácii jej doterajší správca alebo vlastník. So súhlasom ministerstva sa prevod vlastníckeho práva k pozemnej komunikácii na obce môže vykonať bezodplatne. Na konanie o udelenie súhlasu sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.¹⁾

1) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

5. Vzťahuje sa táto požiadavka zákona č. 135/1961 Zb. na každý prevod vlastníckeho práva v súvislosti s usporiadaním cestnej siete?

§ 4a ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z.

6. Bolo by ministerstvo podľa Ústavy Slovenskej republiky oprávnené uložiť Ž. samosprávnemu kraju a mestu B. uzavrieť zmluvu v súvislosti so zaradením pôvodného úseku cesty II/507 do siete miestnych komunikácií, ak mu takáto právomoc nevyplýva zo zákona č. 135/1961 Zb.?

čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Prípad č. 2:

**Zákaz používania vodných skútrov mimo verejných
plavebných koridorov**

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Švédska generálna prokuratúra začala proti pánom M. a R. trestné konanie z dôvodu, že 8. augusta 2004 používali vodné skútre vo vodách nachádzajúcich sa mimo verejných plavebných koridorov.

Podľa čl. 2 vnútroštátneho nariadenia, ktoré nadobudlo účinnosť 15. júla 2004, vodné skútre mohli byť používané iba vo verejných plavebných koridoroch a v zónach uvedených v článku 3 prvom pododseku. Nariadenie v čl. 3 obsahovalo splnomocnenie pre Radu krajskej správnej oblasti, podľa ktorého táto „môže v krajskej správnej oblasti určiť zóny mimo verejných plavebných koridorov, v ktorých môžu byť používané vodné skútre. Na tento účel prijme ustanovenia pokiaľ ide o:

1. zóny, ktoré sú v takom rozsahu postihnuté činnosťou ľudí, že emisie hluku a ďalšie škodlivé vplyvy, ktoré by pridalo používanie vodných skútrov nemožno považovať za podstatné rušenie obyvateľstva alebo životného prostredia;

2. zóny, ktoré sa nenachádzajú v blízkosti obytných oblastí alebo oblastí rekreačného ubytovania a ktoré majú nízku hodnotu z hľadiska ochrany životného a kultúrneho prostredia, biodiverzity, činností v prírode alebo rekreačného či komerčného rybolovu a

3. ostatné zóny, kde použitie vodných skútrov nevyvoláva rušenie obyvateľstva hlukovými emisiami alebo inými škodlivými vplyvmi a nespôsobuje riziko značného poškodenia alebo rušenia živočíchov alebo rastlín alebo podpory šírenia nákazlivých chorôb.

Rada krajskej správnej oblasti tiež môže, ak sa to ukáže nevyhnutným pre zabránenie rušenia alebo rizika škôd uvedených bode 3 prvého pododseku, obmedziť používanie vodných skútrov na určité časti verejných plavebných koridorov. Môže upraviť spôsob prístupu do verejných plavebných koridorov a výstupu z nich.“

Podľa čl. 5 vnútroštátneho nariadenia „každý, kto bude viesť vodný skúter v rozpore s článkom 2 alebo 3b tohto nariadenia alebo v rozpore s ustanoveniami prijatými podľa článku 3, bude potrestaný pokutou.

Obvinení páni M. a R. túto skutočnosť nespochybnili. Tvrdili však, že uplatnenie vnútroštátneho nariadenia je v rozpore s článkom 28 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „Zmluva“), ako aj so smernicou

Európskeho parlamentu a Rady 94/25/ES zo 16. júna 1994 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa rekreačných plavidiel, nakoľko spotrebiteľia, ktorí vedia, že možnosti používania povolené takouto právnou úpravou sú veľmi ohraničené, majú len obmedzený záujem na kúpe dotknutého výrobku

Úloha: Bola švédská právna úprava, ktorá zakazovala používanie vodných skútrov mimo označených koridorov z dôvodu ochrany životného prostredia vydaná na vykonanie smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/25/ES v rozpore s čl. 28 a 30 Zmluvy?

1. Vzťahovala sa smernica na vodné skútre ako výrobky, voči ktorým je členský štát povinný prijať opatrenia na ich umiestnenie na trhu a uvedenie do prevádzky?

čl. 1 bod 1. písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/25/ES – Táto smernica sa vzťahuje: a) z hľadiska projektovania a konštrukcie na: ii) vodné skútre;

čl. 2 bod 1. smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/25/ES – Členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia k tomu aby zabezpečili, že výrobky uvedené v článku 1 ods. 1, keď sú správne konštruované a udržiavané, môžu byť umiestnené na trhu a uvedené do prevádzky s cieľom používania v súlade s ich zamýšľaným účelom, len ak neohrozujú bezpečnosť a zdravie osôb, majetok alebo životné prostredie.

2. Bol členský štát oprávnený podľa smernice prijať opatrenia týkajúce sa plavby v určitých vodách?

čl. 2 bod 1. smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/25/ES – Ustanovenia tejto smernice nebránia členským štátom, aby v súlade so zmluvou a s cieľom ochrany životného prostredia, štruktúry vodných ciest a bezpečnosti na vodných cestách prijali opatrenia, týkajúce sa plavby v určitých vodách, za predpokladu, že sa si to nevyžiada modifikáciu plavidiel zhodných s touto smernicou.

3. Aké podmienky museli byť podľa smernice splnené, ak členský štát prijal opatrenia týkajúce sa plavby v určitých vodách?

čl. 2 bod 1. smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/25/ES

4. Umožňovala smernica, aby prijatie takýchto opatrení obmedzilo voľný pohyb výrobkov uvedených v čl. 1 ods. 1 smernice?

čl. 4 bod 1. smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/25/ES – Členské štáty nesmú na svojom území zakázať, obmedziť alebo brániť umiestneniu na trh a/alebo uvedeniu do prevádzky výrobkov, ktoré sú uvedené v článku 1 ods. 1, označené značkou CE uvedenou v prílohe IV, z ktorej vyplýva ich zhoda so všetkými ustanoveniami tejto smernice, vrátane postupov posudzovania zhody, ktoré sú uvedené v kapitole II.

5. Bránilo uplatnenie vnútroštátnych pravidiel označovania splavných vôd a koridorov užívateľom vodných skútrov v riadnom používaní týchto výrobkov alebo spôsobilo výrazné obmedzenie ich použitia v takej miere, že by ho bolo možné z právneho hľadiska považovať za množstevné obmedzenia dovozu týchto výrobkov podľa čl. 28 Zmluvy?

čl. 28 Zmluvy – Množstevné obmedzenia dovozu a všetky opatrenia s rovnocenným účinkom sú medzi členskými štátmi zakázané.

6. Možno prijaté vnútroštátne opatrenie Švédska považovať za opatrenie, ktoré je v rozpore s čl. 30 Zmluvy?

čl. 30 Zmluvy – Ustanovenia článkov 28 a 29 nevyklučujú zákazy alebo obmedzenia dovozu, vývozu alebo tranzitu tovaru odôvodnené princípmi verejnej morálky, verejným poriadkom, verejnou bezpečnosťou, ochranou zdravia a života ľudí a zvierat, ochranou rastlín, ochranou národného kultúrneho bohatstva, ktoré má umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu, alebo ochranou priemyselného a obchodného vlastníctva. Tieto zákazy a obmedzenia však nesmú byť prostriedkami svojoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania obchodu s členskými štátmi.

Prípád č. 3:

**Články 28 a 30 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva
a dovoz vozidla registrovaného v inom členskom štáte**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Komisia Európskych spoločenstiev podala 4. februára 2005 žalobu o nespĺnenie povinnosti podľa čl. 226 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „Zmluva“) proti Fínskej republike.

Vytýkala tú skutočnosť, že jej vnútroštátna právna úprava vyžaduje, aby osoba s bydliskom vo Fínsku, ktorá chce doviesť vozidlo riadne registrované v inom členskom štáte, požiadala o vydanie tranzitného povolenia s cieľom zaradiť toto vozidlo do premávky pred jeho zaregistrovaním vo Fínsku. Režim tranzitného povolenia, ktorý ukladá povinnosti na zaradenie vozidla riadne registrovaného v inom členskom štáte a dovážaného fínskym rezidentom, do premávky vo Fínsku, môže – podľa názoru Komisie – narušiť obchod s motorovými vozidlami v rámci Spoločenstva a sťažiť prístup na trh s tovarmi, ktoré sú legálne vyrábané a/alebo uvádzané na trh v iných členských štátoch. Vydanie tranzitného povolenia, ktoré nepodlieha žiadnej lehote od predloženia žiadosti, nepredstavuje podľa znenia § 48 ods. 1 dekrétu č. 1598/1995 o registrácii vozidiel z 18. decembra 1995 pre príslušné orgány povinnosť. Žiadateľ tak nemá istotu, že v primeranej lehote tranzitné povolenie získa.

Fínska republika uviedla, že tranzitné povolenie je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa bezpečnosti cestnej premávky, pretože umožňuje najmä presnú identifikáciu vozidiel aktualizovaním informácií uvádzaných v registri vozidiel. Je nesporné, že bezpečnosť cestnej premávky je naliehavým dôvodom všeobecného záujmu, ktorý by mohol odôvodňovať prekážku voľného pohybu tovaru

Úloha: Splnila si Fínska republika tým, že vyžadovala tranzitné povolenie na zaradenie vozidiel riadne registrovaných a používaných v inom členskom štáte Európskej únie do premávky povinnosti vyplývajúce z čl. 28 a 30 Zmluvy?

1. Je podľa Zmluvy voľný pohyb tovaru právom, ktoré nemôže závisieť od diskrečnej právomoci vnútroštátneho orgánu?

čl. 28 Zmluvy – Množstevné obmedzenia dovozu a všetky opatrenia s rovnocenným účinkom sú medzi členskými štátmi zakázané.

2. Bolo preukázané, že vnútroštátne opatrenie Fínskej republiky smeruje k dosiahnutiu bezpečnosti cestnej premávky, v situácii, keď sa neuplatňovalo na všetky vozidlá registrované v inom členskom štáte?

čl. 28 Zmluvy –

3. Bolo vnútroštátne opatrenie Fínskej republiky proporcionálne vo vzťahu k sledovanému cieľu podľa čl. 30 Zmluvy?

čl. 30 Zmluvy – Ustanovenia článkov 28 a 29 nevyklučujú zákazy alebo obmedzenia dovozu, vývozu alebo tranzitu tovaru odôvodnené princípmi verejnej morálky, verejným poriadkom, verejnou bezpečnosťou, ochranou zdravia a života ľudí a zvierat, ochranou rastlín, ochranou národného kultúrneho bohatstva, ktoré má umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu, alebo ochranou priemyselného a obchodného vlastníctva. Tieto zákazy a obmedzenia však nesmú byť prostriedkami svojvoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania obchodu s členskými štátmi.

Prípád č. 4:

Služby vo verejnom záujme poskytované dopravnými podnikmi
(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Portugalský súd sa v rámci prejudiciálneho konania obrátil na Európsky súdny dvor v súvislosti so sporom medzi Associação Nacional de Transportadores Rodoviários de Pesados de Passageiros (Antrop) a viacerými ďalšími podnikmi (ďalej len „Antrop a i.“) na jednej strane a Conselho de Ministros, Companhia de Carris de Ferro de Lisboa SA (ďalej len „Carris“) a Sociedade de Transportes Colectivos do Porto SA (ďalej len „STCP“) na druhej strane vo veci kompenzačných náhrad vo výške 40 916 478 eur a 12 376 201 eur priznaných spoločnostiam Carris a STCP za rok 2003 rezolúciou Conselho de Ministros č. 52/2003 z 27. marca 2003.

Carris bol verejnoprávny podnik, ktorý na základe administratívnej zmluvy získal koncesiu na prevádzkovanie verejnej osobnej dopravy použitím autobusov, elektrických vozidiel a mechanických výťahov na území mesta Lisabon. V zmysle svojich záväzkov týkajúcich sa realizácie služieb vo verejnom záujme bol Carris najmä povinný zabezpečiť riadne a stále fungovanie zverenej dopravy podľa sadzobných podmienok určených orgánom, ktorý koncesiu udelil. STCP bol verejnoprávny podnik, ktorý bol držiteľom koncesie na prevádzkovanie verejnej osobnej dopravy v rámci územia mesta Porto.

Za poskytovanie služieb mestskej osobnej dopravy Carris a STCP požívali rôzne výhody. Išlo najmä o kompenzačné náhrady, kapitálové dotácie a úverové záruky štátu. Mimo územnú pôsobnosť ich koncesií však navyše prevádzkovali bez toho, aby podliehali záväzkom služieb vo verejnom záujme taktiež autobusové linky, na ktorých sa aktívne podieľali iné podniky, najmä Antrop a i. Tieto podniky poskytovali dopravné služby v režime udeleného oprávnenia na prevádzkovanie verejnej služby a boli viazané pravidlami týkajúcimi sa trás, času príchodov a odchodov a sadzbami.

Antrop a i. vo svojej žalobe poukázali na skreslenie hospodárskej súťaže. Medzi ich zdroje patrili iba ich príjmy z prevádzky vyplývajúce z platných sadzobníkov. Prevádzkové straty boli kryté výlučne ich vlastným majetkom, zatiaľ čo prípadné straty, náklady na investície a imanie Carris a STCP boli kryté z verejných zdrojov.

Úloha: *Bolo postavenie podnikov Carris a STCP v súlade s nariadením Rady č. 1191/69/EHS z 26. júna 1969 o postupe členských štátov, ktorý sa týka zá-*

väzkov obsahnutých v koncepcii služieb vo verejnom záujme v oblasti železničnej, cestnej a vnútrozemskej vodnej dopravy?

1. Kto sa považoval na účely nariadenia Rady č. 1191/69/EHS za dopravný podnik?

čl. 1 ods. 1 nariadenia Rady č. 1191/69/EHS – Toto nariadenie sa vzťahuje na dopravné podniky, ktoré vykonávajú služby v železničnej, cestnej a vnútrozemskej vodnej dopravy. Členské štáty môžu vylúčiť z rámca pôsobnosti tohto nariadenia akékoľvek podniky, ktorých činnosť je obmedzená výlučne na prevádzku mestskej, prímestskej alebo regionálnej dopravy.

2. Bol orgán členského štátu oprávnený uzavrieť zmluvy o poskytovaní služieb vo verejnom záujme s dopravnými podnikmi?

čl. 1 ods. 4 nariadenia Rady č. 1191/69/EHS – Na zabezpečenie primeraných dopravných služieb, ktoré zohľadňujú sociálne a ekologické faktory a plánovanie mesta a krajiny alebo pri možnosti ponuky určitého cestovného pre určité kategórie cestujúcich, môžu príslušné orgány členských štátov uzavrieť zmluvy o poskytovaní služieb vo verejnom záujme s dopravnými podnikmi. Podmienky a podrobnosti takýchto zmlúv sú stanovené v oddiele V.

3. Bol orgán členského štátu oprávnený uložiť záväzky služby vo verejnom záujme pre mestskú, prímestskú a regionálnu osobnú dopravu?

čl. 1 ods. 5 prvá veta nariadenia Rady č. 1191/69/EHS – Príslušné orgány členských štátov však môžu zachovať alebo uložiť záväzky služby vo verejnom záujme podľa článku 2 pre mestskú, prímestskú a regionálnu osobnú dopravu.

4. Čo sa podľa nariadenia Rady č. 1191/69/EHS rozumelo záväzkami služieb verejného záujmu?

čl. 2 ods. 1 nariadenia Rady č. 1191/69/EHS – Pod „záväzkami služieb vo verejnom záujme“ sa rozumejú záväzky, ktoré by uvedený dopravný podnik neprijal alebo by ich neprijal v rovnakej miere, či za tých istých podmienok, keby realizoval svoje vlastné obchodné záujmy.

5. Čo bolo obsahom záväzkov služieb vo verejnom záujme?

čl. 2 ods. 2 nariadenia Rady č. 1191/69/EHS – Medzi záväzky služieb vo verejnom záujme, v zmysle definície v odseku 1, patrí záväzok prevádzkovať, záväzok dopravovať a tarifné záväzky.

6. Ustanovovalo nariadenie Rady č. 1191/69/EHS povinnosť zabezpečiť náhradu pre finančnú záťaž vyplývajúcu z týchto záväzkov?

čl. 6 ods. 2 nariadenia Rady č. 1191/69/EHS – Rozhodnutia zachovať záväzok služby vo verejnom záujme alebo jeho časť, alebo ho zrušiť na konci stanoveného obdobia, musia zahŕňať aj ustanovenie zabezpečujúce náhradu za finančné bremeno, ktoré z tohto vyplýva; výška náhrady sa stanoví podľa spoločných postupov, ktoré sú uvedené v článkoch 10 až 13.

7. Bolo možné nariadenie Rady č. 1191/69/EHS považovať za právny akt, ktorý vykonáva čl. 73 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva?

čl. 73 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva – Pomoc je s touto zmluvou zlučiteľná, ak slúži na koordináciu dopravy alebo tvorí náhrady za plnenie niektorých záväzkov súvisiacich s verejnoprospešnou službou.

8. Predstavovalo priznanie kompenzačných náhrad zo strany členského štátu dopravnému podniku, ktorý bol držiteľom koncesie na verejnú službu štátnu pomoc zakázanú podľa čl. 87 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva?

čl. 87 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva – Ak nie je touto zmluvou ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akokoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná so spoločným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

9. Bola situácia, keď nebolo možné určiť výšku nákladov týkajúcu sa činnosti dopravného podniku pri plnení záväzkov v rámci služby vo verejnom záujme v rozpore s nariadením Rady č. 1191/69/EHS?

čl. 10 ods. 1 nariadenia Rady č. 1191/69/EHS – Výška náhrady stanovená v článku 6 sa v prípade záväzku prevádzkovať alebo dopravovať bude rovná rozdielu medzi znížením finančného bremena a znížením príjmov podniku, ak sa zruší celá alebo relevantná časť daného záväzku v uvažovanom období. Ak sa však hospodárska nevýhoda vypočítala rozdelením celkových nákladov, ktoré nesie podnik vzhľadom na dopravné činnosti, medzi rôzne časti týchto dopravných činností, výška náhrady sa rovná rozdielu medzi nákladmi pripadajúcimi na tú časť činnosti podniku, ktorá je ovplyvnená záväzkom služby vo verejnom záujme a zodpovedajúcimi príjmami.

Prípád č. 5:

Cestné ochranné pásmo

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky ako orgán štátnej správy pre pozemné komunikácie začalo podľa zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) konanie o uloženie pokuty P., spol. s. r. o., Istebná 8, Bratislava 1, IČO: 12345678 za vykonávanie stavebnej činnosti – výkopových prác pre uloženie elektrického kábla v ochrannom pásme diaľnice D1 v km 46,897 – 47,185 vľavo v smere staničenia, pozdĺž diaľnice vo vzdialenosti 14,16 m po 18,63 m od príslušného jazdného pásu diaľnice D1 v k. ú. S. N. V.

P., spol. s. r. o. v konaní priznala, že vo vzťahu k elektrickej prípojke k reklamnému zariadeniu nepožiadala o povolenie výnimky z ochranného pásma diaľnice, pretože si nebola vedomá toho, že práce vykonáva v ochrannom pásme diaľnice. Pokutu jej však nemožno uložiť, lebo – podľa jej názoru – jej stavebná činnosť nebola spôsobilá ohroziť diaľnicu alebo premávku na nej.

Úloha: *Dopustila sa P., spol. s. r. o. protiprávneho konania v rozpore so zákonom č. 135/1961 Zb.?*

1. Zriaďujú sa podľa zákona č. 135/1961 Zb. a vyhlášky FMD č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) cestné ochranné pásma pre diaľnice?

§ 11 ods. 1 prvá veta zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Na ochranu diaľnic, ciest a miestnych komunikácií a premávky na nich mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce slúžia cestné ochranné pásma.

§ 15 ods. 1 vyhlášky FMD č. 35/1984 Zb. – Cestné ochranné pásma sa zriaďujú pri všetkých diaľniciach, cestách a miestnych komunikáciách I. a II. triedy mimo zastavaného územia alebo územia určeného na súvislé zastavanie; vnútri tohto územia sa zriaďujú ochranné pásma podľa osobitných predpisov.¹⁰⁾

2. Akým spôsobom vymedzuje zákon č. 135/1961 Zb. a vyhláška FMD č. 35/1984 Zb. hranicu cestného ochranného pásma pre diaľnicu?

§ 11 ods. 1 druhá veta zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Pre jednotlivé druhy a kategórie týchto komunikácií určí šírku ochranných pásem vykonávací predpis, a to pri diaľniciach a cestách vyšších tried v rozsahu 50 až 100 metrov od osi príslušného jazdného pásu, pri cestách nižších tried a miestnych komunikáciách 15 až 25 metrov od osi vozovky, nad a pod pozemnou komunikáciou.

§ 15 ods. 3 písm. a) vyhlášky FMD č. 35/1984 Zb. – Hranicu cestných ochranných pásiem určujú zvislé plochy vedené po oboch stranách komunikácie vo vzdialenosti a) 100 metrov od osi vozovky príslušného jazdného pásu diaľnice a cesty budovanej ako rýchlostná komunikácia,

3. Aká činnosť je podľa zákona č. 135/1961 Zb. zakázaná v ochrannom pásme diaľnice?

§ 11 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – V cestných ochranných pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť diaľnicu, cesty alebo miestne komunikácie alebo premávku na nich; príslušný cestný správny orgán povoľuje v odôvodnených prípadoch výnimky z tohto zákazu alebo obmedzenia záväzným stanoviskom.^{2ab)}
2ab) § 140b zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 479/2005 Z. z.

4. Je stavebná činnosť v ochrannom pásme diaľnice vyhláškou FMD č. 35/1984 Zb. zakázaná?

§ 16 ods. 1 písm. a) vyhlášky FMD č. 35/1984 Zb. – V cestných ochranných pásmach je zakázané a) vykonávať akúkoľvek stavebnú činnosť vyžadujúcu ohlásenie stavebnému úradu alebo povolenie stavby,

5. Má orgán štátnej správy pre pozemné komunikácie (ďalej len „cestný správny orgán“) právomoc uložiť právnickej osobe pokutu, ak v ochrannom pásme diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie vykoná práce (činnosti), ktoré by mohli ohroziť pozemnú komunikáciu alebo premávku na nej?

§ 22a písm. a) bod 3. zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – Cestný správny orgán a obec v rozsahu svojej pôsobnosti uložia pokutu do 33 190 eur právnickej osobe alebo fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie podľa osobitných predpisov,⁹⁾ ak a) bez povolenia cestného správneho orgánu alebo v rozpore s vydaným povolením 3. v ochrannom pásme diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie vykoná práce (činnosti), ktoré by mohli ohroziť pozemnú komunikáciu alebo premávku na nej,

6. Možno činnosť, vykonávanie ktorej je zakázané v ochrannom pásme diaľnice vyhláškou FMD č. 35/1984 Zb. považovať za činnosť, ktorá by mohla ohroziť diaľnicu alebo premávku na nej podľa zákona č. 135/1961 Zb.?

§ 11 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. v znení zákona č. 393/2019 Z. z. –

Prípad č. 6:

Elektronický výber mýta
(doc. JUDr. Michal Maslen, PhD.)

Spoločnosť C., s. r. o. je obchodnou spoločnosťou založenou na výkon vnútroštátnej a medzinárodnej nákladnej cestnej dopravy. Pri výkone svojej podnikateľskej činnosti využíva slovenské pozemné komunikácie.

Na základe zákona č. 474/2013 Z. z. o výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako prevádzkovateľ vozidiel zabezpečila inštaláciu elektronických palubných jednotiek vo všetkých svojich motorových vozidlách s hmotnosťou nad 3,5 t, a to prostredníctvom svojich zamestnancov – vodičov vozidiel.

Úloha: Postupovala spoločnosť C., s. r. o. v súlade so zákonom č. 474/2013 Z. z.?

1. Čo je podľa zákona č. 474/2013 Z. z. elektronický výber mýta?

§ 2 ods. 1 prvá veta zákona č. 474/2013 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z.
– Elektronický výber mýta je úhrada elektronicky vypočítanej sumy podľa kategórie vozidla, emisnej triedy vozidla a počtu náprav vozidla za prejazdenú vzdialenosť po vymedzenom úseku ciest na základe elektronicky získaných údajov.

2. Na ktoré kategórie motorových vozidiel sa vzťahuje povinnosť platiť mýto?

§ 2 ods. 2 prvá veta zákona č. 474/2013 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z.
– Mýto možno vyberať za užívanie vymedzených úsekov ciest motorovými vozidlami s najväčšou technicky prípustnou celkovou hmotnosťou nad 3 500 kg alebo jazdnými súpravami s najväčšou technicky prípustnou celkovou hmotnosťou nad 3 500 kg uvedenými v osobitnom predpise³⁾ (ďalej len „vozidlo“) okrem motorových vozidiel kategórie M1⁴⁾ a okrem jazdných súprav tvorených motorovým vozidlom kategórie M1⁴⁾ a N1⁴⁾.

3. Kto je podľa zákona platiteľom mýta?

§ 9 ods. 1 prvá veta zákona č. 474/2013 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Povinnosť platby mýta má prevádzkovateľ vozidla a na mieste v čase výkonu kontroly úhrady mýta aj vodič vozidla.

4. Kto je povinný podľa zákona č. 474/2013 Z. z. pred jazdou po vymedzených úsekoch ciest umiestniť, inštalovať a uviesť do činnosti vo vozidle palubnú jednotku?

§ 9 ods. 2 zákona č. 474/2013 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Prevádzkovateľ vozidla alebo vodič vozidla je povinný

- a) pred jazdou po vymedzených úsekoch ciest umiestniť, inštalovať a uviesť do činnosti vo vozidle palubnú jednotku vrátane jej príslušenstva a používať ju v súlade s týmto zákonom a takým spôsobom, aby umožňovala získanie údajov potrebných na výpočet mýta a na výkon kontroly,
- b) pred jazdou po vymedzených úsekoch ciest s nulovou sadzbou mýta umiestniť a uviesť do činnosti vo vozidle palubnú jednotku vrátane jej príslušenstva v súlade s týmto zákonom,
- c) zaregistrovať do elektronického mýtneho systému evidenčné číslo vozidla, technické údaje vozidla potrebné na výpočet mýta a jeho vyúčtovanie, údaje o prevádzkovateľovi vozidla a ich zmeny v súlade s osvedčením o evidencii vozidiel podľa osobitného predpisu^{18a)} alebo v súlade s osvedčením o evidencii vydaným v cudzine,
- d) zadať do palubnej jednotky počet náprav vozidla tak, aby zodpovedal skutočnému stavu vozidla,
- e) vymeniť palubnú jednotku v súlade s pokynmi osoby poverenej výkonom kontroly podľa § 25 ods. 5 písm. i).

Prípad č. 7:

Vozidlo v premávke na pozemných komunikáciách

(doc. JUDr. Michal Maslen, PhD.)

J. V. je vlastníkom osobného motorového vozidla zn. W., ŠPZ XY697AA, rok výroby: 2000, číslo TP: AG016708. Motorové vozidlo má posledných 30 mesiacov odstavené v garáži.

Okresný úrad, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií B. uložil J. V. pokutu vo výške 165 eur podľa § 45 ods. 14 písm. b) zákona č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov za to, že vozidlo nepodrobil v ustanovenej lehote pravidelnej technickej kontrole a pravidelnej emisnej kontrole.

J. V. sa domnieva, že Okresný úrad, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií B. nepostupoval v súlade so zákonom. Osobné motorové vozidlo nepoužíva, má ho odstavené v garáži, a preto ho nemožno právne kvalifikovať ako vozidlo v premávke na pozemných komunikáciách. Z toho dôvodu sa na J. V. nevzťahujú povinnosti prevádzkovateľa vozidla, ktoré je v premávke na pozemných komunikáciách.

Úloha: Postupoval Okresný úrad, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií B. pokutu J. V. v súlade s platnou právnou úpravou?

1. Čo sa rozumie cestným vozidlom?

§ 3 ods. 2 zákona č. 106/2018 Z. z. v znení zákona č. 364/2019 Z. z. – Cestným vozidlom je motorové vozidlo alebo nemotorové vozidlo navrhnuté a vyrobené na prevádzku v cestnej premávke, určené na prepravu osôb, zvierat alebo tovaru.

2. Má J. V. hmotnoprávne postavenie prevádzkovateľa vozidla?

§ 2 ods. 23 zákona č. 106/2018 Z. z. v znení zákona č. 364/2019 Z. z. – Prevádzkovateľom vozidla je vlastník vozidla alebo ním určený držiteľ vozidla.

§ 148 ods. 25 zákona č. 106/2018 Z. z. v znení zákona č. 364/2019 Z. z. – V ko-

nani o správnych deliktoch prevádzkovateľa vozidla je prevádzkovateľom vozidla

a) držiteľ osvedčenia, ak vlastník vozidla a osoba zapísaná v osvedčení o evidencii časť I a časť II ako držiteľ osvedčenia sú rôzne osoby, a

b) vlastník vozidla, ak držiteľ osvedčenia zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho alebo zanikol bez právneho nástupcu.

3. Možno vozidlo J. V. právne kvalifikovať ako vozidlo, ktoré je v premávke na pozemných komunikáciách?

§ 54 ods. 2 zákona č. 106/2018 Z. z. v znení zákona č. 364/2019 Z. z. – Vozidlo podliehajúce prihláseniu do evidencie vozidiel môže byť dočasne vyradené z evidencie podľa osobitného predpisu.⁴⁵⁾

45) § 119a zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

§ 119a ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Orgán Policajného zboru dočasne vyradí vozidlo z evidencie vozidiel, ak o to jeho vlastník alebo držiteľ osobne požiada; orgán Policajného zboru dočasne vyradí vozidlo z evidencie vozidiel aj vtedy, ak o to osobne požiada osoba, na ktorú sa držba vozidla previedla. Orgán Policajného zboru vyradí vozidlo z evidencie vozidiel najviac na 20 rokov.

§ 119a ods. 5 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vlastník vozidla alebo držiteľ vozidla dočasne vyradeného z evidencie vozidiel, ktorý chce také vozidlo prevádzkovať v cestnej premávke pred uplynutím lehoty skončenia dočasného vyradenia vozidla, je povinný písomne požiadať orgán Policajného zboru o opätovné zaradenie vozidla do evidencie vozidiel.

§ 119a ods. 7 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vlastník vozidla alebo držiteľ vozidla po opätovnom zaradení vozidla do evidencie vozidiel je povinný vozidlo, ktoré nemá platnú technickú kontrolu vozidla a motorové vozidlo, ktoré nemá platnú emisnú kontrolu motorového vozidla, podrobiť vozidlo technickej kontrole pravidelnej a motorové vozidlo emisnej kontrole pravidelnej, ak vozidlo takej kontrole podlieha.^{65a)} Orgán Policajného zboru na túto povinnosť upozorní vlastníka vozidla alebo držiteľa vozidla pri zaradení vozidla do evidencie vozidiel.

65a) § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 106/2018 Z. z.

4. Je J. V. povinný vozidlo podrobiť pravidelnej technickej a emisnej kontrole?

§ 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 106/2018 Z. z. v znení zákona č. 364/2019 Z. z.

– Prevádzkovateľ vozidla je povinný b) bez vyzvania a na vlastné náklady

1. vozidlo podrobiť technickej kontrole pravidelnej v lehotách, spôsobom a v rozsahu ustanovenými vykonávacím právnym predpisom podľa § 136 ods. 3 písm. g),

2. motorové vozidlo podrobiť emisnej kontrole pravidelnej v lehotách, spôsobom a v rozsahu ustanovenými vykonávacím právnym predpisom podľa § 136 ods. 3 písm. h),

3. vozidlo podrobiť technickej kontrole pravidelnej, ak vozidlo takej kontrole podlieha a nemá platnú technickú kontrolu, v lehote do siedmich dní po opätovnom zaradení vozidla do evidencie vozidiel;⁴⁵⁾ prevádzkovateľ vozidla do času absolvovania technickej kontroly môže použiť vozidlo len na jazdu do stanice technickej kontroly,

4. motorové vozidlo podrobiť emisnej kontrole pravidelnej, ak vozidlo takej kontrole podlieha a nemá platnú emisnú kontrolu, v lehote do siedmich dní po opätovnom zaradení vozidla do evidencie vozidiel; prevádzkovateľ vozidla do času absolvovania emisnej kontroly môže použiť vozidlo len na jazdu do pracoviska emisnej kontroly,

5. Má Okresný úrad, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií B. právomoc uložiť J. V. pokutu?

§ 148 ods. 14 písm. b) zákona č. 106/2018 Z. z. v znení zákona č. 364/2019 Z. z.

– Okresný úrad uloží prevádzkovateľovi vozidla pokutu b) 165 eur za každé vozidlo, ak

4. nepodrobí vozidlo v ustanovenej lehote technickej kontrole pravidelnej podľa § 45 ods. 1 písm. b) prvého alebo tretieho bodu,

5. nepodrobí vozidlo v ustanovenej lehote emisnej kontrole pravidelnej podľa § 45 ods. 1 písm. b) druhého alebo štvrtého bodu,

Prípád č. 8:

Vodičské oprávnenie

(doc. JUDr. Michal Maslen, PhD.)

M. M. je študentom posledného ročníka na gymnáziu L. N. v B. Jeho rodičia vlastnia dve osobné motorové vozidlá (zn. ŠKODA FABIA COMBI, hmotnosť 1 390 kg, päť miest na sedenie). Keďže dochádzanie do školy by sa mu uľahčilo, ak by sa naučil šoférovať, rozhodol sa navštíviť autoškolu, aby sa informoval o podmienkach získania vodičského oprávnenia.

Úloha: Ako má M. M. postupovať podľa zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

1. Čo z hmotnoprávneho hľadiska predstavuje vodičské oprávnenie?

§ 73 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vodičské oprávnenie je právo osoby viesť motorové vozidlo určitej skupiny.

2. Ako sa členia motorové vozidlá na účely udeľovania vodičských oprávnení?

§ 75 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Na účely udeľovania vodičských oprávnení sa motorové vozidlá členia na skupiny AM, A1, A2, A, B1, B, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE a T.

3. Ako sa člení vodičské oprávnenie?

§ 76 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Vodičské oprávnenie sa člení podľa skupín motorových vozidiel.

4. Do ktorej skupiny motorových vozidiel patria motorové vozidlá rodičov M. M.?

§ 75 ods. 7 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Do skupiny motorových vozidiel B patria

a) motorové vozidlá okrem vozidiel skupiny AM, A1, A2, A a T, ktorých najväčšia prípustná celková hmotnosť nepresahuje 3 500 kg a ktoré sú konštruované a určené na prepravu najviac ôsmich osôb okrem vodiča; k motorovému vozidlu tejto skupiny smie byť pripojené prípojné vozidlo s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou nepresahujúcou 750 kg,

b) motorové vozidlá podľa písmena a) s prípojným vozidlom, ktorého najväčšia prípustná celková hmotnosť presahuje 750 kg za predpokladu, že najväčšia prípustná celková hmotnosť jazdnej súpravy nepresahuje 4 250 kg.

5. O vodičské oprávnenie ktorej skupiny musí M. M. požiadať, ak chce viesť vozidlá rodičov?

§ 76 ods. 7 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Žiadateľovi o udelenie vodičského oprávnenia na vedenie motorových vozidiel skupiny B sa udeľuje vodičské oprávnenie skupiny B. Vodičské oprávnenie skupiny B oprávňuje viesť motorové vozidlá skupiny B, ako aj motorové vozidlá skupiny AM a B1; jazdnú súpravu podľa § 75 ods. 7 písm. b), ktorej najväčšia prípustná celková hmotnosť presahuje 3 500 kg a nepresahuje 4 250 kg, oprávňuje viesť len vodičské oprávnenie skupiny B s príslušným harmonizovaným kódom, ktoré možno udeliť po absolvovaní osobitného výcviku v autoškole^{41a}) alebo po zložení osobitnej skúšky z vedenia motorového vozidla. Vodičské oprávnenie skupiny B po dvoch rokoch od jeho udelenia oprávňuje viesť aj motorové vozidlá skupiny A1 s automatickou prevodovkou, a to len na území Slovenskej republiky. Vodičské oprávnenie skupiny B oprávňuje viesť na území Slovenskej republiky aj motorové vozidlá skupiny T, ktorých najväčšia prípustná celková hmotnosť nepresahuje 3 500 kg a jazdnú súpravu pozostávajúcu z motorového vozidla skupiny T a prípojného vozidla za predpokladu, že najväčšia prípustná celková hmotnosť jazdnej súpravy nepresahuje 3 500 kg.

Príklad č. 9:

Použitie lietadla iného leteckého dopravcu

(doc. JUDr. Michal Maslen, PhD.)

Spoločnosť AT Air, a. s. je obchodnou spoločnosťou so sídlom v Bratislave. Vykonáva vnútroštátnu osobnú leteckú dopravu na trasách Bratislava – Košice a späť a Bratislava – Poprad a späť. Na výkon tejto činnosti získala spoločnosť licenciu od Ministerstva Dopravy a výstavby Slovenskej republiky.

Vzhľadom na záujem spoločnosti o poskytovanie kvalitnejších služieb sa AT Air, a. s. rozhodla poskytovať svoje služby na kvalitnejšom lietadle typu Boeing B 737-800 prenájomom od zahraničnej partnerskej leteckej spoločnosti.

Úloha: Môže spoločnosť AT Air, a. s. podľa zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov poskytovať svoje služby prostredníctvom lietadla prenájatého od iného subjektu?

1. Má spoločnosť AT Air, a. s. hmotnoprávne postavenie leteckého dopravcu?

§ 2 písm. g) zákona č. 143/1998 Z. z. v znení zákona č. 213/2019 Z. z. – Podľa tohto zákona sa rozumie g) leteckým dopravcom právnická osoba alebo fyzická osoba vykonávajúca za odplatu¹⁾ leteckú prepravu cestujúcich, batožiny, poštových zásielok alebo nákladu a je držiteľom osvedčenia leteckého prevádzkovateľa a licencie na vykonávanie leteckej dopravy,

1) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách.

Vyhláska Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 87/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách.

2. Je spoločnosť AT Air, a. s. oprávnená vykonávať vnútroštátnu leteckú dopravu na území Slovenskej republiky?

§ 38 zákona č. 143/1998 Z. z. v znení zákona č. 213/2019 Z. z. – Vnútroštátnu leteckú dopravu môže vykonávať len tuzemský letecký dopravca, ak medzinárodné zmluvy neustanovujú inak alebo ak ministerstvo neudelí výnimku.

3. Môže spoločnosť AT Air, a. s. použiť lietadlo leteckého dopravcu?

§ 41 ods. 11 zákona č. 143/1998 Z. z. v znení zákona č. 213/2019 Z. z. – Letecký dopravca môže na vykonávanie svojej leteckej dopravnej činnosti používať lietadlo alebo lietadlo a posádku iného leteckého dopravcu alebo leteckého prevádzkovateľa, ktorý je držiteľom osvedčenia leteckého prevádzkovateľa, alebo poskytnúť lietadlo alebo lietadlo a posádku lietadla inému leteckému dopravcovi na vykonávanie leteckej dopravy len na základe predchádzajúceho súhlasu ministerstva.

4. Vyžaduje sa ako hmotnoprávna podmienka na takéto vykonávanie leteckej dopravnej činnosti súhlas orgánu štátnej správy?

§ 41 ods. 11 zákona č. 143/1998 Z. z. v znení zákona č. 213/2019 Z. z. –

5. Postačuje súhlas orgánu štátnej správy na takéto vykonávanie leteckej dopravnej činnosti vydať dodatočne?

§ 41 ods. 11 zákona č. 143/1998 Z. z. v znení zákona č. 213/2019 Z. z. –

Prípád č. 10:

**Hmotnoprávna povaha služby poskytovanej
prostredníctvom digitálnej platformy**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Elektronická platforma Uber poskytuje prostredníctvom aplikácie pre smartfóny odplatnú službu, ktorá spočíva v skontaktovaní neprofesionálnych vodičov využívajúcich vlastné vozidlo s osobami, ktoré sa potrebujú prepraviť v rámci mesta.

V roku 2014 profesijné združenie taxikárov mesta Barcelona (Španielsko) podalo žalobu na Juzgado de lo Mercantil no 3 de Barcelona (Obchodný súd č. 3 Barcelona, Španielsko), ktorou sa domáhalo určenia, že činnosti spoločnosti Uber Systems Spain prepojenej so spoločnosťou Uber Technologies (spolu ďalej len „Uber“) predstavujú klamlivé praktiky a nekalosúťažné konanie. Ani Uber Systems Spain, ani neprofesionálni vodiči dotknutých vozidiel totiž nemajú potrebné licencie a povolenia upravené nariadením o taxislužbách aglomerácie Barcelona.

S cieľom zistiť, či praktiky spoločnosti Uber možno považovať za nekalosúťažné a v rozpore so španielskymi pravidlami hospodárskej súťaže, sa vnútroštátny súd obrátil na Súdny dvor Európskej únie s predbežnou otázkou, či sa služby poskytované touto spoločnosťou majú považovať za dopravné služby, za špecifické služby informačnej spoločnosti alebo za kombináciu oboch týchto druhov služieb. Ak by sa na služby poskytované spoločnosťou Uber vzťahovala smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 376, 2006, s. 36) alebo smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode („smernica o elektronickom obchode“) (Ú. v. ES L 178, 2000, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399), nebolo by možné konanie spoločnosti Uber považovať za nekalosúťažné.

Úloha: Je možné službu Uber poskytovanú prostredníctvom elektronickej platformy považovať za službu v oblasti dopravy, ktorej podmienky poskytovania by prináležalo upraviť členskému štátu so zreteľom na všeobecné pravidlá Zmluvy o fungovaní Európskej únie?

1. Vzťahovala sa na službu Uber pôsobnosť smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES upravujúcu všeobecné podmienky slobodného

poskytovania služieb na služby v oblasti dopravy, vrátane mestskej dopravy, taxi služby ?

Čl. 2 bod 2. smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES – Táto smernica sa nevzťahuje na tieto činnosti: d) služby v oblasti dopravy vrátane prístavných služieb, ktoré patria do pôsobnosti hlavy V zmluvy;

2. Vzťahovala sa na službu Uber pôsobnosť smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES v situácii, keď táto spočívala nielen v skontaktovaní neprofesionálneho vodiča využívajúceho jeho vlastné vozidlo s osobou, ktorá sa potrebuje prepraviť v rámci mesta prostredníctvom aplikácie pre smartfóny (sprostredkovateľská služba), ale poskytovateľ súčasne vytváral ponuku služby prepravy a organizoval jej všeobecné fungovanie v prospech osôb, ktoré chceli jeho ponuku využiť na účely prepravy?

čl. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES – Na účely tejto smernice majú nasledujúce výrazy uvedený význam: (a) „služby informačnej spoločnosti“: služby v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 98/34/ES, naposledy zmenenej a doplnenej smernicou 98/48/ES;

3. Je taxislužba podľa zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave súčasťou dopravných služieb?

§ 2 ods. 1 zákona č. 56/2012 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Prevádzkovanie cestnej dopravy a prevádzkovanie taxislužby je podnikanie, ktorého predmetom je odplatné poskytovanie dopravných služieb verejnosti cestnými motorovými vozidlami, ktoré sú na tento účel typovo schválené (ďalej len „vozidlo“).

4. Možno podľa zákona č. 56/2012 Z. z. prevádzkovať taxislužbu prostredníctvom digitálnej platformy?

§ 26 ods. 8 zákona č. 56/2012 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Prepravný poriadok musí byť zverejnený na webovom sídle prevádzkovateľa taxislužby alebo prevádzkovateľa dispečingu, ak ho prevádzkovateľ taxislužby alebo prevádzkovateľ dispečingu zriadil, alebo musí byť k dispozícii vo vozidle alebo musí byť k dispozícii prostredníctvom digitálnej platformy, ak sa taxislužba prevádzkuje prostredníctvom digitálnej platformy.

5. KAPITOLA

SPRÁVA KULTÚRY

Prípád č. 1:

Predkupné právo štátu na kúpu kultúrnej pamiatky

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Pán E. B., občan Švajčiarska, sa začiatkom roku 1977 rozhodol kúpiť obraz Vincenta van Gogha „Portrét mladého roľníka“. Obraz kúpil prostredníctvom obchodníka so starožitnosťami, pána P., od vlastníka obrazu, pána V. Dňa 29. júla 1977 previedol 600 miliónov talianskych lír na účet pána P.

Predávajúci dňa 1. augusta 1977 – v súlade s talianskou právnou úpravou o prevodoch majetku predstavujúceho kultúrne dedičstvo – nahlásil predaj obrazu Ministerstvu pre kultúrne dedičstvo. Oznámenie neobsahovalo meno koncového kupca, ako nadobúdateľ obrazu bol uvedený pán P.

Ministerstvo neuplatnilo v dvojmesačnej zákonnej lehote svoje predkupné právo k obrazu.

Dňa 1. decembra 1983 pán P. oznámil ministerstvu, že obraz kúpil pre pána E. B. Spoločne s pánom E. B. vyzvali ministerstvo, aby sa rozhodlo vo veci svojho predkupného práva k obrazu, nakoľko pán E. B. má záujem predať obraz tretej osobe za 2,1 mil. USD. Ministerstvo ich dňa 9. januára 1984 informovalo, že toto právo nemôže uplatniť z dôvodu neexistencie kúpnej zmluvy.

V januári 1988 sa ministerstvo obrátilo na pána E. B. vzhľadom na záujem štátu získať dielo. E. B. dňa 26. februára 1988 oznámil ministerstvu, že je pripravený obraz predať štátu za cenu 11 mil. USD. Nakoľko ministerstvo neuplatnilo svoje predkupné právo v lehote ustanovenej pánom E. B., on ako majiteľ predal obraz tretej osobe za 8,5 USD. O tejto skutočnosti informoval ministerstvo zaslaním kúpno-predajnej zmluvy.

Ministerstvo spochybnilo vlastnícke právo E. B. k obrazu s odvolaním sa na predaj obrazu v roku 1977, ktorý – podľa názoru ministerstva – nespĺňal zákonné požiadavky

Dňa 24. novembra 1988 ministerstvo uplatnilo svoje predkupné právo k obrazu vo vzťahu ku kúpnej zmluve z roku 1977 vo výške tej ceny, ktorú sťažovateľ za obraz v tom čase zaplatil.

Pán E. B. podal sťažnosť na Európsku komisiu pre ľudské práva. Tvrdil, že konanie talianskej vlády je porušením čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“).

Talianska vláda v konaní o sťažnosti poukazovala na neregulérnosť postupu pána E. B., ktorý nenahlásil, že sa stal koncovým kupujúcim obrazu v roku 1977, ale urobil tak až po piatich rokoch, aby získal vyššiu cenu za dielo, než bola tá, ktorú by od štátu získal v roku 1977.

Úloha: Bolo postupom talianskeho Ministerstva pre kultúrne dedičstvo porušené právo pána E. B. podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

1. Ktoré právo fyzických a právnických osôb upravuje čl. 1 k Dodatkového protokolu č. 1 Dohovoru?

čl. 1 prvá a druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

2. Umožňuje Dohovor členskému štátu Rady Európy prijať zákonnú úpravu na úpravu užívania majetku?

čl. 1 tretia veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

3. Možno podľa Dohovoru považovať kontrolu trhu s umeleckými dielami zo strany štátu za legitímny cieľ, za ktorého účelom možno zasiahnuť do výkonu práva?

čl. 1 tretia veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru

4. Mala z právneho hľadiska skutočnosť, že orgán verejnej moci tým, že ne-reagoval včas a korektne v rámci svojho predkupného práva a získal obraz za nižšiu hodnotu než bola jeho trhovú cenu za následok trvalý charakter jeho predkupného práva?

čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru

Prípád č. 2:

Odstránenie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

J. M. podala podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) Stavebnému úradu B. žiadosť o povolenie na odstránenie stavby, obytnej časti zámku S. Stavba je kultúrnou pamiatkou a bola jej vrátená na základe uplatneného reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku.

J. M. už v minulosti žiadala podľa zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu príslušný orgán na ochranu pamiatkového fondu o zrušenie vyhlásenia zámku S. za kultúrnu pamiatku, avšak Pamiatkový úrad B. jej žiadosti nevyhovel. Vo svojej žiadosti o povolenie na odstránenie stavby uviedla, že ako dôchodkyňa nemá finančné prostriedky potrebné na obnovovacie práce vo vzťahu k tejto stavbe. Jej predchádzajúce žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na obnovu zámku S., ktoré podala podľa zákona č. 49/2002 Z. z. boli zamietnuté. Za súčasný nevyhovujúci stav stavby preto nie je zodpovedná.

Stavebný úrad si v konaní o povolenie na odstránenie stavby vyžiadal záväzné stanovisko Krajského pamiatkového úradu B. Ten vyslovil zásadný nesúhlas s tým, aby zámok S., ktorý je kultúrnou pamiatkou, bol odstránený.

Úloha: Je Stavebný úrad B. oprávnený povoliť odstránenie stavby?

1. Má J. M. podľa zákona č. 50/1976 Zb. oprávnenie podať žiadosť o povolenie na odstránenie stavby?

§ 88 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Na odstránenie stavby, pokiaľ nebolo nariadené, je potrebné povolenie stavebného úradu. O povolenie môže žiadať vlastník stavby. V žiadosti o povolenie vlastník stavby uvedie druh, účel, miesto a označenie stavby, dôvody odstránenia stavby a dátum predpokladaného začatia a skončenia prác, či stavbu odstráni svojpomocne alebo prostredníctvom zhotoviteľa, ako sa naloží s odpadom a s uvoľneným pozemkom a aké opatrenia sú potrebné na zabezpečenie susedných pozemkov a stavieb.

2. Je stavebný úrad podľa zákona č. 49/2002 Z. z. vecne príslušný rozhodovať o odstránení nehnuteľnej kultúrnej pamiatky?

§ 32 ods. 12 zákona č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 34/2019 Z. z. – V územnom konaní, v stavebnom konaní, v konaní o povolení zmeny stavby, v konaní o dodatočnom povolení stavby, v konaní o ohlásení udržiavacích prác, v kolaudačnom konaní, v konaní o zmene v užívaní stavby, v konaní o povolení terénnych úprav, prác a zariadení, v konaní o nariadení neodkladných zabezpečovacích prác,^{31aa)} v konaní o nariadení nevyhnutných úprav^{31ab)} alebo v konaní o odstránení nehnuteľnej kultúrnej pamiatky alebo stavby v pamiatkovom území a v ochrannom pásme rozhoduje stavebný úrad^{31a)} na základe záväzného stanoviska^{31b)} krajského pamiatkového úradu. Stavebný úrad postupuje tak aj vtedy, ak práce možno vykonať na základe ohlásenia.

31a) Piata časť zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

31b) § 140b zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 479/2005 Z. z.

3. Má orgán na ochranu pamiatkového fondu podľa zákona č. 50/1976 Zb. postavenie dotknutého orgánu v konaní o povolenie odstránenia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky?

§ 126 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ak sa konanie podľa tohto zákona dotýka záujmov chránených predpismi o ochrane zdravia ľudu, o utváraní a ochrane zdravých životných podmienok, vodách, o ochrane prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov, o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, o lesoch a lesnom hospodárstve, o opatreniach na ochranu ovzdušia, o ochrane a využití nerastného bohatstva, o kultúrnych pamiatkach, o štátnej ochrane prírody, o požiarnej ochrane, o zákaze biologických zbraní, na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, o odpadoch, o veterinárnej starostlivosti, o vplyvoch na životné prostredie, o jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení, o prevencii závažných priemyselných havárií, o správe štátnych hraníc, o pozemných komunikáciách, o dráhach a o doprave na dráhach, o civilnom letectve, o vnútrozemskej plavbe, o energetike, o tepelnej energetike, o elektronických komunikáciách, o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, o civilnej ochrane, o inšpekcii práce a o štátnej geologickej správe, rozhodne stavebný úrad na základe záväzného stanoviska dotknutého orgánu podľa § 140a, ktorý uplatňuje požiadavky podľa osobitných predpisov.

§ 140a ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Dotknutým orgánom podľa tohto zákona je

a) orgán verejnej správy, ktorý je správnym orgánom chrániacim záujmy uvedené v § 126 ods. 1, ak konanie podľa osobitného predpisu upravujúceho jeho pôsobnosť je súčasťou konania podľa tohto zákona, má naň nadväzovať alebo s ním súvisí,

b) obec, ak nie je stavebným úradom podľa tohto zákona a konanie sa týka pozemku alebo stavby na jej území, okrem stavby diaľnice alebo rýchlостnej cesty,

c) vlastník sietí a zariadení technického vybavenia územia a iná právnická osoba, ak to ustanovuje osobitný predpis.¹⁵⁾

15) Napríklad zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov, zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, zákon č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov.

4. Čo sa podľa zákona č. 50/1976 Zb. rozumie záväzným stanoviskom dotknutého orgánu?

§ 140b ods. 1 prvá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z.
– Záväzné stanovisko je na účely konaní podľa tohto zákona stanovisko, vyjadrenie, súhlas alebo iný správny úkon dotknutého orgánu, uplatňujúceho záujmy chránené osobitnými predpismi, ktorý je ako záväzné stanovisko upravený v osobitnom predpise.

5. Je podľa zákona č. 50/1976 Zb. obsah záväzného stanoviska dotknutého orgánu pre stavebný úrad záväzný?

§ 140b ods. 1 druhá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z.
– Obsah záväzného stanoviska je pre správny orgán v konaní podľa tohto zákona záväzný a bez zosúladenia záväzného stanoviska s inými záväznými stanoviskami nemôže rozhodnúť vo veci.

6. Konal Krajský pamiatkový úrad ako dotknutý orgán podľa zákona č. 50/1976 Zb. v rozsahu svojej pôsobnosti?

§ 140b ods. 2 prvá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z.

– Dotknutý orgán je oprávnený uplatňovať požiadavky v rozsahu svojej pôsobnosti ustanovenej osobitným predpisom.

§ 140b ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Dotknutý orgán je viazaný obsahom svojho predchádzajúceho záväzného stanoviska, ktoré vo veci vydal; to neplatí, ak došlo k zmene ustanovení právneho predpisu, podľa ktorých dotknutý orgán záväzné stanovisko vydal, alebo k podstatnej zmene skutkových okolností, z ktorých dotknutý orgán vychádzal. Ak dotknutý orgán vydá neskoršie záväzné stanovisko, uvedie v ňom, či jeho predchádzajúce záväzné stanovisko sa neskorším záväzným stanoviskom potvrdzuje, dopĺňa, mení alebo nahrádza s uvedením dôvodov podľa zákona.

Prípád č. 3:

**Kritérium pre určenie výšky náhrady za vyvlastnenú
nehnutelnú kultúrnu pamiatku**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

V apríli 2000 turecké Ministerstvo kultúry vyvlastnilo budovu, ktorá patrila pánovi K., z dôvodu, že táto budova bola klasifikovaná ako kultúrne dedičstvo. Pánovi K. bolo vyplatená náhrada vo výške 65 326 eur.

Pán K. podal v októbri 2000 žalobu, ktorou sa domáhal zvýšenia náhrady za vyvlastnenú nehnuteľnosť. Žiadal o ustanovenie nových znalcov, ktorí znovu posúdia nehnuteľnosť a vezmú do úvahy jej historickú hodnotu. Tvrdil najmä, že nehnuteľnosť sa nachádza v Zozname kultúrneho a prírodného dedičstva Rady Európy a požadoval odškodnenie vo výške približne 1 728 750 eur.

Novoustanovení znalci v roku 2001 dospeli k záveru, že výška náhrady by sa mala zvýšiť o 100 %. Vnútroštátny súd 15. júna 2001 priznal pánovi K. náhradu vo výške 139 728 eur. Kasačný súd však 19. novembra 2001 toto rozhodnutie zrušil. Rozhodol, že podľa § 15 písm. d) zákona č. 2863 o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva osobitosť budovy a jej architektonické a historické vlastnosti nemôžu byť faktormi pre posúdenie jej hodnoty. V máji 2002 vnútroštátne súdy právoplatným rozhodnutím priznali sťažovateľovi sumu 45 980 eur ako odškodnenie za vyvlastnenie.

Pán K. vo svojej sťažnosti podanej Európskemu súdu pre ľudské práva namietal porušenie svojho práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), nakoľko historická hodnota vyvlastnenej budovy nebola zohľadnená pri určení výšky náhrady za vyvlastnenie.

Úloha: Bolo rozhodnutím tureckých štátnych orgánov porušené právo pána K. podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

1. Možno v danej situácii aplikovať druhú vetu čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 Dohovoru?

čl. 1 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

2. Mohla mať skutočnosť, že historická hodnota vyvlastnenej budovy nebola zohľadnená pri určení výšky náhrady za následok pozbavenie hodnoty vyvlastneného majetku pána K.?

čl. 1 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru –

3. Bola v situácii, keď trhovú hodnotu historických budov možno určiť len s ťažkosťami, dodržaná požiadavka proporcionality medzi právami pána K. a verejným záujmom?

čl. 1 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru –

Prípád č. 4:

Obnova kultúrnej pamiatky
(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

M., vlastníčka domu vyhláseného za kultúrnu pamiatku, bola uznaná vinnou z priestupku podľa § 41 ods. 1 písm. p) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu. Priestupku sa mala dopustiť tým, že v čase od mája do októbra 2020 vykonala obnovu tohto domu bez rozhodnutia krajského pamiatkového úradu.

J. M. podľa názoru orgánu štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu vedela, že jej dom má právny status kultúrnej pamiatky, napriek tomu vopred nepožiadala krajský pamiatkový úrad o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy. J. M. nekonala v krajnej núdzi.

Vykonané práce spočívali v rozobraní zrubových drevých stien, vo vyhotovení betónovej základovej dosky v prednej časti objektu, vymurovaní nových obvodových stien z a prednej a zadnej štítovej steny.

V dôsledku tohto postupu J. M. došlo k likvidácii takmer všetkého, čo malo pamiatkovú hodnotu. Pamiatkovovo chránená stavba bola nahradená novostavbou, ktorá len čiastočne pripomínala tvarom a veľkosťou pôvodnú stavbu.

Vyhlásenie domu za kultúrnu pamiatku bolo následne zrušené podľa § 20 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. z dôvodu zániku pamiatkovej hodnoty domu.

J. M. v odvolaní uviedla, že jej dom nemal byť v stave po povodni v roku 1997 nikdy vyhlásený za kultúrnu pamiatku. Podrobne opísala jeho zlý technický stav a stavebné úpravy, ku ktorými v minulosti na dome došlo. Účelom vykonaných stavebných úprav z jej strany bolo, aby dom mohla riadne využívať na bývanie.

Namietala, že činnosti, ktoré uskutočnila nemali právnu povahu obnovy kultúrnej pamiatky a preto nemohla byť stíhaná za priestupok podľa § 41 ods. 1 písm. p) zákona č. 49/2002 Z. z.

Úloha: *Naplnila J. M. skutkovú podstatu priestupku podľa § 41 ods. 1 písm. p) zákona č. 49/2002 Z. z.?*

1. Ako vymedzuje zákon č. 49/2002 Z. z. skutkovú podstatu priestupku, za ktorý bola J. M. stíhaná?

§ 41 ods. 1 písm. p) zákona č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 34/2019 Z. z.
– Priestupku na úseku ochrany pamiatkového fondu sa dopustí ten, kto p) vykonáva obnovu alebo reštaurovanie kultúrnej pamiatky bez rozhodnutia alebo záväzného stanoviska krajského pamiatkového úradu alebo nedodržia-va podmienky určené v rozhodnutí alebo v záväznom stanovisku,

2. Akú povinnosť má vlastník pred začatím obnovy kultúrnej pamiatky podľa zákona č. 49/2002 Z. z. ?

§ 32 ods. 2 prvá veta zákona č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 34/2019 Z. z.
– Pred začatím obnovy je vlastník kultúrnej pamiatky povinný krajskému pamiatkovému úradu predložiť žiadosť o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy.

§ 32 ods. 3 zákona č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 34/2019 Z. z. – K žiadosti o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy priloží vlastník zámer obnovy, ktorý obsahuje identifikačné údaje o kultúrnej pamiatke, majetkovoprávne údaje o kultúrnej pamiatke, plánované budúce využitie kultúrnej pamiatky a špecifikáciu predpokladaných zmien kultúrnej pamiatky.

3. Aká činnosť sa podľa zákona č. 49/2002 Z. z. považuje za obnovu kultúrnej pamiatky?

§ 32 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 34/2019 Z. z. – Obnova kultúrnej pamiatky (ďalej len „obnova“) podľa tohto zákona je súbor špecializovaných umelecko-remeselných činností^{29b)} a iných odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia alebo rekonštrukcia kultúrnej pamiatky alebo jej časti s cieľom zachovať jej pamiatkové hodnoty. Obnovou na účely tohto zákona sa rozumejú aj činnosti, ktoré nepodliehajú ohláseniu ani povoleniu podľa osobitného predpisu.²¹⁾

29b) § 7 zákona Slovenskej národnej rady č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách.

21) Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

Prípád č. 5:

Vyhlasenie ochranného pásma kultúrnej pamiatky

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Krajský pamiatkový úrad P. na základe stanoviska obce H. O. rozhodnutím podľa § 18 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu vyhlásil ochranné pásmo Kaplnky sv. J., nehnuteľnej kultúrnej pamiatky zapísanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.

V rozhodnutí vymedzil účel ochranného pásma, predmet ochrany a jeho hranice. Podmienky ochrany vymedzil prostredníctvom úprav a zásahov, ktoré sa v ochrannom pásme zakazujú nasledovne: 1. zvyšovanie jestvujúcej zástavby o ďalšie podlažie vrátane obytného podkrovia, 2. výstavba objektov prevyšujúcich jedno nadzemné podlažie na pozemkoch evidovaných ako orná pôda alebo lúky, pasienky, sady, záhrady, 3. umiestňovanie zariadení, reklám a stavieb, ktoré by esteticky znehodnocovali alebo svojimi vplyvmi narušovali Kaplnku sv. J. a s ňou súvisiace prostredie vrátane jej prírodných súčastí, 4. vykonávanie činností, ktoré by mohli narušiť, poškodiť alebo úplne zničiť historické prostredie vrátane konfigurácie terénu, 5. ťažba nerastných surovín s vplyvom na morfológiu terénu, 6. zriaďovanie zariadení na zneškodňovanie odpadov, zberných dvoroch.

Mgr. Ž. V. ako vlastníčka dotknutého pozemku a účastníčka správneho konania o vyhlásení ochranného pásma Kaplnky sv. J. v podanom odvolaní namietala, že rozhodnutím správneho orgánu dôjde k neprimeranému zásahu do jej vlastníckeho práva. Zamýšľané vymedzenie ochranného pásma je neopodstatnené a podmienky určené v rozhodnutí sú neprimerané, v rozpore s princípom proporcionality.

Úloha: Bolo rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu P. o vyhlásení ochranného pásma Kaplnky sv. J. vydané v súlade so zákonom č. 49/2002 Z. z.?

1. Ako vymedzuje zákon č. 49/2002 Z. z. ochranné pásmo?

§ 18 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 34/2019 Z. z. – Ochranné pásmo je územie vymedzené na ochranu a usmernený rozvoj prostredia alebo okolia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny.

2. Mal Krajský pamiatkový úrad P. podľa zákona č. 49/2002 Z. z. právomoc v rozhodnutí o vyhlásení ochranného pásma vymedziť územie ochranného pásma a podmienky ochrany v ňom?

§ 18 ods. 2 prvá veta zákona č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 34/2019 Z. z. – Ochranné pásmo vyhlasuje na základe stanoviska obce pamiatkový úrad rozhodnutím, v ktorom vymedzí jeho územie a podmienky ochrany.

3. Bolo vyhlásenie ochranného pásma kultúrnej pamiatky vykonané v súlade s verejným záujmom?

§ 18 ods. 2 prvá veta zákona č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 34/2019 Z. z. – Tento zákon ďalej upravuje organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ako aj práva a povinnosti vlastníkov a iných právnických osôb a fyzických osôb a ukladanie pokút za protiprávne konanie na úseku ochrany pamiatkového fondu, ktorý je významnou súčasťou kultúrneho dedičstva a ktorého zachovanie je verejným záujmom.²⁾

Čl. 44 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky.

ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. –
Šiesty oddiel

PRÁVO NA OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A KULTÚRNEHO
DEDIČSTVA –

4. Boli podmienky určené v rozhodnutí v súlade s cieľmi právneho inštitútu vyhlásenia ochranného pásma?

§ 18 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. v znení zákona č. 34/2019 Z. z. –

5. Bol zásah zo strany orgánu štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu nevyhnutný v demokratickej spoločnosti, t. j. boli dôvody zásahu relevantné a dostatočné a boli súčasne primerané sledovanému legitímnemu cieľu?

čl. 1 druhá veta **Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru** – Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

čl. 1 tretia veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

Prípad č. 6:

Ochrana maloletých pri vysielaní programu

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Rada pre vysielanie a retransmisiu uložila M. TV, s. r. o., ktorá je multiregionálnym vysielateľom pokutu za porušenie povinnosti vysielateľa ustanovenej v § 20 ods. 5 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách.

Porušenie povinnosti malo spočívať v tom, že M. TV, s. r. o. dňa 27. septembra 2020 približne o 19.30 hod. odvysielala v spravodajskom programe Noviny príspevok o požiari v J. Príspevok trvajúci približne 104 sekúnd zahŕňal tri zábery na zhorené telo osemnásťmesačného dieťaťa. Tieto zábery nemali informačnú alebo spravodajskú hodnotu. Po vizuálnej stránke boli vyhodnotené ako kruté až desivé. Ich obsah ako aj kvantita boli spôsobilé vyvolať u maloletého diváka šokujúci efekt. Odvysielaniu príspevku nepredchádzalo slovné upozornenie: „Nasledujúce zábery nie sú vhodné pre maloletých divákov.“

Podľa názoru Rady pre vysielanie a retransmisiu tým došlo k nesprávne uplatneniu jednotného systému označovania programov. Funkciou jednotného systému označovania programov je informovať o vekovej vhodnosti programov a iných zložiek programovej služby pre príslušnú vekovú skupinu, upraviť časové obmedzenia vysielania programov nevhodných pre maloletých do pätnásť rokov a programových zložiek nevhodných a neprístupných pre maloletých. Podrobnosti o jeho uplatňovaní ustanovuje vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimediálnych diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania.

TV, s. r. o. v konaní namietala, že príspevok informujúci o požiari v J. bol len zobrazením reality. Niekomu sa príspevok môže zdať šokujúci, inému nie. Vnímanie je subjektívnou záležitosťou. Nemožno trestať vysielateľa za niečo, čo je na jednej strane tak subjektívne a na druhej strane prípustné ako súčasť publicistiky a spravodajstva.

Úloha: *Porušila M. TV, s. r. o. ako vysielateľ povinnosť podľa zákona č. 308/2000 Z. z.?*

1. Prikazuje zákon vysielateľovi televíznej programovej služby zaviesť a uplatňovať JSO?

§ 20 ods. 5 zákona č. 308/2000 Z. z. v znení zákona č. 129/2020 Z. z. – Na základe klasifikácie programov podľa vekovej vhodnosti je vysielateľ televíznej programovej služby povinný zaviesť a uplatňovať jednotný systém označovania programov adresovaný rodičom a vychovávateľom maloletých, informujúci o vhodnosti programov pre vekové skupiny maloletých do 7, 12, 15 a 18 rokov.

2. Splnomocňuje zákon č. 308/2000 Z. z. ustanoviť podrobnosti o uplatňovaní povinnosti vysielateľa televíznej programovej služby ohľadne uplatňovania jednotného systému označovania programov?

§ 20 ods. 6 zákona č. 308/2000 Z. z. v znení zákona č. 129/2020 Z. z. – Podrobnosti o uplatňovaní povinností podľa odsekov 4 a 5 ustanoví jednotný systém označovania.

3. Postupovala M. TV, s. r. o. v súlade s vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z.?

§ 6 ods. 5 vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z. v znení vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 446/2013 Z. z. – V spravodajských programoch a publicistických programoch, ktoré sú klasifikované ako vhodné pre všetky vekové skupiny maloletých, odvysielaniu obrazového materiálu tvoriaceho súčasť týchto programov, ktorý zobrazuje osobné tragédie, reálne násilie s jeho následkami a obeťami vrátane zobrazení následkov na obetiach v dôsledku živelných pohrôm, dopravných alebo leteckých nešťastí, najmä obrazy zranení, krvi, telesných znetvorení a utrpenia, obrazy zranených alebo umierajúcich detí, alebo zobrazenie detí ako obetí alebo ako svedkov kriminálnych činov, predchádza slovné upozornenie: „Nasledujúce zábery nie sú vhodné pre maloletých divákov.“

Prípad č. 7:

Povinnosť vysielateľa s licenciou v rámci volebnej kampane

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Rada pre vysielanie a retransmisiu z opisu skutkového stavu ako aj zo záznamu vysielania programu XY zistila, že X. TV, s. r. o. odvysielala v spravodajskom programe 14 dní pred voľbami do orgánov samosprávy obcí na Slovensku, ktoré sa konali 27. novembra 2010, reportáž, v ktorej prednosta mestského úradu V. K. hodnotil finančnú situáciu a pozitívne výsledky dosiahnuté mestom V. K. v aktuálnom volebnom období. Jeho vyjadrenia boli doplnené komentárom redaktora.

X. TV, s. r. o. uviedla, že cieľom príspevku bolo objektívne poukázať na aktuálnu ekonomickú situáciu a jej porovnanie s minulým obdobím, čo dosiahla tým, že v príspevku poskytla priestor nielen zástupcovi mesta, ale aj obyvateľom mesta.

Podľa názoru Rady pre vysielanie a retransmisiu príspevok svojím obsahom síce informoval a hodnotil ekonomickú situáciu, avšak len z pohľadu vedenia mesta, ktorému sa pripisujú zásluhy za zlepšenie finančnej situácie.

Úloha: *Porušila X. TV, s. r. o. povinnosť podľa zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách?*

1. Vzťahovala sa pôsobnosť zákona č. 308/2000 Z. z. na X. TV, s. r. o.?

§ 2 zákona č. 308/2000 Z. z. v znení zákona č. 498/2009 Z. z. –

Pôsobnosť zákona

(1) Tento zákon sa vzťahuje na

- a) vysielateľa zriadeného zákonom¹⁾ (ďalej len „vysielateľ na základe zákona“),
- b) vysielateľa, ktorý nie je zriadený zákonom¹⁾ a má oprávnenie na vysielanie na základe licencie udelennej podľa tohto zákona alebo podľa osobitného predpisu^{1a)} (ďalej len „vysielateľ s licenciou“),
- c) vysielateľa prostredníctvom internetu,
- d) poskytovateľa audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie,
- e) prevádzkovateľa retransmisie.

(2) Tento zákon sa vzťahuje na vysielateľa podľa odseku 1 písm. a) až c) a na poskytovateľa audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ak majú svoje sídlo, miesto podnikania alebo bydlisko v Slovenskej republike a tu aj prijímajú redakčné rozhodnutia.

(3) Tento zákon sa vzťahuje aj na právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré nie sú vysielateľmi podľa odseku 1 písm. a) až c) alebo poskytovateľmi audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie podľa odseku 1 písm. d), ak majú svoje sídlo alebo sídlo organizačnej zložky, miesto podnikania alebo bydlisko a) v Slovenskej republike, avšak redakčné rozhodnutia prijímajú v inom členskom štáte Európskej únie, a ak zamestnávajú v Slovenskej republike podstatnú časť zamestnancov, ktorých pracovná činnosť je priamo spojená s vysielaním alebo s poskytovaním audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, a to aj v prípade, že pomer zamestnancov, ktorých pracovná činnosť je priamo spojená s vysielaním alebo s poskytovaním audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, zamestnaných v Slovenskej republike a v členskom štáte Európskej únie, v ktorom sa prijímajú redakčné rozhodnutia, je približne rovnaký,

b) v Slovenskej republike, avšak redakčné rozhodnutia prijímajú v inom členskom štáte Európskej únie a podstatná časť zamestnancov, ktorých pracovná činnosť je priamo spojená s vysielaním alebo s poskytovaním audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, nie je zamestnaná ani v jednom z týchto štátov, ak prvýkrát začali svoju činnosť na území Slovenskej republiky a udržiavajú stabilné a účinné spojenie s ekonomikou Slovenskej republiky,

c) v Slovenskej republike, avšak redakčné rozhodnutia prijímajú v štáte, ktorý nie je členským štátom Európskej únie, ak v Slovenskej republike zamestnávajú podstatnú časť zamestnancov, ktorých pracovná činnosť je priamo spojená s vysielaním alebo poskytovaním audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie,

d) v inom členskom štáte Európskej únie, avšak redakčné rozhodnutia prijímajú v Slovenskej republike, ak v Slovenskej republike zamestnávajú podstatnú časť zamestnancov, ktorých pracovná činnosť je priamo spojená s vysielaním alebo poskytovaním audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie.

(4) Tento zákon sa vzťahuje aj na právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré nie sú vysielateľmi podľa odseku 1 písm. a) až c) alebo poskytovateľmi audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie podľa odseku 1 písm. d), na ktoré sa nevzťahuje odsek 3 a ktoré sa nepovažujú za zriadené v členskom štáte Európskej únie alebo v zmluvnej strane Európskeho dohovoru o cezhraničnej televízii,⁸⁾ ak využívajú

a) pozemné satelitné stanice na prenos signálu umiestnené v Slovenskej republike na vysielanie, retransmisiu alebo na poskytovanie audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie alebo

b) družicovú kapacitu patriacu Slovenskej republike na vysielanie, retransmisiu alebo na poskytovanie audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie.

2. Bola X. TV, s. r. o. povinná podľa zákona č. 308/2000 Z. z. zabezpečiť, aby programy a ostatné zložky programovej služby a audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie vysielané a poskytované v rámci volebnej kampane boli v súlade so zákonom SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí?

§ 16 ods. 2 písm. c) zákona č. 308/2000 Z. z. v znení zákona č. 498/2009 Z. z. – Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní c) zabezpečiť, aby programy a ostatné zložky programovej služby a audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie vysielané a poskytované v rámci volebnej kampane boli v súlade s osobitnými predpismi.²²⁾

22) Napríklad zákon č. 333/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 46/1999 Z. z.

3. Akú povinnosť ukladal zákon SNR č. 346/1990 Zb. vysielateľom s licenciou v súvislosti s politickou kampaňou?

§ 30 ods. 1 druhá veta zákona č. SNR č. 346/1990 Zb. v znení zákona č. 112/2010 Z. z. – Volebná kampaň (ďalej len „kampaň“) je činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta vrátane inzercie alebo reklamy prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania podľa odseku 4, hromadných informačných prostriedkov,^{5a)} plagátov alebo iných nosičov informácií.

§ 30 ods. 2 zákona č. SNR č. 346/1990 Zb. v znení zákona č. 112/2010 Z. z. – Kampaň sa začína 17 dní a končí sa 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané.

§ 30 ods. 7 druhá veta zákona č. SNR č. 346/1990 Zb. v znení zákona č. 112/2010 Z. z. – Slovenský rozhlas, Slovenská televízia a vysielatelia s licenciou sú povinní zabezpečiť, aby spravodajské a publicistické relácie vysielané počas kampane boli vyvážené a nestranné.

4. Bolo možné kvalifikovať odvysielané informácie v reportáži ako nestranné v situácii, keď boli prezentované subjektom zastupujúcim vedenie mesta a tomuto vedeniu boli pripisované úspechy a ak sa súčasne oslovení obyvatelia mesta v príspevku vyjadrovali všeobecne a pokroky mesta v zásade chválili?

§ 30 ods. 7 druhá veta zákona č. SNR č. 346/1990 Zb. v znení zákona č. 112/2010 Z. z. –

Prípad č. 8:

Hmotnoprávne požiadavky na reklamu na lieky

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Rada pre vysielanie a retransmisiu uložila M. – S., s. r. o., B. pokutu vo výške 3 320 eur podľa § 64 ods. 1 písm. d) v spojení s § 67 ods. 5 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách za porušenie povinnosti ustanovenej v § 33 ods. 5 tohto zákona.

Porušenia podmienok na vysielanie reklám a telenákupu sa mala dopustiť tým, že dňa 18. januára 2009 odvysielala o cca 10.00 hod. reklamný spot na liek C., pri ktorom nezabezpečila, aby spot na liek obsahoval jednoznačnú a zrozumiteľnú výzvu na pozorné prečítanie poučenia o správnom použití lieku, obsiahnutého v písomnej informácii pre používateľov lieku, pribalenej k lieku.

M. – S., s. r. o., B. v odvolaní proti rozhodnutiu uviedla, že odvysielaný reklamný spot obsahoval jednoznačnú zrozumiteľnú výzvu na pozorné prečítanie poučenia o správnom použití lieku.

Jednoznačnosť spotu bola daná tým, že sa na obrazovke dvakrát po sebe v rozsahu 5 sekúnd objavil vizuálne zobrazený text s poučením. Tým bola jednoznačne divákovi daná vizuálne zrejmá informácia o skutočnosti, ktorú zákon č. 308/2000 Z. z. v § 33 ods. 5 vyžaduje.

Zrozumiteľnosť výzvy bola daná tým, že sa text poučenia zobrazil v dolnej tretine obrazovky v dostatočnom grafickom rozlíšení od ostatného vizuálneho diania na obrazovke v rovnakom časovom limite a po dostatočne dlhú dobu. Bol použitý bežný a ľahko čitateľný sklon písma, písmená boli farebne odlíšené. Časový interval zobrazenia textu poučenia bol v rozsahu cca 5 sekúnd z celkového času trvania reklamného spotu v dĺžke 15 sekúnd. Išlo o tretinu celkovej dĺžky reklamného spotu.

Úloha: *Porušila M. – S., s. r. o., B. povinnosť podľa zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách?*

1. Akú špeciálne povinnosti vysielateľa ustanovoval zákon č. 308/2000 Z. z. vo vzťahu k reklame na lieky?

§ 2 ods. 4 zákona č. 308/2000 Z. z. v znení zákona č. 516/2008 Z. z. – Vysielanie reklamy na lieky obsahujúce omamné, psychotropné a iné návykové látky³¹⁾ a na lieky dostupné len na lekársky predpis sa zakazuje.

§ 2 ods. 5 zákona č. 308/2000 Z. z. v znení zákona č. 516/2008 Z. z. – Vysielaná reklama na lieky okrem liekov podľa odseku 4 musí byť rozoznateľná, nezáužatá, pravdivá a overiteľná a musí zodpovedať požiadavke ochrany jednotlivca pred poškodením. Reklama musí obsahovať

- a) jednoznačnú a zrozumiteľnú výzvu na pozorné prečítanie poučenia o správnom použití lieku obsiahnutého v písomnej informácii pre používateľov liekov pribalenej k lieku,
- b) odporúčanie poradiť sa o použití lieku s osobou oprávnenou predpisovať alebo vydávať lieky.

2. Bolo možné považovať odvysielanú reklamu za reklamu s výzvou formulovanou jasne, stručne a určite, keď ani dospelý človek – divák s priemernými schopnosťami čítania nebol spôsobilý prečítať zobrazené a odvysielané poučenie v celom rozsahu tak, aby bez pochybností poznal cieľ výzvy?

§ 2 ods. 5 zákona č. 308/2000 Z. z. v znení zákona č. 516/2008 Z. z. –

Prípad č. 9:

Podmienky pre uznanie cirkvi a náboženskej spoločnosti

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Po páde komunistického režimu v Maďarsku bol v roku 1990 prijatý zákon o cirkvách, ktorý ich definoval ako náboženské spoločnosti s viac než 100 členmi. Na základe tohto zákona bolo postupne zaregistrovaných 406 cirkví.

V roku 2011 schválil maďarský parlament nový zákon, ktorý zaviedol rozlišovanie náboženských spoločností na cirkvi a iné združenia vykonávajúce náboženské aktivity; medzi cirkvi zákon zaradil len 14 subjektov uvedených v prílohe a ďalej subjekty, ktorým tento status udelí parlament po splnení ustanovených podmienok.

Ostatné subjekty (ktoré podľa predchádzajúceho zákona boli cirkvami) mohli požiadať o transformáciu na združenia a pokračovať v náboženskej činnosti. Existovali však značné rozdiely v postavení oboch skupín náboženských spoločností: len štátom uznaným cirkvám bol ponechaný nárok na to, aby im jednotlivci mohli poukázať 1 % svojej dane z príjmu, na príspevky zo štátneho rozpočtu i na niektoré ďalšie zvýhodnenia.

Pre získanie statusu cirkvi bolo nevyhnutné preukázať, že náboženská spoločnosť funguje mezinárodne aspoň 100 rokov alebo v Maďarsku v organizovanej forme aspoň 20 rokov; v druhom prípade sa musí počet jej členov rovnať aspoň 0,1 % počtu obyvateľov štátu.

Sťažovatelia v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva namietali, že došlo k porušeniu ich náboženskej a združovacej slobody podľa čl. 9 a čl. 11 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Vláda argumentovala, že účelom zásahu bolo zakročiť proti subjektom, ktoré sa deklarovali ako náboženské, ale v skutočnosti im šlo len o finančný prospech plynúci z postavenia štátom uznaných cirkví.

Úloha: Malo rozdielne zaobchádzanie medzi sťažovateľmi a uznanými cirkvami dostatočné odôvodnenie a bolo ho možné vyhodnotiť ako reakciu štátu na naliehavú spoločenskú potrebu?

1. Akým spôsobom vymedzuje Dohovor slobodu myslenia, svedomia a náboženstva a právo slobodne sa združovať?

čl. 9 ods. 1 Dohovoru – Každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva; toto právo zahŕňa slobodu zmeniť náboženstvo alebo vieru, ako aj slobodu prejavovať náboženstvo alebo vieru sám alebo spoločne s inými, verejne alebo súkromne, bohoslužbou, vyučovaním, náboženskými úkonmi a zachovávaním obradov.

čl. 11 ods. 1 Dohovoru – Každý má právo na slobodu pokojného zhromažďovania a na slobodu združovať sa s inými, vrátane práva zakladať na obranu svojich záujmov odbory, alebo vstupovať do nich

2. Mal namietaný zásah štátu oporu v zákone?

čl. 9 ods. 2 Dohovoru – Sloboda prejavovať náboženstvo alebo vieru môže podliehať len takým obmedzeniam, ktoré sú stanovené zákonom, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme verejnej bezpečnosti, ochrany verejného poriadku, zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

čl. 11 ods. 2 prvá veta Dohovoru – Výkon týchto práv môže podliehať len takým obmedzeniam, ktoré stanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, na predchádzanie nepokojom alebo zločinnosti, ochranu zdravia alebo morálky alebo ochranu práv a slobôd iných.

3. Sledovalo vnútroštátne opatrenie legitímny cieľ ochrany najmä pokiaľ išlo o boj proti podvodu, ktorý sa však dal riešiť menej drastickými opatreniami akými sú napríklad súdna kontrola alebo rozpustenie cirkví usvedčených zo zneužívania systému?

čl. 11 ods. 2 prvá veta Dohovoru –

4. Bolo možné zásah považovať za primeraný v situácii, keď štát má pozitívny záväzok zaviesť systém, ktorý náboženským komunitám uľahčuje nadobudnutie právnej subjektivity a zaviedol dvojaký režim právneho postavenia cirkví a náboženských spoločností, ktorý nemal historickú tradíciu?

čl. 9 Dohovoru –

5. Bola situácia, keď sa náboženské spoločnosti museli uchádzať o priazeň politických strán, aby získali právne uznanie ako cirkvi zlučiteľná s požiadavkou konfesijnej neutrality štátu?

čl. 9 Dohovoru –

Prípád č. 10:

Hmotnoprávne predpoklady registrácie cirkvi a náboženskej spoločnosti

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou sa podľa § 4 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností rozumie “dobrovoľné združenie osôb rovnakej náboženskej viery v organizácii utvorenej podľa príslušnosti k náboženskej viere na základe vnútorných predpisov príslušnej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti”.

Proces tvorby cirkvi a náboženskej spoločnosti má dve fázy. Najprv musí dôjsť k jej zriadeniu podľa predpisov súkromného práva (§ 19 ods. 1 Občianskeho zákonníka), právnu subjektivitu nadobúda až na základe predpisov verejného práva registráciou Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky.

Zákon č. 308/1991 Zb. ustanovoval v § 11 ako predpoklad registrácie: “Návrh na registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti prípravný orgán cirkvi alebo náboženskej spoločnosti uvedený v § 10 ods. 2 môže podať, ak preukáže, že sa k cirkvi alebo náboženskej spoločnosti hlási najmenej 20 000 plnoletých členov, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a sú občanmi Slovenskej republiky.”

Generálny prokurátor Slovenskej republiky dňa 5. februára 2008 podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 130 ods. 1 písm. e) Ústavy Slovenskej republiky a § 18 ods. 1 písm. e) v spojení s § 37 ods. 1 zákona NR SR č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov. Namietal neústavnosť § 11 zákona č. 308/1991 Zb. a v súvislosti s tým svoj návrh odôvodnil takto: „Platná právna úprava ustanovením vysokého početného cenzu, ktorý je aj na európske pomery príliš vysoký a v podmienkach Slovenskej republiky ťažko dosiahnuteľný, bráni vzniku právnej subjektivity málopočetných cirkví a náboženských spoločností. Štát tak evidentne neplní svoju povinnosť vytvoriť právne podmienky pre uplatnenie práva na slobodu prejavu náboženského vyznania a viery podľa vlastnej voľby jednotlivca a týmto obmedzením bezprostredne zasahuje do slobody náboženského vyznania. Citované ustanovenia zákona č. 308/1991 Zb. nie sú preto v súlade s čl. 24 ods. 2 a 3 Ústavy a s čl. 9 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.”

Úloha: *Bol § 11 zákona č. 308/1991 Zb., ktorý ustanovoval tzv. početný cenzus pre registráciu cirkvi a náboženskej spoločnosti v súlade s čl. 24 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky?*

1. Bolo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky povinné podľa zákona č. 308/1991 Zb. v konaní o registrácii cirkvi a náboženskej spoločnosti preskúmať, či sa k cirkvi alebo náboženskej spoločnosti hlási najmenej 20 000 plnoletých členov, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a sú občanmi Slovenskej republiky?

§ 15 zákona č. 308/1991 Zb. v znení zákona č. 201/2007 Z. z. – Registrujúci orgán v konaní o registrácii preskúma, či založenie a činnosť cirkvi alebo náboženskej spoločnosti nie je v rozpore so zákonom č. 308/1991 Zb. a ostatnými zákonmi, ochranou bezpečnosti občanov a verejného poriadku, zdravia a mravnosti, zásadami ľudskosti a znášanlivosti, alebo či nie sú ohrozené práva iných právnických osôb a občanov.

2. Malo podľa zákona č. 308/1991 Zb. zistenie, že sa k cirkvi alebo náboženskej spoločnosti hlási menej ako 20 000 plnoletých členov, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a sú občanmi Slovenskej republiky vplyv na výsledok konania o registrácii ?

§ 16 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. v znení zákona č. 201/2007 Z. z. – Ak sú splnené podmienky uvedené v § 15 zákona, registrujúci orgán rozhodne o tom, že sa cirkev alebo náboženská spoločnosť registruje.

§ 16 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. v znení zákona č. 201/2007 Z. z. – Ak nie sú tieto podmienky splnené, registrujúci orgán registráciu odmietne.

3. Bola registrácia cirkvi alebo náboženskej spoločnosti nevyhnutnou podmienkou (conditio sine qua non) výkonu slobody a práv garantovaných v čl. 24 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky podľa platného právneho poriadku Slovenskej republiky?

čl. 24 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 210/2006 Z. z. –

(1) Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery sa zaručujú. Toto právo zahŕňa aj možnosť zmeniť náboženské vyznanie alebo vieru. Každý má právo byť bez náboženského vyznania. Každý má právo verejne prejavovať svoje zmýšľanie.

(2) Každý má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru buď sám, buď spoločne s inými, súkromne alebo verejne, bohoslužbou, náboženskými úkonmi, zachovávaním obradov alebo zúčastňovať sa na jeho vyučovaní.

(3) Cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných, zabezpečujú vyučovanie náboženstva a zakladajú rehoľné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov.

(4) Podmienky výkonu práv podľa odsekov 1 až 3 možno obmedziť iba zákonom, ak ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných.

§ 2 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení zákona č. 62/1993 Z. z. – Občania môžu zakladať spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie (ďalej len „združenia“) a združovať sa v nich.

4. Mohol byť ustanovením zákona č. 308/1991 Zb. upravujúcim početný cenzus ako hmotnoprávnu podmienku registrácie cirkvi a náboženskej spoločností dotknutý princíp rovnosti osôb?

čl. 12 ods. 1 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 210/2006 Z. z. – Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

čl. 12 ods. 2 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 210/2006 Z. z. – Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

6. KAPITOLA

SPRÁVA ŠKOLSTVA

Prípád č. 1:

Uprednostnenie uchádzača o štúdium na strednej škole

(*prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD.*)

J. P., žiak deviateho ročníka Základnej školy v K., si podal prihlášku na štúdium na strednej škole, Obchodnej akadémii v B. Dňa 12. júna 2020 absolvoval prijímacie konanie.

Dňa 14. júna 2020 sa zo zoznamu uchádzačov zverejnenom na výveske školy dozvedel, že ako uchádzač vykonal prijímaciu skúšku úspešne.

Dňa 19. júna 2020 mu bolo doručené rozhodnutie riaditeľa Obchodnej akadémie v B. o neprijatí J. P. na štúdium s odôvodnením, že Obchodná akadémia v B. prednostne prijme uchádzača, ktorý má zmenenú pracovnú schopnosť.

J. P. považuje takéto rozhodnutie za diskriminačné a zvažuje podanie odvolania proti rozhodnutiu riaditeľa.

Úloha: Bol postup riaditeľa Obchodnej akadémie v B. v súlade s platnou právnou úpravou?

1. Ktoré základné právo J. P. by mohlo byť podľa Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím riaditeľa Obchodnej akadémie v B. porušené?

čl. 42 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Každý má právo na vzdelanie.

2. Akým spôsobom zaručuje Ústava Slovenskej republiky rovnosť v právach?

čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod,

príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

3. Akým spôsobom vymedzuje zásadu rovnakého zaobchádzania zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)?

§ 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. v znení zákona č. 378/2015 Z. z. – Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.^{1a)}

§ 5 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. v znení zákona č. 378/2015 Z. z. – V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa v sociálnom zabezpečení, zdravotnej starostlivosti, pri poskytovaní tovarov a služieb a vo vzdelávaní zakazuje diskriminácia osôb z dôvodov podľa § 2 ods. 1.

§ 5 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. v znení zákona č. 378/2015 Z. z. – Zásada rovnakého zaobchádzania podľa odseku 1 sa uplatňuje len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi v oblastiach prístupu a poskytovania

- a) sociálnej pomoci, sociálneho poistenia, starobného dôchodkového sporenia, doplnkového dôchodkového sporenia, štátnej sociálnej podpory⁴⁾ a sociálnych výhod,
- b) zdravotnej starostlivosti,⁵⁾
- c) vzdelávania,⁶⁾
- d) tovarov a služieb vrátane bývania, ktoré sú poskytované verejnosti právnickými osobami a fyzickými osobami-podnikateľmi.⁷⁾

4. Bol riaditeľ Obchodnej akadémie v B. povinný podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov prednostne prijať uchádzača, ktorý má zmenenú pracovnú schopnosť?

§ 67 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Riaditeľ strednej školy prednostne prijme uchádzača, ktorý má zmenenú pracovnú schopnosť, pred uchádzačmi, ktorí rovnako vyhovujú kritériám prijímacieho konania; to neplatí, ak ide o strednú športovú školu.

Prípád č. 2:

Povinná školská dochádzka
(*prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD.*)

Štátnej občanke Afganistanu, M. L., a jej synovi bol na území Slovenskej republiky povolený pobyt.

Dňa 2. januára 2020 syn M. L. dovŕšil šiesty rok veku. M. L. prihlásila svojho syna na zápis do prvého ročníka Základnej školy na H. ulici č. 30 v Ž., ktorej zriaďovateľom je mesto Ž.

Úloha: Bol postup M. L. v súlade s platnou právnou úpravou, keď prihlásila syna na plnenie povinnej školskej dochádzky?

1. Zaručuje Ústava Slovenskej republiky a zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov právo deťom cudzincov na vzdelanie?

čl. 42 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Každý má právo na vzdelanie. Školská dochádzka je povinná. Jej dĺžku po vekovú hranicu ustanoví zákon.

§ 146 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Deťom cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky a deťom žiadateľov o udelenie azylu⁸²⁾ a Slovákov žijúcich v zahraničí sa poskytuje výchova a vzdelávanie, ubytovanie a stravovanie v školách podľa tohto zákona za tých istých podmienok ako občanom Slovenskej republiky.

2. Má syn M. L. podľa zákona č. 245/2008 Z. z. právne postavenie dieťaťa cudzinca?

§ 146 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Cudzinci sú na účely tohto zákona deti

a) osôb, ktoré sú občanmi iného štátu alebo osôb bez štátnej príslušnosti, s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky,⁸¹⁾

b) žiadateľov o udelenie azylu na území Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu,⁸²⁾

- c) Slovákov žijúcich v zahraničí,
- d) ako žiadatelia o udelenie azylu podľa osobitného predpisu,⁸²⁾
- e) ako cudzinci, ktorí sa nachádzajú na území Slovenskej republiky bez sprievodu zákonného zástupcu.⁸³⁾

3. Možno podľa zákona č. 245/2008 Z. z. oslobodiť dieťa cudzinca od povinnej školskej dochádzky?

§ 19 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Nikoho nemožno oslobodiť od plnenia povinnej školskej dochádzky.

4. Bola M. L. povinná podľa zákona č. 245/2008 Z. z. prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky?

§ 19 od. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Povinná školská dochádzka začína začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 20 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole (ďalej len „zápis“). Zápis sa koná od 1. apríla do 30. apríla, ktorý predchádza začiatku školského roka, v ktorom má dieťa začať plniť povinnú školskú dochádzku.

5. Dopustila by sa M. L. podľa zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov priestupku, ak by syna neprihlásila na povinnú školskú dochádzku?

§ 37 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Priestupku sa dopustí zákonný zástupca dieťaťa, ktorý ohrozuje jeho výchovu a vzdelávanie alebo zanedbáva starostlivosť o povinnú školskú dochádzku dieťaťa, najmä ak dieťa neprihlási na povinnú školskú dochádzku alebo dieťa neospravedlnene vynechá viac ako 60 vyučovacích hodín v príslušnom školskom roku.

Prípád č. 3:

Právne postavenie rady školy
(prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD.)

Dňa 14. februára 2020 bola v Základnej škole na H. námestí v meste T. vykonaná školská inšpekcia za účelom kontroly úrovne pedagogického riadenia, výchovy a vzdelávania. Školský inšpektor zistil, že zo strany riaditeľa tejto základnej školy, PhDr. M. R., došlo k závažným nedostatkom v jeho práci a k porušeniu všeobecne záväzných právnych predpisov.

Dňa 21. marca 2020 bol riaditeľ základnej školy zo svojej funkcie odvolaný na návrh hlavného školského inšpektora.

PhDr. M. R. sa domnieva, že jeho odvolanie z funkcie bolo nezákonné, pretože rozhodnutie primátora mesta T., ktoré je zriaďovateľom Základnej školy na H. námestí v meste T., bolo vydané bez toho, aby si zriaďovateľ školy vyžiadal vyjadrenie rady školy.

Úloha: *Boli splnené predpoklady na odvolanie riaditeľa Základnej školy na H. námestí v meste T. podľa zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov?*

1. Má mesto T. ako zriaďovateľ právomoc odvolať riaditeľa Základnej školy na H. námestí v meste T.?

§ 3 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Riaditeľa vymenúva na dobu funkčného obdobia a odvoláva zriaďovateľ školy alebo zriaďovateľ školského zariadenia (ďalej len „zriaďovateľ“).

2. Je primátor mesta T. oprávnený konať v mene zriaďovateľa Základnej školy na H. námestí v meste T.?

§ 2 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Štátnu správu v školstve na úseku škôl¹⁾ a školských zariadení²⁾ podľa tohto zákona vykonávajú:

- a) riaditeľ školy alebo riaditeľ školského zariadenia (ďalej len „riaditeľ“),
- b) obec,
- c) samosprávny kraj,

- d) okresný úrad v sídle kraja,
- e) Štátna školská inšpekcia,
- f) Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“),
- g) iné ústredné orgány štátnej správy, ak tak ustanovuje osobitný predpis.³⁾

§ 3 ods. 11 zákona č. 596/2003 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Vo veci vymenúvania a odvolávania riaditeľa školy alebo riaditeľa školského zariadenia, ktorého zriaďovateľom je orgán podľa § 2 ods. 1 písm. b) až d), vystupuje za zriaďovateľa starosta obce, predseda samosprávneho kraja alebo prednosta okresného úradu v sídle kraja. Na vymenúvanie a odvolávanie riaditeľa sa nevzťahuje osobitný predpis.¹³⁾

3. Bol hlavný školský inšpektor oprávnený predložiť zriaďovateľovi návrh na odvolanie riaditeľa základnej školy?

§ 12 ods. 3 písm. f) zákona č. 596/2003 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Hlavný školský inšpektor f) predkladá zriaďovateľovi po zistení závažných nedostatkov návrh na odvolanie riaditeľa,

4. Bol zriaďovateľ povinný odvolať riaditeľa základnej školy?

§ 3 ods. 7 písm. e) zákona č. 596/2003 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Zriaďovateľ odvolá riaditeľa: e) na návrh hlavného školského inšpektora [§ 12 ods. 3 písm. f)].

5. Má Rada školy ako iniciatívny a poradný samosprávny orgán právomoc vyjadrovať sa k návrhu na odvolanie riaditeľa?

§ 24 ods. 5 písm. c) zákona č. 596/2003 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Rada školy c) predkladá návrh na odvolanie riaditeľa alebo sa vyjadruje k návrhu na odvolanie riaditeľa; návrh na odvolanie riaditeľa predkladá vždy s odôvodnením,

6. Bolo potrebné, aby si zriaďovateľ vyžiadal stanovisko rady školy?

§ 3 ods. 7 zákona č. 596/2003 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Zriaďovateľ odvolá riaditeľa

- a) ak bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin,
- b) za porušenie povinností a obmedzení vyplývajúcich z osobitného predpisu,⁹⁾
- c) za závažné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov,¹⁰⁾
- d) ak sa zrušuje škola alebo školské zariadenie,
- e) na návrh hlavného školského inšpektora [§ 12 ods. 3 písm. f)] alebo
- f) ak postupom upraveným v pracovnom poriadku školy alebo v pracovnom poriadku školského zariadenia bolo preukázané, že riaditeľ porušil právo pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca na ochranu pred sociálno-patologickými prejavmi.

§ 3 ods. 9 zákona č. 596/2003 Z. z. v znení zákona č. 209/2019 Z. z. – Ak zriaďovateľ odvoláva riaditeľa podľa odseku 7 písm. b) a c) a odseku 8 písm. b) a c), vyžaduje sa vyjadrenie príslušnej rady školy. Ak príslušná rada školy nepredloží vyjadrenie zriaďovateľovi do 15 dní od doručenia žiadosti o vyjadrenie, zriaďovateľ môže riaditeľa odvolať aj bez vyjadrenia príslušnej rady školy.

Prípad č. 4:

**Podmienky vzniku a pôsobenia súkromnej vysokej školy
v Slovenskej republike**

(prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD.)

M. M. a T. F. pôsobia ako vysokoškolskí učitelia už dvadsať rokov a chcú si založiť súkromnú vysokú školu. Z tohto dôvodu si založili právnickú osobu (neziskovú organizáciu) a požiadali o udelenie štátneho súhlasu podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Štátny súhlas im bol udelený. S výučbou nezačali ani po troch rokoch od vzniku ich oprávnenia pôsobiť ako súkromná vysoká škola.

Úloha: Sú M. M. a T. F. oprávnení prostredníctvom svojej neziskovej organizácie založenej na vzdelávanie a výskum pôsobiť ako súkromná vysoká škola podľa zákona č. 131/2002 Z. z.?

1. Kto je oprávnený pôsobiť ako súkromná vysoká škola na území Slovenskej republiky?

§ 47 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení zákona č. 93/2020 Z. z. – Právnická osoba so sídlom v Slovenskej republike alebo so sídlom na území členského štátu, ktorá bola zriadená alebo založená na vzdelávanie a výskum, je oprávnená pôsobiť ako súkromná vysoká škola, ak jej vláda na to udelila súhlas v mene štátu (ďalej len „štátny súhlas“) podľa osobitného predpisu.^{20a)}

2. Postačuje udelenie štátneho súhlasu na to, aby osoba mohla pôsobiť ako súkromná vysoká škola?

§ 2 ods. 5 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení zákona č. 93/2020 Z. z. – Vysoké školy poskytujú, organizujú a zabezpečujú vysokoškolské vzdelávanie v rámci akreditovaných študijných programov; rozsah oprávnenia na ich vytváranie, úpravu a uskutočňovanie je uvedený v registri študijných odborov.

§ 51 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení zákona č. 93/2020 Z. z. – Vysokoškolské vzdelanie v študijnom odbore alebo v kombinácii dvoch študijných odborov sa získa štúdiom podľa akreditovaného študijného programu v tomto študijnom odbore alebo v kombinácii dvoch študijných odborov.

3. Má skutočnosť, že osoba, ktorej bol udelený štátny súhlas, nezačala so vzdelávacou činnosťou vplyv na jej právny status?

§ 47 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení zákona č. 93/2020 Z. z. – Štátny súhlas stráca platnosť, ak súkromná vysoká škola nezačne vzdelávaciu činnosť do dvoch rokov od nadobudnutia jeho platnosti.

Prípad č. 5:

Zákaz retroaktivity a ochrana nadobudnutých práv

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky podala 16. marca 2005 na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. o ukončení štúdia na stredných školách a o ukončovaní prípravy v odborných učilištiach, učilištiach a praktických školách s článkom 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa navrhovateľov vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. porušovala princíp zákazu retroaktivity právneho predpisu. Študenti gymnázií, ktorí sa v roku 2001 rozhodli študovať na gymnáziu, sa riadili pri svojom rozhodovaní a pri výbere školy vyhláškou Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 102/1991 Zb., ktorá upravovala spôsob a podmienky ukončovania štúdia na stredných školách. Maturitná skúška podľa tejto vyhlášky pozostávala len zo štyroch maturitných predmetov a prírodovedný predmet nebol povinný.

Nová vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 15. septembra 2004, zaviedla pre študentov gymnázií maturitnú skúšku pozostávajúcu z piatich maturitných predmetov a povinného prírodovedného predmetu. Táto sa však nemala vzťahovať na študentov, ktorí sa riadili pri výbere strednej školy a počas doterajšieho štúdia vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. Nové podmienky ukončenia štúdia mali byť riešené v prechodných ustanoveniach vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. Podľa navrhovateľov „mnoho študentov by sa na gymnáziá ani nehlásilo, keby vedeli pred štyrmi rokmi, že budú maturovať povinne z prírodovedného maturitného predmetu“.

Úloha: *Bola vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. v rozpore s právnou úpravou?*

1. Bolo novou úpravou vo vyhláške Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. porušené ústavné právo na vzdelanie?

čl. 42 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 323/2004 Z. z. – Každý má právo na vzdelanie.

čl. 42 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 323/2004 Z. z. – Občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných školách a stredných školách, podľa schopností občana a možnosti spoločnosti aj na vysokých školách.

2. Bola vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. vydaná na základe a v rozsahu splnomocnenia zákona č. 29/1984 Zb. o systave základných a stredných škôl (školský zákon)?

§ 25 ods. 7 zákona č. 29/1984 Zb. v znení zákona č. 365/2004 Z. z. – Ministerstvo školstva ustanovuje všeobecne záväzným právnym predpisom bližšie podmienky ukončovania štúdia na stredných školách; pri stredných zdravotníckych školách po dohode s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky.

§ 1 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. – Táto vyhláška upravuje spôsob ukončovania štúdia na stredných školách, ukončovania pomaturitného štúdia, nadstavbového štúdia, odbornej prípravy v odborných učilištiach a v učilištiach a ukončovania prípravy na výkon jednoduchých činností v odborných učilištiach a praktických školách.

3. Uznávala vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. práva a povinnosti založené skutočnosťami na základe zákona č. 29/1984 Zb.?

§ 1 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. –

4. Je tzv. nepravá retroaktivita všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorou sa mení právne postavenie osoby do budúcnosti, prípustná?

čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky v znení úst. zákona č. 323/2004 Z. z. – Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Prípad č. 6:

Umiestňovanie rómskych detí v osobitných školách

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Osemnásť českých občanov podalo sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva vo veci porušenia Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to konkrétne čl. 2 jeho Dodatočného protokolu č. 1 v spojitosti s čl. 14 Dohovoru, ktorý zakazuje akúkoľvek formu diskriminácie.

V období rokov 1996 – 1999 boli sťažovatelia umiestnení v osobitných školách v Ostrave buď priamo alebo po určitom období v bežných základných školách.

Tieto školy ako osobitná kategória škôl sú určené pre deti s poruchami učenia, ktoré nemôžu navštevovať „bežné“ alebo špeciálne základné školy. Zo zákona rozhodnutie o umiestnení dieťaťa do špeciálnej školy prijíma riaditeľ školy na základe výsledkov testov zameraných na intelektuálne schopnosti dieťaťa. Testy sa vykonávajú v pedagogicko-psychologickom a metodickom centre so súhlasom rodiča alebo zákonného zástupcu dieťaťa.

Rodičia sťažovateľov súhlasili a v niektorých prípadoch výslovne požadovali, aby ich deti boli umiestnené do takýchto škôl. Riaditelia škôl vydali rozhodnutie v písomnej forme a rodičia sťažovateľov boli s týmto rozhodnutím oboznámení. Právo podať opravný prostriedok proti rozhodnutiam nik nevyužil.

Dňa 15. júna 1999 všetci sťažovatelia, okrem sťažovateľov uvedených pod poradovým číslom 1, 2, 10 a 12, požiadali Školský úrad v Ostrave o preskúmanie správnych rozhodnutí o ich umiestnení do špeciálnych škôl mimo odvolacieho konania. Tvrdili, že ich intelektuálne schopnosti neboli spoľahlivo preskúmané a že ich zákonní zástupcovia neboli dostatočne informovaní o dôsledkoch súhlasu s ich umiestnením do špeciálnej školy. Žiadali, aby orgán zrušil rozhodnutia, ktoré podľa nich neboli v súlade so zákonom a ktoré porušujú ich právo na vzdelanie bez diskriminácie.

Zákon č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) do 18. februára 2000 v § 19 ods. 1 ustanovoval, že žiak môže začať štúdium na strednej škole po úspešnom ukončení základnej školy. Novelou zákona č. 19/2000 Zb., ktorá nadobudla účinnosť 18. februára 2000, bolo ustanovenie § 19 ods. 1 doplnené v tom zmysle, že žiak môže začať študovať na strednej škole, ak ukončil povinnú školskú dochádzku a v prijímacom konaní preukázal, že spĺňa podmienky pre prijatie na zvolený študijný odbor. Podľa § 31 ods. 1 špeciálne školy boli určené deťom s poruchami učenia, ktoré im

bránili zvládať učivo podľa učebných osnov na obyčajných základných školách alebo špeciálnych základných školách určených deťom trpiacim poruchami vnímania, chorobami a handicapovaným deťom.

Podľa § 2 ods. 4 vyhlášky č. 127/1997 Zb. o špeciálnych školách sú pre deti a žiakov trpiacich mentálnymi poruchami určené špeciálne materské školy, pomocné školy, odborné učilišťa a praktické školy. Podľa § 6 ods. 2 ak počas školskej dochádzky dieťaťa alebo žiaka dôjde k zmene v charaktere jeho poruchy alebo ak špeciálna škola už nie je prispôbená miere poruchy, riaditeľ školy, ktorú navštevuje dieťa alebo žiak, po rozhovore so zákonným zástupcom žiaka odporučí umiestniť v inej špeciálnej škole alebo v obyčajnej škole. Rozhodnutie zapísať alebo umiestniť dieťa alebo žiaka v špeciálnej škole vydá riaditeľ školy za predpokladu, že rodičia alebo zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka s tým súhlasia. Riaditeľ školy je oprávnený prejednať vec s rodičmi alebo so zákonným zástupcom, školou, ktorú žiak navštevuje, pedagogicko-psychologickým a metodickým centrom, nemocnicami alebo klinikami, orgánmi starostlivosti o rodinu a dieťa a zdravotnými zariadeniami.

Sťažovatelia tvrdili, že s rómskymi deťmi sa v oblasti vzdelávania zaobchádza inak než s ostatnými. Rozdiel v zaobchádzaní spočíval v tom, že tieto deti boli bezdôvodne umiestňované do špeciálnych škôl, kde získali podstatne nižšie vzdelanie než v bežných školách. V dôsledku toho nemali možnosť študovať na inej strednej škole než je odborné učilište.

Vláda zdôraznila, že špeciálne školy nikdy neboli vytvorené len pre rómske deti. Rozhodnutia o umiestnení sťažovateľov v špeciálnych školách neboli svojvoľné ani motivované etnickým pôvodom sťažovateľov. Rozhodnutia správnych orgánov boli zákonné a schválené rodičmi.

Úloha: Bolo postupom českých orgánov na základe platnej vnútroštátnej úpravy porušené právo sťažovateľov na vzdelanie podľa čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

1. Boli sťažovatelia, ktorí nie sú deťmi, subjektom práva na vzdelanie podľa čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

čl. 2 prvá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Nikomu sa nesmie odoprieť právo na vzdelanie.

2. Prestavuje právo na vzdelanie právo, ktoré musí štát zabezpečiť pre každého a za rovnakých podmienok?

čl. 2 prvá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru

3. Vyplýva z Dohovoru oprávnenie zakázať štátu vytvoriť rôzne typy škôl pre deti s problémami alebo škôl so špeciálnymi vzdelávacími programami na splnenie ich potrieb?

čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Nikomu sa nesmie odoprieť právo na vzdelanie. Pri výkone akýchkoľvek funkcií v oblasti výchovy a výuky, ktoré štát vykonáva, bude rešpektovať právo rodičov zabezpečovať túto výchovu a vzdelanie v zhode s ich vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

4. Sledovala vnútroštátna úprava legitímny cieľ prispôbiť vzdelávací systém potrebám a schopnostiam detí?

čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru

5. Bolo rozdielne zaobchádzanie s rómskymi a ostatnými deťmi objektívne a rozumne odôvodniteľné a existoval medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom vzťah primeranosti?

čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru

Prípád č. 7:

Funkcia štátu v oblasti výchovy a výuky

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Zavedenie povinného výučbového predmetu Sexuálna výchova do školských osnov štátnych základných škôl v Dánsku bolo predmetom predchádzajúcej rozsiahlej diskusie trvajúcej tridsaťpäť rokov. V roku 1970 bol v Dánsku prijatý zákon č. 235, na základe ktorého Ministerstvo školstva vo svojej vykonávacej vyhláške upravilo právo rodičov oslobodiť svoje deti od výučby tohto predmetu.

Tri manželské páry, ktoré boli rodičmi detí navštevujúcich základnú školu, podali sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva vo veci porušenia Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vo svojej sťažnosti tvrdili, že povinná sexuálna výchova na štátnych školách zakotvená zákonom č. 235 je v rozpore s ich náboženským presvedčením a znamená porušenie ich práv ako rodičov podľa čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru.

Dánska vláda namietala, že postupom štátu nemohlo byť dotknuté právo sťažovateľov zaručené Dohovorom.

Úloha: *Bolo zákonom č. 235 a jeho vykonávacou vyhláškou porušené právo sťažovateľov podľa čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?*

1. Aké právo rodičov je štát povinný rešpektovať pri výkone funkcií v oblasti výchovy a výučby?

čl. 2 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Pri výkone akýchkoľvek funkcií v oblasti výchovy a výuky, ktoré štát vykonáva, bude rešpektovať právo rodičov zabezpečovať túto výchovu a vzdelanie v zhode s ich vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

2. Vyplýva z čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru povinnosť štátu rešpektovať náboženské presvedčenie v celom štátnom programe výučby?

čl. 2 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru

3. Vyplýva z čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru právo rodičov vznášať námietky proti učebným osnovám v situácii, keď im platná právna úprava nebráni oslobodiť deti od výučby konkrétneho predmetu?

čl. 2 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru

Prípád č. 8:

**Rozhodnutie o dočasnom vylúčení zo školy
a právo na vzdelanie**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Rodičia maloletej Viktórie V., ktorým ako Svedkom Jehovovým ich náboženské presvedčenie zakazovalo participovať na akejkoľvek forme propagácie vojny alebo násilia, zakázali svojej dcére zúčastniť sa na oslavách gréckeho národného sviatku 28. októbra, lebo ich súčasťou bola účasť žiakov školy na vojenskej prehliadke.

Vzhľadom k tomu, že účasť všetkých žiakov na oslave bola povinná a bola súčasťou školského vyučovania, vedenie školy sa rozhodlo absenciu Viktórie V. sankcionovať jej dočasným vylúčením zo školy.

Rodičia podali sťažnosť Európskému súdu pre ľudské práva. Rozhodnutie vedenia školy považovali za porušenie druhej vety čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Grécka vláda sa bránila tým, že oslava mala symbolizovať hodnoty demokracie, slobody a ľudských práv, ktoré sa začali rozvíjať v Grécku po druhej svetovej vojne. Vojenská prehliadka ako súčasť týchto osláv nemala vplyv na celkový charakter osláv a ich podstatu.

Úloha: Bol rozhodnutím vedenia školy o dočasnom vylúčení Viktórie V. zo školy porušený čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

1. Aké právo rodičov je štát povinný rešpektovať pri výkone svojich funkcií v oblasti výchovy a výuky?

čl. 2 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Pri výkone akýchkoľvek funkcií v oblasti výchovy a výuky, ktoré štát vykonáva, bude rešpektovať právo rodičov zabezpečovať túto výchovu a vzdelanie v zhode s ich vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

2. Je náboženské presvedčenie Svedkov Jehovových chránené čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

čl. 2 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru

3. Mohla účasť Viktórie V. na oslave národného sviatku zasiahnuť do náboženského presvedčenia sťažovateľov?

čl. 2 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru

Prípád č. 9:

Povinnosť štátu garantovať právo na vzdelanie

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Dvaja občania Luxemburska podali sťažnosť Európskému súdu pre ľudské práva v súvislosti s ochranou ich práva na slobodu náboženského vyznania a presvedčenia podľa čl. 9 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovatelia boli členmi cirkvi Adventistov siedmeho dňa, ktorým viera prikazuje, aby v sobotu odpočívali a nezapájali sa do práce ani do vyučovania. Syn sťažovateľov však mal navštevovať vyučovanie v sobotu. Rodičia preto požiadali príslušné orgány o udelenie výnimky z tejto jeho zákonnej povinnosti.

Luxemburské orgány rozhodli, že žiaka možno uvoľniť z vyučovania ad hoc z dôvodu jeho účasti na náboženských oslavách a sviatkoch. Všeobecné oslobodenie však nie je možné, lebo by nepriaznivo ovplyvnilo právo žiaka na vzdelanie zaručené čl. 2 Dodatočného protokolu č. 1 k Dohovoru, v situácii, keď sobota je jedným z dní školského vyučovania.

Úloha: Bolo ustanovenie luxemburskej právnej úpravy znemožňujúce sťažovateľom získať výnimku z povinnosti ich syna chodiť v sobotu do školy v súlade s čl. 2 Dodatočného protokolu č. 1 k Dohovoru?

1. Čo je podľa Dohovoru obsahom práva na slobodu náboženského vyznania?

čl. 9 bod 1. Dohovoru – Každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania; toto práva zahŕňa slobodu zmeniť svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie, ako aj slobodu prejavovať svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie sám alebo spoločne s inými, či už verejne alebo súkromne, bohoslužbou, vyučovaním, vykonávaním náboženských úkonov a zachovávaním obradov.

2. Podlieha sloboda prejavovať náboženské vyznanie a presvedčenie obmedzeniam v zmysle Dohovoru?

čl. 9 bod 2. Dohovoru – Sloboda prejavovať náboženské vyznanie a presvedčenie môže podliehať len obmedzeniam, ktoré sú ustanovené zákonmi a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme verejnej bezpečnosti, ochrany verejného poriadku, zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

3. Obmedzil štát slobodu sťažovateľov prejavovať náboženské vyznanie a presvedčenie spôsobom, ktorý by bol v rozpore s Dohovorom?

čl. 9 bod 2. Dohovoru

4. Patrí právo na vzdelanie k právam chráneným Dohovorom?

čl. 2 prvá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Nikomu sa nesmie odoprieť právo na vzdelanie.

Prípád č. 10:

**Právne postavenie pobočky vysokej školy so sídlom v zahraničí
podľa zákona o vysokých školách***(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

Registrový súd odmietol vykonať zápis zmeny údajov do Obchodného registra na základe návrhu, ktorý podala pobočka zahraničnej osoby s názvom „Vysoká škola podnikaní, a. s., organizačná zložka“ z dôvodu, že návrh nespĺňal podmienky podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Registrový súd upovedomil navrhovateľa o odmietnutí vykonania zápisu s tým, že navrhovateľ nepriložil ako prílohu návrhu na zápis štátny súhlas podľa § 47 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Navrhovateľ podal námietky proti odmietnutiu vykonania zápisu. Uviedol v nich, že predložené listinné dôkazy – „rozhodnutie“ Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy Českej republiky o udelení štátneho súhlasu na pôsobenie ako súkromnej školy a akreditácie na päť rokov bakalárskemu študijnému programu č. k. 19 787/2000-30 a rozhodnutie o akreditácii č. k. 12 973/2005-30 a rozhodnutie o predĺžení akreditácie č. k. 17 767/2005-30 sú dostatočnými dôkazmi preukazujúcimi podnikateľské oprávnenie na vykonávanie predmetu podnikania „prevádzkovanie“ vysokej školy na základe štátneho súhlasu nielen na území Českej republiky, ale aj na území Slovenskej republiky. Z dôvodu, že nevzniká nová vysoká škola na území Slovenskej republiky ako samostatná škola nie je potrebný štátny súhlas slovenských orgánov k jej pôsobeniu.

Argumentoval tiež ustanovením § 2a ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. Z neho vyplýva, že činnosť právnickej osoby, ktorá poskytuje vysokoškolské vzdelávanie na území Slovenskej republiky a je vysokou školou so sídlom na území členského štátu Európskej únie, ktorá bola zriadená a má akreditované študijné programy podľa právnych predpisov členského štátu, sa na území Slovenskej republiky toleruje, a teda nepotrebuje štátny súhlas.

Úloha: *Bola pobočka zahraničnej osoby s názvom „Vysoká škola podnikaní, a. s., organizačná zložka“ povinná mať udelený štátny súhlas podľa zákona č. 131/2002 Z. z.?*

1. Obsahuje zákon č. 131/2002 Z. z. špeciálne ustanovenie upravujúce hmotnoprávne požiadavky vo vzťahu k pobočkám vysokých škôl so sídlom v zahraničí?

§ 47 ods. 7 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení zákona č. 93/2020 Z. z. – Ustanovenia odsekov 1 až 6 a 8 až 10, § 48 a 49 sa vzťahujú aj na pobočky vysokých škôl so sídlom v zahraničí, ktoré nepôsobia na území Slovenskej republiky podľa § 49a.

§ 49a zákona č. 131/2002 Z. z. v znení zákona č. 93/2020 Z. z. –

Pôsobenie zahraničných vysokých škôl

(1) Zahraničná vysoká škola môže požiadať ministerstvo školstva o udelenie oprávnenia na poskytovanie vysokoškolského vzdelávania na území Slovenskej republiky podľa právnych predpisov štátu jej sídla (ďalej len „oprávnenie“).

(2) Zahraničná vysoká škola spolu so žiadosťou o udelenie oprávnenia predloží

a) doklady preukazujúce jej zriadenie a pôsobenie v členskom štáte jej sídla ako štátom uznanej vysokej školy,

b) údaje o jej štatutárnych orgánoch,

c) doklady preukazujúce personálne, priestorové a materiálne zabezpečenie vysokoškolského vzdelávania, ktoré chce poskytovať na území Slovenskej republiky,

d) informácie o štúdiu, ktoré chce poskytovať, najmä o jeho obsahu, uplatniteľnosti absolventov, organizácii štúdia, udeľovanom akademickom titule, rozsahu štúdia, právach a povinnostiach študentov, priebehu štúdia.

(3) Žiadosť a informácie podľa odseku 2 písm. d) sa predkladajú v štátnom jazyku. Doklady podľa odseku 2 písm. a) až c) sa predkladajú spolu s úradne osvedčeným prekladom týchto dokladov do štátneho jazyka.

(4) Ak sú nedostatky žiadosti podľa odsekov 2 a 3 odstrániteľné, ministerstvo školstva vyzve zahraničnú vysokú školu, aby ich v primeranej lehote odstránila, a konanie preruší.

(5) Ministerstvo školstva pred rozhodnutím o udelení oprávnenia požiada o informácie k žiadosti o udelenie oprávnenia podľa odseku 2 príslušný orgán členského štátu, v ktorom má zahraničná vysoká škola sídlo, najmä, či jej pôsobenie na území Slovenskej republiky nie je v rozpore s právnymi predpismi členského štátu jej sídla a či doklad o štúdiu vydaný zahraničnou vysokou školou absolventom štúdia v Slovenskej republike bude rovnocenný s dokladom o vzdelaní vydávaným absolventom v členskom štáte jej sídla. Ak

doklad o vzdelaní nevydáva v tomto členskom štáte zahraničná vysoká škola, ale iný na to oprávnený orgán podľa právnych predpisov príslušného štátu, ministerstvo školstva preskúma, či na vydanie dokladu o vzdelaní budú mať nárok aj absolventi štúdia poskytovaného na území Slovenskej republiky. Do získania písomného stanoviska ministerstvo školstva konanie o žiadosti preruší.

(6) Ak uplatnenie absolventov štúdia na zahraničnej vysokej škole má byť v zdravotníckych povolaniach, ministerstvo školstva požiada ministerstvo zdravotníctva o stanovisko, či absolventi štúdia zahraničnej vysokej školy spĺňajú podmienky na výkon zdravotníckeho povolania podľa osobitného predpisu.³⁵⁾

(7) Ministerstvo školstva oprávnenie neudelí, ak

a) zistí, že skutočnosti uvedené zahraničnou vysokou školou v žiadosti sú nepravdivé alebo neúplné,

b) doklady o vzdelaní získané absolvovaním štúdia v Slovenskej republike by neboli rovnocenné s dokladmi o vzdelaní získanými absolvovaním príslušného štúdia v členskom štáte sídla zahraničnej vysokej školy,

c) absolventi štúdia v Slovenskej republike by nemali nárok na vydanie dokladu o vzdelaní, ak ho nevydáva zahraničná vysoká škola, ale iný na to oprávnený orgán podľa právnych predpisov členského štátu jej sídla vysokej školy, alebo

d) pôsobenie zahraničnej vysokej školy na území Slovenskej republiky by bolo podľa informácie príslušného orgánu členského štátu v rozpore s právnymi predpismi členského štátu jej sídla alebo s právnymi predpismi Slovenskej republiky,

e) má štúdium pripravovať na výkon zdravotníckeho povolania a podľa stanoviska ministerstva zdravotníctva by jeho absolventi nespĺňali podmienky na výkon zdravotníckeho povolania podľa osobitného predpisu.³⁵⁾

(8) Ministerstvo školstva rozhodne o žiadosti o udelenie oprávnenia v lehote 90 dní od jej doručenia.

(9) Rozhodnutie o udelení oprávnenia obsahuje názvy študijných programov, ktoré je zahraničná vysoká škola oprávnená poskytovať, názov členského štátu, ktorého právnymi predpismi sa poskytované vzdelávanie upravuje, a aký akademický titul sa absolventom udeľuje.

(10) Ministerstvo školstva preskúma najmenej raz za šesť rokov, či zahraničná vysoká škola spĺňa podmienky, na základe ktorých jej bolo udelené oprávnenie.

(11) Ak ministerstvo školstva zistí, že zahraničná vysoká škola nepôsobí v súlade s oprávnením, vyzve zahraničnú vysokú školu, aby nedostatky odstránila v lehote do 90 dní. Ak zahraničná vysoká škola nedostatky neodstráni, ministerstvo školstva vydá rozhodnutie o odňatí oprávnenia. Odvolanie proti rozhodnutiu o odňatí oprávnenia má odkladný účinok.

(12) Na zamestnancov zahraničnej vysokej školy sa ustanovenia tohto zákona nevzťahujú okrem § 74 ods. 4, § 80a a 80b. Na študenta zahraničnej vysokej školy sa ustanovenia tohto zákona nevzťahujú okrem § 73. Na zahraničné vysoké školy sa tento zákon nevzťahuje, ak nie je uvedené inak.

(13) Ministerstvo školstva na svojom webovom sídle zverejňuje informácie o udelení oprávnenia podľa odseku 1 a informácie o odňatí oprávnenia podľa odseku 1, ktoré sa stali právoplatné.

(14) Oprávnenie udelené ministerstvom školstva nie je prenosné na inú právnickú osobu a neprechádza na právnych nástupcov zahraničnej vysokej školy.

2. Vzťahuje sa na pobočku zahraničnej osoby vysokej školy so sídlom v zahraničí ustanovenie § 47 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z.?

§ 47 ods. 7 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení zákona č. 93/2020 Z. z. –

§ 47 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení zákona č. 93/2020 Z. z. – Právnická osoba so sídlom v Slovenskej republike alebo so sídlom na území členského štátu, ktorá bola zriadená alebo založená na vzdelávanie a výskum, je oprávnená pôsobiť ako súkromná vysoká škola, ak jej vláda na to udelila súhlas v mene štátu (ďalej len „štátny súhlas“) podľa osobitného predpisu.^{20a)}

20a) § 4 a § 21 až 32 zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

3. Možno z ustanovenia § 2a ods. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Z. z. vyvodiť, že zákon umožňuje, aby na území Slovenskej republiky vyvíjala činnosť právnická osoba, ktorá poskytuje vysokoškolské vzdelávanie a je vysokou školou so sídlom na území členského štátu Európskej únie s akreditovanými študijnými programami podľa právnych predpisov členského štátu bez toho, aby musela mať štátny súhlas?

§ 2a ods. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Z. z. v znení zákona č. 93/2020 Z. z. – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) uloží pokutu a) od 16 600 eur do 500 000 eur právnickej osobe, ktorá poskytuje, organizuje alebo zabezpečuje vysokoškolské vzdelávanie na území Slovenskej republiky a nie je vysokou školou alebo nie je externou vzdelávacou inštitúciou.

7. KAPITOLA

SPRÁVA ZDRAVOTNÍCTVA

Prípad č. 1:

Správne poskytnutie zdravotnej starostlivosti

(JUDr. Ľubica Demeková, PhD.)

J. M. sa pri orezávaní stromov vo svojej záhrade pošmykol na rebríku a spadol. Aj keď neutrpel žiadne vonkajšie somatické zranenie, narazil si členok, ktorý ho začal bolieť a viditeľne opúchať. Keď sa večer bolesť stala neznesiteľnou, rozhodol sa vyhľadať odbornú lekársku pomoc na pracovisku lekárskej služby prvej pomoci.

Bezprostredne po jeho vstupe do ambulancie a realizácii služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (štatistickom zápise do zdravotnej dokumentácie, kontrole a zaprotokolovaní predloženého preukazu poisťovne), sa ho službukonajúci lekár, MUDr. G. P., opýtal na priebeh zranenia, subjektívne a pocity ťažkosti spojené s opuchom členka. Po jeho prehliadnutí (s využitím optickej a palpačnej metódy) a bez detailnejšieho vyšetrenia s využitím technických prostriedkov konštatoval, že sa jedná o jednoduché povrchové zranenie. Na základe toho poveril zdravotnú sestru, aby v čase, kým napíše záznam do zdravotnej dokumentácie opuchnutý členok J. M. natrela gélom s chladiacim účinkom a obviazala ho. MUDr. G. P. pri tomto úkone neasistoval, ani nebol v miestnosti prítomný.

Po návrate domov sa zdravotné ťažkosti J. M. zhoršili. Pretrvávajúca bolesť ho na druhý deň prinútila vyhľadať jeho ošetrojúceho lekára, ktorý ho opätovne diagnostikoval. Röntgenologické vyšetrenie, ani skriningové vyšetrenie na centrálnom tomografe nepotvrdili žiadnu zlomeninu, len zápal svalového priehlavkového tkaniva vyvolaný úrazom.

Po aplikácii medikamentózneho liečby J. M. prestal po siedmich dňoch pociťovať zdravotné problémy.

Úloha: *Bol postup MUDr. G. P. a zdravotnej sestry Z. H. pri poskytnutí všeobecnej ambulantnej starostlivosti v súlade s platnou právnou úpravou?*

1. Postačovalo podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov poskytnúť J. M. ambulantnú starostlivosť?

§ 8 ods. 1 prvá veta zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Ambulantná starostlivosť sa poskytuje osobe, ktorej zdravotný stav nevyžaduje nepretržité poskytovanie zdravotnej starostlivosti dlhšie ako 24 hodín.

2. Bola podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 95/2018 Z. z., ktorou sa určuje rozsah ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou samostatne, samostatne na základe indikácie lekára a v spolupráci s lekárom a rozsah praxe pôrodnej asistencie poskytovanej pôrodnou asistentkou samostatne, samostatne na základe indikácie lekára a v spolupráci s lekárom zdravotná sestra Z. H. oprávnená na základe indikácie MUDr. G. P. samostatne ošetriť členok J. M.?

§ 1 ods. 2 písm. c) vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 95/2018 Z. z. – Pri výkone ošetrovateľskej praxe sestra podľa odseku 1 samostatne na základe indikácie lekára c) preväzuje a ošetruje rany.

3. Možno podľa zákona č. 576/2004 Z. z. považovať ošetrovanie pacienta v rámci lekárskej služby prvej pomoci za vykonávanie zdravotných výkonov?

§ 2 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Zdravotný výkon je ucelená činnosť zdravotníckeho pracovníka, ktorá predstavuje základnú jednotku poskytovania zdravotnej starostlivosti.

4. Bola podľa zákona č. 576/2004 Z. z. zdravotná starostlivosť v rámci lekárskej služby prvej pomoci poskytnutá správne?

§ 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy a v súlade so štandardnými postupmi na výkon prevencie, štandardnými diagnostickými postupmi a štandardnými terapeutickými postupmi pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta.

Prípád č. 2:

**Poučenie pacienta o invazívnom zákroku
a informovaný súhlas pacienta**
(*JUDr. Ľubica Demeková, PhD.*)

Š. T. bol v rámci prípravy na plánovaný operačný zákrok (odstránenie žľčových kameňov neinvazívnou metódou) prijatý do ústavnej zdravotnej starostlivosti na chirurgickom oddelení Nemocnice s poliklinikou v meste B. Večer pred naplánovanou operáciou obdržal lekár dodatočné výsledky vyšetrenia Š. T. počítačovým tomografom, ktoré preukázali výskyt neobvykle veľkých žľčových kameňov zasahujúcich až do tkanivových štruktúr žľčovodov pacienta. To znamenalo, že operácia sa bude musieť uskutočniť invazívnou formou.

Keď chcel lekár o tejto skutočnosti pacienta informovať, Š. T. mu povedal, aby ho nezaťažoval detailmi opisu operácie, „len nech operáciu úspešne vykoná“. Lekár si pacientovu reakciu vysvetlil ako odmietnutie poučenia a urobil o tom záznam do zdravotnej dokumentácie Š. T. Na druhý deň uskutočnil operáciu, ktorá prebehla úspešne. Pooperačný priebeh rekonvalescencie pacienta bol bez kontraindikácií.

Po vybraní stehov Š. T. podal na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ako aj na Jednotku ochrany práv pacientov na Ministerstve zdravotníctva Slovenskej republiky sťažnosť na postup lekára. Argumentoval tým, že lekár ho mal pred operáciou poučiť nielen o dôsledkoch predmetného zákroku na zmenenú funkčnosť tráviaceho traktu, t. j. o dôsledkoch viažucich sa na špecializáciu lekára (odbor gastroenterológia), ale mal ho upozorniť i na estetické dôsledky operácie (vznik dlhej pooperačnej jazvy v brušnej oblasti, tiahnucej sa až do oblasti podpazušia).

Lekár sa bránil tým, že pacient poučenie preukázateľne odmietol. Š. T. na to uviedol, že aj ak by ho v predvečer operácie lekár poučil, išlo by o neplatné poučenie, lebo by nespĺňalo všetky zákonné podmienky. Bez poučenia nemôže byť platný ani informatívny súhlas, ktorý podpísal večer pred operáciou.

Úloha: *Bol postup lekára v súlade so zákonom č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov?*

1. Mal Š. T. právo na poučenie?

§ 6 ods. 3 prvá veta zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z.
– Každý, kto má právo na poučenie podľa odseku 1, má aj právo poučenie odmietnuť.

2. O čom bol lekár povinný informovať Š. T.?

§ 6 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z.
– Ošetrujúci zdravotnícky pracovník je povinný informovať o účele, povahe, následkoch a rizikách poskytnutia zdravotnej starostlivosti, o možnostiach voľby navrhovaných postupov a rizikách odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti (ďalej len „poskytnúť poučenie“), ak tento zákon neustanovuje inak (§ 6a, § 44 ods. 6, § 44b ods. 2), a) osobu, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, alebo aj inú osobu, ktorú si táto osoba určila.

3. Akým spôsobom bol lekár povinný poskytnúť poučenie?

§ 6 ods. 2 prvá veta zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z.
– Ošetrujúci zdravotnícky pracovník je povinný poskytnúť poučenie zrozumiteľne, ohľaduplne, bez nátlaku, s možnosťou a dostatočným časom slobodne sa rozhodnúť pre informovaný súhlas a primerane rozumovej a vôľovej vyspelosti a zdravotnému stavu osoby, ktorú má poučiť.

4. Bol lekár povinný vyžiadať si informovaný súhlas od Š. T. pred operáciou?

§ 6 ods. 5 písm. b) a c) zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Písomná forma informovaného súhlasu sa vyžaduje
b) pred vykonaním invazívnych zákrokov v celkovej anestéze alebo lokálnej anestéze,
c) pri zmene diagnostického postupu alebo liečebného postupu, ktorý nebol obsahom predošlého informovaného súhlasu.

§ 6 ods. 6 písm. a) a b) zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z.
– Informovaný súhlas dáva, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 6a), a) osoba, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, alebo b) zákonný zástupca, ak osobou, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, je osoba nespôsobilá

dať informovaný súhlas; takáto osoba sa podieľa na rozhodovaní v najväčšej miere, ktorú dovoľujú jej schopnosti.

§ 6 ods. 9 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade

- a) neodkladnej starostlivosti, ak nemožno včas získať informovaný súhlas, ale ho možno predpokladať,
- b) ochranného liečenia uloženého súdom podľa osobitného predpisu,⁶⁾
- c) ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá šíri prenosnú chorobu, ktorá závažným spôsobom ohrozuje jej okolie, alebo
- d) ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.

5. Spĺňa informatívny súhlas udelený Š. T. pred vykonaním operácie požiadavky podľa zákona?

§ 6 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Informovaný súhlas je preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo poučenie podľa tohto zákona. Informovaný súhlas je aj taký preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo odmietnutie poučenia, ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6b, § 27 ods. 1, § 36 ods. 2, § 38 ods. 1, § 40 ods. 2).

§ 6b zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Informovaný súhlas pri umelom prerušení tehotenstva

§ 27 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Podmienkou účasti na biomedicínskom výskume je písomný informovaný súhlas po predchádzajúcom poučení. Takýto informovaný súhlas musí obsahovať dátum jeho udelenia a podpis budúceho účastníka biomedicínskeho výskumu alebo jeho zákonného zástupcu.

§ 40 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Sterilizáciu možno vykonať len na základe písomnej žiadosti a písomného informovaného súhlasu po predchádzajúcom poučení osoby plne spôsobilej na právne úkony⁴¹⁾ alebo zákonného zástupcu osoby nespôsobilej dať informovaný súhlas alebo na základe rozhodnutia súdu na základe žiadosti zákonného zástupcu.

Prípad č. 3:

Vedenie zdravotnej dokumentácie a nahliadanie do nej
(JUDr. Ľubica Demeková, PhD.)

Dňa 21. januára 2020 ošetril lekár turnusu sedemnásťročnú žiačku M. Š., ktorá utrpela zranenie v horskom stredisku na lyžovačke organizovanej jej školou. Lekár u pacientky diagnostikoval pomliaždenie krčných stavcov a prehliadol fraktúru dvoch krčných stavcov. Z obavy pred právnymi dôsledkami prepísal diagnózu pri jej prijíme do ústavnej zdravotnej starostlivosti na traumatologickom oddelení nemocnice v meste P. tak, aby dodatočnú zmenu diagnózy nebolo možné identifikovať.

Za M. Š. na druhý deň pricestoval jej otec. Domáhal sa nahliadnutia do zdravotnej dokumentácie, aby sa oboznámil s priebežne uskutočnenými úkonmi. Vedenie nemocnice v meste P. mu však odmietlo do nej nahliadnuť a vyhotoviť si z nej fotokópiu s odôvodnením, že podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je osobou oprávnenou nahliadnuť do zdravotnej dokumentácie M. Š., lebo po rozvođe nežije s M. Š. v spoločnej domácnosti a súd rozsudkom zveril M. Š. do výchovy jej matky.

Úloha: *Bol postup poskytovateľa zdravotnej starostlivosti v súlade s platnou právnou úpravou?*

1. Vykonal lekár zápis do zdravotnej dokumentácie v súlade so zákonom č. 576/2004 Z. z.?

§ 21 ods. 5 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Zápis v zdravotnej dokumentácii podľa § 20 ods. 2 a 3 musí byť pravdivý a čitateľný.

2. Akým spôsobom sa vykonáva oprava zápisu do zdravotnej dokumentácie?

§ 21 ods. 6 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Oprava zápisu v zdravotnej dokumentácii podľa § 20 ods. 2 a 3 sa vykonáva novým

zápisom, ktorý obsahuje dátum opravy, znenie opravy zápisu a identifikáciu ošetrojúceho zdravotníckeho pracovníka, ktorý opravu vykonal. Opravu zápisu môže vykonať len zdravotnícky pracovník, ktorý vykonal pôvodný zápis; pôvodný zápis musí zostať čitateľný.

3. Komu sa sprístupňujú údaje zo zdravotnej dokumentácie?

§ 25 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Osoba je oprávnená udeliť súhlas na prístup k údajom zo svojej elektronickej zdravotnej knižky v rozsahu a spôsobom ustanovenom osobitným predpisom.^{31b)} Údaje zo zdravotnej dokumentácie podľa § 20 ods. 2 a 3 sa sprístupňujú formou nahliadania do zdravotnej dokumentácie osoby

- a) tejto osobe alebo jej zákonnému zástupcovi v celom rozsahu,
- b) manželovi alebo manželke, dieťaťu alebo rodičovi alebo ich zákonnému zástupcovi po smrti tejto osoby, a to v celom rozsahu; ak takáto osoba nie je, osobe plnoletej,¹⁶⁾ ktorá s ňou žila v čase smrti v domácnosti,³²⁾ blízkej osobe³³⁾ alebo ich zákonnému zástupcovi,
- c) osobe splnomocnenej na základe písomného plnomocenstva³⁴⁾ osoby podľa písmena a) alebo b) s osvedčeným podpisom podľa osobitného predpisu³⁵⁾ v nevyhnutnom rozsahu uvedenom v plnomocenstve,
- d) revíznemu lekárovi, revíznemu farmaceutovi a revíznej sestre príslušnej zdravotnej poisťovne na účely kontrolnej činnosti³⁶⁾ v celom rozsahu,
- e) úradu pre dohľad na účely dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou³⁷⁾ a na účely prešetrovania sťažností^{37a)} v celom rozsahu,
- f) ministerstvu zdravotníctva, lekárovi samosprávneho kraja a sestre samosprávneho kraja na účely dozoru podľa osobitného predpisu;⁴⁾ ak ide o zdravotnú dokumentáciu príslušníka ozbrojených síl Slovenskej republiky alebo zdravotnú dokumentáciu vedenú v zdravotníckych zariadeniach Ministerstva obrany Slovenskej republiky, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, aj lekárom určeným jednotlivými ústrednými orgánmi štátnej správy po dohode s ministerstvom zdravotníctva v celom rozsahu,
- g) všeobecnému lekárovi Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na účely lekárskeho vyšetrenia v prijímacom konaní podľa osobitného predpisu^{38a)} a posudkovému lekárovi ozbrojených síl Slovenskej republiky na účely výberového alebo prieskumného konania^{38b)} v celom rozsahu,
- h) posudkovému lekárovi na účely lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia a v sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov podľa osobitných predpisov³⁸⁾ v celom rozsahu,

- i) posudkovému lekárovi úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na účely lekárskej posudkovej činnosti podľa osobitného predpisu^{38a)} v celom rozsahu,
- j) znalcovi, ktorého ustanovil súd alebo pribral orgán činný v trestnom konaní alebo ktorého požiadala o vypracovanie znaleckého posudku niektorá zo strán na účely priamo súvisiace s konaním pred súdom v rozsahu nevyhnutnom na vyhotovenie znaleckého posudku; o rozsahu údajov potrebných na vypracovanie znaleckého posudku rozhoduje znalec; obdobne sa postupuje, ak ide o znalca určeného podľa osobitného predpisu,^{38c)}
- k) poisťovni vykonávajúcej individuálne zdravotné poistenie podľa osobitného predpisu³⁹⁾ na účely kontrolnej činnosti poskytnutej zdravotnej starostlivosti, na ktorú sa vzťahuje poistné plnenie,
- l) príslušnému orgánu stavovskej organizácie v rozsahu kontroly výkonu príslušného zdravotníckeho povolania,
- m) odbornému pracovníkovi epidemiológie príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva a odbornému pracovníkovi epidemiológie úradov verejného zdravotníctva Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Ministerstva obrany Slovenskej republiky v rozsahu potrebnom na zabezpečenie epidemiologického vyšetrovania,
- n) osobám oprávneným na výkon klinického auditu podľa osobitného predpisu^{39aa)} na účely výkonu klinického auditu.

4. Mal otec M. Š. postavenie osoby, ktorej sa sprístupňujú údaje zo zdravotnej dokumentácie?

§ 25 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z.

5. Kto je podľa Občianskeho zákonníka zákonným zástupcom maloletého?

§ 27 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Kto je zákonným zástupcom maloletého dieťaťa, upravuje Zákon o rodine.

6. Kto je oprávnený zastupovať maloleté dieťa pri právnych úkonoch podľa zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

§ 31 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. v znení zákona č. 2/2017 Z. z. – Rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé.⁷⁾

7. V ktorých prípadoch môže podľa zákona č. 36/2005 Z. z. dôjsť k obmedzeniu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému?

§ 24 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. v znení zákona č. 2/2017 Z. z. – V rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

8. Umožňuje zákon č. 576/2004 Z. z. sprístupniť údaje zo zdravotnej dokumentácie vo forme zhotovenia fotokópie z existujúcich lekárskeho záznamov?

§ 25 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Osoba oprávnená nahliadať do zdravotnej dokumentácie má právo robiť si na mieste výpisky alebo kópie zo zdravotnej dokumentácie v rozsahu ustanovenom v odseku 1.

Prípad č. 4:

Povinnosť mlčanlivosti zdravotníckeho pracovníka

(JUDr. Ľubica Demeková, PhD.)

Vodič z povolania – šofér kamiónu, D. O., oznámil po návrate z posledného pracovného pobytu v zahraničí svojmu ošetrojúcemu lekárovi, že mu v cudzine diagnostikovali nakazenie vírusovým ochorením – syndrómom získanej imunodeficiencie HIV. Súčasne pacient zakázal lekárovi, aby komukoľvek o infekcii rozprával, najmä nie jeho manželke.

Lekár ho upozornil na nebezpečenstvo tejto prenosnej choroby a nechráneného sexuálneho styku, avšak v priebehu rozhovoru nadobudol dojem, že pacient ani nesiahne po preventívnych opatreniach v snahe zabrániť ďalšiemu šíreniu nákazy, ani nebude jeho manželku informovať o existencii venerického ochorenia. Rozhodol sa preto sám kontaktovať manželku D. O. a informoval ju o ochorení jej manžela.

D. O. považuje postup lekára za porušenie jeho zákonnej povinnosti mlčanlivosti o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom svojho povolania podľa zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Úloha: Porušil lekár povinnosť mlčanlivosti podľa platnej právnej úpravy?

1. Aké povinnosti vyplývajú D. O. ako osobe, ktorá má prenosnú chorobu, podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

§ 11 ods. 14 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Osoba, ktorá má prenosnú chorobu, je povinná

- a) správať sa tak, aby zabránila prenosu takejto choroby na iné osoby,
- b) označiť ošetrojúcemu lekárovi zdroj nákazy, ak ho pozná, a poskytnúť mu všetky informácie na jeho určenie,
- c) určiť okruh osôb, na ktorý mohla prenosnú chorobu preniesť.

2. Akým spôsobom definuje zákon č. 578/2004 Z. z. rozsah povinnej mlčanlivosti zdravotníckeho pracovníka?

§ 80 zákona č. 578/2004 Z. z. v znení zákona č. 158/2020 Z. z. –

(3) Zdravotnícky pracovník je povinný zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom svojho povolania.

(4) Povinnosti mlčanlivosti môže zdravotníckeho pracovníka zbaviť iba osoba, ktorej sa skutočnosti týkajú, alebo orgán príslušný na vydanie povolenia, a to na žiadosť orgánov činných v trestnom konaní a súdov; ak nemožno určiť orgán príslušný na vydanie povolenia, povinnosti mlčanlivosti o skutočnostiach, o ktorých sa zdravotnícky pracovník dozvedel v súvislosti s výkonom zdravotníckeho povolania, môže zdravotníckeho pracovníka na žiadosť orgánov činných v trestnom konaní a súdov zbaviť ministerstvo zdravotníctva.

(5) Povinná mlčanlivosť sa neporuší postúpením zdravotnej dokumentácie medzi lekármi poskytujúcimi zdravotnú starostlivosť, ako aj v ďalších prípadoch ustanovených osobitným predpisom.⁵⁹⁾

(6) Povinná mlčanlivosť sa neporuší ani informovaním a) zdravotníckeho pracovníka, ak rozsah poskytovanej informácie nepresahuje rámec informácií, ktoré zdravotnícky pracovník nevyhnutne potrebuje na riadne plnenie úloh pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, b) členov a pracovníkov komôr pri vykonávaní tých právomocí a v takom rozsahu, ktoré im priznáva tento zákon.

3. Je možné kvalifikovať správanie lekára za plnenie povinnosti vyplývajúcej mu z Etického kódexu zdravotníckeho pracovníka podľa zákona č. 578/2004 Z. z.?

Príloha č. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. v znení zákona č. 158/2020 Z. z. –

Poslaním zdravotníckeho pracovníka je vykonávať zdravotnícke povolanie svedomito, statočne, s hlbokým ľudským vzťahom k človeku, v súlade s právnymi predpismi, s dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na technické a vecné vybavenie zdravotníckeho zariadenia, v ktorom poskytuje zdravotnú starostlivosť.

Všeobecné povinnosti zdravotníckeho pracovníka

(1) Stavovskou povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je profesionálna starostlivosť o zdravie jednotlivca a spoločnosti v súlade so zásadami ľudskosti, v duchu úcty k ľudskému životu od jeho počiatku až do konca s rešpektovaním dôstojnosti ľudského jedinca.

(2) Povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je zachovávať život, chrániť, podporovať a obnovovať zdravie, predchádzať chorobám, mierniť utrpenie bez ohľadu na národnosť, rasu, vierovyznanie, sexuálnu orientáciu, politickú

príslušnosť, spoločenské postavenie, morálnu či rozumovú úroveň a povest pacienta.

(3) Zdravotnícky pracovník pri výkone svojho povolania postupuje v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(4) Povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je byť za všetkých okolností vo svojich profesionálnych rozhodnutiach nezávislý, zodpovedný a spoľahlivý.

4. Mohol by sa lekár brániť voči obvineniu D. O. poukazom na výhradu svedomia, ktorá mu vo vzťahu k manželke D. O. „nedovolila mlčať“?

Príloha č. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. v znení zákona č. 158/2020 Z. z. –

(3) Od zdravotníckeho pracovníka nemožno vyžadovať taký výkon alebo spoluúčasť na ňom, ktorý odporuje jeho svedomiu okrem prípadov bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia osôb. Ak zdravotnícky pracovník uplatní výhradu svedomia, je povinný o tejto skutočnosti informovať svojho zamestnávateľa a pri uplatnení výhrady svedomia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti aj svojich pacientov.

Prípád č. 5:

Osobitná zdravotnícka dokumentácia

(*JUDr. Ľubica Demeková, PhD.*)

Sedemnástočná P. S. porodila 21. mája 2020 na gynekologicko-pôrodníckom oddelení Nemocnice s poliklinikou v meste B. dieťa. Hneď na druhý deň po pôrode požiadala písomne o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom. Súčasne sa u ošetrojúceho lekára domáhala toho, aby v jej zdravotníckej dokumentácii neboli uvedené osobné údaje nevyhnutné na jej identifikáciu. Obávala sa totiž, že jej rodičia, pred ktorými sa snažila svoje neželané tehotenstvo a pôrod zatajiť, sa budú snažiť získať informáciu o tejto skutočnosti.

Ošetrojúci lekár upozornil P. S., že podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa jej osobné údaje v zdravotníckej dokumentácii musia uviesť. Ak si vec do šiestich týždňov od pôrodu nerozmyslí a písomne neodvolá svoju žiadosť o utajenie, platná právna úprava jej poskytuje v tomto ohľade plnú ochranu, lebo sa na ňu bude hľadieť tak, akoby dieťa nikdy neporodila. Jej osobné údaje by sa preto neposkytli nielen jej rodičom, ale dokonca ani jej dieťaťu, ak by sa v neskoršom veku snažilo zistiť, kto je jeho biologickou matkou.

Úloha: Sú hmotnoprávne dôsledky uplatnenia práva ženy, ktorá požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom, podľa zákona č. 576/2004 Z. z. v súlade s čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s čl. 7 Dohovoru o právach dieťaťa?

1. Je P. S. podľa zákona č. 576/2004 Z. z. nositeľkou práva na osobitnú ochranu svojich osobných údajov?

§ 11 ods. 11 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Žena, ktorá písomne požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom, má právo na osobitnú ochranu svojich osobných údajov.

2. Akým spôsobom sa podľa zákona č. 576/2004 Z. z. vedie zdravotná dokumentácia v prípade ženy, ktorá písomne požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom?

§ 19 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – V prípade ženy, ktorá písomne požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom (§ 11 ods. 11), vedie sa osobitná zdravotná dokumentácia v rozsahu zdravotnej starostlivosti súvisiacej s tehotenstvom a pôrodom, ktorej súčasťou sú osobné údaje tejto ženy nevyhnutné na zistenie anamnézy a údaje uvedené v odseku 2 písm. b) až i). Osobné údaje nevyhnutné na jej identifikáciu sa vedú oddelene od osobitnej zdravotnej dokumentácie spolu s písomnou žiadosťou podľa § 11 ods. 11. Osobitná zdravotná dokumentácia sa o tieto údaje doplní a zapečatí ako celok.

§ 23 ods. 7 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Osobitnú zdravotnú dokumentáciu (§ 19 ods. 4) je poskytovateľ povinný po uplynutí šiestich týždňov odo dňa pôrodu odovzdať bez zbytočného odkladu ministerstvu zdravotníctva [§ 45 písm. p)], ak žena v tejto lehote písomne neodvolala svoju žiadosť o utajenie svojej osoby.

3. Je poskytovateľ zdravotnej starostlivosti povinný sprístupniť údaje z osobitnej zdravotnej dokumentácie P. S. jej biologickému dieťaťu alebo rodičovi?

§ 19 ods. 5 druhá veta zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Na osobitnú zdravotnú dokumentáciu sa nevzťahujú ustanovenia § 24 ods. 4 a § 25.

§ 24 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Poskytovateľ je povinný na základe písomného vyžiadania, ak v písmene a) nie je ustanovené inak, poskytnúť výpis zo zdravotnej dokumentácie v rozsahu, ktorý priamo súvisí s účelom vyžiadania,

a) registrovanému občanovi po preukázaní sa povolávacím rozkazom na odvod na účely odvodu,²⁶⁾ vojakovi v zálohe po predložení písomného vyžiadania obvodného úradu v sídle kraja na účely prieskumu jeho zdravotnej spôsobilosti,^{26a)} vojakovi v zálohe na účely preukázania jeho zdravotnej spôsobilosti na zaradenie do aktívnych záloh^{26b)} a občanovi na účely prijímacieho konania do dobrovoľnej vojenskej prípravy,^{26c)}

b) príslušnému orgánu²⁷⁾ na účely sociálnej pomoci, štátnej sociálnej dávky alebo služieb zamestnanosti podľa osobitných predpisov,²⁸⁾

c) inšpektorátu práce²⁹⁾ a orgánom dozoru podľa osobitných predpisov³⁰⁾ na účely vyšetrovania pracovného úrazu alebo choroby z povolania,

d) príslušnému orgánu na účely medzištátneho osvojenia dieťaťa,³¹⁾

e) osobám oprávneným nahliadať do zdravotnej dokumentácie, ak rozsah

vyžiadania nepresahuje rozsah sprístupňovania údajov zo zdravotnej dokumentácie týmto osobám podľa § 25 ods. 1,

f) orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu,

g) lekárovi pracovnej zdravotnej služby na účel posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu.^{31a)}

§ 25 ods. 1 druhá veta písm. b) zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Údaje zo zdravotnej dokumentácie sa sprístupňujú formou nahliadania do zdravotnej dokumentácie osoby b) manželovi alebo manželke, dieťaťu alebo rodičovi alebo ich zákonnému zástupcovi po smrti tejto osoby, a to v celom rozsahu; ak takáto osoba nie je, osobe plnoletej,¹⁶⁾ ktorá s ňou žila v čase smrti v domácnosti,³²⁾ blízkej osobe³³⁾ alebo ich zákonnému zástupcovi.

4. Akým spôsobom upravuje Dohovor právo na ochranu súkromného a rodinného života?

čl. 8 bod 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

5. V ktorom prípade je podľa Dohovoru štátny orgán oprávnený do výkonu tohto práva zasiahnuť?

čl. 8 bod 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

6. Akým spôsobom upravuje Dohovor o právach dieťaťa jeho práva poznať svojich rodičov?

čl. 7 bod 1 Dohovoru o právach dieťaťa – Každé dieťa je registrované ihneď po narodení a má od narodenia právo na meno, právo na štátnu príslušnosť, a pokiaľ to je možné, právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť.

čl. 7 bod 2 Dohovoru o právach dieťaťa – Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú vykonávanie týchto práv v súlade so svojím vnútroštátnym zákonodarstvom a v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z príslušných medzinárodnoprávných dokumentov v tejto oblasti s osobitným dôrazom na to, aby dieťa nezostalo bez štátnej príslušnosti.

čl. 8 bod 1 Dohovoru o právach dieťaťa – Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať právo dieťaťa na zachovanie jeho totožnosti, vrátane štátnej príslušnosti, mena a rodinných vzťahov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov.

Prípad č. 6:

Pacient dočasne nespôsobilý udeliť súhlas na lekársky zákrok
(JUDr. Ľubica Demeková, PhD.)

Do nemocnice s poliklinikou v K. bola záchrannou zdravotnou službou privezená extrémne vychudnutá devätnásťročná E. P., u ktorej existovalo podozrenie, že trpí duševnou poruchou – mentálnou anorexiou, (t. j. psychickým ochorením charakterizovaným ako porucha príjmu potravy). Lekár nemohol pacientku informovať o jej stave, ktorý by mohol viesť k vážnemu poškodeniu jej zdravia, nakoľko E. P. bola v bezvedomí. Precitla len na krátky čas a opätovne zamdlela. Lekár sa rozhodol, že je potrebné pacientku nútene vyživovať. Tento zákrok vykonal bez jej súhlasu vzhľadom na to, že pacientke hrozila vážna ujma na zdraví.

Úloha: Bol lekár podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov oprávnený uskutočniť uvedený zákrok bez súhlasu E. P.?

1. Je podľa zákona č. 576/2004 Z. z. zásah do telesnej integrity osoby obmedzený možnosťou spolurozhodovania pacienta na liečbe?

§ 4 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Na poskytovanie zdravotnej starostlivosti sa vyžaduje informovaný súhlas (§ 6 ods. 4), ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6 ods. 9).

2. Za akých podmienok možno považovať pacienta, ktorý nie je ani obmedzený ani pozbavený spôsobilosti na právne úkony, za nespôsobilého udeliť súhlas ku konkrétnemu zákroku?

§ 6 ods. 9 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade

- a) neodkladnej starostlivosti, ak nemožno včas získať informovaný súhlas, ale ho možno predpokladať,
- b) ochranného liečenia uloženého súdom podľa osobitného predpisu,

- c) ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá šíri prenosnú chorobu, ktorá závažným spôsobom ohrozuje jej okolie, alebo
- d) ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.

3. Bol v danom prípade potrebný súhlas E. P. s lekársnym zákrokom?

§ 2 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Neodkladná zdravotná starostlivosť (ďalej len „neodkladná starostlivosť“) je zdravotná starostlivosť poskytovaná osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje jej život alebo niektorú zo základných životných funkcií, bez rýchleho poskytnutia zdravotnej starostlivosti môže vážne ohroziť jej zdravie, spôsobuje jej náhlu a neznesiteľnú bolesť alebo spôsobuje náhle zmeny jej správania a konania, pod ktorých vplyvom bezprostredne ohrozuje seba alebo svoje okolie. Neodkladná starostlivosť je aj zdravotná starostlivosť poskytovaná pri pôrode. Neodkladná starostlivosť je aj vyšetrenie osoby označenej za možný zdroj rýchlo sa šíriacej a život ohrozujúcej nákazy, diagnostika a liečba osoby s rýchlo sa šíriacou a život ohrozujúcou nákazou. Súčasťou neodkladnej starostlivosti je neodkladná preprava osoby do zdravotníckeho zariadenia, neodkladná preprava medzi zdravotníckymi zariadeniami, neodkladná preprava darcu ľudského orgánu a príjemcu ľudského orgánu určeného na transplantáciu, neodkladná preprava zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú činnosti súvisiace s odberom ľudského orgánu a neodkladná preprava ľudského orgánu určeného na transplantáciu; neodkladnú prepravu vykonávajú poskytovatelia záchranej zdravotnej služby.¹⁾ Neodkladná preprava je aj preprava osoby, ktorej zdravotný stav vyžaduje poskytovanie zdravotnej starostlivosti počas takejto prepravy.

§ 6 ods. 9 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade a) neodkladnej starostlivosti, ak nemožno včas získať informovaný súhlas, ale ho možno predpokladať.

Prípád č. 7:

Odber orgánu z tela mŕtveho darcu a pitva
(*JUDr. Ľubica Demeková, PhD.*)

Na anesteziologicko-resuscitačné oddelenie Nemocnice s poliklinikou v L. bol umiestnený dvadsaťročný pacient J. N. splňajúci všetky medicínske podmienky na to, aby mohol byť považovaný za potenciónálneho darcu párového orgánu – obličiek.

Odborným konzíliom zloženým z ošetrujúceho lekára, lekára v špecializačnom odbore neurológia a lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore anesteziológia a resuscitácia bola u pacienta s ešte bijúcim srdcom klinicky diagnostikovaná smrť mozgu potvrdená mozgovou panangiografiou. Po zistení smrti bola ihneď spísaná zápisnica o určení mozgovej smrti.

Zdravotnícky pracovník transplantačného centra R. S. pred odberom obličiek z tela J. N. vyžiadal písomné potvrdenie od národnej transplantačnej organizácie o tom, že darca J. N. nevyjadril počas svojho života nesúhlas s odobratím ľudského orgánu. Na základe tejto skutočnosti bol vykonaný odber orgánu z tela mŕtveho darcu a pitva tela J. N.

Keď sa o uvedenej skutočnosti dozvedeli rodičia J. N. vyjadrili ostrý nesúhlas s postupom. Podľa nich sa konalo v rozpore s platnou právnou úpravou, nakoľko o ničom – ako osoby, ktorým patrí podľa § 15 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb.) právo po smrti ich slobodného a bezdetného syna, uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti – neboli informovaní. Ak by sa tak stalo, nemohlo by dôjsť k pitve, lebo J. N. počas svojho života písomne pitvu odmietol.

Úloha: Bol postup v súlade s platnou právnou úpravou?

1. Mohol byť J. N. podľa zákona č. 317/2016 Z. z. o požiadavkách a postupoch pri odbere a transplantácii ľudského orgánu, ľudského tkaniva a ľudských buniek a o zmene a doplnení niektorých zákonov (transplantačný zákon) považovaný za mŕtveho darcu?

§ 5 ods. 1 zákona č. 317/2016 Z. z. – Mŕtvym darcom ľudského orgánu, ľudského tkaniva alebo ľudských buniek môže byť len osoba, u ktorej bola určená smrť podľa osobitného predpisu.¹²⁾

2. Kedy sa podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov považuje osoba za mŕtvu?

§ 43 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Osoba sa považuje za mŕtvu, ak lekár zistí, že došlo k trvalému zastaveniu dýchania a srdcovej činnosti.

§ 43 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Osoba sa považuje za mŕtvu aj vtedy, ak dôjde k nezvratnému vyhasnutiu všetkých funkcií celého mozgu (ďalej len „smrť mozgu“).

3. Aké povinnosti malo podľa zákona č. 576/2004 Z. z. konzílium?

§ 43 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Ak sa dýchacie funkcie a obehové funkcie osoby udržiavajú pomocou prístrojov, smrť mozgu musí jednomyseľne potvrdiť konzílium (§ 2 ods. 5).

§ 43 ods. 7 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Lekár alebo konzílium sú povinní ihneď spísať zápisnicu o určení smrti.

4. Aké úkony bolo možné vykonať po určení smrti J. N. podľa zákona č. 576/2004 Z. z.?

§ 43 ods. 8 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Po určení smrti lekárom alebo konzíliom možno na mŕtvom tele vykonať len

- a) prehliadku mŕtveho tela,
- b) pitvu vrátane príslušných vyšetrení,¹⁴⁾
- c) zdravotné výkony potrebné na účely odberu ľudských orgánov, ľudských tkanív a ľudských buniek,⁴⁵⁾
- d) zdravotné výkony vedúce k pôrodu, ak ide o tehotnú ženu,
- e) vyberanie implantovaných zdravotníckych pomôcok, ak je to účelné, okrem zubno- lekárskejších pevných protetických výrobkov,
- f) ďalšie úkony ustanovené osobitným predpisom.⁴⁶⁾

5. Aký princíp sa uplatňuje podľa zákona č. 317/2016 Z. z. pre odbery orgánov, tkanív alebo buniek z tel mŕtvych darcov?

§ 5 ods. 2 zákona č. 317/2016 Z. z. – Odobrať ľudský orgán, ľudské tkanivo alebo ľudské bunky z tela mŕtveho darcu je možné len vtedy, ak osoba počas svojho života neurobila písomné vyhlásenie o nesúhlase s odobratím ľudského orgánu, ľudského tkaniva alebo ľudských buniek po smrti. Za osobu, ktorá nemá plnú spôsobilosť na právne úkony, môže písomné vyhlásenie o nesúhlase s odobratím ľudského orgánu, ľudského tkaniva alebo ľudských buniek po smrti urobiť počas jej života zákonný zástupca.

6. Aké povinnosti vyplývajú zo zákona č. 317/2016 Z. z. v čase pred odberom orgánu?

§ 6 ods. 1 zákona č. 317/2016 Z. z. – Pred odberom ľudského orgánu je zdravotnícky pracovník transplantáčného centra, ktorý vykonáva odber ľudského orgánu, povinný

- a) overiť totožnosť darcu ľudského orgánu,
- b) zabezpečiť, ak ide o živého darcu ľudského orgánu, aby darca ľudského orgánu podpisom informovaného súhlasu potvrdil, že
 1. porozumel poskytnutým informáciám,
 2. mal príležitosť klásť otázky a dostal odpovede na kladené otázky a
 3. všetky poskytnuté informácie sú podľa jeho najlepšieho vedomia pravdivé,
- c) vyžiadať písomné potvrdenie od národnej transplantáčnej organizácie o tom, že darca ľudského orgánu nevyjadril počas svojho života nesúhlas s odobratím ľudského orgánu,
- d) získať bezodkladne také informácie od blízkej osoby darcu ľudského orgánu, ktoré môžu mať vplyv na zdravotný stav príjemcu ľudského orgánu, ak je to možné,
- e) zaznamenať, ak ide o mŕtveho darcu ľudského orgánu, skutočnosť, ako a kým bol darca ľudského orgánu vierohodne identifikovaný.

7. Bolo možné podľa zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov po odbere orgánu uskutočniť pitvu J. N.?

§ 48 ods. 3 písm. e) zákona č. 581/2004 Z. z. v znení zákona č. 125/2020 Z. z. – Úrad alebo prehládajúci lekár za podmienok ustanovených týmto zákonom nariadi pitvu e) po odbere orgánov alebo pred odberom ľudského tkaniva alebo ľudských buniek s výnimkou odberu očných rohoviek od mŕtveho darcu,

8. Bolo možné vykonať pitvu J. N. podľa zákona č. 581/2004 Z. z., ak J. N. počas života odmietol pitvu?

§ 48 ods. 4 zákona č. 581/2004 Z. z. v znení zákona č. 125/2020 Z. z. – Pitvu nemožno vykonať, ak pitvu osoba alebo jej zákonný zástupca počas života osoby odmietli. Odmietnutie pitvy musí mať písomnú formu, musí obsahovať údaje, ktoré umožnia jednoznačne určiť osobu, ktorá pitvu odmietla, vlastnoručný podpis osoby, ktorá pitvu odmietla, a dátum vyhotovenia. Odmietnutie pitvy musí byť doručené úradu, ktorý ho eviduje a uchováva 10 rokov odo dňa úmrtia osoby. Úrad vedie zoznam osôb, ktoré počas života odmietli pitvu.

§ 48 ods. 5 zákona č. 581/2004 Z. z. v znení zákona č. 125/2020 Z. z. – Ak sa pitva odmietla podľa odseku 4, možno ju napriek tomu vykonať

- a) pri podozrení, že mŕtva osoba bola chorá na prenosné ochorenie,
- b) pri podozrení na kontamináciu mŕtveho tela rádioaktívnymi látkami,
- c) pri náhlom úmrtí, ak príčina smrti nie je zjavná,
- d) pri pochybnostiach lekára, ktorý vykonal prehliadku mŕtveho, o príčine smrti alebo o okolnostiach, za ktorých smrť nastala,
- e) po odbere orgánov alebo pred odberom ľudského tkaniva alebo ľudských buniek od mŕtveho darcu,
- f) v prípadoch násilnej smrti alebo v prípade dôvodného podozrenia na násilnú smrť,
- g) z dôvodov ustanovených osobitným predpisom.⁶⁵⁾

Prípád č. 8:

Poskytnutie zdravotnej starostlivosti maloletemu pacientovi

(JUDr. Ľubica Demeková, PhD.)

Šestnásťročný študent strednej školy, M. O., sa dostavil do ambulancie lekára MUDr. O. V. bez sprievodu rodiča s tým, že cíti miernu bolesť v hrdle, kýcha a má zvýšenú teplotu. V ten istý deň tento lekár v rámci preventívnej lekárskej prehliadky vyšetril aj piatich sedemnásťročných študentov Gymnázia v K., ktorí k nemu prišli v sprievode ich triedneho učiteľa, Mgr. P. H.

Lekár dal M. O. pred jeho vyšetrením podpísať predtlačný text o tom, že súhlasí s poskytnutím zdravotnej starostlivosti. Matku ani otca lekár nekontaktoval. V prípade preventívnej lekárskej prehliadky študentov lekár poskytol poučenie ich triednemu učiteľovi.

Úloha: Postupoval MUDr. O. V. v súlade so zákonom č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

1. Šlo v oboch prípadoch z právneho hľadiska o poskytnutie zdravotnej starostlivosti?

§ 2 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Ak tento zákon neustanovuje inak, zdravotná starostlivosť je súbor pracovných činností, ktoré vykonávajú zdravotnícki pracovníci, vrátane poskytovania liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín s cieľom predĺženia života fyzickej osoby (ďalej len „osoba“), zvýšenia kvality jej života a zdravého vývoja budúcich generácií; zdravotná starostlivosť zahŕňa prevenciu, dispenzarizáciu, diagnostiku, liečbu, biomedicínsky výskum, ošetrovateľskú starostlivosť a pôrodnú asistenciu. Súčasťou poskytovania zdravotnej starostlivosti je aj preprava podľa § 14 ods. 1; pracovné činnosti pri preprave podľa prvej časti vety nemusia byť vykonávané zdravotníckymi pracovníkmi. Zdravotnou starostlivosťou nie je poskytovanie osobitného liečebného režimu osobám v detencii podľa osobitného predpisu.^{1a)}

2. Vyžadoval sa v oboch prípadoch informovaný súhlas?

§ 4 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Na poskytovanie zdravotnej starostlivosti sa vyžaduje informovaný súhlas (§ 6 ods. 4), ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6 ods. 9).

§ 6 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Informovaný súhlas je preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo poučenie podľa tohto zákona. Informovaný súhlas je aj taký preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo odmietnutie poučenia, ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6b, § 27 ods. 1, § 36 ods. 2, § 38 ods. 1, § 40 ods. 2).

§ 6 ods. 9 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade

- a) neodkladnej starostlivosti, ak nemožno včas získať informovaný súhlas, ale ho možno predpokladať,
- b) ochranného liečenia uloženého súdom podľa osobitného predpisu,⁶⁾
- c) ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá šíri prenosnú chorobu, ktorá závažným spôsobom ohrozuje jej okolie, alebo
- d) ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.

3. Šlo o pacientov, ktorí boli osobami nespôsobilými dať informovaný súhlas?

§ 6 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Ošetrojúci zdravotnícky pracovník je povinný informovať o účele, povahe, následkoch a rizikách poskytnutia zdravotnej starostlivosti, o možnostiach voľby navrhovaných postupov a rizikách odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti (ďalej len „poskytnúť poučenie“), ak tento zákon neustanovuje inak (§ 6a, § 44 ods. 6, § 44b ods. 2),

- a) osobu, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, alebo aj inú osobu, ktorú si táto osoba určila,
- b) zákonného zástupcu, opatrovníka, poručníka, inú fyzickú osobu ako rodič, ktorá má maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, osobu, ktorá má dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti, osobu, ktorá má dieťa v pestúnskej starostlivosti, osobu, ktorá má záujem stať sa pestúnom a má dieťa dočasne zverené do starostlivosti, budúceho osvojiteľa, osobu, ktorá má dieťa zvere-

né podľa osobitných predpisov,^{4a)} alebo štatutárneho zástupcu zariadenia, v ktorom sa vykonáva rozhodnutie súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, rozhodnutie súdu o uložení neodkladného opatrenia, rozhodnutie súdu o nariadení výchovného opatrenia alebo rozhodnutie súdu o uložení ochranej výchovy⁵⁾ (ďalej len „zákonný zástupca“), ak osobou, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, je maloleté dieťa, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony (ďalej len „osoba nespôsobilá dať informovaný súhlas“) a vhodným spôsobom aj osobu nespôsobilú dať informovaný súhlas.

4. Bol triedny učiteľ, Mgr. P. H., sprevádzajúci študentov na preventívnu lekársku prehliadku osobou oprávnenou dávať informovaný súhlas?

§ 6 ods. 6 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Informovaný súhlas dáva, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 6a),

a) osoba, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, alebo

b) zákonný zástupca, ak osobou, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, je osoba nespôsobilá dať informovaný súhlas; takáto osoba sa podieľa na rozhodovaní v najväčšej miere, ktorú dovoľujú jej schopnosti.

5. Umožňuje zákon č. 576/2004 Z. z. aplikovať v súvislosti s posúdením spôsobilosti osoby dať informovaný súhlas ustanovenie Občianskeho zákonníka o spôsobilosti maloletých na právne úkony?

§ 9 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Maloletí majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku.

Prípad č. 9:

Neodkladná zdravotná starostlivosť

(*JUDr. Ľubica Demeková, PhD.*)

I. L. pri páde utrpel úraz – fraktúru pravej dolnej končatiny a vonkajšie krvácanie. Bezprostredne po nehode sa u neho začal prejavovať pourazový šok. Keďže nehoda sa stala blízko miesta sídla verejného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, jeho priateľ O. K., ktorý bol s ním, šiel k praktickému lekárovi, MUDr. J. T.

Naliehal naňho, aby rýchlo prišiel na miesto nehody a poskytol zranenému prvú pomoc. Lekár odmietol poskytnúť osobne pomoc s poukazom na skutočnosť, že o nehode už bola vyrozumená záchranná zdravotná služba na druhom konci mesta. On nie je lekárom záchranej zdravotnej služby a navyše, každý v okolí vie, že I. L., vzhľadom na svoj spôsob života, určite nikdy nepodal prihlášku do zdravotnej poisťovne a nie je zdravotne poistený.

Úloha: *Bol postup MUDr. J. T. v súlade s platnou právnou úpravou?*

1. Išlo o prípad, keď je potrebné podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov poskytnúť neodkladnú zdravotnú starostlivosť ?

§ 2 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. v znení zákona č. 165/2020 Z. z. – Neodkladná zdravotná starostlivosť (ďalej len „neodkladná starostlivosť“) je zdravotná starostlivosť poskytovaná osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje jej život alebo niektorú zo základných životných funkcií, bez rýchleho poskytnutia zdravotnej starostlivosti môže vážne ohroziť jej zdravie, spôsobuje jej náhlu a neznesiteľnú bolesť alebo spôsobuje náhle zmeny jej správania a konania, pod ktorých vplyvom bezprostredne ohrozuje seba alebo svoje okolie. Neodkladná starostlivosť je aj zdravotná starostlivosť poskytovaná pri pôrode. Neodkladná starostlivosť je aj vyšetrenie osoby označenej za možný zdroj rýchlo sa šíriacej a život ohrozujúcej nákazy, diagnostika a liečba osoby s rýchlo sa šíriacou a život ohrozujúcou nákazou. Súčasťou neodkladnej starostlivosti je neodkladná preprava osoby do zdravotníckeho zariadenia, neodkladná preprava medzi zdravotníkymi

zariadeniami, neodkladná preprava darcu ľudského orgánu a príjemcu ľudského orgánu určeného na transplantáciu, neodkladná preprava zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú činnosti súvisiace s odberom ľudského orgánu a neodkladná preprava ľudského orgánu určeného na transplantáciu; neodkladnú prepravu vykonávajú poskytovatelia záchranej zdravotnej služby.¹⁾ Neodkladná preprava je aj preprava osoby, ktorej zdravotný stav vyžaduje poskytovanie zdravotnej starostlivosti počas takejto prepravy.

2. Bol MUDr. J. T. podľa zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov nositeľom povinnosti poskytnúť neodkladnú zdravotnú starostlivosť?

§ 79 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. v znení zákona č. 158/2020 Z. z. – Poskytovateľ, ktorý je držiteľom povolenia alebo držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, je povinný, ak v odseku 3 nie je ustanovené inak, a) pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti dodržiavať osobitné predpisy,⁴⁵⁾ b) poskytnúť bez zbytočného odkladu každej osobe neodkladnú zdravotnú starostlivosť a na pokyn operačného strediska záchranej zdravotnej služby poskytnúť súčinnosť poskytovateľovi záchranej zdravotnej služby,¹⁴⁾ c) bez zbytočného odkladu prevziať osobu od poskytovateľa záchranej zdravotnej služby,¹⁴⁾ ak ide o poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti

§ 79 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. v znení zákona č. 158/2020 Z. z. – Povinnosti podľa a) odseku 1 písm. c), f) až j), l) až o), u), v), ze) až zj), zo) až zq) a podľa odseku 2 písm. b) sa nevzťahujú na poskytovateľa, ktorý je držiteľom povolenia na prevádzkovanie ambulancie záchranej zdravotnej služby, b) odseku 1 písm. c) až g), j), q), u) a v) a podľa odseku 2 písm. b) a c) sa nevzťahujú na poskytovateľa, ktorý je držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.

3. Mal I. L. podľa Ústavy Slovenskej republiky právo na ochranu zdravia a právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť?

čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky v znení úst. zákona č. 99/2019 Z. z. – Každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

4. Mal I. L. podľa zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov právo na úhradu zdravotnej starostlivosti?

§ 9 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. v znení zákona č. 125/2020 Z. z. – Poistenec, ktorý je dlžníkom podľa § 25a ods. 1, má právo len na úhradu neodkladnej zdravotnej starostlivosti¹⁵⁾ (ďalej len „neodkladná starostlivosť“); to neplatí, ak ide o dlžníka,

- a) ktorému zdravotná poisťovňa povolila splátky dlžných súm podľa § 18 ods. 3 a ktorý plní všetky podmienky dohodnuté so zdravotnou poisťovňou v dohode o splátkach,
- b) od ktorého sa dlžné poistné vymáha v exekučnom konaní, uhrádza ho formou splátok a túto skutočnosť oznámil zdravotnej poisťovni,
- c) na majetok ktorého bol vyhlásený konkurz alebo ktorému bola povolená reštrukturalizácia podľa osobitného predpisu,^{15aa)}
- d) ktorý vzniesol námietku premlčania voči uplatnenému premlčanému nároku na poistné podľa § 21 ods. 1 alebo na vymáhanie poistného podľa § 21 ods. 2, pre ktoré bol vedený v zozname dlžníkov,
- e) ktorému bola súdom nariadená ochranná liečba alebo
- f) ktorý je zamestnancom, za ktorého nezaplatil preddavok na poistné zamestnávateľ,
- g) ktorému bol určený splátkový kalendár podľa osobitného predpisu,^{15aa)}
- h) ktorý bol zaradený do programu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) na podporu a ochranu obetí obchodovania s ľuďmi, a to len do času jeho vyradenia z tohto programu.

§ 9 ods. 3 zákona č. 580/2004 Z. z. v znení zákona č. 125/2020 Z. z. – Poistenec, ktorý nepodal prihlášku, má právo len na úhradu neodkladnej starostlivosti, ktorú uhrádza zdravotná poisťovňa s najväčším počtom poistencov; to neplatí, ak ide o nepodanie prihlášky za maloletého poistenca. Skutočnosť, či ide o neodkladnú starostlivosť, potvrdzuje zdravotná poisťovňa s najväčším počtom poistencov.

§ 9 ods. 4 zákona č. 580/2004 Z. z. v znení zákona č. 125/2020 Z. z. – Náklady vzniknuté podľa odseku 3 uhradí zdravotnej poisťovni pri prvom poskytnutí neodkladnej starostlivosti v čase nepodania prihlášky Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zdravotníctva“); pri jej ďalšom poskytnutí je povinná ich uhradiť zdravotnej poisťovni fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá porušila povinnosť podať prihlášku. Ak ide o bezdomovca zdržiavajúceho sa na území Slovenskej republiky, ktorý nemôže preukázať poistný vzťah preukazom poistenca a ak ani po kontrole

v centrálnom registri poistencov sa nezistí poistný vzťah, náklady vzniknuté podľa odseku 3 uhrádza zdravotnej poisťovni ministerstvo zdravotníctva.

§ 9 ods. 6 zákona č. 580/2004 Z. z. v znení zákona č. 125/2020 Z. z. – Skutočnosť, či ide o neodkladnú starostlivosť, potvrdzuje zdravotná poisťovňa podľa osobitného predpisu.¹⁶⁾

Prípad č. 10:

Povinné očkovanie ako nedobrovoľná lekárska starostlivosť

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v T. uložil pokutu zákonným zástupcom maloletej L. Š. v súhrnnej výške 331 eur, lebo ako zástupcovia dieťaťa podľa § 51 ods. 1 a 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov i podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, odmietli podrobiť povinnému očkovaniu svoju dcéru L. Š. proti tuberkulóze a proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, detskej obrne, vírusovému zápalu pečene typu B, hemofilovým invazívnym nákazám a pneumokokovým invazívnym ochoreniam.

Ž. Š. a Ing. J. Š. boli uznaní vinnými zo spáchania priestupku na úseku verejného zdravotníctva podľa § 56 ods. 1 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. Povinnosť zabezpečiť očkovanie maloletej vakcínou vyplývala z § 51 ods. 1 písm. d) v spojení s ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 a prílohou č. 2, časť A, bod 2 písm. a) vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z. Očkovanie proti uvedeným ochoreniam je potrebné vykonať tromi dávkami a v 3., 5. a v 11. mesiaci života. Maloletá L. Š. mala byť očkovaná 1. dávkou od 26. augusta 2010 do 26. septembra 2010, 2. dávkou od 26. októbra 2010 do 26. novembra 2010. Tieto lehoty pre očkovania maloletej k dátumu uloženia pokuty márne uplynuli.

Ž. Š. a Ing. J. Š. v odvolaní namietali nezákonnosť rozhodnutia o priestupku s odôvodnením, že tak konali v súlade so svojím presvedčením. Odvolací správny orgán zaujal stanovisko, že ani zákonní zástupcovia maloletej L. Š. nemôžu s poukazom na svoje presvedčenie porušovať povinnosti, ktoré im zákon ukladá práve v súvislosti s tým, že by inak zbavili svoje dieťa práva na ochranu jeho zdravia.

Ž. Š. a Ing. J. Š. v správnej žalobe podanej na správny súd poukázali na novelizované znenie § 6 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorým mala byť vypustená povinnosť očkovať novorodencov proti tuberkulóze.

Žalovaný orgán štátnej správy vo svojom vyjadrení k správnej žalobe uviedol, že vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z. bola zmenená vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 273/2010 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť od 1. júla 2010. Očkovanie no-

vorodencov proti tuberkulóze v čase vydania rozhodnutia o priestupku v nej bolo ustanovené. Povinné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze bolo zrušené vyhláškou č. 544/2011 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť až 1. januára 2012. V čase účinnosti vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 544/2011 Z. z. bolo rozhodnutie o priestupku už právoplatné, a preto uvedená legislatívna zmena nemohla byť zohľadnená.

Ž. Š. a Ing. J. Š. považujú právoplatné rozhodnutie za zásah do ich práva na rešpektovanie súkromného života garantovaný v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Fyzická integrita človeka je obsiahnutá v koncepte „súkromného života“, pričom povinný lekársky zásah, ak je čo i len minimálnej dôležitosti, predstavuje zásah do tohto práva. Povinné očkovanie ako nedobrovoľná lekárska starostlivosť je preto zásahom do práva na rešpektovanie súkromného života, ktoré zahŕňa osobnú, fyzickú a mentálnu integritu fyzickej osoby.

Úloha: Bolo postupom slovenských orgánov štátnej správy porušené právo Ž. Š. a Ing. J. Š. na súkromný život podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru?

1. Možno právo na rešpektovanie súkromného života považovať za absolútne právo, v dôsledku čoho by bolo potrebné každý zásah doň považovať automaticky za jeho porušenie?

Čl. 8 Dohovoru –

Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života

1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.
2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

2. Vyplývala z právnej úpravy povinnosť zákonného zástupcu dieťaťa zabezpečiť jeho očkovanie vakcínou?

§ 51 zákona č. 355/2007 Z. z. v znení zákona č. 136/2010 Z. z. –

Povinnosti fyzických osôb

(1) Fyzické osoby sú povinné

- a) plniť opatrenia na predchádzanie ochoreniam podľa § 12 ods. 2 písm. a), d) až h) a opatrenia pri ohrozeniach verejného zdravia podľa § 48 ods. 4 písm. a) až d), f) až i) a n) nariadené príslušným orgánom verejného zdravotníctva; to neplatí v prípade povinného očkovania, ak sú známe kontraindikácie,
- b) spolupracovať s úradom verejného zdravotníctva alebo regionálnym úradom verejného zdravotníctva pri plnení opatrení podľa písmena a),
- c) oznámiť neodkladne ošetrojúcemu lekárovi a úradu verejného zdravotníctva alebo regionálnemu úradu verejného zdravotníctva všetky okolnosti dôležité na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení a poskytovať informácie dôležité pre epidemiologické vyšetrenie a posudzovanie ochorení vo vzťahu k vykonávanej práci,
- d) podrobiť sa v súvislosti s predchádzaním prenosným ochoreniam lekárske vyšetreniam a diagnostickým skúškam, ktoré nie sú spojené s nebezpečenstvom pre zdravie, preventívnemu podávaniu protilátok a iných prípravkov, povinnému očkovaniu, liečeniu prenosných ochorení, izolácii a karanténym opatreniam,
- e) dodržiavať požiadavky na zdravotnú nezávadnosť požívateľov pri výrobe hotových pokrmov a pri manipulácii s hotovými pokrmami v zariadeniach spoločného stravovania,
- f) používať mobilnú aplikáciu na monitorovanie dodržiavania nariadenej izolácie, ak je im nariadená izolácia podľa § 60a ods. 2 alebo § 60e.

(2) Fyzické osoby s prenosným ochorením vylučujúce choroboplodné zárodky a fyzické osoby vylučujúce choroboplodné zárodky bez príznakov prenosného ochorenia sú ďalej povinné informovať o akútnom prenosnom ochorení alebo o svojom bacilonosičstve pri prijatí do zariadenia, v ktorom sa vykonávajú epidemiologicky závažné činnosti, do zariadenia sociálnych služieb alebo do zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

(3) Ak ide o maloletého, zodpovedá za plnenie povinností podľa odsekov 1 a 2 zástupca dieťaťa.

§ 5 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z. v znení vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 273/2010 Z. z. –

Očkovanie a jeho druhy

(1) Očkovanie proti prenosným ochoreniam zahŕňa

- a) povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek,

- b) povinné očkovanie osôb, ktoré sú vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz,
 - c) povinné očkovanie osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz,⁷⁾
 - d) odporúčané očkovanie osôb, ktoré sú vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz,
 - e) odporúčané očkovanie osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz,⁷⁾
 - f) očkovanie osôb cestujúcich do cudziny a z cudziny,
 - g) očkovanie osôb na vlastnú žiadosť,
 - h) povinné mimoriadne očkovanie.
- (2) Súčasťou povinného očkovania je aj podrobenie sa potrebným vyšetreniam v určenom termíne.
- (3) Podrobnosti o očkovacích postupoch na povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek a na povinné a odporúčané očkovanie osôb, ktoré sú vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz, sú uvedené v prílohe č. 2.

§ 6 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z. v znení vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 273/2010 Z. z. –

Povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek

- (1) Očkovanie novorodencov proti tuberkulóze sa vykonáva najskôr štvrtý deň života.
- (2) Očkovanie detí proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, prenosnej detskej obrne, vírusovému zápalu pečene typu B, invazívnym hemofilovým nákazám, pneumokokovým invazívnym ochoreniam sa vykonáva najskôr prvý deň desiateho týždňa života dieťaťa.
- (3) Očkovanie detí proti osýpkam, mumpsu a ružienke sa vykonáva od 15. mesiaca života dieťaťa.
- (4) Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva každých 15 rokov.

3. Ustanovoval zákon č. 355/2007 Z. z. právomoc orgánu štátnej správy stíhať porušenie povinnosti zákonného zástupcu dieťaťa zabezpečiť jeho očkovanie vakcínou ako priestupok?

§ 56 ods. 1 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. v znení zákona č. 136/2010 Z. z.

– Priestupku na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí ten, kto k) nezabezpečí ako zástupca dieťaťa plnenie niektorej z povinností podľa § 51 ods. 1 a 2,

4. Sledoval zásah orgánu štátnej správy legitímny cieľ?

Čl. 8 ods. 2 Dohovoru –

5. Bol zásah orgánu štátnej správy nevyhnutný v demokratickej spoločnosti?

Čl. 8 ods. 2 Dohovoru –

8. KAPITOLA

SPRÁVA SOCIÁLNYCH VECÍ A SLUŽIEB ZAMESTNANOSTI

Prípád č. 1:

Právo na dôchodok ako právo majetkovej povahy

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Pánovi S. boli vyplatené starobné dôchodky, ktoré prestavovali jeho jediný a hlavný príjem s niekoľkokomesačným omeškaním. Omeškanie vyplatenia jediného a hlavného príjmu v konečnom dôsledku prestavovalo viac než jeden rok.

V dôsledku vysokej inflácie v Rusku sa podstatne znížila kúpna sila týchto dôchodkov. Vplyv inflácie na omeškané vyplatenie dôchodkov bol v tom čase taký veľký, že významnou mierou znížil hodnotu príjmu pána S.

Pán S. sa preto rozhodol podať sťažnosť Európskemu súdu pre ľudské práva. Namietal porušenie svojho práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Úloha: Možno kvalifikovať omeškanie vyplatenia starobného dôchodku za porušenie práva na dôchodok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

1. Ktoré právo fyzických a právnických osôb upravuje čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

čl. 1 prvá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

2. Ide v danom prípade o taký zásah do práva pána S., na ktorý sa vzťahuje druhá veta čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

čl. 1 druhá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

3. Bol pán S. povinný znášať nadmerné a neprimerané bremeno?

čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Prípád č. 2:

**Recipročná dohoda ako podmienka
na vyplatenie sociálnej dávky**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Pán K. P., ktorý mal trvalý pobyt vo Francúzku a bol adoptívnym synom francúzskeho občana žijúceho a pracujúceho vo Francúzsku, poberal príspevok v nezamestnanosti. Okrem toho bol uznaný za invalidného v dôsledku zníženej pracovnej schopnosti. Jeho žiadosť o priznanie sociálnej dávky však bola francúzskym orgánom verejnej správy zamietnutá z dôvodu, že nebol francúzskym občanom, ale občanom Pobrežia slonoviny, ktoré ako jeho domovský štát nepodpísalo s Francúzskom dohodu o recipročnom priznaní tejto dávky.

Pán K. P. ako osoba podliehajúca jurisdikcii Francúzska sa rozhodol podať sťažnosť Európskemu súdu pre ľudské práva. Namietal porušenie svojho práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Úloha: Bol postup francúzskeho orgánu verejnej správy v súlade s Dohovorom?

1. Ktoré právo fyzických a právnických osôb zakotvuje čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

čl. 1 prvá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

2. Možno považovať právo na sociálnu dávku vyplácanú v naliehavých prípadoch podľa vnútroštátnej právnej úpravy za právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru?

čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanove-

nie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

3. Bolo Francúzsko povinné priznať práva podľa Dohovoru pánovi K. P. ako osobe podliehajúcej jeho jurisdikcii?

čl. 1 Dohovoru – Vysoké zmluvné strany priznávajú každému, kto podlieha ich jurisdikcii, práva a slobody uvedené v Hlave I tohto Dohovoru.

Prípád č. 3:

Hmotnoprávne podmienky pre priznanie peňažného príspevku na kúpu pomôcky – vodiaceho psa so špeciálnym výcvikom*(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny M. rozhodnutím podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov zo dňa 20. septembra 2020 nevyhovel žiadosti J. K. a nepriznal jej peňažný príspevok na kúpu pomôcky – vodiaceho psa so špeciálnym výcvikom.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že podľa § 24 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. podmienkou fakultatívneho poskytnutia peňažného príspevku na kúpu pomôcky, na používanie ktorej je potrebný výcvik (v tomto prípade psa so špeciálnym výcvikom) fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, je úspešné absolvovanie výcviku používania tejto pomôcky. V správnom konaní sa preukázalo, že žiadateľka ako fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nielen úspešne neabsolvovala výcvik používania pomôcky (psa so špeciálnym výcvikom), ale neabsolvovala takýto výcvik vôbec.

J. K. ako podklad pre rozhodnutie predložila doklad č. 01/2020 o absolvovaní školenia – zácviu používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaci pes), ktorý jej vydala živnostníčka J. M., J. Š., M. Predmetný doklad orgán štátnej správy neuznal ako podklad pre priznanie peňažného príspevku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že zákon č. 447/2008 Z. z. v § 25 ods. 5 jednoznačne definuje, kto je odborne spôsobilý na výcvik psa so špeciálnym výcvikom. J. M., J. Š., M. nie je členom ADEu (Assistance Dogs Europe), čo je medzinárodná organizácia združujúca výcvikové školy a ani zodpovedajúcim spôsobom nepožiadala o členstvo v ňom.

J. K. sa proti rozhodnutiu odvolala. Namietala, že priložený dokument musí byť uznaný ako podklad pre priznanie peňažného príspevku. Predmetom podnikania J. M., J. Š., M. je živnosť „mimoškolská vzdelávacia činnosť“, ktorá zahŕňa aj činnosť na účely zácviu používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom. Ak živnostenský úrad uznal J. M., J. Š., M. za spôsobilú na zácviu používania pomôcky, tak J. K. musí byť na účely poskytnutia príspevku na účely zákona č. 447/2008 Z. z. uznaná za osobu, ktorá úspešne absolvovala školenie – výcvik používania pomôcky.

Úloha: *Bolo rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny M. vydané v súlade so zákonom č. 447/2008 Z. z.?*

1. Možno považovať samotné osvedčenie o živnostenskom oprávnení J. M., J. Š., M. za podklad, z ktorého vyplýva, že J. K. úspešne absolvovala výcvik používania pomôcky podľa zákona č. 447/2008 Z. z.?

§ 24 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. v znení zákona č. 391/2019 Z. z. – Ak je na používanie pomôcky potrebný výcvik fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, peňažný príspevok na kúpu pomôcky možno poskytnúť, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím úspešne absolvuje výcvik používania tejto pomôcky. Ak absolvovanie výcviku používania pomôcky nie je úspešné, fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je povinná vrátiť peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky a peňažný príspevok na kúpu pomôcky sa neposkytne. Peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky rovnakého druhu možno poskytnúť len raz.

2. Je možné považovať J. M., J. Š., M. za osobu odborne spôsobilú na výcvik psa so špeciálnym výcvikom v zmysle § 25 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z.?

§ 25 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z. v znení zákona č. 391/2019 Z. z. – Odborne spôsobilá na výcvik psa so špeciálnym výcvikom je osoba, ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom a je členom medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy alebo jej bola udelená akreditácia medzinárodnou organizáciou združujúcou výcvikové školy. Podmienka členstva v medzinárodnej organizácii združujúcej výcvikové školy sa považuje za splnenú aj vtedy, keď osoba, ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom, podala prihlášku za člena takejto organizácie, a to najdlhšie päť rokov od podania tejto prihlášky.

Prípád č. 4:

Choroba z povolania podľa zákona o sociálnom poistení

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Žiadosťou spísanou v pobočke Sociálnej poisťovne v M. dňa 25. augusta 2020, sa J. K. domáhal priznania náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. K žiadosti pripojil posudok Martinskej fakultnej nemocnice – Kliniky pracovného lekárstva a toxikológie zo 17. júla 2020 vypracovaný prednostkou kliniky prof. MUDr. J. C., CSc.

Podľa záverov tohto posudku bola u J. K. zistená choroba z povolania – iné poškodenie zdravia z práce, ktorá je zaradená pod č. 47 v rámci zoznamu chorôb z povolania v prílohe č. 1 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: “Iné poškodenie zdravia z práce”. Ide o poškodenie zdravia z práce, ktoré nie je ani pracovným úrazom, ani chorobou z povolania uvedenou v tomto zozname. V posudku sa uvádzalo, že uvedená choroba z povolania bola u žalobcu zistená po prvý raz dňa 16. apríla 1996.

Choroba z povolania, ktorá bola u J. K. diagnostikovaná, nebola zahrnutá v rámci predchádzajúcej právnej úpravy do zoznamu chorôb z povolania. Stalo sa tak až na základe novely zákona č. 461/2003 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2004.

Pobočka Sociálnej poisťovne v M. nevyhovela žiadosti J. K. o priznanie nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 16. apríla 1996.

J. K. v odvolaní podanom proti rozhodnutiu zdôraznil, že ustanovenie § 8 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. je v rozpore čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, z ktorého vyplýva zákaz retroaktivity a s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, lebo zakladá nerovnosť medzi fyzickou osobou, ktorej bola choroba zistená skôr, než bola zahrnutá do zoznamu chorôb z povolania a fyzickou osobou, ktorej bola choroba zistená v lehote troch rokov predtým, než ju zákon zaradil do zoznamu chorôb z povolania.

Úloha: Bolo rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne v M. vydané v súlade s platnou právnou úpravou?

1. Ako definuje zákon č. 461/2003 Z. z. chorobu z povolania?

§ 8 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Choro-

ba z povolania podľa tohto zákona je choroba uznaná príslušným špecializovaným pracoviskom podľa osobitného predpisu,^{26a)} zaradená do zoznamu chorôb z povolania uvedeného v prílohe č. 1, ak vznikla za podmienok uvedených v tejto prílohe

a) zamestnancovi zamestnávateľa podľa § 16 pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh,

b) fyzickej osobe uvedenej v § 17 ods. 2 pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

§ 8 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Choroba z povolania je aj choroba, ktorá bola zistená pred jej zaradením do zoznamu chorôb z povolania, najviac tri roky pred dňom jej zaradenia do tohto zoznamu.

2. Možno považovať ustanovenie § 8 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. za rozporné s princípom zákazu retroaktivity vyplývajúcim z Ústavy Slovenskej republiky?

čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

3. Možno považovať ustanovenie § 8 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. za rozporné s princípom rovnosti vyplývajúcim z Ústavy Slovenskej republiky?

čl. 12 ods. 1 prvá veta ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach.

Prípád č. 5:

Úrazová renta podľa zákona o sociálnom poistení

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

J. V. ako baník utrpel poškodenie zdravia v dôsledku pracovného úrazu dňa 25. februára 1979 s následnou amputáciou pravej dolnej končatiny v dolnej časti stehna.

Pobočka Sociálnej poisťovne P. dňa 26. septembra 2020 rozhodla, že J. V. nemá nárok na úrazovú rentu podľa § 13 ods. 3 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení s odôvodnením, že podľa lekárskeho posudku nedošlo k zhoršeniu zdravotného stavu v dôsledku pracovného úrazu z roku 1979, používa hydraulickú protézu a ťažkosti s ľavým kolenom sú hodnotené ako následok preťažovania pri športe a následok športového úrazu.

J. V. sa proti rozhodnutiu pobočky Sociálnej poisťovne P. odvolal. Ohodnotenie miery poklesu jeho pracovnej schopnosti na 0 % považoval za neobjektívne. Je poberateľom invalidného dôchodku pre 50 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Jeho zdravotný stav sa zhoršil, nie je stabilizovaný a je v priamej súvislosti s pracovným úrazom.

Posudkoví lekári vôbec nevzali do úvahy ním vykonávané zamestnanie trénera telesne postihnutej mládeže, ktoré si vyžaduje pohyb v teréne, od roku 2007 s opornou palicou. Pracovný úraz utrpel ako 26-ročný. Snažil sa telesný hendikep kompenzovať a plne sa zapojiť do pracovného procesu. Zvýšeným pracovným úsilím dosahoval také zárobky, pri ktorých mu nevznikla strata na zárobku. Okrem práce trénera telesne postihnutej mládeže vykonáva aj prácu správcu chaty pre telesne postihnutých, ktorá je fyzicky náročná. Vyšetrením v Ústrednej vojenskej nemocnici v R. bolo konštatované zhoršenie hybnosti a bolesti v oblasti pravého a ľavého bedrového kĺbu, ľavého kolena a LS chrčtice v priamej príčinnej súvislosti s pracovným úrazom z roku 1979. Lekársky posudok, ktorý slúžil ako podklad v konaní, napriek tomu konštatuje stabilizovaný zdravotný stav bez jeho zhoršenia.

Úloha: *Bolo rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne P. vydané v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z.?*

1. Ako definuje zákon č. 461/2003 Z. z. pracovný úraz?

§ 8 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Pracov-

ný úraz podľa tohto zákona je poškodenie zdravia alebo smrť fyzickej osoby spôsobenej nezávisle od jej vôle krátkodobým, náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré

- a) zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 utrpel pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi,²⁶⁾
- b) fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2 utrpela pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

§ 8 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh podľa odsekov 1 a 2 je

- a) výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo služobných povinností vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru alebo služobného pomeru,
- b) iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a
- c) činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty alebo služobnej cesty.

§ 8 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – V priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh zamestnanca podľa odsekov 1 a 2 je

- a) úkon potrebný na výkon práce a úkon počas práce zvyčajný alebo potrebný pred začiatkom práce alebo po jej skončení; tieto úkony nie sú cesta do zamestnania a späť, okrem cesty súvisiacej s vykonávaním služobnej pohotovosti podľa osobitného predpisu,²⁷⁾ stravovanie, ošetrovanie alebo vyšetrovanie v zdravotníckom zariadení ani cesta na ne a späť, s výnimkou uvedenou v písmene b),
- a) byšetrovanie zamestnanca v zdravotníckom zariadení vykonané na príkaz zamestnávateľa alebo ošetrovanie v zdravotníckom zariadení pri prvej pomoci a cesta na ne a späť,
- c) účasť zamestnanca na vzdelávaní, prehľbovaní kvalifikácie alebo na jej zvyšovaní, na ktorých sa zamestnanec zúčastnil na príkaz zamestnávateľa, vrátane školenia alebo vzdelávania organizovaného odborovou organizáciou alebo vyšším odborovým orgánom pre zamestnancov a pre funkcionárov výboru odborovej organizácie, ak sa na nich zúčastňujú so súhlasom alebo s vedomím zamestnávateľa,
- d) povinná účasť zamestnanca na rekondičnom pobyte²⁸⁾ alebo v priamej súvislosti s ňou.

(5) V priamej súvislosti s činnosťou fyzických osôb uvedených v § 17 ods. 2 sú úkony potrebné na výkon tejto činnosti a zvyčajné úkony počas tejto činnosti; odsek 5 písm. a) časť vety za bodkočiarkou platí rovnako.

(6) Pracovný úraz a choroba z povolania nie je služobný úraz a choroba z povolania, ktoré vznikli pri výkone služby policajta a profesionálneho vojaka alebo v súvislosti s nimi.

§ 16 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Povinne úrazovo poistený je zamestnávateľ, ktorý zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu vykonávajúcu zárobkovú činnosť v pracovnoprávnom vzťahu,³⁸⁾ v štátnozamestnaneckom pomere,³⁹⁾ v členskom pomere, ktorého súčasťou je aj pracovný vzťah k družstvu,^{39a)} v služobnom pomere^{39b)} okrem fyzickej osoby, ktorá je sudca alebo prokurátor alebo ktorý zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu vykonávajúcu zárobkovú činnosť, ktorou je výkon verejnej funkcie podľa osobitných predpisov.^{39c)} Povinne úrazovo poistený je aj ústav na výkon väzby a ústav na výkon trestu odňatia slobody, ktoré plnia povinnosti zamestnávateľa podľa osobitného predpisu^{39d)} pre fyzickú osobu vo výkone väzby a pre fyzickú osobu vo výkone trestu odňatia slobody, ak sú zaradené do práce. Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky je povinne úrazovo poistené aj pre fyzickú osobu, ktorá je neozbrojeným príslušníkom finančnej správy.^{39e)}

2. Aké hmotnoprávne podmienky ustanovuje zákon č. 461/2003 Z. z. pre vznik nároku na úrazovú rentu?

§ 88 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 17 ods. 2 (ďalej len „pokles pracovnej schopnosti“) a nedovršíl dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

§ 88 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Pokles pracovnej schopnosti sa posudzuje na účely odseku 1 v súvislosti s plnením pracovných úloh uvedených v § 8 ods. 4 alebo s činnosťami uvedenými v § 17 ods. 2, alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami. Pokles pracovnej schopnosti sa opätovne posúdi, ak sa predpokladá zmena vo vývoji pracovnej schopnosti. Pri posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.²⁾

3. Bolo podľa zákona č. 461/2003 Z. z. potrebné posúdiť zhoršenie zdravotného stavu J. V. aj pokles jeho pracovnej schopnosti?

§ 88 ods. 3 druhá veta zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

Prípád č. 6:

Nelegálne zamestnávajúcie*(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

Inšpektorát práce K. dňa 30. októbra 2020 rozhodnutím č. 380/20/O uložil S., s. r. o. pokutu vo výške 7 000 eur podľa § 19 ods. 2 písm. a) bodu 1. zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov za porušenie povinností ustanovených v § 2 ods. 1 písm. a) bode 4. zákona č. 125/2006 Z. z., konkrétne ustanovenia § 3 ods. 2 v nadväznosti na ustanovenie § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Porušenie povinností spočívalo v tom, že zamestnávateľ dňa 28. septembra 2020 o 12.35 hod. využíval závislú prácu fyzických osôb – A. Š., P. Č. a Z. Č. vykonávajúcich stavebné práce na stavbe L. 50, S. N. V., pričom nemal s nimi založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce.

Z Protokolu o výsledku inšpekcie vykonanej dňa 28. septembra vyplývalo, že A. Š. po dohode s pánom L. Č. na stavenisku pracoval prvý deň od 7.00 hod. Vykonával pomocné práce za odmenu.

P. Č. inšpektorom uviedol, že pracuje prvý deň od 7.00 hod., vykonáva pomocné práce, odmena je 60,00 eur za mesiac.

Zo zápisnice o podaní informácií, ktoré vykonal Z. Č. vyplývalo, že na stavbe je prvý deň od 7.00 hod., robí pomocné práce, upratuje. Ráno volal do S., s. r. o., odmena je 1,50 eur za hodinu. Pracuje od 28. septembra, pričom vykonáva pomocné práce, odmenu na hodinu presne nevie. Náradie na prácu – lopaty sú jeho.

S., s. r. o. v odvolaní podanom proti rozhodnutiu o uložení pokuty tvrdila, že pokiaľ boli uvedené fyzické osoby prítomné na stavbe, ich prítomnosť nebolo možné považovať za nelegálnu prácu. Boli to len uchádzači o zamestnanie, ktorí prišli po dohode na pracovný pohovor, ktorého výsledkom malo byť prípadné uzatvorenie pracovného pomeru na základe dohodnutých pracovných podmienok.

Podľa názoru Národného inšpektorátu práce ako odvolacieho orgánu osoby prítomné na stavbe vykonávali pomocné stavebné práce na základe pokynov stavbyvedúceho L. Č. Šlo o výkon závislej práce, lebo A. Š., P. Č. a Z. Č. vykonávali prácu osobne, v mene zamestnávateľa, v rámci pracovného času určeného zamestnávateľom.

Úloha: Bolo rozhodnutie Inšpektorátu práce K. vydané v súlade so zákonom č. 125/2006 Z. z.?

1. Vzťahoval sa na S., s. r. o. zákaz nelegálneho zamestnávania podľa zákona č. 82/2005 Z. z.?

§ 3 ods. 2 prvá veta zákona č. 82/2005 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. – Právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3.

§ 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. – Nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom,¹⁾ ak využíva závislú prácu

a) fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátno-zamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu,²⁾

b) fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu²⁾ a neprihlásila ju do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu⁶⁾ na prihlásenie do tohto registra, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu⁶⁾ na prihlásenie do tohto registra alebo

c) štátneho príslušníka tretej krajiny a nie sú splnené podmienky na jeho zamestnávanie podľa osobitného predpisu.⁴⁾

1) Napríklad zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, Obchodný zákonník.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov. Zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

6) § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

§ 3 ods. 3 zákona č. 82/2005 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. – Nelegálne zamestnávanie je aj zamestnávanie štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa zdržiava na území Slovenskej republiky v rozpore s osobitným predpisom⁸⁾ a ktorý vykonáva závislú prácu.

8) Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 75/2013 Z. z.

Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2. Vykonávali A. Š., P. Č. a Z. Č. v zmysle Zákonníka práce závislú prácu?

§ 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. v znení zákona č. 307/2019 Z. z. – Závislá práca je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom.

3. Vykonávali A. Š., P. Č. a Z. Č. podľa zákona č. 82/2005 Z. z. nelegálnu prácu?

§ 2 ods. 1 zákona č. 82/2005 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. – Nelegálna práca je závislá práca, ktorú vykonáva fyzická osoba pre právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom¹⁾ a

a) nemá s právnickou osobou alebo s fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu²⁾ alebo

b) je štátnym príslušníkom krajiny, ktorá nie je členským štátom Európskej únie, iným zmluvným štátom Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo Švajčiarskou konfederáciou, alebo osobou bez štátnej príslušnosti (ďalej len „štátny príslušník tretej krajiny“) a nie sú splnené podmienky na jeho zamestnávanie podľa osobitného predpisu.⁴⁾

(1) Napríklad zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, Obchodný zákonník.

(2) Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(3) § 21 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

4. Uložil Inspektorát práce K. sankciu v zákonom ustanovenom rozpätí?

§ 19 ods. 2 písm. a) bod 1. zákona č. 125/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Inšpektorát práce uloží pokutu a) zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za 1. porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000 eur do 200 000 eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 eur,

Prípad č. 7:

Prihlasovacia povinnosť voči Sociálnej poisťovni

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Inšpektorát práce T. uskutočnil podľa § 7 ods. 3 písm. a) v spojení s § 13 ods. 2 a § 14 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov dňa 10. marca 2014 u J. K. – podnikajúcej fyzickej osoby inšpekcii práce so zameraním na dodržiavanie nelegálneho zamestnávania na prevádzke Hrad 323 v obci K.

Výkonom inšpekcie bolo zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania. Malo spočívať v tom, že J. K. využíval závislú prácu J. Z. spočívajúcu v spracovávaní dreva na pile na prevádzke Hrad 323, K. Mal s ním uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 1. januára 2014, nespĺnil si však prihlasovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni. J. K. svojho zamestnanca totiž neprihlásil dňa 1. januára 2014 do registra poistencov na príslušnej pobočke. Urobil tak až 3. januára 2014 o 21.40 hod. (elektronicky). Tým porušil § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

J. K. sa v konaní o uložení pokuty bránil tým, že neporušil § 231 ods. 1 písm. b) bod 1. zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, keď svojho zamestnanca, J. Z., s ktorým mal uzatvorenú písomnú pracovnú zmluvu odo dňa 1. januára 2014, prihlásil ako zamestnávateľ do registra poistencov Sociálnej poisťovne pred začatím výkonu činnosti zamestnanca.

S týmto zamestnancom mal dohodnutý pracovný pomer na dobu určitú do 31. decembra 2013, pričom bol riadne prihlásený do registra poistencov a dňa 31. decembra 2013 z neho riadne odhlásený. Následne s pánom J. uzatvoril nový pracovnoprávny vzťah na dobu neurčitú s nástupom práce odo dňa 1. januára 2014. V danom prípade nemohlo ísť o nelegálne zamestnávanie, keďže jeho zamestnanec, J. Z., čerpal v dňoch 2. januára až 3. januára 2014 pracovné voľno s náhradou mzdy. Zamestnanec uňho ešte reálne prácu nezačal vykonávať.

Úloha: *Porušil J. K. zákaz nelegálneho zamestnávania podľa zákona č. 82/2005 Z. z.?*

1. Bol J. K. ako zamestnávateľ povinný podľa zákona č. 461/2003 Z. z. prihlásiť pána J. Z.?

§ 231 ods. 1 písm. b) bod 1. zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 338/2013 Z. z. – Zamestnávateľ je povinný b) prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia 1. zamestnanca podľa § 4 ods. 1 na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti a zamestnanca podľa § 4 ods. 2, okrem zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody o brigádnickej práci študentov podľa § 227a, na dôchodkové poistenie pred vznikom týchto poistení, najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, odhlásiť zamestnanca najneskôr v deň nasledujúci po zániku týchto poistení okrem zániku povinného nemocenského poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 ods. 3, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c),

2. Dokedy tak mal J. K. podľa zákona č. 461/2003 Z. z. urobiť?

§ 231 ods. 1 písm. b) bod 1. zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 338/2013 Z. z. –

3. Porušil by J. K. zákaz nelegálneho zamestnávania fyzickej osoby podľa zákona č. 82/2005 Z. z., ak by v zákonnej lehote neprihlásil pána J. do registra poistencov?

§ 3 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. v znení zákona č. 495/2013 Z. z. – Nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom,¹⁾ ak využíva závislú prácu b) fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu²⁾ a nesplnila povinnosť podľa osobitného predpisu⁶⁾ alebo

1) Napríklad zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, Obchodný zákonník.

2) Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

6) § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 82/2005 Z. z.

4. Bolo možné považovať uzavretie pracovnej zmluvy a potvrdenie prihlášky do uvedeného registra Sociálnou poisťovňou za postačujúce na ustálenie záveru, že J. K. porušil zákaz nelegálneho zamestnávania?

§ 3 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. v znení zákona č. 495/2013 Z. z. –

Prípád č. 8:

Odobratie oprávnenia na vykonávanie výchovy a vzdelávania zamestnancov

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

O. Q. R. doručila Národnému inšpektorátu práce žiadosť o vydanie oprávnenia na činnosť podľa prílohy č. 2 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov "09.1 – výchova a vzdelávanie zamestnancov na obsluhu vybraných poľnohospodárskych strojov a zariadení". Súčasťou žiadosti boli aj doklady odborného zástupcu a školiteľa v jednej osobe O. E. G., vrátane kópie pracovnej zmluvy zo dňa 5. januára 2020. Na základe dokladov predložených podľa § 27 ods. 9 zákona Národný inšpektorát práce vydal O. Q. R. oprávnenie č. VVZ-0011/20-09.1 na vykonávanie činnosti VaVZ 09.1.

Na základe inšpekcie vykonanej u O. Q. R. Inšpektorátom práce B. B. sa zistilo, že O. Q. R. nespĺňa podmienku mať odborného zástupcu O. E. G. v pracovnom pomere podľa § 27 ods. 6 zákona č. 124/2006 Z. z.. Pracovná zmluva zo dňa 5. januára 2020 bola uzatvorená účelovo pre získanie oprávnenia na VaVZ 09.1, nakoľko táto pracovná zmluva nebola z hľadiska ustanovení Zákonníka práce nikdy naplnená. O. Q. R. seba ako zamestnávateľa a odborného zástupcu O. E. G. ako zamestnanca ani neprihlásil do registra Sociálnej poisťovne, hoci tak bol povinný vykonať podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v čase vzniku pracovného pomeru.

Inšpekcia taktiež zistila, že dňa 7. februára 2020 bola medzi O. Q. R. a O. E. G. uzatvorená dohoda, ktorou sa zmenili podstatné náležitosti pracovnej zmluvy. O. Q. R. sa dohodla s odborným zástupcom J. K., že ten nebude poberať žiadnu odmenu za výkon pracovnej činnosti. Táto skutočnosť nebola oznámená Národnému inšpektorátu práce, nebol mu predložený ani doklad, ktorým k zmene pracovnej zmluvy došlo. Uvedeným konaním O. Q. R. porušila § 27 ods. 13 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z.

O. Q. R. súčasne porušila § 27 ods. 13 písm. d) zákona č. 124/2006 Z. z. tým, že vykonávala výchovné a vzdelávacie aktivity osobou, ktorá nebola schválená ako školiteľ podľa schváleného projektu výchovy a vzdelávania.

Nedostatky zistené kontrolou a z nich vyplývajúce porušenia zákona č. 124/2006 Z. z. a vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 356/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej a vzdelávacej činnosti, o projekte výchovy a vzdelávania, vedení predpísanej dokumentácie a overovaní vedomostí

účastníkov výchovnej a vzdelávacej činnosti Národný inšpektorát práce posúdil ako závažné a opakujúce sa nedostatky pri vykonávaní výchovy a vzdelávania. Svoje rozhodnutie o odobratí oprávnenia O. Q. R. na vykonávanie činnosti VaVZ 09.1 odôvodnil porušením jej povinností podľa § 27 ods. 6 v nadväznosti na odsek 13 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z., § 27 ods. 13 písm. b), d) a f) zákona č. 124/2006 Z. z. v nadväznosti na § 3 ods. 3 písm. a), d) a písm. e) a § 4 ods. 2 písm. b) vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 356/2007 Z. z. a § 27 ods. 13 písm. g) zákona č. 124/2006 Z. z.

O. Q. R. v odvolaní proti rozhodnutiu uviedla, že si nie je vedomá toho, že by závažným spôsobom neplnila povinnosti vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pri vykonávaní výchovy a vzdelávania. Neurčitý právny pojem, ktorým pojem „závažné porušenie“ nepochybne je, vyžaduje aplikáciu na konkrétne skutkové okolnosti. Aplikáciu a výklad je správny orgán povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť. Neurčité právne pojmy v žiadanom prípade nie sú ustanoveniami, ktoré by správnemu orgánu umožňovali ľubovôľu, alebo ktoré by umožňovali správnemu orgánu absolútne neobmedzenú voľnú úvahu. Správny orgán len bez bližšieho zdôvodnenia a vysvetlenia uviedol, že údajné nedostatky spočívajúce v nedisponovaní odborným zástupcom v pracovnom pomere a vykonávaní výchovy a vzdelávania školiteľom, ktorý nebol uvedený v schválenom vzorovom projekte, považujú za závažné a opakujúce.

Úloha: Boli splnené hmotnoprávne podmienky pre odobratie oprávnenia podľa § 27 ods. 14 písm. b) zákona č. 124/2006 Z. z.?

1. Bola O. Q. R. povinná mať podľa zákona č. 124/2006 Z. z. na činnosť “09.1 – výchova a vzdelávanie zamestnancov na obsluhu vybraných poľnohospodárskych strojov a zariadení” oprávnenie vydané Národným inšpektorátom práce?

§ 27 ods. 3 prvá veta zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z.
– Fyzická osoba a právnická osoba môžu organizovať a vykonávať výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce v rozsahu jednotlivých činností podľa prílohy č. 2 len na základe oprávnenia vydaného Národným inšpektorátom práce a pri činnostiach upravených osobitným predpisom²⁹⁾ len na základe oprávnenia vydaného príslušným orgánom dozoru; oprávnenie sa nevyžaduje pre strednú školu a vysokú školu na prípravu žiakov a študentov na výkon povolania a pre zamestnávateľa na výchovu a vzdelávanie v oblasti

ochrany práce vlastných zamestnancov a vedúcich zamestnancov podľa prílohy č. 2 skupiny 01 bodu 01.1.

2. Aké podmienky musia byť podľa zákona č. 124/2006 Z. z. splnené na vydanie oprávnenia na výchovu a vzdelávanie?

§ 27 ods. 4 zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Podmienkou na vydanie oprávnenia na výchovu a vzdelávanie je,

a) ak žiadateľom je fyzická osoba, odborná spôsobilosť a odborná prax podľa prílohy č. 2a a lektorská spôsobilosť,

b) ak žiadateľom je fyzická osoba, ktorá sama nespĺňa podmienky ustanovené v písmene a), alebo právnická osoba, žiadateľom určený odborný zástupca s odbornou spôsobilosťou a odbornou praxou podľa prílohy č. 2a a žiadateľom

1. určený školiteľ, ktorý spĺňa podmienky ustanovené pre žiadateľa v písme-
ne a), alebo

2. určení viacerí školitelia s odbornou spôsobilosťou podľa prílohy č. 2a, ktorí sú spoločne odborne spôsobilí na všetky témy všeobecných požiadaviek a osobitných požiadaviek výchovy a vzdelávania, s odbornou praxou podľa prílohy č. 2a a lektorskou spôsobilosťou,

c) vypracovaný vzorový projekt výchovy a vzdelávania,

d) materiálno-technické zabezpečenie výchovy a vzdelávania.

§ 27 ods. 5 zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Na účely vydania oprávnenia na výchovu a vzdelávanie sa preukazuje

a) odborná spôsobilosť príslušným osvedčením alebo preukazom, alebo iným dokladom,

b) lektorská spôsobilosť osvedčením o absolvovaní akreditovaného lektor-
ského kurzu vydaným vzdelávacou inštitúciou ďalšieho vzdelávania podľa osobitného predpisu³⁰⁾ alebo iným dokladom o absolvovaní pedagogického štúdia.

§ 27 ods. 6 zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Odborný zástupca zodpovedá za odborné vykonávanie činnosti, na ktorú sa požaduje vydanie oprávnenia na výchovu a vzdelávanie. Odborný zástupca je k žiadateľovi o vydanie oprávnenia na výchovu a vzdelávanie v pracovnom pomere alebo je štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu alebo spoločníkom právnickej osoby a nemôže túto činnosť vykonávať pre inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu.

§ 27 ods. 10 zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Vzorový projekt výchovy a vzdelávania musí žiadateľ o vydanie oprávnenia na výchovu a vzdelávanie vypracovať na každú požadovanú výchovnú a vzdelávaciu činnosť samostatne a musí obsahovať

- a) názov výchovnej a vzdelávacej aktivity v súlade s činnosťou, na ktorú sa oprávnenie na výchovu a vzdelávanie požaduje,
- b) cieľ výchovy a vzdelávania,
- c) požadované ukončené vzdelanie na zaradenie uchádzača do výchovnej a vzdelávacej aktivity,
- d) používané formy a metódy výchovy a vzdelávania,
- e) učebný plán so stanoveným počtom hodín a učebnú osnovu vypracovanú pre teoretickú časť a praktickú časť výchovy a vzdelávania,
- f) zoznam školiteľov na jednotlivé témy uvedené v učebnom pláne alebo učebnej osnove,
- g) spôsob záverečného overenia vedomostí účastníka výchovnej a vzdelávacej aktivity, osobitne na teoretickú časť a praktickú časť výchovy a vzdelávania.

3. Bola O. Q. R. povinná podľa zákona č. 124/2006 Z. z. spĺňať podmienky na vydanie oprávnenia na výchovu a vzdelávanie po celý čas jej činnosti?

§ 27 ods. 13 písm. b) zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie je povinná b) sústavne spĺňať podmienky uvedené v odseku 4; to sa v období 15 dní od skončenia vykonávania činnosti odborného zástupcu nevzťahuje na podmienku mať určeného odborného zástupcu podľa odseku 4 písm. b),

§ 27 ods. 4 zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. –

4. Bol Národný inšpektorát práce povinný odobrať oprávnenie, ak by zistil skutočnosti uvedené v zákone č. 124/2006 Z. z.?

§ 27 ods. 14 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. –

- Národný inšpektorát práce odoberie oprávnenie na výchovu a vzdelávanie, ak
- a) zistí závažné alebo opakujúce sa nedostatky pri vykonávaní výchovy a vzdelávania,
 - b) zistí závažné alebo opakované porušovanie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri vykonávaní výchovy a vzdelávania,
 - c) osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie, ktorá je fyzickou osobou, stra-

tu platnosti príslušného preukazu, osvedčenia alebo dokladu podľa § 16 ods. 1 písm. b) prestala spĺňať podmienku odbornej spôsobilosti, d) osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie nemá určeného odborného zástupcu podľa odseku 4 písm. b); to neplatí, ak nie je určený v období 15 dní od skončenia vykonávania činnosti odborného zástupcu.

5. Postačovalo podľa zákona č. 124/2006 Z. z. pre odobratie oprávnenia závažné porušovanie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri vykonávaní výchovy a vzdelávania zo strany O. Q. R.?

§ 27 ods. 14 písm. b) zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Národný inšpektorát práce odobere oprávnenie na výchovu a vzdelávanie, ak b) zistí závažné alebo opakované porušovanie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri vykonávaní výchovy a vzdelávania,

6. Bol odborný zástupca J. K. podľa Zákonníka práce v pracovnom pomere k O. Q. R., ak v jeho pracovnej zmluve nebola dohodnutá žiadna odmena za výkon pracovnej činnosti?

§ 43 ods. 1 písm. d) zákona č. 311/2001 Z. z. v znení zákona č. 307/2019 Z. z. – V pracovnej zmluve je zamestnávateľ povinný so zamestnancom dohodnúť podstatné náležitosti, ktorými sú:

- a) druh práce, na ktorý sa zamestnanec prijíma, a jeho stručná charakteristika,
- b) miesto výkonu práce (obec, časť obce alebo inak určené miesto),
- c) deň nástupu do práce,
- d) mzdové podmienky, ak nie sú dohodnuté v kolektívnej zmluve.

§ 17 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. v znení zákona č. 307/2019 Z. z. – Právny úkon, ktorým sa zamestnanec vopred vzdáva svojich práv, je neplatný.

7. Porušila O. Q. R. povinnosť ustanovenú v § 27 ods. 6 zákona č. 124/2006 Z. z.?

§ 27 ods. 6 druhá veta zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Odborný zástupca je k žiadateľovi o vydanie oprávnenia na výchovu a vzdelávanie v pracovnom pomere alebo je štatutárnym orgánom, členom

štatutárneho orgánu alebo spoločníkom právnickej osoby a nemôže túto činnosť vykonávať pre inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu.

8. Porušila O. Q. R. povinnosť ustanovenú v § 27 ods. 13 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z.?

§ 27 ods. 13 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie je povinná a) bezodkladne písomne oznámiť Národnému inšpektorátu práce zmenu údajov podľa odseku 7 písm. b) a c) a podľa odseku 8 písm. b) až d) a zmenu ďalších podmienok, za ktorých bolo oprávnenie na výchovu a vzdelávanie vydané, spolu s predložením príslušných dokladov,

9. Porušila O. Q. R. povinnosť ustanovenú v § 27 ods. 13 písm. b), d) a f) zákona č. 124/2006 Z. z.?

§ 27 ods. 13 písm. b), d) a f) zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie je povinná
b) sústavne spĺňať podmienky uvedené v odseku 4; to sa v období 15 dní od skončenia vykonávania činnosti odborného zástupcu nevzťahuje na podmienku mať určeného odborného zástupcu podľa odseku 4 písm. b),
d) vypracovať projekt výchovy a vzdelávania pre každú výchovnú a vzdelávaciu aktivitu zameranú na výchovu a vzdelávanie zamestnancov a vedúcich zamestnancov podľa prílohy č. 2 skupiny 01, ktorého obsahová náplň je v súlade s § 7 ods. 1 a 5 prispôsobená charakteru práce vzdelávanej skupiny zamestnancov alebo vedúcich zamestnancov; kópiu projektu je povinná odovzdať príslušnému zamestnávateľovi,
f) vykonávať výchovu a vzdelávanie len školiteľmi uvedenými v schválenom vzorovom projekte výchovy a vzdelávania alebo inými školiteľmi oznámenými podľa písmena a)

10. Bola O. Q. R. povinná podľa zákona č. 124/2006 Z. z. oznámiť Národnému inšpektorátu práce zmenu údajov podľa odseku 7 písm. b) a c) a podľa odseku 8 písm. b) až d) a zmenu ďalších podmienok, za ktorých bolo oprávnenie na výchovu a vzdelávanie vydané, spolu s predložením príslušných dokladov?

§ 27 ods. 13 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z.

– Osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie je povinná a) bezodkladne písomne oznámiť Národnému inšpektorátu práce zmenu údajov podľa odseku 7 písm. b) a c) a podľa odseku 8 písm. b) až d) a zmenu ďalších podmienok, za ktorých bolo oprávnenie na výchovu a vzdelávanie vydané, spolu s predložením príslušných dokladov,

§ 27 ods. 7 písm. b) a c) zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – V žiadosti o vydanie oprávnenia na výchovu a vzdelávanie fyzická osoba uvedie

b) osobné údaje odborného zástupcu, ak je určený podľa odseku 4 písm. b),
osobné údaje školiteľa,

§ 27 ods. 8 písm. b) až d) zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – V žiadosti o vydanie oprávnenia na výchovu a vzdelávanie právnická osoba uvedie

b) osobné údaje štatutárneho orgánu,
c) osobné údaje odborného zástupcu,
d) osobné údaje školiteľa,

11. Dopustila sa O. Q. R. závažného porušenia povinností podľa zákona č. 124/2006 Z. z. v situácii, keď nespĺňala hmotnoprávne podmienky na výkon svojej činnosti?

§ 27 ods. 13 zákona č. 124/2006 Z. z. v znení zákona č. 198/2020 Z. z. – Osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie je povinná

a) bezodkladne písomne oznámiť Národnému inšpektorátu práce zmenu údajov podľa odseku 7 písm. b) a c) a podľa odseku 8 písm. b) až d) a zmenu ďalších podmienok, za ktorých bolo oprávnenie na výchovu a vzdelávanie vydané, spolu s predložením príslušných dokladov,

b) sústavne spĺňať podmienky uvedené v odseku 4; to sa v období 15 dní od skončenia vykonávania činnosti odborného zástupcu nevzťahuje na podmienku mať určeného odborného zástupcu podľa odseku 4 písm. b),

c) spĺňať pri výchove a vzdelávaní podmienky ustanovené právnymi predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vykonávať výchovu a vzdelávanie v súlade so schváleným vzorovým projektom výchovy a vzdelávania,

d) vypracovať projekt výchovy a vzdelávania pre každú výchovnú a vzdelávaciu aktivitu zameranú na výchovu a vzdelávanie zamestnancov a vedúcich zamestnancov podľa prílohy č. 2 skupiny 01, ktorého obsahová náplň je v súlade s § 7 ods. 1 a 5 prispôbená charakteru práce vzdelávanej skupiny

zamestnancov alebo vedúcich zamestnancov; kópiu projektu je povinná odovzdať príslušnému zamestnávateľovi,

e) založiť a viesť záznamovú knihu o výchovných a vzdelávacích aktivitách,

f) vykonávať výchovu a vzdelávanie len školiteľmi uvedenými v schválenom vzorovom projekte výchovy a vzdelávania alebo inými školiteľmi oznámenými podľa písmena a),

g) vydať preukaz, osvedčenie, doklad podľa § 16 ods. 1 písm. b) alebo doklad o absolvovaní výchovy a vzdelávania po úspešnom overení vedomostí účastníkov,

h) viesť osobitnú evidenciu vydaných preukazov, osvedčení alebo dokladov podľa § 16 ods. 1 písm. b), ktorá obsahuje evidenčné číslo, meno a priezvisko a dátum narodenia osoby, ktorej bol vydaný preukaz, osvedčenie alebo doklad podľa § 16 ods. 1 písm. b), dátum vykonania záverečnej skúšky, dátum vydania a činnosť s uvedením rozsahu, na ktorý sa preukaz, osvedčenie alebo doklad podľa § 16 ods. 1 písm. b) vydali.

Prípád č. 9:

**Zrušenie povolenia na vykonávanie činnosti agentúry
dočasného zamestnávania**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Dňa 15. mája 2020 Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny doručilo agentúre dočasného zamestnávania D. I. SEVEN S., spol. s. r. o. upovedomenie o začatí správneho konania vo veci nesplnenia povinnosti podľa § 31 ods. 1 písm. f) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov s výzvou na vyjadrenie sa k veci.

D. I. SEVEN S., spol. s. r. o. v nasledujúci deň, 16. mája 2020, odoslala žalovanému správu o vykonávaní činnosti agentúry dočasného zamestnávania za rok 2019 na predpísanom tlačive zverejnenom na webovej stránke Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (www.upsvar.sk <<http://www.upsvar.sk>>) spolu so sprievodným listom, v ktorom uviedol, že správa nebola žalovanému doručená do 31. marca 2020 administratívnym nedopatrením. Uvedené listiny boli podľa prezenčnej pečiatky Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny doručené orgánu štátnej správy dňa 20. mája 2020.

Dňa 30. októbra 2020 Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor sprostredkovateľských služieb vydalo rozhodnutie č. 2015/50296/11993/OSS, ktorým podľa § 31 ods. 1 písm. f) a ods. 2 písm. b) zákona č. 5/2004 Z. z. zrušilo D. I. SEVEN S., spol. s. r. o. povolenie na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania vydané dňa 24. novembra 2006. Dôvodom bolo porušenie jej povinnosti poskytnúť správu o jej činnosti za rok 2019 v zákonom ustanovenej lehote.

Orgán štátnej správy poučil D. I. SEVEN S., spol. s. r. o., že ústredie vydá nové povolenie na vykonávanie činnosti najskôr po uplynutí troch rokov od zrušenia predchádzajúceho povolenia.

Proti uvedenému rozhodnutiu podala D. I. SEVEN S., spol. s. r. o. odvolanie. Generálny riaditeľ Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny však zamietol odvolanie proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa a rozhodnutie potvrdil.

D. I. SEVEN S., spol. s. r. o. podala proti právoplatnému rozhodnutiu správnu žalobu podľa Správneho súdneho poriadku.

Žalovaný orgán s poukazom na § 31 ods. 1 písm. f) zákona č. 5/2004 Z. z. uviedol, že povinné zrušenie povolenia na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania zo strany Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny je ex lege viazané na vznik niektorého z troch zákonodarcom ustanovených prí-

padov. Zdôraznil, že ústredie musí zrušiť povolenie na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania, ak agentúra dočasného zamestnávania naplnila niektorú z alternatív uvedených v písm. a) až c) zákona. Žalovaný považoval predmetné ustanovenia zákona o službách zamestnanosti za jednoznačné. Úviedol, že nemá možnosť voľnej úvahy pri rozhodovaní o porušení zákonom stanovených povinností agentúry dočasného zamestnávania. Prvostupňový správny orgán ako i odvolací orgán bol v zmysle vyššie citovaných ustanovení zákona povinný vyvodiť dôsledky voči agentúre dočasného zamestnávania za porušenie jej povinnosti a teda zrušiť povolenie na vykonávanie činnosti, nakoľko inú alternatívu zákon nepripúšťa. Skonštatoval, že žiadnym spôsobom nezasiahol do práva na podnikanie, keďže agentúra dočasného zamestnávania si nespĺnila zákonnú povinnosť, ktorú zákon o službách zamestnanosti sankcionuje zrušením povolenia. Iný zákonný postup neumožňuje.

Krajský súd v B. výklad zákona č. 5/2004 Z. z. vedúci k zrušeniu povolenia na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania považoval za neprimeraný zásah do právneho postavenia I. SEVEN S., spol. s. r. o., ktorý nebol v demokratickej spoločnosti nevyhnutný na dosiahnutie sledovaného cieľa.

Úloha: Bolo rozhodnutie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny v súlade s princípom proporcionality podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky?

1. Porušila D. I. SEVEN S., spol. s. r. o. povinnosť ustanovenú zákonom č. 5/2004 Z. z.?

§ 31 ods. 1 písm. f) zákona č. 5/2004 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. – Agentúra dočasného zamestnávania je povinná f) poskytovať ústrediu správu o svojej činnosti za predchádzajúci kalendárny rok na formulári, ktorého vzor určí ústredie, v termíne do 31. marca nasledujúceho kalendárneho roka,

2. Malo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny za daných skutkových okolností právomoc pozastaviť činnosť D. I. SEVEN S., spol. s. r. o.?

§ 31 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. – Ústredie môže agentúre dočasného zamestnávania na základe návrhu podľa odseku 3 pozastaviť činnosť do odstránenia nedostatkov alebo zrušiť povolenie na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania. Ústredie zruší

povolenie na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania, ak agentúra dočasného zamestnávania

- a) neprideľovala dočasných agentúrnych zamestnancov v období jedného roka,
- b) nespĺnila povinnosť podľa odseku 1 písm. f) alebo písm. g) alebo v správe o činnosti uviedla nepravdivé údaje,
- c) porušila zákaz nelegálneho zamestnávania.

§ 31 ods. 3 zákona č. 5/2004 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. – Návrh na pozastavenie činnosti alebo zrušenie povolenia na činnosť agentúry dočasného zamestnávania môže podať

- a) príslušný daňový úrad, ktorý zistil porušenie právnych predpisov v oblasti daní,³³⁾
- b) príslušný úrad, ktorý zistil porušenie právnych predpisov v oblasti služieb zamestnanosti,
- c) príslušný inšpektorát práce, ktorý zistil porušenie pracovnoprávnych predpisov, predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, a predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,^{22kd)}
- d) Sociálna poisťovňa, ak zistila nesplnenie povinností odvodu poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie,
- e) zástupca zamestnancov, ak bolo kontrolou podľa osobitného predpisu^{33a)} zistené porušenie pracovnoprávnych predpisov,
- f) fyzická osoba, ktorá bola činnosťou agentúry dočasného zamestnávania poškodená.

33) Zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

22kd) Zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

33a) § 149 a 239 zákona č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov.

3. Bolo možné považovať zásah orgánu štátnej správy do právneho postavenia D. I. SEVEN S., spol. s r. o. v situácii, keď porušenie jej povinnosti spočívalo v oneskorenom splnení informačnej povinnosti za súladný s princípom proporcionality vyžadujúcim, aby zásah orgánu verejnej moci do základného práva osoby uskutočňovaný na základe zákona, bol vždy minimalizovaný na čo najnižšiu rozumnú mieru a aby správny orgán šetril zmysel a podstatu tohto základného práva osoby?

čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Prípád č. 10:

Vyradenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Č. rozhodnutím č. k. 1/2012/03428-OIP-SS, č. z. 1/2012/057302 zo dňa 31. októbra 2020 vydaným podľa § 13 ods. 1 písm. e) bodu 1. zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyradil dňom 2. októbra 2020 J. K. z evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Č. svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe predložených dokladov (osvedčenie o zápise do registra v podregistri poistenia alebo zaistenia zo dňa 10. februára 2020 a zmluvy o vykonávaní finančného sprostredkovania uzatvorenej so spoločnosťou – ING Životná poisťovňa, a. s. začal J. K. vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť.

J. K. v odvolaní uviedol, že zmluva o finančnom sprostredkovaní bola uzatvorená dňa 1. februára 2020. Podmienkou vykonávania sprostredkovania je zápis do registra Národnej banky Slovenska, ktorý bol vykonaný dňa 9. februára 2020. Sprostredkovanie je možné vykonávať až po vydaní osvedčenia o zápise. Toto osvedčenie mu bolo vydané spoločnosťou ING Životná poisťovňa, a. s. dňa 10. februára 2020.

Namietal taktiež, že relevantne od Zmluvy o sprostredkovaní ihneď po jej uzatvorení odstúpil, v čoho dôsledku táto zmluva na základe zmluvne dohodnutých podmienok zanikla. Výpoveď zmluvy o vykonávaní finančného sprostredkovania zo dňa 9. marca 2020 bola spoločnosti ING Životná poisťovňa, a. s. doručená 13. marca 2020 a skončenie zmluvy nastalo po uplynutí 15-tich dní odo dňa jej doručenia. Činnosť viazaného finančného agenta pritom vôbec nezačal vykonávať. Z tohto dôvodu má za to, že nebol daný zákonný dôvod na jeho vyradenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie podľa § 36 ods. 1 písm. b) zákona č. 5/2004 Z. z.

Úloha: Bolo rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Č. vydané v súlade so zákonom č. 5/2004 Z. z.?

5. Ako vymedzuje zákon č. 5/2004 Z. z. uchádzača o zamestnanie?

§ 6 zákona č. 5/2004 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. –

Uchádzač o zamestnanie

(1) Uchádzač o zamestnanie na účely tohto zákona je občan, ktorý môže pracovať, chce pracovať, hľadá si zamestnanie a je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie úradu (ďalej len „evidencia uchádzačov o zamestnanie“) a ktorý

a) nie je zamestnanec,

b) nie je v pracovnoprávnom vzťahu na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru¹²⁾ alebo nevykonáva zárobkovú činnosť na základe právneho vzťahu podľa osobitného predpisu,¹³⁾ ak v odseku 2 nie je ustanovené inak,

c) neprevádzkuje alebo nevykonáva samostatnú zárobkovú činnosť,

d) nevykonáva zárobkovú činnosť v členskom štáte Európskej únie alebo v cudzine.

(2) Uchádzač o zamestnanie môže

a) byť v pracovnoprávnom vzťahu na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru,¹²⁾ ak trvanie tohto pracovnoprávneho vzťahu nepresiahne v úhrne 40 dní v kalendárnom roku a ak mesačná odmena nepresiahne v úhrne sumu životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu^{13a)} platnú k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa preukazuje výška odmeny, u zamestnávateľa,

1. u ktorého bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nebol v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu,

2. ktorý ho v predchádzajúcich šiestich mesiacoch pred uzatvorením tohto pracovnoprávneho vzťahu neodmietol prijať do zamestnania sprostredkovaného úradom,

b) vykonávať osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu,^{13aa)} ak mesačná odmena nepresiahne v úhrne sumu životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu^{13a)} platnú k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa preukazuje výška odmeny,

c) poskytovať údaje pre štatistiku rodinných účtov, ktorú vykonáva Štatistický úrad Slovenskej republiky,^{13b)} na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru,

d) vykonávať dobrovoľnú vojenskú prípravu podľa osobitného predpisu,^{13ba)} alebo

e) byť zaradený do aktívnych záloh, vykonávať pravidelné cvičenie alebo plniť úlohy ozbrojených síl Slovenskej republiky počas zaradenia do aktívnych záloh podľa osobitného predpisu,^{13bb)}

f) vykonávať funkciu člena volebnej komisie a zapisovateľa volebnej komisie a vykonávať činnosť asistenta sčítania pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov,

g) vykonávať pracovnú povinnosť podľa osobitného predpisu.^{13bc)}

(3) Uchádzač o zamestnanie nesmie byť súčasne vo viacerých pracovnoprávných vzťahoch podľa odseku 2 písm. a).

(4) Zamestnanie na účely tohto zákona je vykonávanie zárobkovej činnosti zamestnancom, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Ktorým dňom vzniklo J. K. oprávnenie vykonávať finančné sprostredkovanie ako samostatne zárobkovú činnosť podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

§ 14 ods. 7 zákona č. 186/2009 Z. z. v znení zákona č. 214/2018 Z. z. – Finančný agent a finančný poradca sú oprávnení začať vykonávať finančné sprostredkovanie alebo finančné poradenstvo v príslušnom sektore odo dňa zápisu do príslušného zoznamu v príslušnom podregistri.

3. Ktorým dňom bol úrad povinný vyradiť J. K. z evidencie uchádzačov o zamestnanie?

§ 36 ods. 1 písm. b) zákona č. 5/2004 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. – Úrad vyradí uchádzača o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom b) vzniku oprávnenia prevádzkovať alebo vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť,

4. Bolo podmienkou pre vyradenie, aby J. K. vykonával samostatnú zárobkovú činnosť?

§ 36 ods. 1 písm. b) zákona č. 5/2004 Z. z. v znení zákona č. 320/2019 Z. z. –

9. KAPITOLA

SPRÁVA ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

Prípád č. 1:

Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti

(JUDr. Michal Aláč, PhD.)

D. C. je občanom Slovenskej republiky, ktorého spôsobilosť na právne úkony nie je obmedzená a vzhľadom na jeho zhoršený zdravotný stav je poberateľom invalidného dôchodku.

Chcel by prevádzkovať živnosť zameranú na kúpu tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod).

V roku 2019 bol právoplatne odsúdený za spáchanie trestného činu Ohrozenia pod vplyvom návykovej látky a bol mu uložený trest zákazu viesť motorové vozidlo po dobu troch rokov a peňažný trest vo výške 900 eur.

Úloha: Spĺňa D. C. všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)?

1. Aké všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti ustanovuje zákon č. 455/1991 Zb.?

§ 6 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti fyzickými osobami sú:

- a) dosiahnutie veku 18 rokov,
 - b) spôsobilosť na právne úkony,
 - c) bezúhonnosť,
- ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Je zdravotný stav D. C. prekážkou prevádzkovania živnosti?

§ 6 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

3. Spĺňa D. C. podmienku bezúhonnosti?

§ 6 ods. 2 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za trestný čin hospodársky, trestný čin proti majetku alebo iný trestný čin spáchaný úmyselne, ktorého skutková podstata súvisí s predmetom podnikania, ak sa naňho nehládí, akoby nebol odsúdený. Za bezúhonného sa nepovažuje osoba, ktorá vo vzťahu k predmetu podnikania nespĺňa ani podmienky bezúhonnosti podľa osobitného predpisu.

Prípad č. 2:

Osobitné podmienky prevádzkovania živnosti

(*JUDr. Michal Aláč, PhD.*)

R. V., občan Slovenskej republiky s trvalým pobytom v B. B. po ukončení stredoškolského vzdelania na gymnáziu pracoval počas letnej sezóny tri roky po sebe v reštaurácii v hoteli situovanom v rekreačnej oblasti.

Na základe získaných skúseností a schopností sa rozhodol, že bude prevádzkovať vlastnú reštauráciu, v ktorej sa zameria na prípravu mäsových špecialít. Reštaurácia by sa mala volať „Gourmet Casino“ a jej hlavné obchodné motto by malo byť „Každé naše jedlo je malá výhra“.

Úloha: Je podnikateľský zámer R. V. v súlade s platnou právnou úpravou?

1. Aké osobitné podmienky na prevádzkovanie živnosti ustanovuje zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)?

§ 7 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

Osobitné podmienky prevádzkovania živnosti

(1) Osobitnými podmienkami prevádzkovania živnosti sú odborná alebo iná spôsobilosť podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov, ak ju tento zákon vyžaduje.

(2) U právnickej osoby musí osobitné podmienky spĺňať jej zodpovedný zástupca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Patrí podľa zákona č. 455/1991 Zb. pohostinská činnosť a výroba hotových jedál určených na priamu spotrebu mimo prevádzkových priestorov medzi činnosťami, ktoré môžu vykonávať iba osoby s osobitnou odbornou spôsobilosťou?

Príloha č. 4 k zákonu č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

Činnosti, ktoré môžu vykonávať iba osoby s osobitnou odbornou spôsobilosťou

A. Externe (u zákazníka) vykonávané činnosti

Vodoinštalatérsstvo a kúrenárstvo

Inštalácia a opravy chladiacich zariadení

Montáž, rekonštrukcia a údržba vyhradených technických zariadení

B. Činnosti vykonávané v prevádzkarni alebo externe (u zákazníka)
 Pánske, dámske a detské kaderníctvo
 Kozmetické služby
 Pedikúra
 Sprievodca cestovného ruchu
 Masérske služby

3. Patrí podľa zákona č. 455/1991 Zb. pohostinská činnosť a výroba hotových jedál určených na priamu spotrebu mimo prevádzkových priestorov medzi remeselné živnosti?

§ 20 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Remeselné živnosti sú živnosti uvedené v prílohe č. 1 zákona.

Bod 32, skupina 114 prílohy č. 1 k zákonu č. 455/1991 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

REMESELNÉ ŽIVNOSTI

Por. č.	Živnosť
SKUPINA	114 – Ostatné
	32. Pohostinská činnosť a výroba hotových jedál určených na priamu spotrebu mimo prevádzkových priestorov

4. Môže R. V. ako fyzická osoba s ukončeným stredoškolským vzdelaním podľa zákona č. 455/1991 Zb. prevádzkovať reštauráciu?

§ 19 písm. a) zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Živnosti sú remeselné, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná vyučením v odbore.

§ 11 ods. 7 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Ak je podnikateľom fyzická osoba, môže ustanoviť zodpovedného zástupcu, ktorého prostredníctvom bude živnosť prevádzkovať. Ak podnikateľ nespĺňa osobitné podmienky prevádzkovania remeselnej živnosti alebo viazanej živnosti (§ 7), alebo ak tieto podmienky spĺňa, ale nemá bydlisko na území Slovenskej republiky alebo oprávnenie na pobyt podľa odseku 3, je povinný ustanoviť zodpovedného zástupcu, ak tento zákon neustanovuje inak. Fyzická osoba musí tiež ustanoviť zodpovedného zástupcu v prípadoch podľa odseku 8.

§ 11 ods. 8 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Podnikateľ, ktorý má zriadených viac prevádzkarní ako jednu prevádzkareň alebo združenú prevádzkareň (§ 17 ods. 2) a v nich prevádzkuje remeselnú živnosť alebo viazanú živnosť, je povinný ustanoviť jedného zodpovedného zástupcu, prípadne viacerých zodpovedných zástupcov pre každú takúto prevádzkareň, ak nejde o podnikateľa podľa odseku 12; podnikateľ, ktorý je fyzickou osobou a spĺňa osobitné podmienky na prevádzkovanie živnosti (§ 7), môže úlohy spojené s výkonom funkcie zodpovedného zástupcu vykonávať aj osobne v jednej takejto prevádzkarni alebo za podmienok ustanovených v odseku 5 vo viacerých takýchto prevádzkarniach.

5. Môže R. V. ako fyzická osoba podľa Obchodného zákonníka prevádzkovať reštauráciu pod obchodným menom Casino Gourmet?

§ 9 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Obchodným menom fyzickej osoby je jej meno a priezvisko (ďalej len „meno“). Obchodné meno fyzickej osoby môže obsahovať dodatok odlišujúci osobu podnikateľa alebo druh podnikania.

6. Môže obchodné meno alebo logo na prevádzkarni podľa zákona č. 30/2019 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov obsahovať slovo „Casino“?

§ 16 ods. 6 zákona č. 30/2019 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z. – Označenie „kasíno“, jeho preklady alebo slová, v ktorých základe sa tieto slová vyskytujú, smie používať v obchodnom mene alebo na označenie prevádzkarne, v ktorej sa poskytujú tovary alebo služby, iba prevádzkovateľ hazardnej hry s individuálnou licenciou podľa § 35 písm. b) bodov 10, 11 a 15; to sa nevzťahuje na právnické osoby, ktorých obchodné meno alebo názov je zavedený alebo uznávaný zákonom alebo medzinárodnou zmluvou.

Prípád č. 3:

Predmet podnikania, rozsah živnosti

(JUDr. Michal Aláč, PhD.)

A. A. je majiteľkou veľkej spevnenej plochy v blízkosti kúpaliska. Rozhodla sa, že po menších úpravách bude predmetnú plochu prenajímať ako parkovaciu plochu pre návštevníkov blízkeho kúpaliska. Parkovacia plocha má kapacitu 20 parkovacích miest pre motorové vozidlá. A. A. bude súčasne na parkovisku prevádzkovať nabíjajúcu stanicu pre elektromobily.

Úloha: Šlo by podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) o živnosť?

1. Je prenájom nehnuteľnosti živnosťou?

§ 4 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. č. 390/2019 Z. z. – Prenájom nehnuteľností, bytových a nebytových priestorov je živnosťou, pokiaľ sa popri prenájme poskytujú aj iné než základné služby spojené s prenájomom.

2. Je prevádzkovanie odstavnej plochy pre motorové vozidlá živnosťou?

§ 4 ods. 2 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Prevádzkovanie garáží alebo odstavných plôch pre motorové vozidlá je živnosťou, ak sú splnené podmienky podľa odseku 1 alebo ak garáže, prípadne odstavné plochy slúžia na umiestnenie najmenej piatich vozidiel patriacich iným osobám než majiteľovi alebo nájomcovi nehnuteľnosti.

3. Možno považovať prevádzkovanie nabíjacej stanice pre elektromobily na parkovisku za podnikanie v energetike podľa zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov?

§ 4 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z. v znení zákona č. 309/2018 Z. z. – Podnikaním v energetike nie je prevádzkovanie nabíjacej stanice a poskytovanie nabíjania elektrických vozidiel.

4. Aké osobitné povinnosti vyplývajú A. A. ako prevádzkovateľke nabíjacej stanice pre elektromobily podľa zákona č. 251/2012 Z. z.?

§ 4 ods. 7 prvá veta zákona č. 251/2012 Z. z. v znení zákona č. 309/2018 Z. z.

– Na osoby, ktoré vykonávajú činnosti podľa odseku 2 alebo prevádzkujú verejne prístupnú nabíjaciu stanicu, sa vzťahuje oznamovacia povinnosť, podľa ktorej sú povinné v lehote do 30 dní oznámiť úradu začiatok, ukončenie a zmenu tejto činnosti.

§ 35 ods. 2 písm. j) zákona č. 251/2012 Z. z. v znení zákona č. 309/2018 Z. z. –

Odberateľ elektriny je povinný j) uzatvoriť s prevádzkovateľom distribučnej sústavy novú zmluvu o pripojení do distribučnej sústavy, ak pripája do distribučnej sústavy nabíjaciu stanicu s celkovým inštalovaným výkonom nad 100 kW na existujúcom odbernom mieste.

§ 35 ods. 2 písm. k) zákona č. 251/2012 Z. z. v znení neskorších predpisov

– Odberateľ elektriny je povinný k) v žiadosti o pripojenie do distribučnej sústavy uviesť informáciu o pripojení nabíjacej stanice, ak pripája do distribučnej sústavy nabíjaciu stanicu s celkovým inštalovaným výkonom nad 100 kW na novom odbernom mieste.

Prípád č. 4:

**Podnikanie fyzickej osoby
prostredníctvom zodpovedného zástupcu**
(*JUDr. Michal Aláč, PhD.*)

L. B. hodlá prevádzkovať sieť kaderníctiev. Svoje prevádzkarne plánuje umiestniť v piatich nákupných centrách. Tri sa nachádzajú v Bratislave a dve v Košiciach.

Keďže nemá zákonom požadovanú odbornú spôsobilosť na prevádzkovanie remeselnej živnosti Pánske, dámske a detské kaderníctvo, jej prevádzkovanie chce zabezpečiť prostredníctvom dvoch zodpovedných zástupcov. Jeden by mal prevádzkovať živnosť v rámci prevádzkarní v Bratislave a ďalší v prevádzkarniach v Košiciach.

Úloha: Je zámer L. B. v súlade so zákonom č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)?

1. Je L. B. povinný ustanoviť odborného zástupcu?

§ 11 ods. 7 prvá veta zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Ak je podnikateľom fyzická osoba, môže ustanoviť zodpovedného zástupcu, ktorého prostredníctvom bude živnosť prevádzkovať. Ak podnikateľ nespĺňa osobitné podmienky prevádzkovania remeselnej živnosti alebo viazanej živnosti (§ 7), alebo ak tieto podmienky spĺňa, ale nemá bydlisko na území Slovenskej republiky alebo oprávnenie na pobyt podľa odseku 3, je povinný ustanoviť zodpovedného zástupcu, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Koľko zodpovedných zástupcov musí mať L. B. v prípade, ak chce prevádzkovať päť samostatných prevádzkarní?

§ 11 ods. 8 zákona č. 455/1991 Z. z. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Podnikateľ, ktorý má zriadených viac prevádzkarní ako jednu prevádzkareň alebo združenú prevádzkareň (§ 17 ods. 2) a v nich prevádzkuje remeselnú živnosť alebo viazanú živnosť, je povinný ustanoviť jedného zodpovedného zástupcu, prípadne viacerých zodpovedných zástupcov pre každú takúto prevádz-

kareň, ak nejde o podnikateľa podľa odseku 12; podnikateľ, ktorý je fyzickou osobou a spĺňa osobitné podmienky na prevádzkovanie živnosti (§ 7), môže úlohy spojené s výkonom funkcie zodpovedného zástupcu vykonávať aj osobne v jednej takejto prevádzkarni alebo za podmienok ustanovených v odseku 5 vo viacerých takýchto prevádzkarniach.

§ 11 ods. 12 zákona č. 455/1991 Z. z. v znení zákona č. č. 390/2019 Z. z. – Zodpovedného zástupcu netreba ustanoviť v prípade, ak podľa osobitného predpisu^{28b)} možno odbornú alebo inú spôsobilosť preukázať iba dokladom vydaným na meno podnikateľa.

§ 3 vyhlášky Úradu bezpečnosti práce Slovenskej republiky č. 74/1996 Z. z. na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti tlakových, zdvíhacích, elektrických a plynových technických zariadení a o odbornej spôsobilosti.

§ 17 ods. 2 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. č. 390/2019 Z. z. – Združenu prevádzkarniou sa na účely tohto zákona rozumie trvalo zriadený, spravídla uzavretý priestor, v ktorom sa prevádzkuje výrobná živnosť zahŕňajúca súbor činností spĺňajúcich znaky samostatných živností v prípade, ak pracovný, technický alebo technologický postup prác nadväzuje na seba alebo inak spolu súvisí na účel výroby finálneho produktu.

3. Mohol by L. B. pokračovať v prevádzkovaní kaderníctva bez ustanoveného zodpovedného zástupcu?

§ 11 ods. 10 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. č. 390/2019 Z. z. – Ak zodpovedný zástupca prestane vykonávať funkciu, musí podnikateľ v lehote 15 dní ustanoviť nového zodpovedného zástupcu. Do ustanovenia nového zodpovedného zástupcu môže pokračovať v prevádzkovaní živnosti, ak tým neohrozí život, zdravie a bezpečnosť ľudí.

Prípád č. 5:

**Podnikanie právnickej osoby
prostredníctvom zodpovedného zástupcu**
(*JUDr. Michal Aláč, PhD.*)

Spoločnosť KOV-3PROD, a. s. prevádzkuje od roku 2010 živnosť v oblasti výroby kovov a kovových výrobkov, konkrétne sa špecializuje kovovýrobu. Túto remeselnú živnosť prevádzkuje prostredníctvom zodpovedného zástupcu, J. Z.

Ing. K. A., ktorý má odbornú spôsobilosť a bol od roku 2010 do konca decembra 2019 predsedom predstavenstva a od januára 2010 je členom dozornej rady, prejavil v roku 2020 záujem o to, aby bol ustanovený za odborného zástupcu namiesto J. Z.

Úloha: Splnína Ing. K. A. hmotnoprávne predpoklady na to, aby mohol byť ustanovený za odborného zástupcu podľa zákona č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)?

1. Kedy je právnická osoba – podnikateľ povinný ustanoviť odborného zástupcu?

§ 7 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

Osobitné podmienky prevádzkovania živnosti

(1) Osobitnými podmienkami prevádzkovania živnosti sú odborná alebo iná spôsobilosť podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov, ak ju tento zákon vyžaduje.

(2) U právnickej osoby musí osobitné podmienky spĺňať jej zodpovedný zástupca, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Musel by byť Ing. K. A. ako zodpovedný zástupca pri prevádzkovaní živnosti v pracovnom pomere k spoločnosti KOV-3PROD, a. s. ?

§ 11 ods. 7 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Zodpo-

vedný zástupca je fyzická osoba ustanovená podnikateľom, ktorej prostredníctvom zabezpečuje odborné vykonávanie činnosti počas prevádzkovania živnosti. Zodpovedný zástupca musí byť pri prevádzkovaní živnosti v pracovnom pomere k podnikateľovi; to neplatí, ak je ním za podmienok upravených osobitným zákonom^{28aa)} manžel (manželka) podnikateľa alebo podnikateľov príbuzný v priamom rade alebo súrodenec, alebo ak ide o právnickú osobu, jej spoločník alebo člen, a ak ide o obec, jej starosta.

^{28aa)} § 2a zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2006 Z. z.

3. Je členstvo Ing. K. A. v dozornej rade spoločnosti KOV-3PROD, a. s. zákonnou prekážkou pre jeho ustanovenie za zodpovedného zástupcu?

§ 11 ods. 4 prvá veta zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Zodpovedným zástupcom právnickej osoby nemôže byť člen dozornej rady, prípadne iného kontrolného orgánu tejto právnickej osoby.

Prípád č. 6:

Pokračovanie v živnosti pri úmrtí fyzickej osoby – živnostníka
(JUDr. Michal Aláč, PhD.)

R. A. prevádzkoval remeselnú živnosť – stolárstvo s obchodným menom „R. A. – Stolárska dielňa“. Keďže spĺňal osobitné podmienky pre prevádzkovanie živnosti, nemal ustanoveného zodpovedného zástupcu.

R. A. v marci 2020 zomrel. Jeho syn, P. A., má ukončené úplné stredoškolské vzdelanie – gymnázium a preto nespĺňa osobitné podmienky prevádzkovania živnosti.

Úloha: Môže P. A. pokračovať v prevádzkovaní remeselnej živnosti svojho otca, R. A.?

1. Môže P. A. ako dedič zo zákona pokračovať podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v živnosti svojho otca R. A.?

§ 13 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Ak fyzická osoba (živnostník) zomrie, môžu v živnosti pokračovať až do skončenia konania o prejednaní dedičstva

- a) dedičia zo zákona, ak niet dedičov zo závetu,
- b) dedičia zo závetu a pozostalý manžel, aj keď nie je dedičom, ak je spoluvlastníkom majetku používaného na prevádzkovanie živnosti,
- c) pozostalý manžel spĺňajúci podmienku uvedenú v písmene b), ak v živnosti nepokračujú dedičia,
- d) správca dedičstva, ak ho ustanovil súd.

2. Môže P. A. ako dedič zo zákona prevádzkovať živnosť svojho otca, R. A. napriek tomu, že nespĺňa osobitné podmienky na prevádzkovanie živnosti podľa zákona č. 455/1991 Zb.?

§ 6 zákona č. 455/1991 Zb. znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti

(1) Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti fyzickými osobami sú:

- a) dosiahnutie veku 18 rokov,
- b) spôsobilosť na právne úkony,
- c) bezúhonnosť,

ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 7 zákona č. 455/1991 Zb. znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

Osobitné podmienky prevádzkovania živnosti

(1) Osobitnými podmienkami prevádzkovania živnosti sú odborná alebo iná spôsobilosť podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov, ak ju tento zákon vyžaduje.

(2) U právnickej osoby musí osobitné podmienky spĺňať jej zodpovedný zástupca, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 13 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

§ 13 ods. 3 zákona č. 455/1991 Zb. znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Ak osoba podľa odseku 1 písm. a) až c) nespĺňa podmienky ustanovené v § 6 a 7 ods. 1 a 2, musí bez meškania ustanoviť zodpovedného zástupcu.

3. Môže P. A. podľa Obchodného zákonníka pokračovať v prevádzkovaní remeselnej živnosti svojho otca, R. A. prevádzkovaním stolárstva s obchodným menom "R. A. – Stolárska dielňa"?

§ 11 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Kto zdedí podnik po podnikateľovi, ktorý bol fyzickou osobou, môže podnikáť pod doterajším obchodným menom s dodatkom označujúcim nástupníctvo a meno nástupcu; to isté platí pri nadobudnutí podniku na základe zmluvy od podnikateľa, ktorý je fyzickou osobou, za podmienok ustanovených v § 481 ods. 2.

Prípád č. 7:

Predmet voľnej živnosti

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

J. K. ohlásil Okresnému úradu B., Odboru živnostenského podnikania ako miestne príslušnému živnostenskému úradu živnosť s predmetom podnikania “vymáhanie pohľadávok”.

Živnostenský úrad s odkazom na § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) vyzval J. K., aby ohlásený predmet živnosti upresnil.

J. K. v určenej lehote ohlásený predmet podnikania doplnil tak, že ohlásená živnosť spočíva predovšetkým v týchto činnostiach:

- obstarávanie informácií o adrese dlžníka, na ktorej sa zdržuje,
- obstarávanie informácií o majetkových pomeroch dlžníka,
- obstarávanie informácií o prípadnom obmedzení vlastníckych práv dlžníka k jeho majetku,
- sprostredkovanie možnosti objednávateľa uzavrieť s jeho dlžníkom dohodu o urovaní dlhu alebo o započítaní pohľadávky,
- zabezpečenie ďalších úkonov riešiacich úhradu pohľadávky, napríklad zabezpečenie záväzkov formou splátkového kalendára, pevzatie a prevod hotovostnej platby od dlžníka k objednávateľovi, predaj vecí, ktoré dlžník ponúkol objednávateľovi za účelom uspokojenia jeho pohľadávky, odobratie veci na podklade oprávneného odstúpenia od leasingovej zmluvy a jej odovzdanie objednávateľovi.

Výpočet týchto činností J. K. upresnil tým, že ide o sprostredkovanie všetkých potrebných úkonov smerujúcich k uplatneniu, realizácii a splateniu pohľadávok objednávateľovi mimosúdnou cestou.

Okresný úrad B., Odbor živnostenského podnikania rozhodol podľa § 47 ods. 9 zákona č. 455/1991 Zb., že živnostenské oprávnenie nevzniklo, lebo J. K. ako podnikateľ nespĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom.

Úloha: Bolo rozhodnutie Okresného úradu B., Odboru živnostenského podnikania vydané v súlade s platnou právnou úpravou?

1. Bol J. K. povinný v ohlásení živnosti uviesť predmet podnikania?

§ 45 ods. 2 písm. c) zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Slovenská fyzická osoba v ohlásení uvedie c) predmet podnikania,

2. Mal Okresný úrad B., odbor živnostenského podnikania právomoc posúdiť, či J. K. ako podnikateľ spĺňa podmienky na prevádzkovanie živnosti ustanovených v zákone č. 455/1991 Zb.?

§ 47 ods. 9 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Ak živnostenský úrad zistí, že podnikateľ nespĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom, rozhodne, že živnostenské oprávnenie nevzniklo.

3. Mohol byť predmet podnikania J. K. kvalifikovaný ako živnosť podľa zákona č. 455/1991 Zb.?

§ 2 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu,^{1a)} a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

1a) § 5 ods. 2 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

§ 3 ods. 1 písm. d) bod 3. zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Živnosťou nie je: d) činnosť pri výkone povolání advokátov,⁴⁾ notárov,^{5a)} patentových zástupcov⁶⁾ a súdnych exekútorov,^{6a)}

6a) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

4. Bolo rozhodnutím Okresného úradu B., odboru živnostenského podnikania porušené základné právo J. K. na podnikanie?

čl. 35 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. –

(1) Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikáť a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

(2) Zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolání alebo činností.

Prípád č. 8:

Hmotnoprávna povaha osvedčenia o živnostenskom oprávnení

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Podľa § 71 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) “konanie vo veciach upravených týmto zákonom sa spravuje zákonom o správnom konaní (správny poriadok),⁴⁵ pokiaľ jednotlivé ustanovenia tohto zákona neustanovujú inak”.

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) sa vzťahuje “na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak”.

Zákon č. 455/1991 Zb. výslovne nevylučuje použitie zákona č. 71/1967 Zb. na konanie o ohlásení živnosti.

Úloha: Možno na účely Správneho súdneho poriadku považovať osvedčenie o živnostenskom oprávnení vydané živnostenským úradom na základe ohlásenia živnosti podľa § 47 zákona č. 455/1991 Zb. za rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktoré má právnu povahu individuálneho správneho aktu a postup živnostenského úradu v rámci výkonu štátnej správy podľa zákona č. 455/1991 Zb. ukončený vydaním osvedčenia o živnostenskom oprávnení za administratívne konanie?

1. Na základe akého právneho úkonu vzniká podľa zákona č. 455/1991 Zb. fyzickej alebo právnickej osobe živnostenské oprávnenie?

§ 10 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Oprávnenie prevádzkovať živnosť (ďalej len „živnostenské oprávnenie“) vzniká právnickým osobám už zapísaným do obchodného registra, právnickým osobám, ktoré sa do obchodného registra nezapisujú, a fyzickým osobám dňom ohlásenia, alebo ak je v ohlásení uvedený neskorší deň začatia živnosti, týmto dňom; za deň ohlásenia sa považuje deň, ktorým má ohlásenie všetky náležitosti podľa § 45, 45a a 46. Podanie, ktoré spĺňa náležitosti ohlásenia a obsahuje predmet podnikania, na ktorý už podnikateľovi vzniklo živnostenské oprávnenie alebo ktorý nie je živnosťou, nie je ohlásením.

2. Pokiaľ podnikateľ spĺňa podmienky ustanovené zákonom č. 455/1991 Zb., má živnostenský úrad právomoc vydať rozhodnutie o živnostenskom oprávnení?

§ 47 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Ak živnostenský úrad zistí, že ohlásenie má náležitosti podľa § 45, § 45a ods. 1 až 4 a § 46 a podnikateľ spĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom, vydá osvedčenie o živnostenskom oprávnení najneskôr do troch pracovných dní odo dňa, keď mu ohlásenie živnosti a výpisy z registra trestov boli doručené.

3. Akú funkciu podľa zákona č. 455/1991 Zb. plní osvedčenie o živnostenskom oprávnení?

§ 47 ods. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Preukazom živnostenského oprávnenia je a) osvedčenie o splnení podmienok ustanovených týmto zákonom na prevádzkovanie živností (ďalej len „osvedčenie o živnostenskom oprávnení“); do vydania osvedčenia o živnostenskom oprávnení rovnopis ohlásenia s preukázaným doručením,

4. Akým spôsobom je na účely Správneho súdneho poriadku vymedzené rozhodnutie orgánu verejnej správy?

§ 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 162/2015 Z. z. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. – Na účely tohto zákona sa rozumie b) rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka,

5. Akým spôsobom je na účely Správneho súdneho poriadku vymedzené administratívne konanie?

§ 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. – Na účely tohto zákona sa rozumie a) administratívnym konaním postup orgánu verejnej správy v rámci výkonu jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy pri vydávaní individuálnych správnych aktov a normatívnych správnych aktov,

Prípád č. 9:

Neoprávnené podnikanie

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Okresný úrad B., Odbor živnostenského podnikania ako miestne príslušný živnostenský úrad uložil Nemocnici X, a. s. podľa § 61 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) pokutu vo výške 1 500 eur za to, že ako právnická osoba prevádzkovala parkovisko s kapacitou 49 odstavných plôch pre motorové vozidlá vyhradených pre návštevníkov nemocnice vo svojom areáli bez živnostenského oprávnenia.

Nemocnica X, a. s. sa v konaní o uložení pokuty bránila tým, že takýmto spôsobom chcela regulovať počet automobilov vchádzajúcich do areálu nemocnice. Nemocnica ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti podľa § 4 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zмене a doplnení niektorých zákonov sama parkovisko neprevádzkovala a teda živnosť nevykonávala. Vlastnú podnikateľskú činnosť – spoplatnenie vjazdu a státie motorových vozidiel (platený parking) – vykonával jej zmluvný partner P. F. na základe jeho vlastného živnostenského oprávnenia, vo svojom mene a nie v jej mene. Predmetný zmluvný vzťah nepovažuje za živnosť a preto sa nemohla dopustiť správneho deliktu neoprávneného podnikania.

V konaní o uložení pokuty sa preukázalo, že P. K. vykonával túto činnosť v mene nemocnice X, a. s. (dôkazom boli parkovacie karty a potvrdenia o úhrade parkovného vystavené užívateľom parkoviska). V zmluve sa zaviazal zabezpečiť vyberanie poplatkov a to v rozsahu a spôsobom určeným nemocnicou X, a. s. Nemocnica X, a. s. ho ako držiteľa živnostenského oprávnenia “technická činnosť v doprave – prevádzkovanie parkoviska” zmluvne nezaviazala prevádzkovať parkovisko v areáli nemocnice, ale len vyberať poplatky pre ňu a podľa jej pokynov.

Úloha: Bolo rozhodnutie Okresného úradu B., Odboru živnostenského podnikania vydané v súlade so zákonom č. 455/1991 Zb.?

1. Za akých podmienok mal podľa zákona č. 455/1991 Zb. živnostenský úrad právomoc uložiť pokutu právnickej osobe za neoprávnené podnikanie?

§ 63 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Fyzickej

osobe alebo právnickej osobe, ktorá prevádzkuje bez živnostenského oprávnenia činnosť, ktorá je predmetom voľnej živnosti, živnostenský úrad v sídle kraja uloží pokutu až do 1 659 eur.

2. Bolo prevádzkovanie odstavných plôch pre motorové vozidlá podľa zákona č. 455/1991 Zb. živnosťou?

§ 4 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Zb. –

Činnosti spojené s prenájmom nehnuteľností

(1) Prenájom nehnuteľností, bytových a nebytových priestorov je živnosťou, pokiaľ sa popri prenájme poskytujú aj iné než základné služby spojené s prenájomom.

(2) Prevádzkovanie garáží alebo odstavných plôch pre motorové vozidlá je živnosťou, ak sú splnené podmienky podľa odseku 1 alebo ak garáže, prípadne odstavné plochy slúžia na umiestnenie najmenej piatich vozidiel patriacich iným osobám než majiteľovi alebo nájomcovi nehnuteľnosti.

3. Vylučoval alebo obmedzoval osobitný zákon možnosť, aby nemocnica X., a s. ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti prevádzkovala živnosť uvedenú v § 4 zákona č. 145/1991 Z. z.?

§ 5 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

Osoby oprávnené prevádzkovať živnosť

Živnosť môže prevádzkovať fyzická osoba (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené týmto zákonom (ďalej len „podnikateľ“). Fyzické osoby a právnické osoby môžu prevádzkovať živnosť, ak to neobmedzujú alebo nevylučujú osobitné zákony.²⁴⁾

Napríklad § 73 ods. 4 a 5 a § 75 Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení zákona č. 231/1992 Zb., § 7 ods. 1 zákona č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe, § 23 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 48 ods. 6 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z. o nadáciách v znení zákona č. 147/1997 Z. z.

4. Je prevádzkovanie odstavných plôch pre motorové vozidlá podľa § 4 zákona č. 445/1991 Zb. voľnou živnosťou?

§ 25 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. –

(1) Voľné živnosti sú živnosti, ktoré nie sú uvedené v prílohách č. 1 a 2 a ich označenie nezodpovedá obsahu živností uvedených v týchto prílohách.

(2) Pre prevádzkovanie týchto živností musia byť splnené všeobecné podmienky. Preukazovanie odbornej ani inej spôsobilosti sa nevyžaduje.

(3) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky zverejní na svojej internetovej stránke zoznam odporúčaných označení najčastejšie používaných voľných živností a ich obsahové vymedzenie. Ohlasovateľ živnosti si môže zvoliť aj inú živnosť, ktorá nie je uvedená v zozname.

5. Prevádzkovala nemocnica X., a. s. živnosť, ak poverila zmluvne iný právny subjekt čiastočným výkonom živnosti, avšak súčasne túto činnosť kontrolovala a riadila?

§ 2 zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu,^{1a)} a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

1a) § 5 ods. 2 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Prípad č. 10:

Predĺženie platnosti oprávnenia na podnikanie

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Oprávnenie na podnikateľskú činnosť (činnosť cestovnej kancelárie) vzniklo Ing. M. K. registráciou podľa zákona č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov. Predmetný zákon bol zrušený s účinnosťou k 1. januáru 1992 zákonom č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon).

Ing. M. K. bol povinný ako prevádzkovateľ koncesovanej živnosti podľa § 74 ods. 3 zákona č. 455/1991 Z. z. v lehote 9 mesiacov od účinnosti tohto zákona predložiť živnostenskému úradu doklady preukazujúce, že spĺňa podmienky ustanovené novým zákonom. Za tohto predpokladu mu mal živnostenský úrad vydať v lehote 60 dní od predloženia dokladov koncesnú listinu ako preukaz živnostenského oprávnenia.

Skôr než sa tak stalo, živnostenský úrad uložil Ing. M. K. pokutu podľa § 65 ods. 1 písm. b) zákona č. 455/1991 Z. z., lebo dňa 6. júna 1992 zriadil vedľajšiu prevádzkareň pri koncesovanej živnosti bez schválenia živnostenského úradu. Porušenie predmetnej povinnosti nebolo podľa zrušeného zákona č. 105/1990 Zb. stíhateľné, lebo predmetný zákon zodpovednosť podnikateľov za správne delikty neupravoval.

Ing. J. K. v odvolaní proti rozhodnutiu o uložení pokuty namietal, že živnostenský úrad nemal právomoc mu podľa § 65 ods. 1 písm. b) zákona č. 455/1991 Z. z. pokutu uložiť, lebo jeho právo podnikáť vzniklo na základe zákona č. 105/1990 Zb. Jeho právne postavenie ako podnikateľa sa preto malo až do vydania koncesnej listiny na základe nového zákona posudzovať podľa zákona č. 105/1990 Zb. Opačný výklad by bol v rozpore so zákazom retroaktivity.

Úloha: *Bolo možné uložiť sankciu za správny delikt Ing. M. K. ako podnikateľovi za porušenie povinností ustanovenej v zákone č. 455/1991 Zb.?*

1. Vyplyvalo zo zákona č. 455/1991 Zb., že právne vzťahy vzniknuté na základe zákona č. 105/1990 Zb. sa budú i naďalej spravovať predchádzajúcou právnou úpravou?

§ 74 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. – V podnikateľskej činnosti, ktorá je živnos-

fou podľa tohto zákona, môžu fyzické a právnické osoby pokračovať po dobu jedného roka odo dňa, keď zákon nadobudne účinnosť, na základe oprávnenia na podnikateľskú činnosť alebo podnikateľského oprávnenia, ktoré získali pred jeho účinnosťou. Po uplynutí lehoty tieto oprávnenia zanikajú.

2. Vykonával Ing. M. K. po 1. januári 1992 činnosť, ktorá bola živnosťou podľa zákona č. 455/1991 Zb.?

§ 2 zákona č. 455/1991 Zb. – Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

§ 40 zákona č. 455/1991 Zb. –

Cestovné kancelárie

(1) Činnosťou cestovnej kancelárie sa rozumie najmä organizovanie rekreačných, turistických, tematických a iných zájazdov a pobytov, sprostredkovanie prepravy, stravovania, ubytovania a nákupu vstupeniek a zabezpečovanie sprievodcovskej činnosti.

(2) Cestovné kancelárie sú oprávnené predávať mapy a plány, cestovné poriadky, tlačенých sprievodcov a spomienkové predmety.

3. Dokedy najdlhšie mohol Ing. M. K. pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti, na ktorú oprávnenie získal podľa zákona č. 105/1990 Zb. bez toho, aby predložil živnostenskému úradu doklady preukazujúce, že spĺňa podmienky pre prevádzkovanie živnosti podľa zákona č. 455/1991 Zb.?

§ 74 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. – V podnikateľskej činnosti, ktorá je živnosťou podľa tohto zákona, môžu fyzické a právnické osoby pokračovať po dobu jedného roka odo dňa, keď zákon nadobudne účinnosť, na základe oprávnenia na podnikateľskú činnosť alebo podnikateľského oprávnenia, ktoré získali pred jeho účinnosťou. Po uplynutí lehoty tieto oprávnenia zanikajú.

4. Mohol by Ing. M. K. pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti, ak by v lehote ustanovenej zákonom predložil živnostenskému úradu doklady preukazujúce, že spĺňa podmienky pre prevádzkovanie živnosti podľa zákona č. 455/1991 Zb.?

§ 74 ods. 3 zákona č. 455/1991 Zb. – Fyzické osoby, ktoré ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona majú oprávnenie na podnikateľskú činnosť vo viazanej alebo koncesovanej živnosti, predložia živnostenskému úradu v lehote 9 mesiacov od účinnosti tohto zákona doklady preukazujúce, že spĺňajú podmienky ustanovené zákonom alebo že ustanovili zodpovedného zástupcu, ktorý spĺňa podmienky. Za tohto predpokladu vydá živnostenský úrad v lehote 60 dní od predloženia dokladov živnostenský list alebo koncesnú listinu.

§ 74 ods. 5 zákona č. 455/1991 Zb. – Ak osoby uvedené v odsekoch 3 a 4 živnostenskému úradu doklady nepredložia alebo nimi nepreukážu splnenie podmienok pre prevádzkovanie živnosti, živnostenské oprávnenie im nevznikne. Pri pochybnostiach rozhodne o tom, či sú podmienky prevádzkovania živnosti splnené, živnostenský úrad.

5. Vzťahovali sa na Ing. M. K. ako podnikateľa pokračujúceho v podnikateľskej činnosti povinnosti ustanovené v zákone č. 455/1991 Zb.?

§ 74 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. –

10. KAPITOLA

SPRÁVA KATASTRA

Prípád č. 1:

Hmotnoprávne predpoklady zápisu práv do katastra nehnuteľností

(doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.)

Okresný úrad v K., katastrálny odbor, konal na základe návrhu na vklad vlastníckeho práva, ktorý podala E., spol. s r. o. Kúpna zmluva, na ktorej základe malo byť zapísané právo k nehnuteľnosti do katastra, bola uzavretá medzi M. F. a Š. N. ako predávajúcimi a E., spol. s r. o. ako kupujúcim. Predmetom prevodu boli pozemky vedené na liste vlastníctva v kat. úz. Š. V danom prípade šlo konkrétne o 11 parciel, vrátane kaštieľa, sýpky a včelína.

Okresný úrad v K., katastrálny odbor povolil vklad do katastra nehnuteľností. Následne získal informáciu, že podpisy na predložených listinách spolu s návrhom na vklad boli sfaľšované, rovnako ako overovacie pečiatky a podpis notára JUDr. D. R.

Úloha: Bol postup Okresného úradu v K., katastrálneho odboru v súlade so zákonom NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon)?

1. Bola správa katastra ako orgán štátnej správy vecne príslušná na vykonanie zápisu práv k nehnuteľnostiam?

§ 18 ods. 2 písm. b) zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Okresný úrad b) zapisuje práva k nehnuteľnostiam,

2. Bolo možné vykonať zápis práv k nehnuteľnostiam do katastra vkladom?

§ 4 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Práva k nehnuteľnostiam sa do katastra zapisujú vkladom práv k nehnuteľ-

nostiam do katastra (ďalej len „vklad“), záznamom práv k nehnuteľnostiam do katastra (ďalej len „záznam“) a poznámkou o právach k nehnuteľnostiam v katastri (ďalej len „poznámka“).

§ 28 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Práva k nehnuteľnostiam zo zmlúv uvedené v § 1 ods. 1 sa zapisujú do katastra vkladom, ak tento zákon neustanovuje inak.)

§ 1 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Kataster nehnuteľností (ďalej len „kataster“) je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, zo správy majetku vyšších územných celkov, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov (ďalej len „právo k nehnuteľnosti“).

3. Mohlo byť predmetom zápisu do katastra vkladom vlastnícke právo na základe kúpnej zmluvy?

§ 1 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z.

4. Mohla mať skutočnosť, že podpisy na predložených listinách spolu s návrhom na vklad boli sfalšované, rovnako ako overovacie pečiatky a podpis notára JUDr. D. R., vplyv na výsledok katastrálneho konania?

§ 31 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa neprieči dobrým mravom. Pri rozhodovaní o vklade prihliada správa katastra aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.

§ 31 ods. 3 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Ak sú podmienky na vklad splnené, správa katastra vklad povolí; inak návrh zamietne.

Prípád č. 2:

Hmotnoprávny účinok vkladu do katastra nehnuteľností*(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

J. M. predala V. K. na základe kúpnej zmluvy nehnuteľnosti zapísané v liste vlastníctva č. XXXX kat. úz. P. B. za dohodnutú kúpnu cenu 35 000 eur, ktorá mala byť zaplatená v deň podpísania kúpnej zmluvy. Písomným dodatkom k zmluve sa splatnosť kúpnej ceny odložila s podmienkou, že ak kupujúca V. K. do určeného termínu cenu nezaplatí, predávajúca J. M. bude mať právo od zmluvy odstúpiť.

Po tom, ako príslušný Okresný úrad T., Katastrálny odbor povolil vklad do katastra nehnuteľnosti na základe tejto uzavretej zmluvy, J. M. svojím listom doručeným V. K. oznámila, že od zmluvy odstupuje z dôvodu, že V. K. v zmluvne dohodnutom termíne cenu nehnuteľnosti nezaplatila.

J. M. súčasne podala na Okresnom súde v T. žalobu, ktorou sa domáhala určenia, že jej odstúpenie od kúpnej zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny bolo právne účinné.

Žalovaná V. K. vo svojom vyjadrení k žalobe žiadala žalobu zamietnuť pre jej vecnú neodôvodnenosť. Podľa jej názoru nie je možné dodatočne odstúpiť od zmluvy o prevode vlastníckeho práva po tom, ak už bol príslušným orgánom štátnej správy povolený vklad do katastra nehnuteľnosti podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon).

Úloha: Malo podľa platnej právnej úpravy odstúpenie J. M. od kúpnej zmluvy vplyv na rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu do katastra nehnuteľností?

1. Ktorým právnym úkonom vzniklo podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. vlastnícke právo V. K. k nehnuteľnosti?

§ 1 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Kataster nehnuteľností (ďalej len „kataster“) je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, zo správy majetku vyšších územných celkov, o nájomných právach k pozemkom, ak

nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov (ďalej len „právo k nehnuteľnosti“).

§ 28 ods. 2 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1 vznikajú, menia sa alebo zanikajú vkladom do katastra, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 28 ods. 3 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení.

2. Bola J. M. oprávnená podľa Občianskeho zákonníka odstúpiť od uzavretej kúpnej zmluvy aj po povolení vkladu do katastra nehnuteľností?

§ 48 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté.

3. Aký právny dôsledok má odstúpenie od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka?

§ 48 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

4. Ak by občianskoprávny spor vo veci platnosti odstúpenia od zmluvy Okresný súd T. rozhodol v prospech J. M., ako by mal po právoplatnosti rozsudku postupovať Okresný úrad T., Katastrálny odbor podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z.?

§ 34 ods. 1 prvá veta zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklopom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín.

Prípád č. 3:

Obnova katastrálneho operátu

(doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.)

Po vyhotovení nového súboru geodetických a popisných informácií novým mapovaním bol priebeh hraníc susediacich pozemkov odsúhlasený ich vlastníkmi. Na základe tejto skutočnosti okresný úrad uskutočnil obnovu katastrálneho operátu.

Jeden z vlastníkov sa však dodatočne začal domnievať, že v dôsledku obnovy katastrálneho operátu došlo k posunu hranice jeho pozemku o 5 metrov, čo je podľa neho v rozpore s údajmi registrovanými v katastrálnom operáte pred jeho obnovou. Na základe toho nadobudol presvedčenie, že okresný úrad obnovou katastrálneho operátu nezákonným spôsobom zasiahol do jeho vlastníckeho práva.

Úloha: Má podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) obnova katastrálneho operátu vplyv na právne postavenie vlastníka nehnuteľnosti?

1. Čo je dôvodom obnovy katastrálneho operátu novým mapovaním?

§ 67b ods. 2 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Obnova katastrálneho operátu novým mapovaním sa začne, ak sa katastrálny operát stane na ďalšie používanie nespôsobilým, pretože geometrické určenie nehnuteľností a ich polohové určenie pre veľký počet zmien v dôsledku nárokov na presnosť alebo na mierku mapy už nevyhovujú požiadavkám evidovania nehnuteľností, alebo ak sa stratí, zničí alebo poškodí katastrálny operát alebo jeho časti.

2. V čom spočíva obnova katastrálneho operátu novým mapovaním?

§ 67b ods. 3 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Obnova katastrálneho operátu novým mapovaním spočíva v zisťovaní priebehu hraníc územno-správnych jednotiek, hraníc katastrálnych území, hraníc pozemkov vymedzených právami k nehnuteľnostiam, hraníc druhov pozemkov a pôdorysov stavieb (ďalej len „zisťovanie priebehu hraníc“).

3. Čo je cieľom obnovy katastrálneho operátu?

§ 67b ods. 1 druhá veta zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Cieľom obnovy katastrálneho operátu je vyhotovenie nového súboru geodetických informácií a nového súboru popisných informácií katastrálneho operátu.

4. Má výsledok obnovy katastrálneho operátu vplyv na vznik, zmenu alebo zánik práv k nehnuteľnostiam?

§ 67b ods. 6 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Obnova katastrálneho operátu nadväzuje na platný katastrálny operát. Výsledok obnovy katastrálneho operátu nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam.

Prípád č. 4:

Zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností záznamom

(doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.)

Okresný úrad B. vydal osvedčenie, že nehnuteľnosť XY nachádzajúca sa v katastrálnom území S. M. je ako opustená vec v zmysle Občianskeho zákonníka v podiele $\frac{1}{2}$ vo vlastníctve Slovenskej republiky. Na základe tejto skutočnosti požiadal ako správca tohto majetku okresný úrad, katastrálny odbor o vykonanie zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti záznamom podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon).

Vlastník druhej polovice nehnuteľnosti namietol, že Okresný úrad B. nemá právomoc podľa zákona NR SR č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu vydať osvedčenie o vlastníctve štátu k predmetnej nehnuteľnosti. Záznam do katastra nehnuteľností vykonaný okresným úradom, katastrálnym odborom na základe takéhoto osvedčenia by bol v rozpore so zákonom, lebo podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Úloha: Sú podľa platnej právnej úpravy splnené hmotnoprávne predpoklady na to, aby okresný úrad, katastrálny odbor vykonal zápis práva k nehnuteľnosti záznamom?

1. Aký právny účinok má podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. vykonanie zápisu práva k nehnuteľnosti záznamom?

§ 5 ods. 2 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Záznam je úkon okresného úradu plniaci evidenčné funkcie, ktoré nemajú vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam.

2. Ktoré práva k nehnuteľnostiam sa podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. zapisujú do katastra záznamom?

§ 34 ods. 1 prvá veta zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z. – Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa

alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklopom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín.

3. Na základe čoho sa podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. a vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 461/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov zapisujú práva k nehnuteľnostiam záznamom?

§ 34 ods. 1 prvá veta zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 225/2019 Z. z.

§ 28 ods. 1 vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 461/2009 Z. z. v znení vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 263/2018 Z. z. – Na vykonanie záznamu na návrh podľa § 34 ods. 1 zákona sú spôsobilé najmä: a) osvedčenie notára, b) návrh, ktorého prílohou je právoplatný rozsudok o rozvode manželstva alebo rozsudok o zrušení bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo ich overená kópia, ktorí do troch rokov po právoplatnosti uvedených rozsudkov neuzavreli dohodu o vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva alebo ak v tejto lehote nepodali na súd návrh na vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, c) návrh, ak ide o práva k cudzím veciam, d) návrh, ktorého prílohou je doklad viažuci sa k vzniku, zmene alebo zániku práva prináležiacemu osobe; ak ide o vecné právo, ktoré sa viaže na osobu, e) návrh, ktorého prílohou je písomné oznámenie o uplynutí času, ak ide o zánik záložného práva uplynutím času, f) rozsudok súdu, ak vecné bremeno zanikne z dôvodu, že vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, g) listina preukazujúca správu majetku štátu, h) rozhodnutie o odňatí poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodársky účel alebo rozhodnutie o vyňatí lesných pozemkov.

4. Je okresný úrad podľa zákona NR SR č. 278/1993 Z. z. oprávnený vykonávať správu majetku štátu, ktorý prešiel do vlastníctva štátu a nie je v správe žiadneho iného správcu?

§ 5 ods. 1 prvá veta zákona NR SR č. 278/1993 Z. z. v znení zákona č. 241/2019 Z. z. – Ak osobitný predpis¹¹⁾ neustanovuje inak, majetok štátu, ktorý prešiel do vlastníctva štátu podľa osobitného predpisu¹²⁾ a ktorý nie je v správe žiadneho správcu alebo nie je možné určiť právneho nástupcu pôvodného správcu alebo prešiel do vlastníctva štátu na základe darovania alebo dedenia zo závetu a správca nie je v darovacej zmluve alebo v závete výslovne uvedený, spravuje dočasný správca, ktorým je obvodný úrad v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa taký majetok štátu nachádza (ďalej len „dočasná správa“).

§ 4 ods. 6 zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 55/2017 Z. z. – Okresný úrad v sídle kraja spravuje majetok štátu v rozsahu ustanovenom všeobecným predpisom o správe majetku štátu.¹⁾

5. Možno podľa Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb.) považovať nehnuteľnosť za opustenú vec, ku ktorej môže nadobudnúť vlastníctvo štát?

§ 135 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zák. č. 394/2019 Z. z. – Kto nájde stratenú vec, je povinný ju vydať vlastníčkovi. Ak vlastníč nie je známy, je nálezca povinný odovzdať ju príslušnému štátnemu orgánu. Ak sa o ňu vlastníč neprihlási do jedného roka od jej odovzdania, pripadá vec do vlastníctva štátu.

§ 135 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zák. č. 394/2019 Z. z. – Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane aj na skryté veci, ktorých vlastníč nie je známy, a na opustené veci.

Prípad č. 5:

Uzavretie kúpnej zmluvy a vznik vlastníckeho práva k stavbe (*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Stavebný úrad L. M. uložil J. K. dňa 5. mája 2020 pokutu za priestupok podľa § 105 ods. 1 písm. d) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) za to, že napriek rozhodnutiu Stavebného úradu L. M. z 2. marca 2020 stavbu riadne neudržiaval.

J. K. sa v rámci priestupkového konania v podanom odvolaní bránil tým, že túto povinnosť porušiť nemohol, lebo v čase vydania rozhodnutia Stavebného úradu L. M., ktorým sa mu uložila povinnosť vo verejnom záujme do 15. marca 2020 a za určených podmienok postarať sa o nápravu, už nebol vlastníkom stavby. Stal sa ním na základe uzavretej kúpnej zmluvy z 15. februára 2020 JUDr. A. H. Povinnosť mala byť preto uložená JUDr. A. H.

Odvolaací správny orgán odvolanie J. K. zamietol a rozhodnutie o priestupku potvrdil. Podľa jeho názoru za vlastníka stavby sa považuje osoba, ktorá je uvedená v liste vlastníctva v katastri nehnuteľností. V rámci dokazovania sa zistilo, že návrh na vklad práva k stavbe podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) bol podaný po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia Stavebného úradu L. M. Rozhodnutie príslušnej správy katastra o povolení vkladu nadobudlo právoplatnosť 20. júla 2020.

Úloha: *Bol J. K. zodpovedný za priestupok podľa § 105 ods. 1 písm. d) zákona č. 50/1976 Zb.?*

1. Kto je povinný podľa zákona č. 50/1976 Zb. udržiavať stavbu v dobrom stavebnom stave?

§ 86 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Vlastník stavby je v súlade s dokumentáciou overenou stavebným úradom a s rozhodnutím stavebného úradu (stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie) povinný udržiavať stavbu v dobrom stavebnom stave tak, aby nevznikalo nebezpečenstvo požiarov a hygienických závad, aby nedochádzalo k jej znehodnoteniu alebo ohrozeniu jej vzhľadu a aby sa čo najviac predĺžila jej užívateľnosť.

2. Ak sa stavba riadne neudržiava, komu je stavebný úrad podľa zákona č. 50/1976 Zb. oprávnený nariadiť, aby sa postaral o nápravu?

§ 86 ods. 2 prvá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ak vlastník stavbu riadne neudržiava, môže mu stavebný úrad vo verejnom záujme nariadiť, aby sa v určenej lehote a za určených podmienok postaral o nápravu.

3. Je subjektom priestupku podľa § 105 ods. 1 písm. d) zákona č. 50/1976 Zb. vlastník stavby?

§ 105 ods. 1 písm. d) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Priestupku sa dopustí a pokutou do 10 000 Sk sa potresce ten, kto d) neudržiava stavbu napriek opätovnej výzve orgánu štátneho stavebného dohľadu alebo rozhodnutiu stavebného úradu,

4. Ktorým právnym úkonom vzniká podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. vlastnícke právo k nehnuteľnosti?

§ 1 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Kataster nehnuteľností (ďalej len „kataster“) je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, zo správy majetku vyšších územných celkov, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov (ďalej len „právo k nehnuteľnosti“).

§ 28 ods. 2 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1 vznikajú, menia sa alebo zanikajú vkladom do katastra, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 28 ods. 3 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení.

Príklad č. 6:

**Hmotnoprávna povaha zápisu práv
k nehnuteľnostiam záznamom do katastra**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Mesto L. sa správnou žalobou podanou Krajskému súdu v T. na základe § 177 ods. 1 Správneho súdneho poriadku domáhalo zrušenia záznamu Okresného úradu T., Katastrálneho odboru, ktorým tento orgán štátnej správy zapísal na liste vlastníctva č. 1 kat. úz. L. vlastnícke právo mesta L. k nehnuteľnostiam vedených v pozemkovej knihe vl. č. 681 kat. úz.

L. Mesto L. o sebe podľa § 178 ods. 1 Správneho súdneho poriadku tvrdilo, že ako účastník administratívneho konania bolo týmto opatrením orgánu verejnej správy ukrátené na svojich právach.

Úloha: *Podlieha záznam práv k nehnuteľnostiam do katastra podľa Správneho súdneho poriadku prieskumu v správnom súdnictve?*

1. Akú funkciu plní podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) záznam práv k nehnuteľnostiam do katastra ?

§ 4 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. –

(1) Práva k nehnuteľnostiam sa do katastra zapisujú vkladom práv k nehnuteľnostiam do katastra (ďalej len „vklad“), záznamom práv k nehnuteľnostiam do katastra (ďalej len „záznam“) a poznámkou o právach k nehnuteľnostiam v katastri (ďalej len „poznámka“).

(2) Zápisom práv k nehnuteľnostiam sa rozumie vklad, záznam a poznámka.

(3) Zápisy práv k nehnuteľnostiam majú právotvorné, evidenčné alebo predbežné účinky podľa tohto zákona.

§ 5 ods. 2 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z.

– Záznam je úkon správy katastra plniaci evidenčné funkcie, ktoré nemajú vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam.

§ 34 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z.

– Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa

alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklopom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín. Záznamom sa zapisuje i zmena poradia záložných práv z dohody záložných veriteľov o poradí ich záložných práv rozhodujúcim na ich uspokojenie.

§ 1 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Kataster nehnuteľností (ďalej len „kataster“) je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, zo správy majetku vyšších územných celkov, o nájomných právach k pozemkom, ak nájonné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov (ďalej len „právo k nehnuteľnosti“).

2. Vzťahujú sa na vykonanie záznamu podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. všeobecné predpisy o správnom konaní?

§ 34 ods. 3 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Na vykonanie záznamu sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.⁷⁾
⁷⁾ Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

3. Ako je vymedzená vecná pôsobnosť zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok)?

§ 1 zákona č. 71/1967 Zb. v znení zákona č. 177/2018 Z. z. –

(1) Tento zákon sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

(2) Správnym orgánom je štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

4. Čo je podľa Správneho súdneho poriadku predmetom preskúmavania v správnom súdnictve?

§ 6 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. – Správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

5. Možno na účely Správneho súdneho poriadku považovať záznam za rozhodnutie orgánu verejnej správy?

§ 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 162/2015 Z. z. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. – Na účely tohto zákona sa rozumie b) rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka,

6. Možno na účely Správneho súdneho poriadku považovať záznam za opatrenie orgánu verejnej správy?

§ 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 162/2015 Z. z. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. – Na účely tohto zákona sa rozumie c) opatrením orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté,

7. Má Okresný úrad T. podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. hmotnoprávne postavenie orgánu štátnej správy ?

§ 11 ods. 2 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Miestnymi orgánmi štátnej správy na úseku katastra sú okresné úrady, ak osobitný zákon neustanovuje inak.^{5a)}

5a) § 8 ods. 1 zákona č. 281/1997 Z. z. o vojenských obvodoch a zákon, ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organi-

zácií miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

8. Má Okresný úrad T. na účely Správneho súdneho poriadku hmotnoprávne postavenie orgánu verejnej správy?

§ 4 zákona č. 162/2015 Z. z. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. –

Orgánmi verejnej správy sa na účely tohto zákona rozumejú

- a) orgány štátnej správy,
- b) orgány územnej samosprávy, ktorými sú obce, mestá, a v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice mestské časti a samosprávne kraje,
- c) orgány záujmovej samosprávy, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy,
- d) právnické osoby a fyzické osoby, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy,
- e) štátne orgány, iné orgány alebo subjekty, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy.

Prípad č. 7:

Platnosť kúpnej zmluvy ako podmienka povolenia vkladu

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Okresnému úradu K., Katastrálnemu odboru, ktorá vykonáva štátnu správu v územnom obvode okresu K. bol doručený návrh na vklad vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy zo 17. februára 2020 a jej dodatku z 24. februára 2020 uzavretej medzi M. F., Š. N., J. P. a H. C. ako predávajúcimi a E., spol. s r. o., ako kupujúcim. Predmetom prevodu boli nehnuteľnosti v kat. úz. K., a to 11 parciel, včítane kaštiela, sýpky a včelína.

V priebehu katastrálneho konania sa preukázalo, že podpis zástupcu predávajúcich JUDr. D. F. na kúpnej zmluve zo 17. februára 2020 a dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve z 24. februára 2020 nie je pravý (je druhovo rozdielny) a rovnako nie sú pravé ani podpisy spoluvlastníkov na plnomocenstve zo dňa 24. februára 2020 pre JUDr. F. a na plnomocenstve JUDr. F. pre I. H. zo dňa 24. februára 2020.

Úloha: Bol Okresný úrad K., Katastrálny odbor na základe zistených skutočností povinný zamietnuť návrh na vklad podľa § 31 ods. 3 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon)?

1. Bol Okresný úrad K., Katastrálny odbor povinný preskúmať kúpnu zmluvu zo 17. februára 2020 a jej dodatok z 24. februára 2020?

§ 31 ods. 1 prvá veta zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa nepriechi dobrým mravom. Pri rozhodovaní o vklade prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti,^{10b)} ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.

10b) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995

Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, Civilný sporový poriadok, zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

2. Je kúpna zmluva právny úkon podľa Občianskeho zákonníka?

§ 34 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

§ 588 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Z kúpnej zmluvy vznikne predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu.

3. Musela mať podľa Občianskeho zákonníka kúpna zmluva zo 17. februára 2020 a jej dodatok z 24. februára 2020 písomnú formu?

§ 46 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Písomnú formu musia mať zmluvy o prevodoch nehnuteľností, ako aj iné zmluvy, pre ktoré to vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov.

4. Kedy podľa Občianskeho zákonníka nadobúda kúpna zmluva platnosť?

§ 40 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.

5. Bol splnomocniteľ podľa Občianskeho zákonníka povinný udeliť plnomocenstvo splnomocnencovi písomne?

§ 31 ods. 4 prvá veta zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Ak je potrebné, aby sa právny úkon urobil v písomnej forme, musí sa plnomocenstvo udeliť písomne.

6. Možno kúpnu zmluva zo 17. februára 2010 a jej dodatok z 24. februára 2010 za daných okolností považovať podľa Občianskeho zákonníka za právny úkon uskutočnený medzi M. F., Š. N., J. P. a H. C. ako predávajúcimi a E., spol. s r. o.?

§ 39 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Prípád č. 8:

Hmotnoprávne podmienky povolenia vkladu o zriadení vecného bremena

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Okresnému úradu B. Š., Katastrálny odbor bol doručený návrh Družstva L. na povolenie vkladu zmluvy o zriadení vecného bremena uzavretej 20. októbra 2020 vo vzťahu k nehnuteľnostiam o rozlohe 17 ha vo vlastníctve mesta B. Š. Zmluva o zriadení vecného bremena bola uzavretá medzi Družstvom L. a bývalým primátorom mesta B. Š. v čase jeho pôsobenia vo funkcii.

Okresný úrad B. Š., Katastrálny odbor rozhodnutím z 20. marca 2020 preušil konanie o návrhu s tým, že k zmluve treba doložiť výpis uznesenia mestského zastupiteľstva o schválení vecného bremena. Súčasne vyzval účastníkov konania (mesto B. Š. aj Družstvo L.) na doloženie tejto listiny.

Mesto B. Š. dňa 26. marca 2020 doložilo výpis uznesenia zo zasadnutia mestského zastupiteľstva z 21. marca 2020, podľa ktorého mesto nesúhlasí so zriadením vecného bremena. Zmluva nebola nikdy predmetom rokovania mestského zastupiteľstva. Mesto B. Š. ako účastník katastrálneho konania súčasne žiadalo konanie o vklade vecného bremena zastaviť.

Okresný úrad B. Š., Katastrálny odbor na základe toho podľa § 31 ods. 3 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) návrh zamietla s odôvodnením, že nie sú splnené podmienky pre vklad.

Úloha: *Bolo podľa platnej právnej úpravy potrebné na zmluvu o zriadení vecného bremena potrebné schválenie mestského zastupiteľstva?*

1. Z akého hľadiska bol podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. Okresný úrad B. Š., Katastrálny odbor oprávnený skúmať zmluvu o zriadení vecného bremena?

§ 31 ods. 1 prvá veta zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou

nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa neprieči dobrým mravom.

2. Je mestské zastupiteľstvo podľa zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení oprávnené schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa majetku mesta?

§ 24 ods. 1 zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. – Mestské zastupiteľstvo je orgánom samosprávy mesta. Na jeho postavenie sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona o obecnom zastupiteľstve. Okrem toho mestské zastupiteľstvo najmä rozhoduje o zriadení výborov v mestských častiach a o vymedzení ich oprávnení, ustanovuje erb mesta, vlajku mesta, pečať mesta, prípadne znelku mesta, schvaľuje štatút mesta.

§ 11 ods. 4 písm. a) zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 413/2019 Z. z. – Obecne zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené a) určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce a s majetkom štátu, ktorý užíva, schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa tohto majetku a kontrolovať hospodárenie s ním,

3. Podliehajú podľa zákona SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí zmluvné prevody vlastníctva nehnuteľného majetku schváleniu mestským zastupiteľstvom?

§ 9 ods. 2 písm. a) zákona SNR č. 138/1991 Zb. v znení zákona č. 241/2019 Z. z. – Schváleniu obecným zastupiteľstvom podliehajú vždy a) zmluvné prevody vlastníctva nehnuteľného majetku; to neplatí, ak obec je povinná previesť nehnuteľný majetok podľa osobitného predpisu,^{22a)}
22a) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov.

4. Možno podľa Občianskeho zákonníka zmluvy o vecnom bremene považovať z právneho hľadiska za zmluvné prevody vlastníctva nehnuteľného majetku?

§ 151n ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. v znení zákona č. 394/2019 Z. z. – Vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe.

Prípad č. 9:

Zmluva ako prejav vôle spoločnosti podľa Obchodného zákonníka (*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Zmluvné strany kúpnej zmluvy – predávajúci X, spol. s r. o. zastúpený Ing. P., prvým konateľom spoločnosti a Ing. P. druhým konateľom spoločnosti a kupujúci Y, spol. s r. o. zastúpený V., konateľom spoločnosti – žiadali o rozhodnutie o návrhu na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli jej predmetom.

Okresný úrad P., Katastrálny odbor zamietol návrh na vklad vlastníckeho práva na základe tejto kúpnej zmluvy. Rozhodnutie odôvodnil tým, že podľa právoplatného rozsudku Krajského súdu v P. a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konateľa spoločnosti X, spol. s r. o., neboli oprávnení uzavrieť kúpnu zmluvu z dôvodu, že uznesenie valného zhromaždenia, ktorým boli vymenovaní do funkcie, je neplatné. Neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia určená súdom podľa § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka pôsobí od okamihu, keď ju súd vysloví, a to *ex tunc* (so spätnou účinnosťou).

Y, spol. s r. o. (kupujúci) sa proti rozhodnutiu Okresného úradu P. odvolala. Vo svojom oprávnom prostriedku dala do pozornosti, že napriek súdnym rozsudkom nadobudla svoje práva ako účastník kúpnej zmluvy v dobre viere (*bona fidae*). Z tohto dôvodu vo vzťahu k nej ako k účastníkovi kúpnej zmluvy nemohli mať rozhodnutia súdov za následok neplatnosť tohto právneho úkonu.

Odvolací orgán odvolaniu nevyhovel. Vo vzťahu k námietke Y, spol. s r. o. v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že Y, spol. s r. o. nenadobudla práva v dobre viere, lebo spoločníkmi tejto spoločnosti sú blízki príbuzní konateľov X, spol. s r. o., ktorí konali na základe neplatných uznesení valného zhromaždenia. Návrh na vklad vlastníckeho práva v prospech Y, spol. s r. o. bol podaný po tom, ako bol rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potvrdený rozsudok Krajského súdu v P.

Úloha: *Bol postup orgánov štátnej správy na úseku katastra v súlade s platnou právnou úpravou?*

1. Kto podľa Obchodného zákonníka koná v mene spoločnosti?

§ 131 ods. 3 prvá veta zákona č. zákona č. 513/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – V konaní konajú za spoločnosť konatelia; ak sú však účastníkmi konania sami konatelia, zastupuje spoločnosť určený člen (členovia) dozornej rady.

2. Bolo možné podľa Obchodného zákonníka považovať Y, spol. s r. o. za tretiu osobu, ktorej práv sa netýka neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia vyslovená súdnym rozhodnutím?

§ 131 ods. 4 prvá veta zákona č. zákona č. 513/1991 Zb. v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – Neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti sa netýka práv nadobudnutých v dobrej viere tretími osobami. V pochybnostiach platí, že tretie osoby nadobudli práva v dobrej viere.

3. Splnila kúpna zmluva uzavretá medzi X, spol. s r. o. a Y, spol. s r. o. podmienky podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon)?

§ 31 ods. 1 prvá veta zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa neprieči dobrým mravom.

Prípad č. 10:

Oprava chýb v katastrálnom operáte

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Okresný úrad S. L., Katastrálny odbor svojím rozhodnutím v konaní vo veci návrhu na opravu chyby v katastrálnom operáte podanom J. D. a A. D. nevyhovel návrhu na opravu chyby v katastrálnom operáte. Chyba mala spočívať v chybnom zákrese geometrického plánu č. 26-94/Ga v súbore geodetických informácií katastra nehnuteľností, t. j. chybně zakreslených hraniciach medzi pozemkami – parcely C. KN X. k. ú. J. Z.

J. D. a A. D. vo svojom návrhu uviedli, že „v kópii katastrálnej mapy sa stráca časť pozemku, ktorý tvoril odkvap ich rodinného domu, pričom oni nehnuteľnosti trvale a užívajú od roku 1994. Až keď vznikol medzi nimi a susedmi spor, zistili z kópie katastrálnej mapy, že hranica pozemku je zakreslená inak, ako bola zakreslená v geometrickom pláne č. 26-94/Ga, ktorý bol podklad k prevodu nehnuteľnosti v roku 1995.“ J. D. a A. D. nespochybnili správnosť geometrického plánu č. 26-94/Ga, ale namietali zrejmu nesprávnosť v katastrálnej mape. Susedia, s ktorými sú v spore, sa opierajú o katastrálnu mapu a na základe nej popierajú ich vlastníctvo k časti pozemku za rodinným domom. Chyba v katastrálnej mape je príčinou toho, že sa domáhajú opravy v katastrálnom operáte.

Okresný úrad S. L., Katastrálny odbor v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že geometrický plán č. 26-94/Ga je zobrazený v mierke 1:550, kým katastrálna mapa je zobrazená v mierke 1:1000. Pre posúdenie priebehu hranice je rozhodujúcim faktom skutočnosť, v akej miere je zobrazovaná katastrálna mapa, lebo čím je mapa vyhotovovaná v menšej mierke, tým je menšie rozlíšenie majetkovej hranice a naopak. V danom prípade namietaná hranica medzi pozemkami nebude znázornená tak, že splyva, ale že ide poza múr rodinného domu. Táto skutočnosť je preukázateľne viditeľná aj na zázname podrobného merania zmien vyhotovenom ku geometrickému plánu. Z uvedeného je zrejmé, že všetky údaje sú v súlade s verejnými listinami – geometrickým plánom č. 26-94/Ga i s katastrálnou mapou uloženými v zbierke listín.

Úloha: *Bol postup Okresného úradu S. L. v súlade so zákonom NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon)?*

1. Čo tvorí katastrálny operát?

§ 8 ods. 1 prvá veta zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Katastrálny operát tvoria dokumentačné materiály potrebné na spravovanie katastra a obnovu katastrálneho operátu.

2. Súčasťou čoho sú katastrálne mapy a geometrické plány?

§ 8 ods. 1 tretia veta písm. a) zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Katastrálny operát obsahuje tieto časti: a) súbor geodetických informácií, ktorý tvoria katastrálne mapy, mapy určeného operátu, geometrické plány, záznamy podrobného merania zmien, zoznamy súradníc, údaje o spojení lomových bodov a ďalšia geodetická dokumentácia;

3. Možno z právneho hľadiska považovať chybne zakreslené hranice pozemkov v katastrálnej mape za chybu v katastrálnom operáte?

§ 59 ods. 2 písm. b) zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Okresný úrad opraví b) chybne zobrazené hranice pozemkov v katastrálnej mape alebo v mape určeného operátu, ak nie sú v súlade s hranicami vyznačenými v teréne a vyznačenie hraníc v teréne od vykonania originálneho merania nebolo polohovo zmenené,

4. Boli J. D. a A. D. osobami oprávnenými požiadať o opravu chyby v katastrálnej mape?

§ 59 ods. 4 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Konanie o oprave chyby začne okresný úrad na návrh toho, koho práva sú údajmi katastra dotknuté, z vlastného podnetu na základe prešetrovania zmien údajov katastra podľa § 57 alebo na základe zistenia okresného úradu v rámci svojej činnosti.

Na konanie o oprave chyby sa nevzťahuje správny poriadok, ak ide o opravu

a) údajov katastra, ktoré nie sú zapísané v liste vlastníctva,

b) údajov katastra, ktoré sú zapísané v liste vlastníctva, a to titulu, mena, priezviska, rodného priezviska, dátumu narodenia, rodného čísla, a ak ide o cudzinca, iného identifikátora, miesta trvalého pobytu, názvu alebo ob-

chodného mena právnickej osoby, sídla právnickej osoby, identifikačného čísla organizácie, titulu nadobudnutia práva k nehnuteľnosti, bližších identifikačných údajov o nehnuteľnostiach ustanovených všeobecne záväzným právnym predpisom,

c) znenia poznámky, ak bolo zapísané v rozpore s predloženou verejnou listinou alebo s inou listinou,

d) výmery a chybné zobrazené hranice parcely registra „E“,

e) chybné zobrazené hranice parcely registra „C“, ak nejde o opravu podľa odseku 2 písm. f).

§ 59 ods. 7 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Účastníkom konania o oprave chyby podľa odseku 5 je vlastník alebo iná oprávnená osoba.

5. Je okresný úrad povinný opraviť údaje katastra, ak sú v rozpore s verejnou listinou?

§ 59 ods. 2 písm. a) zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Správa katastra aj bez návrhu a) opraví údaje katastra, ak sú v rozpore s verejnou listinou alebo s inou listinou, alebo s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra, alebo s výsledkami revízie údajov katastra,

Okresný úrad opraví

a) údaje katastra uvedené v § 7, ak sú v rozpore s rozhodnutím o povolení vkladu, verejnou listinou alebo s inou listinou, na základe ktorej bol vykonaný zápis do katastra; to neplatí, ak boli údaje zapísané podľa § 42 ods. 6,

§ 7 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. –

Obsah katastra

Kataster obsahuje tieto údaje:

a) geometrické určenie a polohové určenie nehnuteľností a katastrálnych území,

b) parcelné čísla, údaje o parcelách registra „C“ evidovaných na katastrálnej mape, údaje o parcelách registra „E“ evidovaných na mape určeného operátu, druhy a výmery pozemkov, súpisné čísla stavieb, údaje o príslušnosti pozemkov k zastavanému územiu obce,²⁾ údaje o druhoch chránených nehnuteľností, o cene nehnuteľnosti a údaje o využívaní nehnuteľností, vybrané údaje na začlenenie pozemkov do poľnohospodárskeho pôdneho fondu alebo do lesného pôdneho fondu, údaje o bonitovaných pôdnoekologických jednotkách,

vybrané údaje na tvorbu a ochranu životného prostredia a vybrané údaje pre iné informačné systémy o nehnuteľnostiach,

c) údaje o právach k nehnuteľnostiam, údaje o vlastníkovi nehnuteľnosti (ďalej len „vlastník“) a o inej oprávnenej osobe, ak ide o fyzickú osobu, meno, priezvisko, rodné priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, a ak ide o cudzinca, iný identifikátor a miesto trvalého pobytu, ak ide o právnickú osobu, názov, sídlo a identifikačné číslo, ako aj údaje o skutočnostiach súvisiacich s právami k nehnuteľnostiam,

d) údaje o základných a podrobných polohových bodových poliach alebo údaje o bodových poliach,

e) sídelné a nesídelné geografické názvy.

§ 42 ods. 6 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. v znení zákona č. 212/2018 Z. z. – Zápisu do katastra nebráni rozpor údajov v zmluve, verejnej listine alebo inej listine s údajmi referenčného registra. Ak nie je pochybnosť o totožnosti osoby, ktorej údaje sa majú zapísať do katastra, okresný úrad zapíše do katastra údaje podľa referenčného registra.

11. KAPITOLA

**SPRÁVA ÚZEMNÉHO PLÁNOVANIA
A STAVEBNÝCH VEČÍ**

Prípád č. 1:

Právna povaha územného plánu obce
(doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.)

J. V. je vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území Ch. N. V. vedenej na liste vlastníctva č. XYXY, a to pozemku parc. č. 3 o výmere 7 997 m² a na ňom stojacej stavby. Obec Ch. N. V. uznesením č. XY/XYXY schválila podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) územný plán obce obsahujúci časť, v ktorej sú navrhnuté stavby verejnoprospešného charakteru na pozemku vo vlastníctve J. V.

J. V. podal sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky. Namietal v nej porušenie svojich práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením obecného zastupiteľstva č. XY/XYXY.

Podľa názoru J. V. obecné zastupiteľstvo v Ch. N. V. schválením územného plánu obce porušilo jeho právo vlastníť a pokojne užívať majetok. Stav, keď na pozemku v jeho vlastníctve mieni obec v neurčitej budúcnosti stavať verejnoprospešné stavby podľa územného plánu schváleného uznesením zastupiteľstva majúciom záväznú právnu silu, je zásahom do jeho chránených práv, nakoľko mu znemožňuje pozemok užívať, nakladať s ním a brať z neho úžitky.

Úloha: Porušilo obecné zastupiteľstvo v Ch. N. V. schválením územného plánu obce podľa zákona č. 50/1976 Zb. práva J. V. ako vlastníka nehnuteľnosti?

1. Umožňuje Dodatkový protokol č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Ústava Slovenskej republiky obmedziť vlastnícke právo?

čl. 1 prvý odsek Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru – Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecne zásady medzinárodného práva.

čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v znení úst. zákona č. 99/2019 Z. z. – Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

2. Kto je podľa zákona č. 50/1976 Zb. oprávnený schvaľovať územný plán obce?

§ 26 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územné plány obcí a zón schvaľuje obec.

3. Ktorý orgán obce je podľa zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení schvaľovať územný plán obce?

§ 11 ods. 4 písm. c) zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 73/2020 Z. z. – Obecne zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené c) schvaľovať územný plán obce alebo jej časti a koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce,

4. Akou právnou formou sa podľa zákona č. 50/1976 Zb. vyhlasuje územný plán obce?

§ 27 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Obec schvaľuje územnoplánovacia dokumentáciu a jej záväzné časti vyhlasuje všeobecne záväzným nariadením.

5. Čo je podľa zákona č. 50/1976 Zb. územný plán obce?

§ 8 ods. 2 písm. c) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územnoplánovacia dokumentácia tvoria: c) územný plán obce,

6. Čo je podľa zákona č. 50/1976 Zb. účelom územnoplánovacej dokumentácie?

§ 8 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia. Územnoplánovacia dokumentácia sa spracúva pre stupeň celoštátny, regionálny, pre obce a časti obce.

§ 8 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územnoplánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie Slovenskej republiky, regiónov a obcí. Odvetvové koncepcie ústredných orgánov štátnej správy a koncepcie rozvoja obcí a iné programy týkajúce sa hospodárskeho, sociálneho alebo kultúrneho rozvoja musia byť v súlade so záväznými časťami územnoplánovacej dokumentácie (§ 13).

7. Čo podľa zákona č. 50/1976 Zb. ustanovuje územný plán obce?

§ 11 ods. 5 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územný plán obce ustanovuje najmä

- a) zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce v nadväznosti na okolité územie,
- b) prípustné, obmedzené a zakázané funkčné využívanie plôch,
- c) zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, územného systému ekologickej stability a tvorby krajiny vrátane plôch zelene,
- d) zásady a regulatívy ochrany a využitia prírodných zdrojov, kultúrno-historických hodnôt a významných krajinných prvkov,
- e) hranice medzi súvisle zastavaným územím obce alebo územím určeným na zastavanie (ďalej len „zastavané územie“) a ostatným územím obce,
- f) zásady a regulatívy verejného dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia,
- g) plochy pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie asanácie a pre chránené časti krajiny.

Prípád č. 2:

Územnoplánovacia činnosť obce

(doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.)

Obecné zastupiteľstvo v Z. schválilo uznesením zo dňa 27. apríla 2020 územný plán obce. Obec Z. následne vyhlásila jeho záväznú časť všeobecne záväzným nariadením č. 6/2020.

J. R., obyvateľ obce Z., sa domnieval, že postup obce Z. pri obstarávaní územného plánu obce nebol v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon). Namietal, že obec pred schválením svojho územného plánu nepredložila jeho návrh na schválenie okresnému úradu v sídle kraja. Obec navyše pristúpila k schváleniu územného plánu bez toho, aby vychádzala zo schválenej územnoplánovacej dokumentácie na regionálnej úrovni.

Úloha: *Bol postup obce Z. pri obstarávaní územného plánu obce v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb.?*

1. Čo je z právneho hľadiska územnoplánovacia činnosť?

§ 2 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územnoplánovacia činnosťou je a) obstarávanie a spracovanie územnoplánovacích podkladov a udržiavanie ich aktuálneho stavu, b) obstarávanie, spracovanie, prerokúvanie a schvaľovanie územnoplánovacej dokumentácie a udržiavanie jej aktuálneho stavu.

2. Bola obec orgánom územného plánovania, ktorý obstaráva územnoplánovaciu dokumentáciu?

§ 16 ods. 1 a 2 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. –

(1) Územnoplánovaciu dokumentáciu obstarávajú orgány územného plánovania.

(2) Orgánmi územného plánovania sú obce, samosprávne kraje a okresný úrad v sídle kraja.

3. Čo zahŕňa obstarávanie územnoplánovacej dokumentácie?

§ 19a ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Obstarávanie územnoplánovacej dokumentácie zahŕňa

- a) prípravné práce,
- b) zabezpečenie spracovania prieskumov a rozborov,
- c) zabezpečenie spracovania zadania a jeho prerokovanie,
- d) zabezpečenie spracovania konceptu riešenia územnoplánovacej dokumentácie (ďalej len „koncept“), dohľad nad jeho spracovaním a jeho prerokovanie,
- e) zabezpečenie spracovania návrhu územnoplánovacej dokumentácie, dohľad nad jeho spracovaním a jeho prerokovanie,
- f) prípravu podkladov na schválenie návrhu územnoplánovacej dokumentácie,
- g) zabezpečenie vyhlásenia záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie, uloženie územnoplánovacej dokumentácie a vyhotovenie registračného listu a jeho doručenie ministerstvu.

4. Kto bol oprávnený schváliť územný plán obce?

§ 26 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územné plány obcí a zón schvaľuje obec.

5. Bola obec povinná požiadať krajský stavebný úrad o preskúmanie súladu návrhu územného plánu obce?

§ 25 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Pred predložením návrhu územného plánu na schválenie sa preskúma, či

- a) obsah návrhu je v súlade so záväznou časťou schválenej územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa,
- b) obsah návrhu a postup jeho obstarania a prerokovania sú v súlade s príslušnými právnymi predpismi,
- c) návrh je v súlade so zadaním,
- d) návrh je v súlade s rozsahom územného plánu,
- e) záväzná časť územného plánu navrhovaná na vyhlásenie všeobecne záväzným právnym predpisom je v súlade s § 13.

§ 25 ods. 4 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – O preskúmanie súladu návrhu územného plánu obce podľa odseku 1 obec požiada krajský stavebný úrad.

6. Musel byť územný plán obce zosúladený so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou regiónu?

§ 25 ods. 1 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Pred predložením návrhu územného plánu na schválenie sa preskúma, či a) obsah návrhu je v súlade so záväznou časťou schválenej územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa,

§ 8 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územnoplánovacia dokumentáciu tvoria a) Koncepcia územného rozvoja Slovenska, b) územný plán regiónu, c) územný plán obce, d) územný plán zóny.

Prípad č. 3:

Užívanie stavby

(doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.)

C. R., a. s. sa podľa rozhodnutia stavebného úradu M. dopustila správneho deliktu tým, že od 11. novembra 2018 do 2. marca 2019 užívala bez kolaudačného rozhodnutia stavebného úradu strojovňu chladenia umiestnenú na prvom podzemnom podlaží pre obsluhu predajne A. v dome č. p. 1098, v k. ú. H. povolenú ako stavebné úpravy v rámci zmeny stavby rozhodnutím stavebného úradu zo 14. mája 2018.

Na základe tejto skutočnosti uložil stavebný úrad spoločnosti podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) pokutu.

Zástupca spoločnosti vo včas podanom odvolaní namietal, že vydané rozhodnutie stavebného úradu je protizákonné. Je pravdou, že v roku 2018 spoločnosť uviedla prostredníctvom kvalifikovanej osoby niektoré zariadenia strojovne chladenia do prevádzky. Samotné uvedenie strojovne do prevádzky však nemožno právne kvalifikovať ako užívanie stavby, a to aj vzhľadom na to, že agregáty nie sú súčasťou stavby, ale len jej časti. Skutková podstata správneho deliktu predpokladá, aby právnická osoba užívala stavbu, nielen jej časť.

Úloha: Naplnila C. R., a. s. svojím správaním skutkovú podstatu správneho deliktu podľa zákona č. 50/1976 Zb.?

1. Ako zákon vymedzuje skutkovú podstatu správneho deliktu, za ktorý bola spoločnosti uložená pokuta?

§ 106 ods. 3 písm. d) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavebný úrad alebo inšpekcia uloží pokutu do 5 miliónov Sk právnickej osobe alebo fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie, ktorá d) užíva stavbu bez kolaudačného rozhodnutia alebo v rozpore s ním, alebo ako vlastník stavby či iný oprávnený na jej užívanie umožní inej osobe užívanie stavby pred vydaním kolaudačného rozhodnutia alebo v rozpore s ním,

2. Ako zákon vymedzuje pojem „stavba“?

§ 139 ods. 2 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ak sa v tomto zákone používa pojem a) „stavba“, rozumie sa tým aj jej časť,

3. Bolo potrebné užívať strojovňu chladenia na základe kolaudačného rozhodnutia?

§ 76 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Dokončenú stavbu, prípadne jej časť spôsobilú na samostatné užívanie alebo tú časť stavby, na ktorej sa vykonala zmena alebo udržiavacie práce, pokiaľ tieto stavby vyžadovali stavebné povolenie, možno užívať len na základe kolaudačného rozhodnutia.

§ 76 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Kolaudačné rozhodnutie sa vyžaduje aj pre jednoduché stavby, ich prístavby a nadstavby, ktoré postačilo ohlásiť podľa § 55 ods. 2 písm. a).

3. Za akých podmienok možno podľa zákona užívať neskolaudovanú stavbu?

§ 83 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavebný úrad môže na žiadosť stavebníka vydať časovo obmedzené povolenie na predčasné užívanie stavby aj pred odovzdaním a prevzatím všetkých dodávok, pokiaľ to nemá podstatný vplyv na užívateľnosť stavby a predčasné užívanie neohrozuje bezpečnosť a zdravie osôb. Do 15 dní po odovzdaní a prevzatí takej stavby je stavebník alebo budúci užívateľ povinný podať stavebnému úradu návrh na kolaudáciu stavby.

§ 84 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 513/2009 Z. z. –

(1) Pri stavbách, kde komplexné vyskúšanie plynule prechádza do skúšobnej prevádzky, môže sa skúšobná prevádzka začať so súhlasom stavebného úradu a za podmienok určených po dohode s obcou a dotknutými orgánmi.

(2) Ak na posúdenie spôsobilosti stavby na užívanie treba zhodnotiť priebeh skúšobnej prevádzky alebo jej časového úseku, stavebný úrad po dohode s dotknutými orgánmi rozhodne o dočasnom užívaní stavby na skúšobnú prevádzku a určí jej podmienky. Ak je pre stavbu vydané povolenie na predčasné užívanie stavby, dohoda s dotknutými orgánmi sa nepožaduje a § 126 ods. 1 sa nepoužije; úrad vtedy nie je povinný zvolať ústne pojednávanie s miestnym zisťovaním.

(3) Po skončení a vyhodnotení skúšobnej prevádzky alebo jej časového úseku vydá stavebný úrad na návrh stavebníka kolaudačné rozhodnutie.

Prípad č. 4:

**Dôvody pre odmietnutie povolenia na umiestnenie
obytného prívěsu**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Ch., britská štátna príslušníčka rómskej národnosti, si v roku 1985 kúpila v grófstve Hertfordshire pozemok a umiestnila na ňom svoj obytný prívěs, v ktorom bývala aj s rodinou.

Rada príslušného obvodu (District Council) jej v roku 1986 odmietla vydať povolenie na úpravu pozemku (planning permission) a niekoľkokrát ju vyzvala, aby pozemok vypratala. Proti týmto výzvám sa sťažovateľka odvolala. V roku 1987 začal inšpektor vymenovaný Ministerstvom životného prostredia verejné vyšetovanie (Public Enquiry), v ktorom odvolanie zamietol, nakoľko pozemok sa nachádzal v tzv. zelenom pásme mesta (Metropolitan Green Belt). Inšpektor usúdil, že miestna a štátna politika územného plánovania prevažuje nad potrebami sťažovateľky. Orgány poskytli rodine pätnásťmesačnú lehotu na vypratanie pozemku. Rodina aj po uplynutí tejto lehoty zotrvala na mieste, pričom Ch. požiadala o povolenie na stavbu bungalovu. Povolenie bolo zamietnuté a za neuposlušnosť výzvy jej mestský súd (Magistrate Court) dvakrát (v roku 1989 a 1990) uložil pokutu.

Ch. podala sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva vo veci porušenia Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Tvrdila, že postup britských orgánov, v dôsledku ktorých jej bolo zabránené bývať na jej pozemku v obytnom prívěse, predstavuje zásah do jej práva na rešpektovanie obydli, ako aj do jej súkromného a rodinného života, nakoľko viedla tradičný spôsob života Rómov: žiť v mobilnom príbytku a cestovať. Ch. sa preto cítila diskriminovanou vzhľadom na jej rómsky pôvod.

Britská vláda v konaní o sťažnosti pred Európskym súdom pre ľudské práva uznala, že došlo k zásahu štátneho orgánu do práva sťažovateľky. Tvrdila však, že cieľom opatrení bolo dosiahnuť výkon ustanovení o kontrole územného plánovania, ktoré sú určené na ochranu hospodárskeho blahobytu krajiny, životného prostredia a verejného zdravia.

Úloha: *Bol postup britských štátnych orgánov v súlade s čl. 8 a čl. 14 Dohovoru?*

1. Možno odmietnutie vydať povolenie a následné exekučné opatrenia voči Ch. považovať z právneho hľadiska za zásah do jej práva podľa čl. 8 Dohovoru?

čl. 8 Dohovoru – Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

2. Je podľa Dohovoru štátny orgán oprávnený zasahovať do výkonu práva podľa čl. 8 Dohovoru?

čl. 8 bod 2. Dohovoru – Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

3. Bol postup štátneho orgánu odôvodnený v zmysle čl. 8 Dohovoru?

čl. 8 bod 2. Dohovoru

4. Došlo postupom štátnych orgánov k diskriminácii Ch.?

čl. 14 Dohovoru – Užívanie práv a slobôd priznaných týmto Dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Prípad č. 5:

Pojem stavba podľa zákona č. 50/1976 Zb.

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Mesto L. M. ako stavebný úrad uložil K., spol. s r. o. pokutu podľa § 106 ods. 1 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) za to, že uskutočnila drobnú stavbu bez jej ohlásenia pri západnom vchode do podchodu na námestí v L. M.

Šlo o mobilnú bunku s medenou strechou, s rozmermi 2 x 3 x 2,27 m (t. j. neprekračovala rozmery ustanovené pre drobnú stavbu), tvorenú oceľovým rámom a drevenými kazetami. Mobilná bunka umiestnená na vyvýšenej betónovej doske, bola pripojená na inžinierske siete (rozvodnú sieť a kanalizáciu reštaurácie), pripravená na sprevádzkovanie.

K., spol. s r. o. v konaní o uložení pokuty namietala, že nenaplnila skutkovú podstatu správneho deliktu, lebo v prípade mobilnej bunky nejde o stavbu v právnom zmysle slova, nakoľko nie je spojená so zemou pevným základom. Preto ju nemožno považovať za nehnuteľnú vec podľa Občianskeho zákonníka. Navyše, nejde o stavbu, ale o krátkodobé prenosné zariadenie.

Úloha: *Bolo možné predmetnú mobilnú bunku z právneho hľadiska kvalifikovať ako stavbu podľa zákona č. 50/1976 Zb.?*

1. Na základe čoho môže osoba uskutočniť stavbu?

§ 54 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavby, ich zmeny a udržiavacie práce na nich sa môžu uskutočňovať iba podľa stavebného povolenia alebo na základe ohlásenia stavebnému úradu.

2. Postačuje pri drobnej stavbe ohlásenie stavebnému úradu?

§ 55 ods. 2 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ohlásenie stavebnému úradu postačí b) pri drobných stavbách, ktoré plnia doplnkovú funkciu k hlavnej stavbe a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie;

3. Čo patrí medzi drobné stavby?

§ 139b ods. 7 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Drobné stavby sú stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu (napr. pre stavbu na bývanie, pre stavbu občianskeho vybavenia, pre stavbu na výrobu a skladovanie, pre stavbu na individuálnu rekreáciu) a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie, a to a) prízemné stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m² a výška 5 m, napríklad kôlne, práčovne, letné kuchyne, prístrešky, zariadenia na nádoby na odpadky, stavby na chov drobného zvieratstva, sauny, úschovne bicyklov a detských kočíkov, čakárne a stavby športových zariadení, b) podzemné stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m² a hĺbka 3 m, napríklad pivnice, žumpy.

§ 139b ods. 8 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Za drobné stavby sa považujú aj a) stavby organizácií na lesnej pôde slúžiace na zabezpečovanie lesnej výroby a poľovníctva, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 30 m² a výška 5 m, napríklad sklady krmiva, náradia alebo hnojiva, b) oplotenie, c) prípojky stavieb a pozemkov na verejné rozvodné siete a kanalizáciu všetkých stavieb a pozemkov a pripojenie drobných stavieb a pozemkov na rozvodné siete a kanalizáciu hlavnej stavby, d) nástupné ostrovčeky hromadnej verejnej dopravy, priechody cez chodníky a na susedné pozemky, priepusty a pod.

§ 139b ods. 9 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Za drobné stavby sa nepovažujú stavby skladov horľavín a výbušnín, stavby pre civilnú ochranu, stavby pre požiarnu ochranu, stavby uránového priemyslu a jadrových zariadení, vodné stavby, stavby čerpacích staníc kvapalných palív, skvapalnených plynov alebo stlačených plynov pre pohon motorových vozidiel, stavby prečerpávacích staníc horľavých kvapalín, horľavých plynov a stavby plniarní tlakových nádob horľavým plynom alebo horenie podporujúcim plynom.

4. Je pre vymedzenie pojmu stavba podľa zákona č. 50/1976 Zb. rozhodujúce, či je stavba pevne spojená so zemou?

§ 43 ods. 1 prvá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavba je stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo stavebných výrobkov, ktorá je pevne spojená so zemou alebo ktorej osadenie vyžaduje úpravu podkladu.

5. Čo sa rozumie pevným spojením so zemou?

§ 43 ods. 1 druhá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. –
Pevným spojením so zemou sa rozumie

- a) spojenie pevným základom,
- b) upevnenie strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ v zemi alebo o inú stavbu,
- c) ukotvenie pilótami alebo lanami s kotvou v zemi alebo na inej stavbe,
- d) pripojenie na siete a zariadenia technického vybavenia územia,
- e) umiestnenie pod zemou.

6. Je pojem stavba vymedzený v zákone č. 50/1976 Zb. definíciou uplatniteľnou len na účely tohto zákona?

§ 43 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. –

DRUHÁ ČASŤ
STAVEBNÝ PORIADOK
ODDIEL 1
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA
§ 43
Stavba

7. Mala mobilná bunka pripojená na inžinierske siete právnu povahu krátkodobého prenosného zariadenia podľa zákona č. 50/1976 Zb. ?

§ 56 písm. c) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavebné povolenie ani ohlásenie sa nevyžaduje c) pri krátkodobých prenosných zariadeniach, ako sú predajné stánky, konštrukcie a zariadenia na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov,

8. Bolo potrebné podľa zákona č. 50/1976 Zb. samostatné ohlásenie pripojenia na rozvodné siete?

§ 55 ods. 2 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. –

§ 139b ods. 8 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. –

Prípád č. 6:

Dodatočné povolenie stavby
(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Obec B. ako príslušný stavebný úrad zistila, že J. K. pristavala bez stavebného povolenia prístavbu k svojej rekreačnej chate v záhradkárskej osade v B. a začala voči nej správne konanie o dodatočné povolenie stavby podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon).

Obec B. ako príslušný stavebný úrad prístavbu dodatočne povolila. Proti rozhodnutiu však podal odvolenie Ing. F. H., vlastník susediaceho pozemku. Namietal, že pozemok, na ktorom sa nachádza rekreačná chata, je podľa územného plánu určený na bytovú výstavbu. Nie je tu možné umiestňovať nové rekreačné chaty, ale len rodinné domy. Z tohto dôvodu nemožno dodatočne povoliť prístavbu k stavbe, ktorá je podľa kolaudačného rozhodnutia stavbou na individuálnu rekreáciu.

J. K. uviedla, že uvedená skutočnosť je v jej prípade právne irelevantná. Stavba je rodinným domom, nakoľko ju celoročne obýva.

Úloha: *Boli podľa zákona č. 50/1976 Zb. splnené podmienky na dodatočné povolenie prístavby?*

1. Vyžaduje sa na prístavbu k stavbe určenej na individuálnu rekreáciu stavebné povolenie?

§ 55 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavebné povolenie sa vyžaduje, pokiaľ tento zákon a vykonávacie predpisy k nemu alebo osobitné predpisy neustanovujú inak, pri stavbách každého druhu bez zreteľa na ich stavebnotechnické vyhotovenie, účel a čas trvania; stavebné povolenie sa vyžaduje aj pri zmene stavieb, najmä pri prístavbe, nadstavbe a pri stavebných úpravách.

2. Zaväzuje účel užívania stavby určený v kolaudačnom rozhodnutí vlastníka stavby?

§ 82 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Kolau-

dačným rozhodnutím sa povoľuje užívanie stavby na určený účel, a ak je to potrebné, určia sa podmienky užívania stavby.

§ 85 ods. 1 prvá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavbu možno užívať len na účel určený v kolaudačnom rozhodnutí, prípadne v stavebnom povolení.

3. Bola J. K. povinná v konaní o dodatočnom povolení stavby preukázať, že dodatočné povolenie prístavby nie je v rozpore s cieľmi a zámermi územného plánovania?

§ 88a prvá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ak stavebný úrad zistí, že stavba bola postavená bez stavebného povolenia alebo v rozpore s ním, začne z vlastného podnetu konanie a vyzve vlastníka stavby, aby v určenej lehote predložil doklady o tom, že dodatočné povolenie nie je v rozpore s verejnými záujmami chránenými týmto zákonom, najmä s cieľmi a zámermi územného plánovania, a osobitnými predpismi.

Prípád č. 7:

Právomoc stavebného úradu nariadiť odstránenie stavby

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Obec CH. ako stavebný úrad svojím rozhodnutím zo dňa 6. mája 2020 nariadil podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) odstránenie murovanej garáže so zastavanou plochou 24 m² s výškou 3,5 m vlastníka J. Z. na jeho pozemku par. č. 3124, v kat. ú. CH. z dôvodu, že stavba bola postavená bez stavebného povolenia a nie sú splnené podmienky pre jej dodatočné povolenie.

J. Z. namietal, že pôvodná žiadosť o vydanie stavebného povolenia bola z roku 1969, pričom garáž síce bola postavená bez stavebného povolenia, ale so súhlasom vtedajšieho vlastníka pozemku v roku 1970. Odvtedy bol stavebný úrad ohľadne povolenia garáže nečinný a jej stavebníka nevedol k ukončeniu konania, nenabádal ho, aby predložil potrebné doklady, v dôsledku čoho dodatočné povolenie stavby nebolo vydané podľa vtedy platného zákona č. 87/1958 Zb. o stavebnom poriadku, ktorý bol pre stavebníka menej prísny, než je súčasný platný zákon. Z tohto dôvodu je právo obce CH. ako stavebného úradu rozhodnúť o odstránení garáže premlčané.

Úloha: Mala obec CH. ako stavebný úrad právomoc nariadiť odstránenie garáže vlastníka J. Z.?

1. Možno murovanú garáž pre osobný automobil považovať podľa zákona č. 50/1976 Zb. za stavbu?

§ 43 ods. 1 prvá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavba je stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo stavebných výrobkov, ktorá je pevne spojená so zemou alebo ktorej osadenie vyžaduje úpravu podkladu.

2. Vyžaduje sa podľa zákona č. 50/1976 Zb. na garáž so zastavanou plochou 24 m² s výškou 3,5 m stavebné povolenie?

§ 55 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ohlásenie

stavebnému úradu postačí b) pri drobných stavbách, ktoré plnia doplnkovú funkciu k hlavnej stavbe a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie;

§ 139b ods. 7 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Drobné stavby sú stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu (napr. pre stavbu na bývanie, pre stavbu občianskeho vybavenia, pre stavbu na výrobu a skladovanie, pre stavbu na individuálnu rekreáciu) a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie, a to a) prízemné stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m² a výška 5 m, napríklad kôlne, pracovne, letné kuchyne, prístrešky, zariadenia na nádoby na odpadky, stavby na chov drobného zvieratstva, sauny, úschovne bicyklov a detských kočíkov, čakárne a stavby športových zariadení, b) podzemné stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m² a hĺbka 3 m, napríklad pivnice, žumpy.

3. Čo je základnou hmotnoprávnou podmienkou pre nariadenie odstránenia garáže v konaní o dodatočnom povolení stavby?

§ 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavebný úrad nariadi vlastníkovi stavby odstránenie b) stavby postavenej bez stavebného povolenia alebo v rozpore s ním alebo bez písomného oznámenia stavebného úradu podľa § 57 ods. 2 pri stavbách, ktoré treba ohlásiť; odstránenie stavby sa nenariadi iba v prípadoch, keď dodatočné povolenie stavby nie je v rozpore s verejnými záujmami,

4. Ustanovuje zákon č. 50/1976 Zb. lehotu, v ktorej rámci je stavebný úrad povinný začať z vlastného podnetu konanie o dodatočnom povolení stavby?

§ 88a ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ak stavebný úrad zistí, že stavba bola postavená bez stavebného povolenia alebo v rozpore s ním, začne z vlastného podnetu konanie a vyzve vlastníka stavby, aby v určenej lehote predložil doklady o tom, že dodatočné povolenie nie je v rozpore s verejnými záujmami chránenými týmto zákonom, najmä s cieľmi a zámermi územného plánovania, a osobitnými predpismi.

§ 88a ods. 5 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ak sa v konaní o dodatočnom povolení stavby preukáže rozpor s verejnými záujmami alebo stavebník v určenej lehote nesplní podmienky rozhodnutia o dodatočnom povolení stavby, stavebný úrad nariadi odstránenie stavby.

Prípád č. 8:

Urbanistická štúdia

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Stavebník, poľnohospodárske družstvo v P., požiadal podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) o vydanie územného rozhodnutia o umiestnenie stavby – troch nadzemných oceľových zásobníkov.

M. B. ako účastník konania (vlastník susedných pozemkov) podal proti rozhodnutiu odvolanie. Poukázal v ňom na schválenú urbanistickú štúdiu, ktorá rieši územie obce P. ako uzavreté, nepredpokladajúce ďalšie zahusťovanie výstavby. Zamýšľaná stavba o výške asi 23 m je rušivým zásahom do vidieckej zástavby, pre ktorú by mala zostať stavba kostola dominantnou. Uvažovaná stavba pôsobí rušivo i vzhľadom na využitie blízkeho zámku, ktorý je vo vlastníctve M. B.

Poukázal tiež na to, že v rámci urbanistickej štúdie je plocha pre podnikateľské aktivity a výrobu navrhnutá v severozápadnej časti, v susedstve poľnohospodárskeho areálu. Výšková hladina je stanovená maximálne dvojpodlažná, pri výške hrebeňa do 9 m, pričom je vylúčená prevádzka s veľmi nárokmi na dopravnú obsluhu. Stavebný úrad P. neprihliadol na obsah urbanistickej štúdie, hoci urbanistická štúdia je záväzným podkladom pre územné rozhodnutie o umiestnení stavby.

Úloha: *Postupovala obec P. ako stavebný úrad pri vydávaní územného rozhodnutia o umiestnení stavby v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. ?*

1. Čo je obsahom urbanistickej štúdie?

§ 4 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Urbanistická štúdia rieši čiastkové problémy v území. Spracúva sa pri príprave územného plánu ako návrh koncepcie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia alebo na spodrobnenie alebo overenie územného plánu a pri zmene a doplnkoch územného plánu, alebo na riešenie niektorých špecifických územno-technických, krajinnno-ekologických, environmentálnych, urbanistických alebo architektonických problémov v území ako podklad pre územné rozhodovanie, alebo ak to ustanovuje osobitný predpis.^{1d)}

1d) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 129/1996 Z. z. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá.

2. Je urbanistická štúdia podkladom pre vydanie územného rozhodnutia?

§ 37 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Podkladom pre vydanie územného rozhodnutia sú územné plány obcí a zón. Ak pre územie nebol spracovaný územný plán obce alebo zóny, podkladom na vydanie územného rozhodnutia sú spracované územnoplánovacie podklady podľa § 3 a ostatné existujúce podklady podľa § 7a; inak stavebný úrad obstará v rozsahu nevyhnutnom na vydanie územného rozhodnutia iné podklady, najmä skutočnosti získané vlastným prieskumom alebo zistené pri miestnom zisťovaní.

§ 3 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územnoplánovacie podklady sú: a) urbanistická štúdia,

3. Je stavebný úrad povinný v územnom konaní posúdiť súlad návrhu s urbanistickou štúdiou?

§ 37 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z.

§ 37 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavebný úrad v územnom konaní posúdi návrh predovšetkým z hľadiska starostlivosti o životné prostredie a potrieb požadovaného opatrenia v území a jeho dôsledkov; preskúma návrh a jeho súlad s podkladmi podľa odseku 1 a predchádzajúcimi rozhodnutiami o území, posúdi, či vyhovuje všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu a všeobecne technickým požiadavkám na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu, prípadne predpisom, ktoré ustanovujú hygienické, protipožiarne podmienky, podmienky bezpečnosti práce a technických zariadení, dopravné podmienky, podmienky ochrany prírody, starostlivosti o kultúrne pamiatky, ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu, lesného pôdneho fondu a pod., pokiaľ posúdenie nepatrí iným orgánom.

4. Je možné z platného znenia zákona odvodiť záväznosť urbanistickej štúdie vo vzťahu k výsledku územného konania?

§ 37 ods. 4 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ak stavebný úrad po posúdení návrhu podľa odsekov 1 až 3 zistí, že návrh alebo predloženná dokumentácia nie je v súlade s podkladmi podľa odseku 1, s predchádzajúcimi územnými rozhodnutiami, so všeobecnými technickými požiadavkami alebo s predpismi uvedenými v odseku 2, návrh zamietne.

Prípad č. 9:

Regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Obec Č. ako stavebný úrad zamietla žiadosť K., spol. s r. o. podanú podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) o povolenie zmeny stavby rodinného domu s tromi bytovými jednotkami, s garážami, kancelárskymi priestormi a ateliérom a ďalšími doplňujúcimi stavbami pred ich dokončením tak, že zmenou by vznikol bytový dom so siedmimi bytovými jednotkami.

Svoje rozhodnutie zdôvodnila tým, že povolenie by bolo v rozpore so schváleným územným plánom obce. Stavba sa nachádza v území, ktoré je v záväznej časti územného plánu obce Č. vyhlásené za oblasť určenú na bývanie v rodinných domoch. Regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce Č., ustanovujú, že je neprípustné využiť túto oblasť inak.

K., spol. s r. o. v odvolaní proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti namietala, že nemôže byť v rozpore s verejným záujmom, ak sa v takomto území povolia bytové domy, pokiaľ sa zachová architektonický charakter stavby.

Úloha: Bola obec Č. ako stavebný úrad podľa zákona č. 50/1976 Zb. pri rozhodovaní o povolení zmeny stavby viazaná územným plánom obce Č.?

1. Je územný plán obce súčasťou územnoplánovacej dokumentácie?

§ 8 ods. 2 písm. c) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územnoplánovacia dokumentácia tvorí: c) územný plán obce,

2. Sú zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce obsahovou náležitosťou územného plánu obce?

§ 11 ods. 5 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Územný plán obce ustanovuje najmä a) zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce v nadväznosti na okolité územie,

3. Schvaľujú sa zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie?

§ 13 ods. 3 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – V záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie sa schvaľujú zásady a regulatívy b) v obci priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce, hranice zastavaného územia, usporiadania verejného dopravného, občianskeho a technického vybavenia, ustanovenia plôch pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie asanácie a pre chránené časti krajiny, ochrany a využívania prírodných zdrojov, kultúrno-historických hodnôt a významných krajinných prvkov, územného systému ekologickej stability, starostlivosti o životné prostredie, tvorby krajiny vrátane plôch zelene,

4. Čím je daná záväznosť záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie schválenej obcou?

§ 27 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Obec schvaľuje územnoplánovacia dokumentáciu a jej záväzné časti vyhlasuje všeobecne záväzným nariadením.

5. Rozlišuje zákon č. 50/1976 Zb. v rámci bytových budov bytové domy a rodinné domy podľa ich účelu?

§ 43b ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Bytové budovy sú stavby, ktorých najmenej polovica podlahovej plochy je určená na bývanie. Medzi bytové budovy patria a) bytové domy, b) rodinné domy, c) ostatné budovy na bývanie, napríklad detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov.

§ 43b ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Bytový dom je budova určená na bývanie pozostávajúca zo štyroch a z viacerých bytov so spoločným hlavným vstupom z verejnej komunikácie.

§ 43b ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Rodinný dom je budova určená predovšetkým na rodinné bývanie so samostatným vstupom z verejnej komunikácie, ktorá má najviac tri byty, dve nadzemné podlažia a podkrovie.

Prípad č. 10:

Zákonná výhrada nového rozhodnutia pre prípad podstatnej zmeny skutkových okolností – klauzula rebus sic stantibus

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

K. si chcela oplotiť svoj pozemok, ktorý sa nachádzal v zastavanej území obce H. O. Keďže plot mal mať výšku len 1, 5 m, v súlade s § 57 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) ohlásila dňa 5. apríla 2020 na základe § 57 ods. 1 obci H. O. ako stavebnému úradu vykonávanie stavby plotu. K ohláseniu nepriložila záväzné stanovisko orgánu ochrany prírody podľa § 9 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, nakoľko sa domnievala, že v jej prípade to predmetný osobitný zákon nevyžadoval.

Stavebný úrad doručil J. K. dňa 11. apríla 2020 písomné oznámenie, že proti uskutočneniu stavby nemá námietky. J. K. si pozemok oplotila.

Dňa 11. septembra 2020 obec H. O. vydala s odkazom na § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. rozhodnutie, ktorým nariadila J. K. vykonané oplotenie pozemku odstrániť.

Rozhodnutie odôvodnila tým, že dotknutý orgán ochrany prírody nesúhlasí s oplotením pozemku J. K., ktorý sa nachádza v tesnej blízkosti aleje dubov vyhlásenej s účinnosťou od 1. augusta 2020 nariadením vlády Slovenskej republiky za významný krajinný prvok so štvrtým stupňom územnej ochrany. V štvrtom stupni územnej ochrany sa podľa § 15 ods. 1 písm. g) zákona č. 543/2002 Z. z. zakazuje oplocovanie pozemkov okrem oplotenia lesných škôlok, ovocných sádov a viníc.

Úloha: *Mala obec H. O. právomoc nariadiť J. K. odstrániť oplotenie jej pozemku na základe § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb.?*

1. Bolo podľa zákona č. 50/1976 Zb. potrebné na uskutočnenie oplotenia pozemku J. K. ohlásenie stavebnému úradu?

§ 54 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavby, ich zmeny a udržiavacie práce na nich sa môžu uskutočňovať iba podľa stavebného povolenia alebo na základe ohlásenia stavebnému úradu. .

§ 55 ods. 2 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Ohlásenie stavebnému úradu postačí b) pri drobných stavbách, ktoré plnia doplnkovú funkciu k hlavnej stavbe a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie;

2. Mohla J. K. zrealizovať oplotenie na základe jej ohlásenia obci H. O.?

§ 57 ods. 2 prvá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavebník môže uskutočniť stavby, stavebné úpravy a udržiavacie práce ohlásené podľa odseku 1 len na základe písomného oznámenia stavebného úradu, že proti ich uskutočneniu nemá námietky.

3. Potrebovala J. K. podľa platnej právnej úpravy k ohláseniu záväzné stanovisko orgánu ochrany prírody?

§ 57 ods. 5 prvá veta zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Oznámenie stavebného úradu nenahrádza rozhodnutia, stanoviská, vyjadrenia, súhlasy alebo iné opatrenia dotknutých orgánov požadované podľa osobitných predpisov.¹ⁿ⁾

1n) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení zákona č. 222/1996 Z. z., zákon č. 309/1991 Zb., zákon č. 138/1973 Zb. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov.

§ 9 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 356/2019 Z. z. –

Záväzné stanovisko orgánu ochrany prírody

(1) Orgán ochrany prírody je dotknutým orgánom v konaniach podľa osobitných predpisov vo veciach ochrany prírody a krajiny, najmä ak ide o

- a) schválenie alebo zmenu územnoplánovacej dokumentácie,²²⁾
- b) vydanie územného rozhodnutia,²³⁾
- c) vydanie stavebného povolenia na stavbu alebo zmenu stavby,²⁴⁾
- d) vydanie povolenia terénnych úprav, prác alebo zariadení,²⁵⁾ ak sa nevyžaduje územné rozhodnutie,
- e) vydanie rozhodnutia o zmene v užívaní stavby,²⁷⁾
- f) vydanie rozhodnutia o odstránení stavby alebo dodatočnom povolení stavby,²⁸⁾
- g) vydanie rozhodnutia o určení, zmene – zväčšení plochy a predĺžení doby platnosti prieskumného územia,²⁹⁾

- h) vydanie rozhodnutia o určení, zmene a zrušení chráneného ložiskového územia,³⁰⁾
 - i) vydanie rozhodnutia o určení, zmene a zrušení dobývacieho priestoru,³¹⁾
 - j) vydanie povolenia banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom,³²⁾
 - k) vydanie súhlasu na zmenu poľnohospodárskeho druhu pozemku na lesný pozemok^{32a)} alebo zmenu jedného poľnohospodárskeho druhu pozemku na iný poľnohospodársky druh pozemku, alebo nepoľnohospodárskeho druhu pozemku na poľnohospodársky druh pozemku,³³⁾
 - l) vydanie povolenia na výrub drevín podľa osobitných predpisov,³⁴⁾
 - m) schválenie alebo zmenu programu starostlivosti o lesy,³⁵⁾
 - n) schválenie alebo zmenu projektu alebo geologického zámeru geologickej úlohy,³⁶⁾ ak sa geologickými prácami navrhuje realizácia geologického diela,
 - o) schválenie alebo zmenu základného dokumentu podpory regionálneho rozvoja,³⁷⁾
 - p) vydanie rozhodnutia v konaniach týkajúcich sa prevencie a nápravy environmentálnych škôd na chránených druhoch a chránených biotopoch podľa osobitného predpisu,^{37a)}
 - r) vydanie rozhodnutia o odňatí poľnohospodárskej pôdy,^{37b)} ak sa na vykonanie činnosti nevyžaduje územné rozhodnutie,
 - s) vydanie rozhodnutia o vyňatí lesných pozemkov z plnenia funkcií lesov alebo rozhodnutia o obmedzení využívania funkcií lesov na lesných pozemkoch,^{37c)} ak sa na vykonanie činnosti nevyžaduje územné rozhodnutie,
 - t) schválenie zvernice alebo bažantnice,^{37d)}
 - u) schválenie všeobecných zásad funkčného usporiadania územia v obvode pozemkových úprav,^{37e)}
 - v) vyhlásenie pozemkov za lesné pozemky,^{37f)}
 - w) vydanie rozhodnutia v zisťovacom konaní alebo záverečného stanoviska v konaní o posudzovaní vplyvov strategického dokumentu alebo jeho zmeny alebo navrhovanej činnosti alebo jeho zmeny na životné prostredie.^{37g)}
- (2) Orgán ochrany prírody ako dotknutý orgán v konaniach podľa osobitných predpisov uplatňuje záujmy ochrany prírody a krajiny najmä formou vyjadrenia alebo stanoviska.
- (3) V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) až w) sa vyžaduje záväzné stanovisko orgánu ochrany prírody; to neplatí, ak ide o rozhodovanie podľa odseku 1 písm. c) až f) a n), ak sa týka činnosti vykonávanej v zastavanom území obce v území s prvým alebo druhým stupňom ochrany okrem činností vykonávaných na stavbách, ktoré sú miestom rozmnožovania alebo odpočinku chránených živočíchov.
- (4) Orgán verejnej správy príslušný na konanie podľa odseku 1 je obsahom záväžného stanoviska orgánu ochrany prírody viazaný; to neplatí, ak ide o rozho-

dovanie podľa odseku 1 písm. a) až f) a týka sa činnosti vykonávanej za účelom plnenia úloh obrany štátu vo vojenských obvodoch a ak ide o rozhodovanie podľa odseku 1 písm. b) až f) a týka sa činnosti vykonávanej za účelom plnenia úloh obrany štátu na územiach potrebných na zabezpečenie úloh obrany štátu³⁸⁾ alebo slúžiacich na zabezpečenie úloh obrany štátu, ktoré spravuje Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“) alebo právnická osoba v jeho zakladateľskej alebo zriaďovateľskej pôsobnosti.

4. V ktorých prípadoch mal stavebný úrad podľa platnej právnej úpravy právomoc nariadiť odstránenie stavby?

čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 99/2019 Z. z. – Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

§ 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Stavebný úrad nariadi vlastníkovi stavby odstránenie b) stavby postavenej bez stavebného povolenia alebo v rozpore s ním alebo bez písomného oznámenia stavebného úradu podľa § 57 ods. 2 pri stavbách, ktoré treba ohlásiť; odstránenie stavby sa nenariadi iba v prípadoch, keď dodatočné povolenie stavby nie je v rozpore s verejnými záujmami,

5. Mal orgán ochrany prírody v konaní o odstránení stavby postavenie dotknutého orgánu?

§ 9 ods. 1 písm. f) zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 356/2019 Z. z. – Orgán ochrany prírody je dotknutým orgánom v konaniach podľa osobitných predpisov vo veciach ochrany prírody a krajiny, najmä ak ide o f) vydanie rozhodnutia o odstránení stavby alebo dodatočnom povolení stavby,²⁸⁾ 28) § 88, 88a, 89 a 90 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

§ 140b ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 90/2020 Z. z. – Dotknutý orgán je viazaný obsahom svojho predchádzajúceho záväzného stanoviska, ktoré vo veci vydal; to neplatí, ak došlo k zmene ustanovení právneho predpisu, podľa ktorých dotknutý orgán záväzné stanovisko vydal, alebo k podstatnej zmene skutkových okolností, z ktorých dotknutý orgán vychádzal. Ak dotknutý orgán vydá neskoršie záväzné stanovisko, uvedie v ňom, či jeho predchádzajúce záväzné stanovisko sa neskorším záväzným stanoviskom potvrdzuje, dopĺňa, mení alebo nahrádza s uvedením dôvodov podľa zákona.

12. KAPITOLA

SPRÁVA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Prípád č. 1:

Zásah do práva na súkromie spôsobený hlukom lietadiel

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Osem sťažovateľov žijúcich neďaleko londýnskeho letiska Heathrow podalo sťažnosť Európskému súdu pre ľudské práva, v ktorej namietali, že vládna politika nočných letov vo vzťahu k tomuto letisku porušila ich práva podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovatelia tvrdili, že nočný hluk, ktorému boli vystavení, často presahoval limity prípustnej hladiny hluku ustanovené medzinárodnými štandardami. Uviedli, že pred zavedením zmien v prevádzke dopravy na letisku v roku 1993 sa neuskutočnil žiaden výskum o vplyve hluku; výskumy a štúdie sa nerealizovali ani po roku 1993.

Vláda uznala, že nočný hluk lietadiel mohol sťažovateľov rušiť alebo spôsobovať nespavosť, ale súčasne zdôraznila, že všetky hlavné európske letiská mali menej prísne obmedzenia nočných letov ako londýnske letiská.

Pred rokom 1993 uskutočnila podrobné prieskumy aspektov obmedzení nočného letového režimu. Podľa jej vyjadrenia „základné zložky hospodárskych dôvodov pre nočné lety v zásade nikdy neboli namietané, či už zo strany verejnosti alebo iných osôb“.

Vláda pripustila, že zmeny hodín, počas ktorých trvalo obmedzenie, rozšírenie obmedzení kvót, obmedzení príletov a odletov najhlučnejších kategórií lietadiel počas noci znemožnili porovnávanie režimu spreď roka 1993 a po tomto dátume. Zavedeniu nového systému v leteckej doprave nepredchádzala špecifická a komplexná analýza vplyvu prevádzky.

Úloha: *Došlo postupom vlády k porušeniu práva sťažovateľov na súkromie podľa Dohovoru?*

1. Boli sťažovatelia nositeľmi práva na súkromie?

čl. 8 bod 1. Dohovoru – Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.

2. Pripúšťa Dohovor zásah štátneho orgánu do výkonu práva na súkromie?

čl. 8 bod 2. Dohovoru – Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

3. Odôvodňuje záujem na hospodárskom blahobyte krajiny zásah štátneho orgánu do výkonu práva na súkromie?

čl. 8 bod 2. Dohovoru –

4. Bolo možné považovať postup vlády za vážny pokus posúdiť rozsah alebo dosah vykonaných zásahov vo verejnom záujme na právo na súkromie?

čl. 8 Dohovoru –

Prípad č. 2:

Povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného druhu živočícha podľa zákona o ochrane prírody a krajiny*(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 65 ods. 1 písm. h) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny povolilo obci O. výnimku zo zákazov druhovej ochrany ustanovených v § 35 ods. 1 písm. c) a § 35 ods. 2 písm. c) zákona č. 543/2002 Z. z. úmyselne rušiť chráneného živočícha druhu bobor vodný (*Castor fiber*) a súčasne poškodzovať alebo ničiť miesta rozmnožovania alebo miesta odpočinku dotknutého druhu chráneného živočícha na vodnom toku Z. v intraviláne obce O.

Žiadateľ v konaní k svojej žiadosti priložil stanovisko Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, Správy P. národného parku. Tá uviedla, že územie, na ktorom sa požaduje povolenie výnimky sa nachádza v intraviláne obce O. v bezprostrednej blízkosti športového areálu. Vplyvom troch bobrích hrádzí a inej sprievodnej činnosti bobra (podzemné nory a ohryz drevín) došlo k výraznému vzdutiú vodnej hladiny a vyliatiu vody na priľahlé pozemky. To má za následok, že povrch športového areálu je čiastočne podmočený. Podmočenie svahu pod areálom môže mať za následok narušenie stability svahu a v prípade jeho zosunutia dôjde k poškodeniu oplatenia areálu. Výška hladiny je len cca 1 m pod úrovňou ihriska. Pri zvýšení prietoku vody v potoku dochádza aj k zaplavovaniu ihriska. Okolie ihriska netvorí len voľná vodná hladina, ale rozsiahly podmočený terén porastený vysokou a hustou vlhkomilnou bylinnou a krovinou vegetáciou. Uvedený stav trvá niekoľko rokov, preto je nevyhnutné ho riešiť z dôvodu prevencie vzniku škôd na verejnom majetku, ale aj na zdraví a živote návštevníkov športového areálu.

Občianske združenie X., ktoré sa prihlásilo do konania ako účastník konania, v opravnom prostriedku podanom proti neprávoplatnému rozhodnutiu ministerstva navrhlo nájsť iný spôsob na zamedzenie vylievania vody z vodného toku než je odstraňovanie bobrích hrádzí. Poukázalo na technickú možnosť riešenia problému tak, že namiesto ich odstraňovania sa na bobrie hrádze umiestni potrubie, ktorým sa prepojí vodný tok s vodou zadržíavanou v bobrej hrádzi. Ak voda v bobrej hrádzi stúpne nad určitú hranicu, začne sa cez potrubie prelievať do vodného toku, čím sa zabráni vytopeniu blízkych pozemkov.

Odvolačný orgán opravný prostriedok občianskeho združenia X. zamietlo a rozhodnutie ministerstva potvrdilo. Argumentoval tým, riešenie navrhované občianskym združením X. nie je vhodné, lebo jestvuje obava, že v prípade povodne sa potrubie môže stať prekážkou na vodnom toku, resp. odpadom na jeho dne.

Úloha: *Boli podľa zákona č. 543/2002 Z. z. splnené hmotnoprávne predpoklady pre povolenie výnimky zo zákazov druhovej ochrany chráneného živočícha?*

1. Je bobor vodný podľa platnej právnej úpravy chráneným druhom živočícha?

§ 33 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 356/2019 Z. z. –

Chránené druhy

(1) Druhy európskeho významu a druhy národného významu môže ministerstvo ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom za chránené rastliny a chránené živočíchy.

(2) Nerasty a skameneliny významné z hľadiska ich zachovania, výskytu alebo vedeckého poznania môže ministerstvo ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom za chránené nerasty a chránené skameneliny.

(3) Za chránené živočíchy sa podľa tohto zákona považujú aj všetky druhy voľne žijúcich vtákov prirodzene sa vyskytujúcich na európskom území členských štátov Európskej únie.

(4) Za chránené rastliny a chránené živočíchy sa považujú aj rastliny a živočíchy, ak najmenej jeden z ich rodičov je chránenou rastlinou alebo chráneným živočíchom podľa odseku 1 alebo je chránený podľa odseku 3 okrem poľovnej zveri.

(5) Druhy podľa odsekov 1 a 2 sa považujú za chránené v rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým sa vydáva ich zoznam.

§ 5 ods. 2 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 492/2006 Z. z. – Zoznam chránených živočíchov je uvedený v prílohe č. 6.

Príloha č. 6 –

ZOZNAM CHRÁNENÝCH ŽIVOČÍCHOV A ICH SPOLOČENSKÁ HODNOTA A DRUHY EURÓPSKEHO VÝZNAMU

Castor fiber (s výnimkou estónskych, lotyšských, litovských, poľských, fínskych a švédskych populácií) bobor vodný (bobor eurázijský 1380,00

2. Aké zákazy v rámci podmienok ochrany sa vzťahujú na bobra vodného ako chráneného živočícha?

§ 35 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 356/2019 Z. z. – Chráneného živočícha je zakázané

- a) úmyselne odchytať v jeho prirodzenom areáli,
- b) úmyselne zraňovať alebo usmrcovať v jeho prirodzenom areáli,
- c) úmyselne rušiť v jeho prirodzenom areáli, najmä v období hniezdenia, rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku alebo migrácie,
- d) medzidruhovo krížiť vrátane krížencov,
- e) držať, chovať v ľudskej opatere, prepravovať, predávať, vymieňať alebo ponúkať na predaj alebo výmenu.

§ 35 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 356/2019 Z. z. – Zakázané je

- a) zbierať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť vajcia chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli vo voľnej prírode alebo držať ich vrátane prázdnych vajec,
- b) odstraňovať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť hniezda chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli,
- c) poškodzovať alebo ničiť miesta rozmnožovania alebo miesta odpočinku chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli.

3. Za akých podmienok je orgán ochrany prírody podľa zákona č. 543/2002 Z. z. oprávnený povoliť výnimku z podmienok ochrany vzťahujúcich sa na bobra vodného?

§ 40 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 356/2019 Z. z. – Orgán ochrany prírody môže povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, len ak neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva a výnimka

neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.

4. Postačuje, aby tieto hmotnoprávne podmienky boli splnené alternatívne?

§ 40 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 356/2019 Z. z. –

5. Z akých hmotnoprávnych dôvodov je orgán ochrany prírody podľa zákona č. 543/2002 Z. z. oprávnený povoliť výnimku z podmienok ochrany vzťahujúcich sa na bobra vodného?

§ 40 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 356/2019 Z. z. – Výnimku podľa odseku 2 možno povoliť

- a) v záujme ochrany dotknutých druhov alebo ochrany prírodných biotopov,
- b) pri predchádzaní závažných škôd na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, vodnom hospodárstve a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj pri predchádzaní závažných škôd na inom type majetku,
- c) v záujme verejného zdravia alebo verejnej bezpečnosti ľudí a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj v záujme iných nevyhnutných dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane tých, ktoré majú sociálny alebo hospodársky charakter a tých ktoré majú priaznivé dôsledky zásadného významu na životné prostredie,
- d) na účely výskumu a vzdelávania, obnovy populácie dotknutých druhov a ich navrátenia do biotopov alebo na ich pestovanie alebo chov v ľudskej opatere nevyhnutný na tieto účely,
- e) na odber, odchyt alebo držbu jedincov v malom počte za prísne kontrolovaných podmienok, na selektívnom základe a v obmedzenom rozsahu.

6. Je potrebné, aby legitímne dôvody pre povolenie výnimky z podmienok ochrany vzťahujúcich sa na bobra vodného boli splnené súčasne?

§ 40 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 356/2019 Z. z. –

Prípad č. 3:

**Vplyv rozdelenia projektov činností z hľadiska
posudzovania vplyvov na životné prostredie**

(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)

Rozhodnutím zo 17. januára 2005 Rada pre urbanizmus, výstavbu bytov a infraštruktúru mesta Madrid (Concejala del Área de Gobierno de Urbanisme, Vivienda e Infraestructuras del Ayuntamiento de Madrid) schválila niekoľko projektov týkajúcich sa prestavby a skvalitnenia ciest prvej kategórie cestného obchvatu mesta Madrid označovaného ako M-30.

Po tom, ako rozhodnutím z 23. mája 2005 bol zamietnutý opravný prostriedok podaný občianskym združením Ecologistas en Acción-CODA proti rozhodnutiu Rady zo 17. januára 2005, CODA, občianske združenie podalo žalobu na vnútroštátny súd.

V žalobe žiadalo zrušiť rozhodnutie Rady z dôvodu porušenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sa mali uplatňovať na uvedené projekty a ktoré vyplývali najmä zo smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. ES L 175, s. 40; Mim. vyd. 15/001, s. 248), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 97/11/ES z 3. marca 1997 (Ú. v. ES L 73, s. 5; Mim. vyd. 15/003, s. 151).

Španielsky súd podal návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES ohľadne výkladu zmenenej smernice.

V návrhu na začatie prejudiciálneho konania uviedol, že mestská rada projekt „Madrid calle 30“ rozdelila na 15 rôznych, nezávislých projektov, oddelene prejednávaných. V dôsledku toho rozdelenia sa iba jeden projekt týkal zmeny alebo úprav časti existujúcej cesty na úseku prekračujúcom päť kilometrov, čo podľa predpisov predstavovalo limit, pri ktorom projekt podlieha posudzovaniu vplyvu na životné prostredie, hoci rozsah celého projektu M-30 túto hranicu prekračuje mnohonásobne. Podľa niektorých odhadov by realizácia celkového projektu mala priniesť nárast dopravy až o 25 % a mala by vyžadovať práce rôzneho druhu na území mesta. Vzhľadom na predpokladaný rozsah a vplyv projektu M-30 sa vnútroštátny súd pýtal, či by sa v súlade so zmenenou smernicou nemal povinne posúdiť jeho vplyv na životné prostredie ako celok.

Úloha: Mali sa projekty, ktoré boli súčasťou celkového projektu „Madrid calle 30“ z dôvodu ich priestorovej blízkosti, podobnosti a ich vzájomného spolupôsobenia posudzovať spoločne?

1. Bolo potrebné projekty týkajúce sa prestavby a skvalitnenia ciest prvej kategórie cestného obchvatu mesta Madrid považovať za projekty na účely smernice Rady 85/337/EHS?

Čl. 1 smernice Rady 85/337/EHS –

1. Táto smernica sa vzťahuje na posudzovanie vplyvov tých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, ktoré môžu mať pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie.

2. Na účely tejto smernice:

„projekt“ znamená:

- realizácia stavieb alebo iných zariadení, alebo plánov,
- iné zásahy do prírodného prostredia a krajiny, vrátane ťažby nerastných surovín;

2. Bolo možné projekty, ktoré boli súčasťou projektu „Madrid calle 30“ považovať vzhľadom na ich povahu, druh predmetných cestných komunikácií, ich vlastnosti, rozsah, ako aj ich vplyv na husto obývané oblasti alebo krajiny s historickým, kultúrnym alebo archeologickým významom považovať za projekty s vplyvom na životné prostredie podliehajúce posúdeniu podľa smernice Rady 85/337/EHS?

Čl. 4 smernice Rady 85/337/EHS –

1. Pokiaľ článok 2 ods. 3 neustanovuje inak, typy projektov, uvedené v prílohe I, podliehajú posúdeniu podľa článkov 5 až 10.

2. Typy projektov, uvedené v prílohe II, podliehajú posúdeniu podľa článkov 5 až 10, ak členské štáty usúdia, že si to vyžaduje ich charakter.

Na tento účel členské štáty môžu, okrem iného, určiť ako predmet posúdenia určité druhy projektov alebo môžu stanoviť kritériá, alebo prahové hodnoty, potrebné na určenie, ktoré typy projektov, uvedených v prílohe II, budú predmetom posúdenia podľa článkov 5 až 10.

PRÍLOHA I

PROJEKTY PODĽA ČLÁNKU 4 ODS. 1

Stavby diaľnic, ciest pre motorové vozidlá [1] a diaľkových železničných tratí a letísk [2] s hlavnou vzletovou a pristávacou dráhou s dĺžkou 2100 m a viac.

PRÍLOHA II

PROJEKTY PODĽA ČLÁNKU 4 ODS. 2

Projekty infraštruktúry

b) Urbanistické rozvojové projekty.

d) Výstavba ciest, prístavov, vrátane rybárskych a letísk (ktorých projekty nie sú uvedené v prílohe I).

3. Aká povinnosť vyplývala zo smernice Rady 85/337/EHS členskému štátu vo vzťahu k projektom s vplyvom na životné prostredie?

Čl. 2 bod 1. smernice Rady 85/337/EHS – Členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili že pred vydaním povolenia projekty, ktoré pravdepodobne majú významné vplyvy na životné prostredie z dôvodov, okrem iného, ich charakteru, veľkosti alebo umiestnenia, budú posúdené z hľadiska ich vplyvov. Tieto projekty sú definované v článku 4.

Čl. 4 smernice Rady 85/337/EHS –

4. Bolo potrebné projekty, ktoré boli súčasťou „Madrid calle 30“ preveriť, či sa z dôvodu, najmä ich priestorovej blízkosti, podobnosti a ich vzájomného spolupôsobenia majú posudzovať spoločne?

Čl. 2 bod 1. smernice Rady 85/337/EHS –

Prípád č. 4:

Subjekt základného práva na priaznivé životné prostredie*(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

Občianske združenie L. namietalo na Ústavnom súde Slovenskej republiky porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 a práva na prístup k procesu preskúmania pred súdom alebo iným nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona na účely napadnutia vecnej a procesnej zákonnosti akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia podliehajúcemu ustanoveniam Aarhuského dohovoru. V sťažnosti tvrdilo, že k porušeniu týchto jeho práv došlo rozhodnutím Okresného lesného úradu v P. z apríla 2007. V tomto konaní nemalo podľa zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch procesnoprávne postavenie účastníka, ale len procesnoprávne postavenie zúčastnenej osoby.

Úloha: Boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 podľa Ústavy Slovenskej republiky?

1. Mohlo byť rozhodnutím Okresného lesného úradu v P. ako orgánu štátnej správy lesného hospodárstva porušené základné právo občianskeho združenia L. podľa čl. 44 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v situácii, keď stav a úroveň životného prostredia determinuje kvalitu ľudského života a preto subjektom tohto základného práva hmotnoprávnej povahy môže byť výlučne fyzická osoba?

čl. 44 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 92/2006 Z. z. – Každý má právo na priaznivé životné prostredie.

2. V akom rozsahu bolo možné domáhať sa práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky?

čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 92/2006 Z. z. – Domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

3. Malo občianske združenie L. ako zúčastnená osoba v konaní podľa zákona č. 326/2005 Z. z. a podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) právo podať opravný prostriedok proti neprávoplatnému rozhodnutiu Okresného lesného úradu v P. ?

§ 67 ods. 4 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 360/2007 Z. z. – Ak združenie s právnou subjektivitou⁹⁶⁾ nie je účastníkom správneho konania, je zúčastnenou osobou,⁹⁷⁾ ak predmet jeho činnosti súvisí s využívaním a ochranou lesného majetku a ak písomne oznámi svoju účasť v konaní najneskôr do 7 dní od upovedomenia o začatí konaní podľa odseku 5.

96) Napríklad § 18 až 20a a § 20f až 21 Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 509/1991 Zb., zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

97) § 15a zákona č. 71/1967 Zb. v znení zákona č. 527/2003 Z. z.

§ 67 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 360/2007 Z. z. – Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní,¹²⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

12) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

§ 15a zákona č. 71/1967 Zb. v znení zákona č. 527/2003 Z. z. –

(1) Osobitný zákon môže ustanoviť, za akých podmienok sa na konaní alebo na jeho časti má právo zúčastniť aj iná osoba než účastník konania (ďalej len „zúčastnená osoba“).

(2) Zúčastnená osoba má právo byť upovedomená o začatí konania a o iných podaniach účastníkov konania, zúčastniť sa na ústnom pojednávaní a na miestnej obhliadke, navrhovať dôkazy a doplnenie podkladu rozhodnutia. Osobitný zákon môže ustanoviť zúčastnenej osobe viac práv.

4. Malo občianske združenie L. ako zúčastnená osoba právo podať žalobu v správnom súdnictve proti právoplatnému rozhodnutiu Okresného lesného úradu v P. podľa v tom čase platného Občianskeho súdneho poriadku?

čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 92/2006 Z. z. – Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

§ 247 zákona č. 99/1963 Zb. v znení zákona č. 24/2007 Z. z. –

(1) Podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

(2) Pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

5. Mohlo sa občianske združenie L. za platného právneho stavu účinne dovolávať práva na prístup k súdnej ochrane ustanoveného v Dohovore o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor)?

Čl. 9 bod 2. Aarhuského dohovoru – Každá Strana v rámci svojho vnútroštátneho práva zabezpečí, aby členovia zainteresovanej verejnosti

a) majúci dostatočný záujem alebo, alternatívne,

b) ak pretrváva porušovanie ich práva v prípadoch, kde to právne predpisy Strany upravujúce správne konanie požadujú ako predbežnú podmienku, mali prístup k procesu preskúmania pred súdom a/alebo iným nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona na účely napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia podliehajúceho článku 6 a v prípadoch ustanovených vnútroštátnym právom a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 3, iným relevantným ustanoveniam tohto dohovoru.

O tom, čo predstavuje dostatočný záujem a porušovanie práva, bude rozhodnuté v súlade s požiadavkami vnútroštátneho práva a v súlade s cieľom dať zainteresovanej verejnosti široký prístup k spravodlivosti v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru. Na tento účel sa záujem akejkoľvek mimovládnej organizácie, ktorá spĺňa požiadavky uvedené v článku 2 ods. 5, považuje za dostatočný na účely písmena a). Tieto organizácie budú považované za také, ktorých práva môžu byť porušené na účely písmena b).

Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 43/2006 Z. z. – Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 25. júna 1998 bol v Aarhuse prijatý Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.

Národná rada Slovenskej republiky s dohovorom vyslovila súhlas svojím

uznesením č. 1840 z 23. septembra 2005 a rozhodla, že dohovor je medzinárodná zmluva podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi. Prezident Slovenskej republiky podpísal listinu o prístupe 31. októbra 2005. Listina o prístupe bola uložená 5. decembra 2005 u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, depozitára dohovoru. Vo vzťahu k Slovenskej republike dohovor nadobudne platnosť 5. marca 2006 podľa článku 20 ods. 3.

čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 92/2006 Z. z. –

Prípád č. 5:

Právna povaha Aarhuského dohovoru a prístup verejnosti k súdnej ochrane vo veciach životného prostredia*(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

Občianske združenie L. založené na ochranu životného prostredia sa v roku 2009 domáhalo procesnoprávneho postavenia účastníka správneho konania podľa § 14 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v konaniach o povolení výnimky z ochrany chráneného živočícha medveďa hnedého (*Ursus arctos*) v situácii, keď podľa § 82 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny malo v takomto konaní "len" procesnoprávne postavenie zúčastnej osoby v zmysle § 15a zákona č. 71/1967 Zb. Dôsledkom platnej právnej úpravy bolo, že občianske združenie L. nebolo aktívne procesné legitimované na podanie žaloby v správnom súdnictve, ak sa domnievalo, že právoplatné rozhodnutie orgánu ochrany prírody, ktorým sa udeľuje výnimka z režimu ochrany zavedeného smernicou Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín je nezákonné.

Občianske združenie L. v žalobe proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu ochrany prírody, ktorým mu nebolo priznané procesné postavenie účastníka konania podľa zákona č. 71/1967 Zb. poukázalo na svoje právo ako predstaviteľa zainteresovanej verejnosti na prístup k súdnej ochrane vo veciach životného prostredia vyplývajúce z čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor). Argumentovalo, že Slovenská republika je viazaná touto medzinárodnou zmluvou, ktorá má tzv. priamy účinok. V dôsledku toho je orgán ochrany prírody a krajiny povinný aplikovať túto medzinárodnú zmluvu prednostne vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa rozhodol prerušiť konanie vo veci žaloby podanej občianskym združením L. a položil Súdnemu dvoru Európskej únie nasledujúce predbežné otázky:

1) Možno podľa článku 9 Aarhuského dohovoru, ktorá narušuje klasickú koncepciu aktívnej legitimácie tým, že priznáva postavenie účastníka konania i verejnosti, resp. zainteresovanej verejnosti priznať priamy účinok ("self-executing effect") medzinárodnej zmluvy v situácii, keď Európska únia pristúpila k tejto medzinárodnej zmluve, avšak do dnešného dňa nevydala predpis, ktorým by sa vykonávala uvedená zmluva v práve Spoločenstva?

2) Možno článku 9 Aarhuského dohovoru, a najmä jeho odseku 3, potom ako sa stal súčasťou práva Spoločenstva priznať priamy účinok práva Spoločenstva v zmysle ustálenej judikatúry Súdneho dvora?

3) V prípade kladnej odpovede na otázku 1 alebo 2, možno vykladať čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru s prihliadnutím k hlavnému cieľu sledovanému touto medzinárodnou zmluvou tak, že pod pojem "úkony orgánov verejnej správy" je nevyhnutné zahrnúť i možnosť prístupu verejnosti k súdnemu konaniu a právo verejnosti napadnúť rozhodnutie správneho orgánu, ktorého nezákonnosť spočíva v dopade na životné prostredie?

Úloha: Bolo možné priznať v konaní o povolení výnimky z ochrany chráneného živočícha podľa zákona č. 543/2002 Z. z. občianskemu združeniu L. procesné postavenie účastníka konania na základe čl. 9 bodu 3 Aarhuského dohovoru?

1. Bola Slovenská republika v čase konania o povolení výnimky z ochrany chráneného živočícha podľa zákona č. 543/2002 Z. z. viazaná Aarhuským dohovorom?

Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 43/2006 Z. z. – Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 25. júna 1998 bol v Aarhuse prijatý Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.

Národná rada Slovenskej republiky s dohovorom vyslovila súhlas svojím uznesením č. 1840 z 23. septembra 2005 a rozhodla, že dohovor je medzinárodná zmluva podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi. Prezident Slovenskej republiky podpísal listinu o prístupe 31. októbra 2005. Listina o prístupe bola uložená 5. decembra 2005 u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, depozitára dohovoru.

Vo vzťahu k Slovenskej republike dohovor nadobudne platnosť 5. marca 2006 podľa článku 20 ods. 3.

2. Možno ustanovenie čl. 9 Aarhuského dohovoru z právneho hľadiska považovať za ustanovenie medzinárodnej zmluvy s tzv. priamym účinkom?

Čl. 9 bod 2. Aarhuského dohovoru – Každá Strana v rámci svojho vnútroštátneho práva zabezpečí, aby členovia zainteresovanej verejnosti

c) majúci dostatočný záujem alebo, alternatívne,
 d) ak pretrváva porušovanie ich práva v prípadoch, kde to právne predpisy Strany upravujúce správne konanie požadujú ako predbežnú podmienku, mali prístup k procesu preskúmania pred súdom a/alebo iným nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona na účely napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia podliehajúceho článku 6 a v prípadoch ustanovených vnútroštátnym právom a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 3, iným relevantným ustanoveniam tohto dohovoru.

O tom, čo predstavuje dostatočný záujem a porušovanie práva, bude rozhodnuté v súlade s požiadavkami vnútroštátneho práva a v súlade s cieľom dať zainteresovanej verejnosti široký prístup k spravodlivosti v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru. Na tento účel sa záujem akejkoľvek mimovládnej organizácie, ktorá spĺňa požiadavky uvedené v článku 2 ods. 5, považuje za dostatočný na účely písmena a). Tieto organizácie budú považované za také, ktorých práva môžu byť porušené na účely písmena b).

čl. 9 bod 3. Aarhuského dohovoru – Navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá Strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.

3. Vzťahuje sa právo Únie na vec, ktorá ešte nebola predmetom úpravy v právnom akte Únie, avšak táto vec je už upravená medzinárodnou zmluvou o ochrane životného prostredia, ktorej signatárom je Únia a jej členské štáty?

HLAVA XIX ŽIVOTNÉ PROSTREDIE Článok 174 [III-233] Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva –

1. Politika spoločenstva v oblasti životného prostredia prispieva k uskutočňovaniu nasledujúcich cieľov:

- udržiavanie, ochrana a zlepšovanie kvality životného prostredia,
- ochrana ľudského zdravia,
- rozvážne a racionálne využívanie prírodných zdrojov,
- podpora opatrení na medzinárodnej úrovni pri riešení regionálnych alebo celosvetových problémov životného prostredia.

2. Politika životného prostredia spoločenstva sa zameriava na vysokú úroveň

jeho ochrany, pričom prihliada na rozmanité situácie v jednotlivých regiónoch spoločenstva. Vychádza zo zásad ochrany, prevencie a opatrení, podľa ktorých sa prioritne prijímajú opatrenia nápravy škôd a zo zásady, že náhradu škody hradí znečisťovateľ. V tomto kontexte opatrenia zosúladovania zodpovedajúce požiadavkám ochrany životného prostredia zahŕňajú, ak je to vhodné, ochrannú doložku umožňujúcu členským štátom prijať predbežné opatrenia z ekologických a mimohospodárskych dôvodov, ktoré podliehajú inšpekčnému postupu spoločenstva.

3. Pri príprave politiky v oblasti životného prostredia spoločenstvo prihliadne na:

- dostupné vedecké a technické údaje,
- podmienky životného prostredia v rôznych regiónoch spoločenstva,
- potenciálne výhody a náklady v súvislosti s činnosťou alebo nečinnosťou,
- hospodársky a sociálny rozvoj spoločenstva ako celku a vyrovnaný rozvoj jeho regiónov.

4. Spoločenstvo a členské štáty spolupracujú v oblasti svojich právomocí s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami. Podmienky spolupráce spoločenstva sa môžu stať predmetom dohody medzi spoločenstvom a dotknutými tretími stranami, ktorá sa prerokuje a uzavrie v súlade s článkom 300. Predchádzajúci pododsek nemá dopad na právomoc členských štátov viesť rokovania s medzinárodnými orgánmi a uzatvárať medzinárodné zmluvy.

4. Bol by možný taký výklad čl. 9 bodu 3. Aarhuského ohovoru, ktorý by znemožňoval alebo nadmerne sťažoval výkon práv priznaných právom Únie a narušená účinná ochrana práva Únie v oblasti životného prostredia?

čl. 174 [III-233] Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva –

5. Prináleží vnútroštátnemu súdu členského štátu, aby s cieľom zabezpečiť účinnú súdnu ochranu v oblastiach, ktoré patria do práva Únie týkajúceho sa životného prostredia, ak ide o druh chránený právom Únie a najmä smernicou Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, poskytol taký výklad vnútroštátneho práva, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade s cieľmi stanovenými v článku 9 bodu 3 Aarhuského dohovoru?

čl. 174 [III-233] Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva –

Prípád č. 6:

Zásada predbežnej opatrnosti
(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky rozhodnutím zo dňa 11. novembra 2002 podľa § 18 ods. 13 písm. a) zákona č. 237/2000 Z. z. o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov zamietlo žiadosť na dovoz jedného živého exemplára kríženca druhov sokola poľovníckeho a sokola rároha (*Falco rusticolus x rusticolus x cherrung*) patriaceho do skupiny A podľa prílohy č. 1 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 346/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Dôvodom, ktorý zabránil vydaniu povolenia na dovoz, bola existencia environmentálneho rizika pre zachovanie genofondu v Slovenskej republike. Podľa písomného stanoviska vedeckého orgánu Slovenskej republiky, ktorý bol podkladom pre rozhodnutie, predmetom žiadosti o dovoz bol hybridný exemplár, ktorý v prípade úniku z chovu môže negatívne ovplyvniť populáciu sokola rároha na území Slovenskej republiky.

Žiadateľ v rozklade podanom proti neprávoplatnému rozhodnutiu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky namietal nezákonnosť rozhodnutia, keďže sa domnieval, že správny orgán nezaložil rozhodnutie na existencii žiadneho dôkazu o tom, že dovoz hybridu bude mať negatívny účinok na stav ochrany druhu. Správny orgán vychádzal zo stanoviska Štátnej ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky ako vedeckého orgánu, v ktorom sa uvádza, že „takto vzniknuté hybridy sú v prevažných prípadoch plodné a pre voľne žijúce populácie druhov sokolov rizikové“.

Úloha: Bolo rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky v súlade s platnou právnou úpravou?

1. Bolo na dovoz živého exemplára kríženca druhov sokola poľovníckeho a sokola rároha patriaceho do skupiny A potrebné povolenie podľa zákona č. 237/2002 Z. z.?

§ 4 ods. 1 zákona č. 237/2002 Z. z. – Na dovoz exemplárov druhov patriacich do skupín A a B na územie Slovenskej republiky sa vyžaduje povolenie na dovoz, ktoré vydáva Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) pred vstupom na územie Slovenskej republiky.

2. Museli byť podmienky pre povolenie na dovoz exemplára druhu patriaceho do skupiny A ustanovené v zákone č. 237/2002 Z. z. splnené súčasne?

§ 5 ods. 1 zákona č. 237/2002 Z. z. – Ministerstvo vydá povolenie na dovoz exemplárov druhov patriacich do skupiny A, len ak

a) žiadateľ písomne preukáže, že dovážané exempláre boli získané v súlade s právnymi predpismi o ochrane daného druhu v štáte vývozu; ak ide o dovoz exemplárov uvedených v prílohách k dohovoru, predloží originál alebo fotokópiu originálu povolenia na vývoz alebo povolenia na opätovný vývoz vydaného v súlade s dohovorom výkonným orgánom štátu vývozu alebo opätovného vývozu (ďalej len „štát vývozu“),

b) podľa písomného stanoviska vedeckého orgánu Slovenskej republiky (§ 30)

1. dovoz nebude mať negatívny účinok na stav ochrany druhu alebo na rozsah územia, na ktorom sa príslušná populácia daného druhu vyskytuje,

2. dovoz sa má uskutočniť

2a. v záujme pokroku vedy alebo na biomedicínske účely a dovážaný druh je jediný vhodný na tieto účely a neexistujú žiadne exempláre tohto druhu narodené a odchované v zajatí,

2b. na chov alebo pestovanie na účely ochrany daného druhu,

2c. na výskum alebo vzdelávanie zamerané na zachovanie alebo ochranu daného druhu alebo

2d. na iné účely, ktoré neohrozia prežitie daného druhu, a

3. chovné zariadenie pre dovážaný živý exemplár v mieste určenia je vhodne vybavené na jeho riadnu ochranu a starostlivosť,

c) v konaní o vydanie povolenia na dovoz zistí, že

1. dovozu exemplárov nebránia všeobecné obmedzenia alebo obmedzenia týkajúce sa niektorých štátov pôvodu podľa § 10,

2. exemplár nebude použitý na primárne komerčné účely,

3. v prípade dovozu z mora bude živý exemplár zaslaný a prepravovaný tak, aby sa minimalizovala možnosť jeho poranenia, poškodenia zdravia alebo krutého zaobchádzania, a

4. neexistujú žiadne iné dôvody týkajúce sa ochrany druhov, ktoré by bránili vydaniu povolenia na dovoz,

d) vybrané exempláre (§ 11 ods. 9 a 10) sú nezameniteľne označené.

§ 18 ods. 10 prvá veta zákona č. 237/2002 Z. z. – Ak sú splnené podmienky podľa tohto zákona, ministerstvo vydá povolenie podľa odseku 1.

3. Malo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky zákona č. 237/2002 Z. z. povinnosť zamietnuť žiadosť žiadateľa na dovoz jedného živého exemplára kríženca druhov sokola poľovníckeho a sokola rároha?

§ 18 ods 13 písm. a) zákona č. 237/2002 Z. z. – Ministerstvo žiadosť o vydanie povolenia podľa odseku 1 zamietne, ak a) nie sú splnené podmienky na jeho vydanie podľa tohto zákona,

4. Bolo rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky v súlade so zásadou predbežnej opatrnosti podľa zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí?

§ 13 zákona č. 17/1992 Zb. v znení zákona č. 211/2000 Z. z. – Ak možno so zreteľom na všetky okolnosti predpokladať, že hrozí nebezpečenstvo nenávratného alebo závažného poškodenia životného prostredia, nesmie byť pochybnosť o tom, že k takému poškodeniu skutočne dôjde, dôvodom na odklad opatrení, ktoré majú poškodeniu zabrániť.

Prípad č. 7:

Čistenie komunálnych odpadových vôd

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Európska komisia sa svojou žalobou podľa článku 258 ES podanou 20. augusta 2014 domáhala, aby Súdny dvor rozhodol, že Portugalská republika nezabezpečila primeranú úroveň čistenia komunálnych odpadových vôd v 52 aglomeráciách a tým si nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z čl. 4 smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (Ú. v. ES L 135, s. 40; Mim. vyd. 15/002, s. 26).

Komisia uviedla, že Portugalská republika mala od 1. januára 2006 zabezpečiť sekundárne čistenie alebo ekvivalentné čistenie vypúšťaných komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z týchto aglomerácií a dodržiavať hodnoty uvedené v tabuľke 1 prílohy I smernice Rady 91/271/EHS. Na to, aby boli splnené požiadavky čl. 4 tejto smernice, mala Portugalská republika vykonať kontroly v priebehu prvého roka ich prevádzky, odobrať určitý minimálny počet vzoriek, ktoré sa odlišujú v závislosti od kapacity konkrétnej čistiarny a Komisii predložiť výsledky monitorovacích meraní podľa prílohy I oddielu D 3, ktoré by potvrdili, že voda odoberaná v pravidelných intervaloch v bode výpustu čističiek spĺňa požiadavky tejto smernice. Také kontroly však Portugalská republika nevykonala.

Portugalská republika namietala, že nespĺnenie povinnosti v prípade niektorých aglomerácií sa nepreukázalo, u iných prebiehajú nevyhnutné práce alebo sú v pokročilej fáze. Vyššie uvedené povinnosti sa musia považovať za splnené, len čo vzorka vôd vypúšťaných z funkčnej čistiarny ukáže, že hodnoty spĺňajú ukazovatele ustanovené smernicou Rady 91/271/EHS.

Úloha: *Porušila Portugalská republika povinnosti podľa smernice Rady 91/271/EHS?*

1. Čo je predmetom úpravy smernice Rady 91/271/EHS?

čl. 1 smernice Rady 91/271/EHS – Táto smernica sa týka zberu, čistenia a vypúšťania komunálnych odpadových vôd a čistenia a vypúšťania odpadovej vody z určitých priemyselných odvetví.

Cieľom tejto smernice je chrániť životné prostredie pred nepriaznivými vplyvmi vyššie uvedeného vypúšťania odpadovej vody.

2. Čo sa podľa smernice Rady 91/271/EHS považuje za komunálne odpadové vody?

čl. 2 bod. 1 smernice Rady 91/271/EHS – Na účely tejto smernice: 1. “komunálne odpadové vody” sú odpadové vody z domácností alebo zmes odpadových vôd z domácností s priemyselnou odpadovou vodou a/alebo splaškovou dažďovou vodou;

3. Porušila Portugalská republika povinnosť ustanovenú v čl. 4 smernice Rady 91/271/EHS, aby vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd podliehalo primeranej úrovni čistenia v súlade s príslušnými požiadavkami prílohy I oddielu B smernice Rady 91/271/EHS?

čl. 4 smernice Rady 91/271/EHS –

1. Členské štáty zabezpečia, že komunálne odpadové vody vstupujúce do zberných systémov prejdú pred vypustením sekundárnym čistením alebo ekvivalentným čistením takto:

- najneskôr do 31. decembra 2000 pre všetky vypúšťania z aglomerácií s p. k. viac ako 15000,

- najneskôr do 31. decembra 2005 pre všetky vypúšťania z aglomerácií s p. k. od 10000 do 15000,

- najneskôr do 31. decembra 2005 pre vypúšťania do sladkých vôd a estuárií z aglomerácií od 2000 do 10000 p. k.

2. Vypúšťanie komunálnych odpadových vôd do vôd umiestnených vo vysoko-horských oblastiach (viac ako 1500 m nadmorskej výšky), kde je ťažké použiť účinné biologické čistenie pre nízke teploty, môže prejsť menej náročným čistením ako tým, ktoré je uvedené v odseku 1, za predpokladu, že podrobné štúdie uvádzajú, že takéto vypúšťanie nepriaznivo neovplyvní životné prostredie.

3. Vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd uvedené v odsekoch 1 a 2 musí spĺňať príslušné požiadavky v prílohe I B. Tieto požiadavky sa môžu doplniť v súlade s postupom stanoveným v článku 18.

4. Záťaž vyjadrená v p. k. sa vypočíta na základe maximálnej priemernej týždennej záťaže vstupujúcej do čističky v priebehu roka, s vylúčením neobvyklých situácií, ako sú napríklad tie spôsobené lejakom.

4. Ukladal článok 4 smernice Rady 91/271/EHS členskému štátu povinnosť, aby na preukázanie splnenia povinností vyplývajúcich z tohto článku odoberal vzorky po celý rok?

čl. 4 smernice Rady 91/271/EHS –

5. Vzťahovala sa podľa smernice Rady 91/271/EHS povinnosť odoberania vzoriek výlučne na prevádzkované čističky komunálnych odpadových vôd?

čl. 15 smernice Rady 91/271/EHS –

1. Príslušné orgány alebo subjekty monitorujú:

- vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd na overenie splňania požiadaviek prílohy I B v súlade s kontrolnými postupmi stanovenými v prílohe I D,

- objemy a zloženie kalov likvidovaných do povrchových vôd.

2. Príslušné orgány alebo subjekty monitorujú vody podliehajúce vypúšťaniu z čističiek komunálnych odpadových vôd a priamym vypúšťaniam, ako sú uvedené v článku 13, v prípadoch, kde sa môže očakávať, že zberné prostredie bude výrazne ovplyvnené.

3. V prípade vypúšťania podliehajúceho ustanoveniam článku 6 a v prípade likvidácie kalu do povrchových vôd členské štáty monitorujú a vykonávajú akékoľvek ďalšie štúdie na overenie toho, že likvidácia alebo vypúšťanie nepriaznivo neovplyvňujú životné prostredie.

4. Informácie zhromaždené príslušnými orgánmi alebo subjektmi pri plnení požiadaviek odsekov 1, 2 a 3 sa archivujú v členskom štáte a sprístupnia sa Komisii do šiestich mesiacov od prijatia požiadavky.

5. Usmernenia o monitorovaní uvedené v odsekoch 1, 2 a 3 môžu byť formulované v súlade s postupom stanoveným v článku 18.

Prípád č. 8:

Povinnosť vypracovať plán kvality ovzdušia*(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

Oxid dusičitý je plyn, ktorý vzniká spaľovaním pri vysokých teplotách. Jeho hlavnými zdrojmi sú cestná premávka a vykurovanie domácností.

Na účely posudzovania a riadenia kvality ovzdušia v súlade s podmienkami ustanovenými v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (Ú. v. EÚ L 152, s. 1) bolo Spojené kráľovstvo rozdelené na 43 zón a aglomerácií podľa tejto smernice.

40 z týchto zón a aglomerácií nedodržalo v priebehu roka 2010 jednu alebo viacero limitných hodnôt oxidu dusičitého ustanovených v smernici. V návrhoch plánov kvality ovzdušia zverejnených dňa 9. júna 2011 na účely verejnej konzultácie bolo uvedené, že v 17 zónach a aglomeráciách, vrátane regiónu „Veľký Londýn“, by sa mal súlad s limitnými hodnotami dosiahnuť po roku 2015.

Konečné plány boli Komisii predložené 22. septembra 2011 spolu so žiadosťami o predĺženie lehôt pre 24 zo 40 daných zón a aglomerácií podľa čl. 22 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES. Tieto plány spresnili podmienky, na základe ktorých by sa mal súlad s limitnými hodnotami dosiahnuť najneskôr do 1. januára 2015. Komisia rozhodnutím zo dňa 25. júna 2012 schválila 9 žiadostí o predĺženie lehôt bez uloženia podmienok, v prípade troch podmienila svoj súhlas určitými podmienkami a vzniesla námietky proti 12 zónam.

V prípade 16 zón a aglomerácií s plánmi kvality ovzdušia, podľa ktorých sa mal súlad s limitnými hodnotami dosiahnuť medzi rokom 2015 a rokom 2025, Veľká Británia nepredložila žiadnu žiadosť o predĺženie lehôt podľa čl. 22 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES a Komisia k nim nevypracovala pripomienky.

Občianske združenie ClientEarth sa na High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) domáhala, aby súd uložil Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs povinnosť upraviť plány kvality ovzdušia s cieľom uviesť v nich podmienky, za ktorých sa čo najskôr, ale najneskôr do 1. januára 2015 dosiahnu limitné hodnoty pre oxid dusičitý v súlade s čl. 22 Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES. Súd zamietol návrh s odôvodnením, že aj keď si členský štát nesplnil povinnosti vyplývajúce z čl. 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/

ES, nie je povinný požiadať o predĺženie lehoty ustanovenej v smernici na dosiahnutie súladu s limitnými hodnotami podľa jej čl. 22. Ďalej uviedol, že v každom prípade by takéto uloženie povinnosti mohlo viesť k vzniku závažných politických a ekonomických problémov, čo by vyžadovalo prijatie politických rozhodnutí, ktoré nepatria do jeho právomoci.

Úloha: *Bolo rozhodnutie vnútroštátneho súdu High Court of Justice (England & Wales) v súlade s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES?*

1. Ak sa v konkrétnej zóne alebo aglomerácii členského štátu nemôže dosiahnuť súlad s limitnými hodnotami oxidu dusičitého ustanovenými v prílohe XI smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES v termíne ustanovenom v tejto prílohe, má členský štát povinnosť o predĺženie lehoty požiadať?

čl. 22 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES – Ak v danej zóne alebo aglomerácii nie je možné dosiahnuť súlad s limitnými hodnotami pre oxid dusičitý alebo benzén v lehotách určených v prílohe XI, členský štát môže tieto lehoty pre danú zónu alebo aglomeráciu predĺžiť maximálne o päť rokov za podmienky, že pre zónu alebo aglomeráciu, na ktorú by sa malo predĺženie vzťahovať, sa v súlade s článkom 23 vypracuje plán kvality ovzdušia; takýto plán kvality ovzdušia sa doplní o informácie uvedené v oddiele B prílohy XV, ktoré sa týkajú príslušných znečisťujúcich látok, a preukáže, ako sa dosiahne súlad s limitnými hodnotami v rámci novej lehoty.

čl. 22 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES – Členské štáty oznámia Komisii prípady, v ktorých sa podľa ich názoru môžu uplatňovať odseky 1 alebo 2, a oznámia plán kvality ovzdušia uvedený v odseku 1 vrátane všetkých príslušných informácií, ktoré potrebuje Komisia na zhodnotenie toho, či sú alebo nie sú splnené príslušné podmienky. Komisia pri hodnotení zohľadní odhadované účinky opatrení, ktoré prijali členské štáty, na kvalitu okolitého ovzdušia v členských štátoch v súčasnosti a v budúcnosti, ako aj odhadované účinky súčasných opatrení Spoločenstva na kvalitu okolitého ovzdušia a plánované opatrenia Spoločenstva, ktoré Komisia navrhne. Ak Komisia nevznesie žiadne námietky do deviatich mesiacov od doručenia uvedeného oznámenia, príslušné podmienky na uplatňovanie odsekov 1 alebo 2 sa považujú za splnené. Ak sú vznesené námietky, Komisia môže od členských štátov vyžadovať úpravu alebo poskytnutie nových plánov kvality ovzdušia.

2. Ak v konkrétnej zóne alebo aglomerácii členského štátu nebolo možné dosiahnuť limitné hodnoty oxidu dusičitého ustanovené v prílohe XI smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES v termíne určenom v tejto prílohe a členský štát nepožiadaval o predĺženie tejto lehoty v súlade s jej čl. 22 ods. 1, umožňovalo vypracovanie plánu kvality ovzdušia podľa čl. 23 ods. 1 druhého pododseku smernice dospieť k záveru, že členský štát si splnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z čl. 13 smernice?

čl. 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES –

1. Členské štáty zabezpečia, aby úrovne oxidu siričitého, PM₁₀, olova a oxidu uhoľnatého v okolitom ovzduší neprekročili na území ich zón a aglomerácií limitné hodnoty stanovené v prílohe XI.

Pokiaľ ide o oxid dusičitý a benzén, limitné hodnoty určené v prílohe XI sa nesmú od dátumov v nej stanovených prekročiť.

Dodržiavanie týchto požiadaviek sa vyhodnotí v súlade s prílohou III.

Medze tolerancie stanovené v prílohe XI sa uplatňujú v súlade s článkom 22 ods. 3 a článkom 23 ods. 1.

2. Výstražné prahy pre koncentrácie oxidu siričitého a oxidu dusičitého v okolitom ovzduší sú také, ako sú stanovené v oddiele A prílohy XII.

čl. 23 ods. 1 druhý pododsek smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES – V prípade prekročenia týchto limitných hodnôt, pre ktoré už lehota na ich dosiahnutie uplynula, stanovujú plány kvality ovzdušia vhodné opatrenia na to, aby sa obdobie, keď sú hodnoty prekročené, čo najviac skrátilo. Plány kvality ovzdušia môžu dodatočne zahrnúť osobitné opatrenia zamerané na ochranu citlivých skupín obyvateľstva vrátane detí.

3. V prípade nedodržania povinnosti vyplývajúcich zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES prislúchalo príslušnému vnútroštátnemu súdu, ktorý vec prejednával, aby prijal potrebné opatrenie, t. j. uložil povinnosť príslušnému orgánu vypracovať plán vyžadovaný touto smernicou za podmienok v nej ustanovených?

čl. 4 Zmluvy o Európskej únii –

1. V súlade s článkom 5 právomoci, ktoré na Úniu neboli zmluvami prenese- né, zostávajú právomocami členských štátov.

2. Únia rešpektuje rovnosť členských štátov pred zmluvami, ako aj ich národnú identitu, obsiahnutú v ich základných politických a ústavných systémoch vrátane regionálnych a miestnych samospráv. Rešpektuje ich základné štátne funkcie, najmä zabezpečovanie územnej celistvosti štátu, udržiavanie verej-

ného poriadku a zabezpečovanie národnej bezpečnosti. Predovšetkým národná bezpečnosť ostáva vo výlučnej zodpovednosti každého členského štátu.

3. Podľa zásady lojálnej spolupráce sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo zmlúv. Členské štáty prijímú všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv alebo z aktov inštitúcií Únie. Členské štáty pomáhajú Únii pri plnení jej úloh a neprijímú žiadne opatrenie, ktoré by mohlo ohroziť dosiahnutie cieľov Únie.

4. Museli mať fyzické alebo právnické osoby, ktorých sa riziko prekročenia limitných hodnôt po 1. januári 2010 priamo týkalo možnosť vymôcť a to aj prostredníctvom žaloby na príslušnom súde, aby ten uložil vnútroštátnemu orgánu povinnosť vypracovať plán vyžadovaný smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES za podmienok v nej ustanovených?

čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie –

Na účely výkonu právomocí Únie inštitúcie prijímajú nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská.

Nariadenie má všeobecnú platnosť. Je záväzný vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch. Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Rozhodnutie je záväzný v celom rozsahu. Rozhodnutie, ktoré označuje tých, ktorým je určené, je záväzný len pre nich.

Odporúčania a stanoviská nie sú záväzné.

Prípád č. 9:

Ochrana vôd pred znečistením dusičnanmi

(*prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.*)

Pán H. A. S. a iní a pán D. G. D. M. a iní vlastnili alebo obhospodarovali pozemky v oblasti rieky Weweney, Blackwater a Chelmer. Tie boli na základe smernice Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov na základe čl. 3 ods. 2 tejto smernice vyhlásené za ohrozené pásma. Pre takéto ochranné pásma mali byť ako opatrenia na ochranu prijaté akčné plány. Ich súčasťou mali byť obmedzenia.

Žalobcovia napadli na vnútroštátnom súde (High court of Justice of England and Wales, Queen's Bench Division) rozhodnutia ministra životného prostredia a ministra poľnohospodárstva, rybného hospodárstva a potravín o identifikácii niektorých riek ako vôd, ktoré by mohli byť ovplyvnené znečistením dusičnanmi v zmysle čl. 5 smernice Rady 91/676/EHS.

Pán H. A. S. a pán D. G. D. M. v žalobe tvrdili, že schválené akčné programy obmedzujúce využívanie poľnohospodárstva by mali v dotknutých oblastiach vplyv na zníženie ceny pôdy a tiež by ovplyvnili príjmy z prevádzok poľnohospodárskych podnikov.

Namietali, že členský štát je povinný vyhlásiť za znečistené len tie vody, u ktorých dôjde k prekročeniu ustanovenej koncentrácie dusičnanov výlučne z prevádzok poľnohospodárskych podnikov.

Svoju argumentáciu opierali o:

- čl. 2 písm. j) smernice Rady 91/676/EHS – „Na účely tejto smernice j) pod „znečistením“ sa rozumie priame alebo nepriame vypúšťanie zlúčenín dusíka z poľnohospodárskych zdrojov do vodného prostredia, čo má za následok ohrozenie zdravia ľudí, poškodzovanie prírodného prostredia a vodných ekosystémov, znehodnocovanie sociálneho využitia alebo bránenie iným zákonným spôsobom využívania vodných zdrojov;“ ,

- čl. 3 ods. 1 smernice Rady 91/676/EHS – „Vody zasiahnuté znečistením a vody, ktoré by mohli byť zasiahnuté znečistením v prípade, že by sa nere realizovali opatrenia podľa článku 5, členské štáty identifikujú v súlade s kritériami stanovenými v prílohe 1.“

Odlíšny výklad smernice Rady 91/676/EHS by bol v rozpore so zásadou „znečisťovateľ platí“, so zásadou *nápravy* škôd na životnom prostredí *prioritne pri zdroji*, so zásadou proporcionality a tiež by tým bola dotknutá ochrana vlastníckeho práva.

Vládny prístup, ktorý v žalobe spochybňovali, vychádzal z koncepcie, že

poľnohospodárske zdroje sú len jedným zo zdrojov významne prispievajúcich k znečisteniu vôd.

Úloha: *Bolo povinnosťou členského štátu aplikovať smernicu Rady 91/676/EHS aj v prípadoch, keď zlučiny dusíka vo vodnom prostredí nepochádzajú výlučne z poľnohospodárskych zdrojov?*

1. Čo bolo cieľom smernice Rady 91/676/EHS?

čl. 1 smernice Rady 91/676/EHS – Cieľom tejto smernice je:

- zníženie znečistenia vôd zapríčinené alebo vyvolané dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov a
- zabránenie ďalšiemu znečisťovaniu tohto druhu.

2. Vyplýva z čl. 3 ods. 1 a z prílohy 1 smernice Rady 91/676/EHS povinnosť členského štátu skúmať pôvod dusičnanov, resp. či pochádzajú výhradne z poľnohospodárskych zdrojov?

čl. 3 ods. 1 smernice Rady 91/676/EHS – Vody zasiahnuté znečistením a vody, ktoré by mohli byť zasiahnuté znečistením v prípade, že by sa nerealizovali opatrenia podľa článku 5, členské štáty identifikujú v súlade s kritériami stanovenými v prílohe 1.

PRÍLOHA I smernice Rady 91/676/EHS –

KRITÉRIÁ IDENTIFIKOVANIA VÔD UVEDENÝCH V ČLÁNKU 3 ODS. 1

A. Vody uvedené v článku 3 ods. 1 sa určujú medziiným za pomoci nasledujúcich kritérií:

1. či povrchové sladké vody, najmä tie, ktoré sa používajú alebo sa majú používať na odber pitnej vody, obsahujú alebo či by mohli obsahovať v prípade, že sa neprijmú opatrenia podľa článku 5, vyššiu koncentráciu dusičnanov, než ustanovuje smernica 75/440/EHS;
2. či je obsah dusičnanov v podzemných vodách vyšší ako 50 mg/l alebo či by mohol byť vyšší ako 50 mg/l, ak by sa neprijali opatrenia podľa článku 5;
3. či sú prírodné sladkovodné jazerá, iné sladkovodné útvary, ústia riek, pobrežné vody a morské vody eutrofné alebo či by v blízkej budúcnosti mohli byť eutrofné, ak by sa neprijali opatrenia podľa článku 5.

B. Pri uplatňovaní týchto kritérií členské štáty tiež zohľadnia:

1. fyzické a environmentálne charakteristiky vôd a súše;
2. súčasné poznatky o tom, ako sa zlúčeniny dusíka správajú v rámci životného prostredia (vody a pôda);
3. súčasné poznatky o dosahu opatrení prijatých podľa článku 5.

Čl. 5 smernice Rady 91/676/EHS –

1. V priebehu dvoch rokov od zostavenia počítačného zoznamu označených ohrozených pásem, uvedeného v článku 3 ods. 2, alebo v priebehu jedného roka od každého ďalšieho označovania, uvedeného v článku 3 ods. 4, vypracujú členské štáty s cieľom realizácie cieľov špecifikovaných v článku 1 akčné programy vo vzťahu k označeným ohrozeným pásmam.

2. Akčný program sa môže vzťahovať na všetky ohrozené pásma na území daného členského štátu, ak to však členský štát považuje za vhodné, môžu byť pre rôzne ohrozené pásma alebo časti pásem vypracované osobitné programy.

3. V akčných programoch sa zohľadnia:

a) dostupné vedecké a technické údaje, predovšetkým so zreteľom na príslušné hodnoty dusičnanov pochádzajúcich z poľnohospodárskych a iných zdrojov;

b) podmienky životného prostredia v príslušných oblastiach daných členských štátov.

4. Akčné programy sa realizujú v priebehu štyroch rokov od ich vypracovania a pozostávajú z nasledujúcich záväzných opatrení:

a) opatrenia uvedené v prílohe III;

b) opatrenia, ktoré členské štáty stanovili v kódexoch vhodných poľnohospodárskych postupov vypracovaných v súlade s článkom 4, s výnimkou opatrení, ktoré boli nahradené opatreniami uvedenými v prílohe III.

5. Okrem toho v prípadoch, ak sa na začiatku alebo na základe skúseností z realizácie akčných programov zistí, že opatrenia uvedené v odseku 4 nebudú postačujúce na dosiahnutie cieľov špecifikovaných v článku 1, prijmú členské štáty v rámci akčných programov podľa potreby doplňujúce opatrenia alebo účinnejšie postupy. Pri výbere týchto opatrení a postupov zohľadnia členské štáty ich účinnosť a výšku nákladov v porovnaní s inými možnými preventívnymi opatreniami.

6. Členské štáty zostavia a budú realizovať vhodné monitorovacie programy na vyhodnotenie účinnosti akčných programov vypracovaných podľa tohto článku.

Členské štáty, ktoré na svojom území uplatňujú článok 5, budú na vybraných meracích bodoch monitorovať obsah dusičnanov vo vodách (povrchové vody a podzemné vody), čo umožní určiť rozsah znečistenia vôd dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov.

7. Najmenej každé štyri roky členské štáty preskúmajú a podľa potreby upravia svoje akčné programy vrátane dodatočných opatrení prijatých podľa odseku 5. Členské štáty budú o zmenách v akčných programoch informovať Komisiu.

3. Bolo by zlučiteľné so smernicou Rady 91/676/EHS obmedziť identifikáciu vôd ovplyvnených znečistením dusičnanmi výlučne na prípady znečistenia pochádzajúceho z poľnohospodárstva, keď sa pri zavádzaní akčných programov podľa čl. 5 smernice Rady 91/676/EHS vyžaduje, aby sa brali do úvahy aj iné zdroje?

Čl. 5 smernice Rady 91/676/EHS –

Prípád č. 10:

Oslobodenie od poplatku za uloženie odpadu na skládku*(prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.)*

Vo štvrtom štvrtroku 2001 a v prvom štvrtroku 2002 bolo niekoľko ton drveného odpadu, ktorý nebol kvalifikovaný ako nebezpečný odpad, uložený na skládke vo Frohnleiten (Rakúsko) prevádzkovej G. F. GmbH. Preprava tohto odpadu do Rakúska bola povolená rakúskymi orgánmi v súlade s čl. 3 až 5 nariadenia č. 259/93/EHS o kontrole a riadení zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva.

Odpady pochádzali z plochy nachádzajúcej sa v obci Rovigo (Taliansko), ktorej sanácia bola vyhlásená za potrebnú talianskym sanačným plánom oblastí znečistených odpadmi.

G. F. GmbH sa domnievala, že na uloženie týchto odpadov sa má vzťahovať oslobodenie vyplývajúce z § 3 ods. 2 bodu 1 rakúskeho zákona o sanácii oblastí znečistených odpadmi, nakoľko odpady pochádzali zo znečistenej oblasti. Podala na správny orgán okresu Graz a okolie žiadosť o oslobodenie od poplatku. Správny orgán jej žiadosti vyhovel.

S názorom správneho orgánu sa však nestotožnilo rakúske Ministerstvo životného prostredia, mládeže a rodiny. Dňa 10. januára 2005 zrušilo rozhodnutie správneho orgánu z dôvodu, že odpady podliehajú spoplatneniu, lebo nepochádzajú z oblasti uvedenej v registri potenciálne znečistených oblastí alebo atlase znečistených oblastí podľa rakúskej právnej úpravy. Ministerstvo usúdilo, že na poplatok sa nevzťahuje čl. 90 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „Zmluva“), pretože nie je poplatkom za odpady, ale poplatkom spojeným s činnosťou. Nezaťažuje tovar, ktorý môže byť uvedený do obehu a ktorého cenu by zvyšoval a znevýhodňoval pri predaji na rakúskom území. Naopak, poplatok predstavuje zdanenie každého opatrenia, ktoré definitívne uzatvára životný cyklus takých tovarov.

Žalobca proti rozhodnutiu ministerstva podal žalobu na rakúsky súd. Argumentoval v nej, že poplatok patrí do pôsobnosti čl. 90 Zmluvy.

Úloha: *Bolo potrebné v uvedenom prípade aplikovať čl. 90 Zmluvy?*

1. Vzťahuje sa čl. 90 Zmluvy na všetky daňové postupy, ktoré priamo alebo nepriamo narúšajú rovnosť zaobchádzania medzi vnútroštátnymi a dovážanými výrobkami?

čl. 90 Zmluvy – Žiaden členský štát nezdaní výrobky z iných členských štátov nijakou priamo alebo nepriamo vnútroštátnou daňou prevyšujúcou dane ukladané priamo či nepriamo na podobné domáce výrobky. Ďalej, žiaden členský štát nezdaní výrobky iných členských štátov nijakou vnútroštátnou daňou, ktorá nepriamo ochraňuje iné výrobky.

2. Možno poplatok z právneho hľadiska považovať za vnútroštátne zdanenie, ktoré sa nepriamo uplatňuje na odpady uložené na skládku?

čl. 90 Zmluvy –

3. Možno považovať postup, keď zdanenie dovezeného výrobku a zdanenie podobného domáceho výrobku sa vyratúva rozdielnym spôsobom a podľa rozdielnych pravidiel spôsobujúcich, že v niektorých prípadoch dochádza k vyššiemu zdaneniu dovezeného výrobku, za postup rozporný s čl. 90 Zmluvy?

čl. 90 Zmluvy –

ZOZNAM LITERATÚRY

Súdna judikatúra:

- nález Ústavného súdu Českej republiky z 13. augusta 2002, sp. zn. Pl. ÚS, zv. 27 č. 405/2002 Zb.
uznesenie Ústavného súdu Českej republiky z 31. júla 1995, sp. zn. IV ÚS 140/95
uznesenie Ústavného súdu Českej republiky zo 4. marca 1999, sp. zn. III ÚS 403/98 (Zb. uznesení 19/1999, zv. 13)
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. decembra 2000, I. ÚS 55/00
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. decembra 2000, I. ÚS 55/00
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2000, III. ÚS 1/00
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2000, III. ÚS 23/2000
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. januára 2001, II. ÚS 44/00
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2001, II. ÚS 58/2001
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2002, III. ÚS 75/01-91
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. septembra 2002, PL. ÚS 6/2001
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. januára 2003, PL. ÚS 26/01
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. apríla 2003, I. ÚS 13/02-56
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2003, I. ÚS 36/02-60
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. októbra 2003, II. ÚS 105/03-36
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2004, I. ÚS 193/03-35
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2004, I. ÚS 59/04
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2005, I. ÚS 238/04
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. februára 2006, PL. ÚS 11/04-55
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 6. júla 2006, PL. ÚS 46/03-29
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2006, PL. ÚS 11/05-39
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 1. apríla 2009 č. k. III. ÚS 389/08-22
nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. februára 2010, sp. zn. PL. ÚS 10/08
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 1996, I. ÚS 56/96
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. októbra 1996, I. ÚS 55/1996
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 16. januára 1997, I. ÚS 43/96
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. decembra 2001, III. ÚS 88/01-30
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. apríla 2002, II. ÚS 52/02
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. apríla 2002, II. ÚS 61/02
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2002, III. ÚS 84/02
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. augusta 2003, sp. zn. III. ÚS 176/2003
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. mája 2004, 378/2004 ÚS SR
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. októbra 2004, III. ÚS 317/04-10
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. novembra 2004, IV. ÚS 351/04
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. marca 2005, PL. 5/05442/2005
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2005, II. ÚS 93/05
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 1. apríla 2008, III. ÚS 108/2008
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. apríla 2008, II. ÚS 182/08-15
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2011, č. k. ÚS 166/2011
uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2012, II. ÚS 514/2012-23
rozsudok Európskeho súdneho dvora (piata komora) z 29. apríla 1999, sp. zn. C-293/97
rozsudok Európskeho súdneho dvora (tretia komora) zo 17. februára 2005, sp. zn. C-134/03
rozsudok Európskeho súdneho dvora (tretia komora) z 30. marca 2006, sp. zn. C-451/03
rozsudok Európskeho súdneho dvora (tretia komora) z 19. júna 2008, sp. zn. C-219/07

- rozsudok Európskeho súdneho dvora z 23. marca 2007, sp. zn. C-221/06
- rozsudok Európskeho súdneho dvora z 15. marca 2007, sp. zn. C-54/05
- rozsudok Európskeho súdneho dvora z 25. októbra 2007, sp. zn. C-334/04
- rozsudok Európskeho súdneho dvora zo 14. júna 2007, sp. zn. C-342/05
- rozsudok Európskeho súdneho dvora zo 7. mája 2009, sp. zn. C-504/07
- rozsudok Európskeho súdneho dvora zo 4. júna 2009, sp. zn. C-142/05
- rozsudok Európskeho súdneho dvora (ôsma komora) z 18. marca 2010, sp. zn. C-3/09
- rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (prvá komora) z 8. novembra 2007, sp. zn. vo veci C-221/06
Stadtgemeinde Frohnleiten, Gemeindebetriebe Frohnleiten GmbH proti Bundesminister für
Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft,
- rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (tretia komora) z 25. júla 2008, sp. zn. C-142/07 Ecolo-
gistas en Acción-CODA proti Ayuntamiento de Madrid
- rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (veľká komora) z 8. marca 2011, sp. zn. C-240/09 Leso-
ochranárske zoskupenie VLK proti Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky
- rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (štvrtá komora) z 1. decembra 2011, sp. zn. C-79/10
- rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (druhá komora) z 19. novembra 2014, sp. zn. C-404/13
ClientEarth proti The Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs
- rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 28. januára 2016, sp. zn. C-398/14 Európska komisia
proti Portugalskej republike
- rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 20. decembra 2017, sp. zn. C-434/15 Asociación Profe-
sional Elite Taxi/Uber Systems Spain SL
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. septembra 1982 týkajúci sa sťažnosti č. 7151/75
a 7152/75 (Sporrong a Lönnroth proti Švédsku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 7. decembra 1976 (Kjeldsen, Busk Madsen a Pe-
dersen proti Dánsku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 18. decembra 1996 (Valsamis proti Grécku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. marca 1999 týkajúci sa sťažnosti č. 31423/96
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 27. apríla 1999 týkajúci sa sťažnosti č. 44888/98
(Martins Casimiro a Cerveira Ferreira proti Luxembursku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 29. apríla. 1999, sp. zn. 25088/94, 28331/95, 28443/95
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 20. mája 1999 týkajúci sa sťažnosti č. 25390/94
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1999 týkajúci sa sťažnosti č. 26780/95
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1999 týkajúci sa sťažnosti č. 53371/99
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. novembra 1999 týkajúci sa sťažnosti č. 26449/95
(Špaček proti Českej republike)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. novembra 1999 týkajúci sa sťažnosti č. 25594/94
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. decembra 1999 týkajúci sa sťažnosti č. 28541/95
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 5. januára 2000 týkajúci sa sťažnosti č. 33202/96
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 3. mája 2001 týkajúci sa sťažnosti č. 31827/96 (J. B.
proti Švajčiarsku)
- rozsudok Veľkej komory Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. februára 2003 týkajúci sa sťaž-
nosti č. 42326/98 (Odièvre proti Francúzsku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. júla 2003 týkajúci sa sťažnosti č. 36022/97 (Hat-
ton a ostatní proti Spojenému kráľovstvu)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 30. septembra 2003 týkajúci sa sťažnosti č. 40892/98
(Koua Poirrez proti Francúzsku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. júla 2004 týkajúci sa sťažnosti č. 40786/98 (Be-
neficio Capella Paolini proti San Marínu)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 20. decembra 2004 týkajúci sa sťažnosti č. 50385/99
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 30. novembra 2004 týkajúci sa sťažnosti č. 48939/99
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. júla 2005 týkajúci sa sťažnosti č. 67099/01
(Solodyuk proti Rusku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 10. novembra 2005 týkajúci sa sťažnosti č. 44774/98

- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 7. februára 2006 týkajúci sa sťažnosti č. 57325/00
- rozsudok Veľkej Komory Európskeho súdu pre ľudské práva z 19. februára 2009 týkajúci sa sťažnosti č. 2334/03 (Kozacioglu proti Turecku)
- rozsudok Veľkej komory Európskeho súdu pre ľudské práva z 19. februára 2009 vo veci sťažnosti č. 14939/03 (Sergey Zolotukhin proti Rusku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 17. októbra 2013 týkajúci sa sťažnosti č. 27013/07 (Winterstein a ďalší proti Francúzsku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. novembra 2013 týkajúci sa sťažnosti č. 39534/07 (Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes proti Rakúsku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. apríla 2014 týkajúci sa sťažnosti č. 70945/11 (Magyar Keresztény Mennonita Egyház a ostatní proti Maďarsku)
- rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 16. mája 2019 týkajúci sa sťažnosti č. 66554/14 (Halabi proti Francúzsku)
- rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. júna 1999, sp. zn. 27 S 102/1999
- rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 24S 228/01
- rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 19 S 31/02
- rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 19. júna 2008, sp. zn. 3S/22/2006-73-7006200620
- rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 26. júna 2008, sp. zn. 6S/32/2007-47 7007200266
- rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 16. októbra 2008, sp. zn. 6S/43/2007 – 53 7007200388
- rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4 S 20/03-32
- rozsudok Krajského súdu v Hradci Králové zo dňa 4. júla 1997, sp. zn. 31 Ca 119/97 SJS 234/1998
- rozsudok Krajského súdu v Hradci Králové zo dňa 2. októbra 1998, č. k. 31 Ca 250/97-23 (SJS 368/1998)
- rozsudok Krajského súdu v Hradci Králové z 27. októbra 1999, sp. zn. 30 Ca 5/99 (SJS 558/1999)
- rozsudok Krajského súdu v Hradci Králové zo dňa 5. júna 2001, č. k. 31 Ca 241/2000-20 (SJS 827/2001)
- rozsudok Krajského súdu v Českých Budějoviciach zo dňa 20. októbra 2001, č. k. 10 Ca 58/2001-17 (SJS 914/2002)
- rozsudok Mestského súdu v Prahe zo dňa 19. decembra 2003, č. k. 28 Ca 612/2001
- rozsudok Mestského súdu v Prahe zo dňa 10. marca 2005, č. k. 2 Ca 1/2005-28
- rozsudok Mestského súdu v Prahe zo dňa 22. novembra 2005, č. k. 11 Ca 224/2000-32 (Zb. NSS 1210/2007)
- rozsudok Mestského súdu v Prahe zo dňa 25. novembra 2005, č. k. 9 Ca 187/2004-56 (Zb. NSS 1029/2007)
- rozsudok Vrchného súdu v Prahe z 25. januára 1999, č. k. 6 A 64/97-38 (SJS 999/2002)
- rozsudok Vrchného súdu v Prahe z 12. mája 1995, č. k. 6 A 234/97-93 (SP č. 130/1996)
- rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 27. októbra 2004, č. k. 6 A 126/2002-27 Zb. NSS, roč. 3, č. 2/2005
- rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky zo 4. októbra 2007, sp. zn. 9 As 26/2007
- rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 25. októbra 2007, sp. zn. 6 As 16/2006
- rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 23. novembra 2007, sp. zn. 2 As 30/2007
- rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 23. novembra 2007, sp. zn. 2 As 43/2007
- rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 23. júna 2009, č. k. 6 As 22/2009-80
- rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 18. decembra 2009, č. k. 2 As 57/2009-62
- rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 1 Cz 54/83
- rozsudok Najvyššieho súdu Rakúskej republiky z 12. decembra 2002, sp. zn. 6 Ob 267/02m – I/210/c
- rozsudok Najvyššieho súdu Rakúskej republiky z 22. novembra 2000, sp. zn. 9 Ob A 229/00t – I/166
- rozsudok Rakúskeho krajského súdu VwGH z 12. decembra 1967, sp. zn. Z 564/64 (VwSlg 7244 A/1967=ÖJZ 1969, 53)
- rozsudok Spolkového súdneho dvora SRN zo 17. marca 1998, sp. zn. VI ZR 74/97
- rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 1996, 6 SŽ 57/1996

rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. januára 1997, sp. zn. 5 SŽ 117/97
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. marca 1999, sp. zn. 5 S 8/1998
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 1998, sp. zn. 6 SŽ 73/97
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júla 1999, sp. zn. 4 Cdo 17/99
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. októbra 2001, 7 SŽ 67/2001
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2001, sp. zn. 4 SŽ 43-45/2001
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2002, sp. zn. 3 So 26/2002
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2002, sp. zn. 1 So 104/02
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2002, sp. zn. 4 SŽ 75/02
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2004, sp. zn. 4 SŽ 128/03
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (Sžn 70/03, Sžn 76-97/03, Sžn 134/03, č. 41/2005)
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2005, sp. zn. 1 SŽ-o-KS 32/04
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. marca 2005, sp. zn. 1 SŽ-o-NS 95/2004
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júla 2005, sp. zn. 1 Sžn 66/2004
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. októbra 2005, sp. zn. 4 So 223/2004
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2007, sp. zn. 3 Cdo 32/2007
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2007, sp. zn. 3 SŽ/55/2007
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2007, sp. zn. 3 SŽ 13/2007
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2009, sp. zn. 4 SŽso 12/2008
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2009, sp. zn. 3 SŽ 52/2009-25
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2009, sp. zn. 6 Sžo 130/2009
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. júna 2000, sp. zn. 6 SŽ 165/99
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2002, sp. zn. 5 SŽ 35/02
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2002, sp. zn. 7 SŽ 48/02
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2002, sp. zn. 4 SŽ 74/2002
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2005, sp. zn. 2 SŽ-o-KS 63/04
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej Republiky z 31. mája 2005, sp. zn. 1 Cdo 16/2005
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2006, sp. zn. 1 SŽ-o- NS 71/2005
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2006, sp. zn. 4 So 92/2005
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2000, sp. zn. 5 SŽ 67/00, 5 SŽ 68/00
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2001, sp. zn. 6 SŽ 91/2001
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2008, sp. zn. 4 Obdo 40/20
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. októbra 2008, sp. zn. 1 Sžo 39/2008
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. novembra 2008, sp. zn. 2 Sžo 36/2008
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. marca 2009, sp. zn. 9 So 120/2008
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2009, sp. zn. 6 Sžo 130/2009
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2009, sp. zn. 2 Sžo 86/2009
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. januára 2010, sp. zn. 5 Sžp/10/2009
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. marca 2010, sp. zn. 1Sžo/127/2009
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. júna 2010, sp. zn. 6Sžo 32/2010
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Sžo 88/2008
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Sžo-KS 82/2004
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 60/2003
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 SŽ 39/2003
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4SŽ 145/02
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 SŽ 99/00
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7 SŽ 139/01
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7 SŽ 139/01
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7 SŽ 97/01
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej Republiky, sp. zn. M-sž dov 10/00
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej Republiky, sp. zn. 5 Sži/1/2009
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej Republiky, sp. zn. 8Sžo/72/2013
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2011, sp. zn. 3 Sžo 256/2010

rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2012, sp. zn. 1Sžd/28/2011
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júna 2012, sp. zn. 6 Sži 1/2010
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2013, sp. zn. 2 Sži 9/2012
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. mája 2013, sp. zn. 7 Sžo 50/2012
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2013, sp. zn. 7 1Sžo/14/2012
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. marca 2014, sp. zn. 3 Sži/4/2014
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. marca 2014, sp. zn. 3 Sži/5/2013
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. apríla 2014, sp. zn. 2 Szd 1/2013
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. júla 2014, sp. zn. 2 Sžf 44/2013
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2015, sp. zn. 8 Sžf 5/2014
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. júla 2015, sp. zn. 1Sžo/14/2014
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. februára 2016, sp. zn. 4 Sžo 55/2015
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. júna 2016, sp. zn. 8Sr/1/2014
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. septembra 2016, sp. zn. 3 Cdo 233/2015
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2017, sp. zn. 7Sžk/25/2017
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. marca 2017, sp. zn. 10Szak/17/2016
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. marca 2017, sp. zn. 3Sžk/3/2016
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2017, sp. zn. 6Sžo/150/2015
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2017, sp. zn. 7Sžo/178/2015
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2017, sp. zn. 10Sžak/18/2017
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. mája 2018, sp. zn. 6Sžrk/3/2018
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2018, sp. zn. 7Sžo/58/2016
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. marca 2019, sp. zn. 3 Cdo 78/2018, 3 Cdo 79/2018
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. mája 2019, sp. zn. 6 Asan/14/2017
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júna 2019, sp. zn. 8Asan/16/2018
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2019, sp. zn. 4 Asan/2/2019
 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2020, sp. zn. 1 Cdo/201/2018
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. augusta 1994, 3 Sž 25/94
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7 Sž 77/98
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, 4 Sž 148/1999
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. októbra 2008, sp. zn. 10Rks 8/2008
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. novembra 2008, 1 Sžo 64/2008
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2008, sp. zn. 5 Sžnč 3/2008
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2008, sp. zn. 3 Sžnč 18/2008
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. augusta 2009, 6Sžo/1752008
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 7So 138/2009
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. januára 2010, sp. zn. 8 Sžo 208/2009
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2010, sp. zn. 3 Sži 10/2009
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. decembra 2010, sp. zn. 7 Sžo/11/2010
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2011, sp. zn. 1 Sžo 233/2009
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. októbra 2011, sp. zn. 5 Rks 2/2011
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2011, sp. zn. 5 Sžo 45/2011
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2011, sp. zn. 5 Sžnč/17/2011
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júla 2012, sp. zn. 9 Nds/15/2012
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2013, sp. zn. 9 Sžz 5/2013
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. februára 2017, sp. zn. 1Sžf/87/2015
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2019, sp. zn. 6Usam/2/2018
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. augusta 2019, sp. zn. 8Cdo/172/2019
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. septembra 2019, sp. zn. 4Asan/25/2018
 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. januára 2020, sp. zn. 6Asan/7/2019
 uznesenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4 S 93/96
 uznesenie Krajského súdu v Žiline z 1. júna 2010, 20S/66/2010-39

Odborná literatúra:

- Barancová, H. a kolektív: *Medicínske právo*, Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2008. ISBN 978-80-224-1007-6.
- Baricová, J. – Fečík, M. – Števček, M. – Filová, A. a kolektív: *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-678-4.
- Judikatúra k Správnemu poriadku a Správnemu súdnemu poriadku. Milučký, J. – Vallová, J. – Potásch, P. (eds.) Bratislava: Eurokódex, 2017. ISBN 978-80-8155-069-0.
- Judikatúra k zákonu č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície. Kravár, R. (ed.) Žilina: Eurokódex, 2020. ISBN 978-80-8155-090-4.
- Judikatúra vo veciach ochrany životného prostredia. Gavalec, M. (ed.) Bratislava: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-8168-230-8.
- Judikatúra vo veciach slobodne sa združovať. Gajdošová, M. (ed.) Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-8168-519-4.
- Judikatúra vo veciach slobodného prístupu k informáciám. Rumana, I. – Šingliarová, I. (eds.) Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-8168-096-0.
- Kopalová, M. – Cholenský, R.: *Jak získavať informovaný súhlas pacienta v praxi*. Brno: Liga ľudských práv, 2007. ISBN 978-80-903473-9-7.
- Košíčiarová, S.: *Právo a povinnosť združovať sa (verejnoprávne aspekty)*. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-415-2.
- Košíčiarová, S. a kolektív: *Prípadové štúdie zo správneho práva hmotného*. Bratislava: IURA EDITION. ISBN 978-80-8078-354-9.
- Košíčiarová, S.: *Princípy správneho trestania*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-696-5.
- Košíčiarová, S.: *Správne právo hmotné. Všeobecná časť. 2. aktualizované a doplnené vydanie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-684-2.
- Košíčiarová, S.: *Zákon o obecnom zriadení. Komentár*. Žilina: Eurokódex, 2018. ISBN 978-80-8155-079-9.
- Kováč, P.: *K niektorým aspektom právnej úpravy informovaného súhlasu*. In: *Justičná revue: časopis pre právnu prax*, roč. 59 (2007), č. 8 – 9, Brno: Liga ľudských práv, 2007. ISSN 1335-6461.
- Kukliš, L. – Tarabčák, I.: *Zákon o vysielaní a retransmisii. Vybrané súvisiace ustanovenia zákona o digitálnom vysielaní. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 878-80-8168-418-0.
- Laca, L.: *Súčasná legislatíva transplantácií orgánov, tkanív a buniek*. In: *Orgánové transplantácie: multidisciplinárny časopis pre transplantáciu problematiku*. Martin: Transplantačné centrum, č. 2, 2005. ISSN 1336-7129.
- Přehled judikatury z oblasti životního prostředí. Langrová, V. (ed.) Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-252-5.
- Přehled judikatury z oblasti stavebního práva. Mazanec, M. – Křenková, J. (eds.) Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-296-9.
- Přehled judikatury z oblasti živnostenského podnikání. Šiškeová, S. (ed.) Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. ISBN 978-80-7357-527-4.
- Sobihard, J.: *Zákon o strelných zbraniach a strelive – komentár*. Bratislava: IURA EDITION, 2004. ISBN 80-08-01252-8.
- Svák, J. a kolektív: *Rozsudky Veľkej komory Európskeho súdu pre ľudské práva (kompletné vydanie)*. Žilina: Poradca podnikateľa, 2006. ISBN 80-88931-52-5.
- Svák, J.: *Ochrana ľudských práv (z pohľadu judikatury a doktríny štrasburských orgánov ochrany práv)*. 2. rozšírené vydanie. Žilina: Poradca podnikateľa, 2006. ISBN 80-88931-51-7.
- Šimonová, J. a kolektív: *Prípadové štúdie z finančného práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-421-3.
- Vozár, I. a kolektív: *Analýza vybraných aspektov fungovania a výkonu štátnej správy starostlivosti o životné prostredie*. Banská Bystrica: VIA IURIS, 2020. ISBN 978-80-89805-06-8.

Zoznam literatúry

Justičná revue, č. 10/2007
Zo súdnej praxe, č. 1/2006
Zo súdnej praxe, č. 3/2001
Zo súdnej praxe, č. 5/2008
Zo súdnej praxe, č. 5/2009

Internetové zdroje:

<http://eur-lex.europa.eu>
<http://jaspi.justice.gov.sk>
<http://www.concourt.sk>
<http://curia.europa.eu>
<http://www.ja-sr.sk>
<http://www.nssoud.cz>
<https://www.nsud.sk/zbierka-stanovisk-a-rozhodnuti/>
<http://www.oad.sk>
<http://eslp.justice.cz/>
<https://www.najpravo.sk/judikatura/>

Soňa Košičiarová a kolektív

SPRÁVNE PRÁVO HMOTNÉ
Osobitná časť
Prípadové štúdie

Zodpovedný redaktor: Jozef Molitor

Grafická úprava: Jana Janíková

Návrh obálky: Marek Petržalka

Pre Právnickú fakultu Trnavskej univerzity v Trnave
vydalo Vydavateľstvo Typi Universitatis Tyrnaviensis,
spoločné pracovisko Trnavskej univerzity
a VEDY, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied,
ako 311. publikáciu vo formáte on-line.

Vydala VEDA, vydavateľstvo SAV.

ISBN 978-80-568-0264-9 (on-line)